

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
SANAYİ, TİCARET, ENERJİ,
TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE
TEKNOLOJİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

3'üncü Toplantı
21 Ekim 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

I.- İstanbul Milletvekili Nevzat Şatıroğlu ve Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu ile 88 milletvekilinin Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3116) (Alt komisyon metni)

21 Ekim 2020 Çarşamba

3'üncü Toplantı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu saat 13.05'te açıldı.

İstanbul Milletvekili Nevzat Şatıroğlu ve Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu ile 88 Milletvekilinin, Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3116) (Alt komisyon metni), maddeleri üzerindeki görüşmeleri de tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 19.48'de toplantıya son verildi.

21 Ekim 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.05

BAŞKAN: Mustafa ELİTAŞ (Kayseri)

BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)

SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)

KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Saygıdeğer üyeler, Sayın Bakan Yardımcım, kamu kurumlarının saygıdeğer temsilcileri, değerli katılımcılar, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun 27’nci Dönem 11’inci Birleşimini açıyorum.*

Toplantı yeter sayımız vardır.

Görüşmelerimize başlıyoruz.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

*1.- İstanbul Milletvekili Nevzat Şatıroğlu ve Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu ile 88 milletvekilinin Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3116) (Alt komisyon metni)***

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gündemimizde (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Komisyonumuzun 20/10/2020 tarihinde yaptığı 10’uncu Birleşimde (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinde kaldık. Kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, daha önce de yaptığımız gibi, eğer uygun görürseniz maddeleri okutmayalım, madde üzerinde görüş beyan eden arkadaşlarımız varsa onu dinleyelim, önergeleri varsa işleme alalım.

2’nci maddeye geçiyoruz.

MADDE 2- 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının beşinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkranın dokuzuncu cümlesinde yer alan “6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcunun ve” ibaresi, dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “ve 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcun bulunmaması” ibaresi ve beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında borcunun bulunmaması,” ibareleri madde metninden çıkarılmış, dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “ve 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcun bulunmaması hâlinde” ibaresi ise “ile” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ruhsat bedelinin tamamının ocak ayının sonuna kadar yatırılmaması halinde yatırılmayan kısmın o yıl haziran ayının son gününe kadar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre hesaplanacak gecikme zammı oranında artırılarak ruhsat bedeli olarak yatırılması zorunludur, aksi halde ruhsat iptal edilir.”

* Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

** (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi (alt komisyon metni) 20/10/2020 tarihli 2’nci Toplantı Tutanağı’na eklidir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2’nci madde üzerinde söz talebi yok.

2 adet önerge var.

İlk önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 2’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kadim Durmaz

Kocaeli

Adana

Tokat

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Çetin Osman Budak

Manisa

Antalya

Gerekçe:

Teklif, Maden Kanunu’nun 13’üncü maddesinde değişikliğe gitmektedir. Devletin ödenmeyen ruhsat bedelleriyle ilgili maddeyi yumuşatıp 2 kat cezadan vazgeçmesi gelir kaybına yol açacaktır. Ayrıca yeni ruhsat ve devir işlemleri dâhil olmak üzere başvurularda vadesi geçmiş borcu olanların da başvuru yapması imkânı kamu yararıyla bağdaşmamakta; bu düzenleme ekonomik açıdan iyi durumda olmayan şirketlerin kamunun desteğiyle devam etmesine imkân vermektedir. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Arkadaşlar, 2’nci maddede bir önerge daha var.

Önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Kenanoğlu, gerekçesini açıklama talebinde bulundu.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – 2’nci madde mevcut durumda hak sahipleri, Hazine ve Maliye Bakanlığına hak edişi olan kişi ve kurumlardan vadesi geçmiş borcun bulunmadığına dair belge getirmek zorundaydı ancak bu maddeyle, vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge alınması zorunluluğu kaldırılmaktadır.

Yine bu maddeyle, daha önce yatırılmayan ruhsat bedelinin yatırılmayan kısmı, yatırılmayan kısmının 2 katı ruhsat bedeli olarak tahsil edilirken bu maddeyle, yatırılmayan kısmının hesaplanarak gecikme zammı oranında artırılması suretiyle tahsili yoluna gidilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle hak sahipleri kamu kurumları ile kamu tüzel kişiliğini haiz kurum ve kuruluşlarına olan borçlarını ödmeden hak edişlerini alabileceklerdir.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce, 68 ilimizde 766 bölgede 892.814 hektar alanı kapsayan ve 28 Ağustosta başlayıp 28 Eylülde sonlandırılacak olan maden arama ve işletme ihalelerinin koordinatları incelendiğinde, bu alanların çoğunlukla orman ve mera alanlarına denk geleceği, tarım alanlarının da bunların içerisinde yer alacağı görülmektedir. 68 ilimizde yapılacak olan bu ihaleler bugüne değin kaybedilen değerlerle birlikte ülkemizi geri dönülmez bir sürece hızla sokacaktır.

Böylelikle yitirilecek olan doğal ve kültürel değerlerimiz asla geri döndürülemeyecektir. Türkiye’de mera ve orman ekosistemleri ile tarım alanlarının gördüğü ve göreceği bu zarar ve karşı karşıya olduğu bu büyük tehdidi görmezden gelerek bu tür kaba madencilik çalışmalarına devam edilemeyeceği çok açıktır. Tüm bu bilgiler ışığında akla şu soru gelmektedir: Bu ihalelerle bu maddeler arasında bir bağlantı var mıdır? Acaba hâlihazırda elinde maden sahası olup da bir de bu sahalarda olan kazanımlar vergilerden kaçmak ya da belirli şirketleri kayırmak için çıkarılmış olabilir mi? Bu soruyla birlikte halktan kesilen vergiler ve alacaklar karşılığında halka birçok yaptırım uygularken bu maddeyle büyük maden arama şirketlerinin borcu yok sayılmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle maddenin çekilmesini teklif ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu maddeyle ilgili bizim de konuşma taleplerimiz var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Maddeyle ilgili sormuştum ama peki.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayın milletvekilim bizi duyuyor, şunu söylediniz, “Bu madde sizin düşündüğünüz gibi, işte borcu yok yazısıyla ilgili değil” dediniz ama burada net olarak ortaya konulmuş. Örneğin, mera tahsis değişikliğiyle ilgili redevans, kamulaştırma talepleriyle ilgili borcu yok yazısı istemeyeceksiniz. Doğru, maddede ayrılmış bazı konular ama bunlar da önemli. Bunlarda neden istenmiyor? Bir açıklama yaparsanız memnun oluruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, açıklama alalım.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün burada muhalefet partisi Komisyon üyesi arkadaşlarımız, gerekse Komisyon üyesi olmayıp da burada konuşma yapan arkadaşlarımızın birçoğu madencilikle ilgili hususa çok takıldılar. Yani anlamakta gerçekten zorlandığım hususları burada dile getirdiler. Yemeğe giderken de ben bunu Tahsin Bey’e de bunu ifade etmeye çalıştım, dün akşamki yemek esnasında.

Şimdi, çok net okuyorum, dün dendi ki gerek Tahsin Tarhan Bey gerek İYİ PARTİ’den Ayhan Altıntaş Bey kendisi de etik meclisinde profesörmüş, Ali Kenanoğlu Bey ifade etti, Kadim Bey kısmen ifade ettiler, “Ruhsat devirlerinde veya ruhsat süre uzatımlarında neden borcu yoktur aranmıyor” dedi. Bakın, çok net diyor ki burada: “Maden arama, maden işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleriyle, çevreye uyum bedellerinin iadesi esnasında borcu yoktur yazısı aranır.” Bunun dışındaki rutin işlemlerde... Mesela, çok basit söyleyeyim, patlayıcı izniyle ilgili bir husus veya işletmenin rutin faaliyetiyle ilgili her iki ayda alması gereken izinler ya da müsaadelerle ilgili hususlarda “borcu yoktur” aranmaması hususu işletmenin sürekliliğini, verimliliğini sağlama almanın önemli olduğu kanaatindeyim. Kaldı ki alt komisyonda da Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi de bu maddeye geldiğimizde şunu ifade etti: “AK PARTİ olarak geçmiş dönem komisyonlarda daha önce bunu koymuştunuz bunu düzeltiyorsunuz.”

Sayın Başkanım, hatırlarsınız bu maddeyle ilgili.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Doğru, evet.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Yani burada yanlış anlaşıldığını umuyorum. Yani hiçbir ruhsat devrinde, hiçbir ruhsatın süresinin uzatılmasında veya intikallerde veya çevre uyum bedellerinin MAPEG tarafından iadesi esnasında “borcu yoktur” aranmaması diye bir husus yoktur. Diğer rutin günlük faaliyetlerle ilgili olan kısımda vardır.

Merayla ilgili kısımda da isterseniz Cevat Bey siz bilgi verin. Yani ben bunu ifade etmek istiyordum, Sayın Başkan da dün akşam geç olduğu için bize bu “borcu yoktur”la ilgili söz veremedi. Süre uzatım meselesi zaten bir sonraki maddede gündeme gelecek.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, buradaki düzenlemeyi biz 2019’da koyduk. Bu, orada koyduğumuzda kamuya olan bütün borçlarla ilgiliydi. İşletme faaliyeti alanı dışında olan borçlarla ilgili de biz borcu varsa iptal sebebidir diye ifade ediyorduk. Bu, bir işletmenin herhangi bir sebepten dolayı, başka işinden maden işlerinin durmaması adına böyle bir düzenleme yapma ihtiyacı hissedildi. Sayın Nevzat Bey’in de ifade ettiği gibi, Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi de bunu “Daha önceki yaptığınız yanlış burada düzeltiyorsunuz.” diye ifade etti. Sektörden de böyle sıkıntılar hasıl oldu o anlamda burada sadece maden arama işleriyle ilgili borç varsa, yaptığı ticari faaliyet veya üretim faaliyetiyle ilgili borç varsa, onunla ilgili kısımda borcu yoktur belgesini getirme şartı aynı şekilde devam ediyor.

Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Birkaç tane sorumuz olmuştu Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, diğer önergeye geçtiğimizde bunu yapmayalım, 3’üncü maddede aynı soruları sorun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – 3’üncü maddede mi soralım? Ama bu başka.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, mesela, burada bazı konularda daha önce 18 tane işlem için borcu yoktur kağıdı alın diyormuş. Şimdi, bunlardan çevre uyum bedeli iadesi, devir, iade, ruhsat ve süre uzatım, iade, bunların bir kısmı hâlen daha bunun kapsamı içinde. Yani bu iş ve işlemlerde borcu yoktur kağıdı isteniyor. İstenmeyen işlemler arasında mesela, benim kafama redevans takılıyor. Bunu da ifade etmem gerekir diye düşünüyorum. Yani bir redevans sözleşmesi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, karşılıklı birbirinize sormayın da eğer soru soracaksanız bunu bakanlık temsilcilerine soralım. Konuşacaksanız, ifade edecekseniz edin, onları söyleyin. Yani karşılıklı teknik bilgiler verdiğiniz için bir soru soruyorsunuz, o soruya kamudan ilgili arkadaşlarımız cevap versinler.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben soru sormak istiyorum.

Şimdi, burada, evet, dediğiniz gibi bazı iş ve işlemler borcu yoktur yazısının dışına çıkartılmıştır burada. Bu işlemlerden bir tanesi redevans. Burada redevans diye bir şey var. Yani TKİ’yle herhangi bir işletme, redevans sözleşmesi yapacağı vakit o işletmenin borcu yoktur yazısı istenmiyor anladığım kadarıyla doğru mu?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim, şimdi, sadece borcu yoktur yazısının içeriği diğer emlak vergisi vesaire vesaireleri de kapsayan geniş kapsamlı bir ifade. Borcu yoktur yazısının içeriğini söylüyorum. Ama bakıldığında biz, madenle ilgili olan borçların tahsilini alta yani geriye dönük ruhsat harcı, devlet hakkı borcu ve diğerlerini her durumda zaten arıyoruz. O anlamda bir sıkıntı söz konusu değil. Bu yüzden, biz, normalde aslında bütün işlemlerle

ilgili, madenle ilgili -hepsini sorduğumuz ve takip ettiğimiz için bu anlamda- madende ki yatırımların devam etmesi adına hepsinin kalkmasını istedik ama burada Hazine ve Maliye Bakanlığımızın bunlar üzerinde, burada sayılan diğer kalmasını istedikleri hususlar üzerinde hassasiyeti olduğundan dolayı bu maddeler kaldı. Normalde biz, madenle ilgili bütün borçları her durumda istiyoruz. Zaten kanunumuzda da mevcut. Durum budur.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani o zaman şöyle sorayım: Bir redevans sözleşmesi yapacaksınız, eğer bu kanunlaşırsa diyelim, redevans sözleşmesi yapacağınız firmanın devlete borcu var. Diyorsunuz ki önemli değil yeter ki madencilik işlemleriyle ilgili bize borcu olmasın. O mu çıkıyor buradan?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Evet.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Mesela, sigorta borcu var, daha önceki bir işçisine borcu var, sigorta primi borcu var. Bunu istemiyorsunuz.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Evet, buradaki durum bu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, ama şöyle bir durum çıkıyor. Mesela, dün de biz bundan bahsettik.

İşte, bu Uyar Madencilik mağdurlarında bahsettik değil mi? Bu Uyar Madencilik mağduriyet sebebi ne? Bu işletme kapanmış, bu insanlar maden sahiplerinden, Uyar Madencilikten tazminatlarını alamamışlar. Ölüm tazminatlarını alamamışlar, sakatlık tazminatlarını alamamışlar. Diyelim, bu Uyar böyle bir mağduriyete sebebiyet veren bir A firması olsun. Bu firma başka bir ocakta başka bir madencilik faaliyetinde böyle bir sıkıntı yaratmış, daha sonra tekrardan bir redevans sözleşmesi yapmak istiyor ve siz buna diyeceksiniz ki hayır, devlete olan borcunuzun belgesini istemeyeceksiniz.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – “Devlete olan borcu” ifadesinde ayırıyoruz efendim, öbürü de devletin borcu biliyorsunuz. Devlet hakkı dediğimizde, ruhsat harcı borcu da, işletme ruhsatıyla ilgili olan borçlar da devlete ait borçlar. Dolayısıyla bir ayırım var yani madenle ilgili olan hususları biz takip edelim, diğer husus ilgili bakanlık tarafından ayrı bir mecrada takip edilsin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şöyle bir şey sorayım o zaman daha iyi anlamam için veyahut da arkadaşlarımızın daha iyi anlaması için: Diyelim ki ben madencilik işiyle uğraşıyorum. Benim 300 işçiye, 700 işçiye maaş borcum var, kıdem tazminatı borcum var, sakatlık ve ölüm tazminatı borcum var. Daha sonra başka bir alanda, başka bir sahada... Benim devlete ve size madencilik faaliyetleriyle alakalı hiçbir borcum yok, böyle bir borcum var, işçiye borcum var. Eğer bu kanun teklifi geçerse ben sizinle gelip redevans sözleşmesi yapabilir miyim, yapamaz mıyım?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim, söylüyorum yani bu noktada, biz bu madde geçtiği takdirde -ki hepsini zaten katmak istedik- amacımız madencilikte yatırım yapanların madenle ilgili olan borçlarının tazminini sağlamak, diğerleri ilgili bakanlıklar tarafından takip edilsin noktasındayız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır, ben çok basit bir soru sordum “evet” veyahut da “hayır” deyin.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Evet diyorum, zaten açıkça söylüyorum efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ahmet Bey, işçiye olan maaş borçlarının madencilik faaliyetlerinin devam etmesiyle... İşçiye olan ücret borcunun, maaş borcunun 6183’le alakası yok. 6183 sayılı Kanun amme alacaklarıyla ilgili bir kanuni düzenleme. İşçi borçları, maaş borçlarından dolayı eğer bir ticarethanenin, işletmenin, madenciliğin kapısına kilit vuracaksak Türkiye’de hiçbir şey kalmaz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ama vuralım Başkan ya.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yapmayın ya, Türkiye’de şirket kalmaz arkadaşlar.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Emekçi parasını alamıyor, geçinemiyor, evine ekmek götürmüyor ama madenler de devam ediyor; öyle olur mu arkadaşlar ya?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, değerli arkadaşlar, işletmenin devamı o borçların ödemesini gerektirecek işlerdir. Burada ticarethane sahibi arkadaşlarımız var. Yani ben bir gün işçimin maaşını geciktirdim diye eğer devlet benim kapıma gelip kilit vurduracaksa...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bir iki günden bahsetmiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın “amme alacakları” diye konuşuyoruz arkadaşlar. Konuştuğumuz şeyin ayağı yere basar olsun. Yani dün altı saat görüşme yaptık, bunun dört buçuk, beş saatinde değerli arkadaşlarımız fikirler ifade ettiler ama samimiyetle söylüyorum, ancak yarım saati konuyla ilgiliydi. Geneli üzerinde yapılan konuşmalara “Tamam ya, her türlü siyaset yapılması serbesttir.” dedik. Doğadan başlandı, çevreden başlandı, başka başka sorular sorulmaya başlandı. “Eyvallah, bu sorulsun.” dedik çünkü bu maden meselesi önemli bir konu. Ama 6183 sayılı Kanun’u konuşuyoruz, o zaman sizin bana olan ticari borcunuzdan dolayı işletmeyi de kapatalım, böyle şey mi olur?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Amme alacaklarından bahsediyoruz ama siz ticari...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, işçi alacağı amme alacağı değildir arkadaşlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şöyle söyleyeyim: Bakın, “redevans” dediğimiz sistemde ruhsat sahibi TKİ. (Karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Burada bir...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, bir dakika müsaade eder misiniz.

Arkadaşlar, bakın, benim özel sektör olarak kamuya var olan bir borcum varsa ve eğer kamu bu borcumdan dolayı, ödemediğimden dolayı benim işletmemi kapatıyorsa Türkiye’de ticaret durdu demektir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bakın, yanlış taraftan bakıyorsunuz Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, aynı iş, maden de bir ticarethane.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır, farklı. Redevans sözleşmesinde ruhsat sahibi TKİ’dir, TTK’dir, devlettir. İki kişi; devlet ile kurum ile şahıs, özel firma, tüzel kişilik, neyse bunlar karşı karşıya geliyorlar ve ürün kirası sözleşmesi var burada. Ya, bu normal bir ticari alışveriş değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Değerli arkadaşlar, bakın...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Demek istediğimi anlatabildim mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakırlioğlu, bakın, gerekçesini okuduk, meseleyi izah ettik, şimdi kurumdan ilgili arkadaşlar da bu açıklamayı yaptılar. Müzeyyen Hanım bu konuda bir görüş beyan edecek, sonra Ali Bey bir görüş beyan ettikten sonra önergeyi oylayalım.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun, teknik bir konu.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Şimdi, bizim kanunumuzda redevans sözleşmesi ruhsat sahiplerinin üçüncü kişilerle kendi aralarında yapacakları özel, ticari anlaşmalarla yaptıkları bir husus. Ve yine ifade edilir, biz buna taraf değiliz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama kamu kurumlarında hak ediş ödenirken işçiye borcu varsa ödenmez arkadaşlar.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ - Dolayısıyla, onlar kendi aralarında bu işi yaparken zaten bunlarla ilgili olan şerhler düşülecek, ayrı bir olay. Yani redevans sözleşmesinin kanundaki tanımı ve yeri bu. Zaten taraf değiliz. Biz sadece ruhsata, sicile bunu işliyoruz ki orada başka bir kurum gittiğinde onunla ilgili bir işlem yapmasın, izinli. Buna da kim izin veriyor? Ruhsat sahibi izin veriyor. Durum budur Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bu konuyla ilgili olduğu için öncelikle hemen şunu söylemek istiyorum: Kamu kurumlarında eğer borcu varsa müteahhidin -işçiye borcu varsa, işçinin eğer sigortasını ödememişe, maaşını ödememişe- hak ediş dahi ödenmez yani bırakın “Borcu yoktur.” yazısını. Kaldı ki redevans gibi önemli bir sözleşme yapıldığında -işçiye ya da işte neyse- redevans bence çok önemli, bununla ilgili bir de kamulaştırma talepleri ve mera tahsis alanlarında bence yine “Borcu yoktur.” yazısı istenmelidir diye düşünüyorum, bunu çok önemsiyorum.

Bir de ben alt komisyonda 2’nci maddede geçen birkaç soru sormuştum “Şu anda hazırlıklı değiliz, hazırlayalım, size verelim.” dediler.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hangisiydi onlar?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hemen söylüyorum: “Birikmiş ruhsat bedeli alacaklarının ana ve cezalı tutanakları ne kadardır? Kaç ruhsat için gecikme söz konusudur? 2020’de ruhsat bedeli ödenmesi için iptal edilen ruhsatlar hangileridir? 2 katı ceza yerine gecikme zammı alınması tahminen ne kadar kayba neden olacaktır?” diye sormuştum “Şu anda hazır değiliz, hazırlayıp vereceğiz.” demiştiniz alt komisyonda. Bununla ilgili bir hazırlık yapıldıysa...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, var mı bu soruya vereceğimiz cevabımız?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Şöyle bir hazırlık yaptık Sayın Başkanım: Şimdi, 2019 yılı için söylüyorum, normalde 2019 yılının Ocak ayı sonunda toplamda 14.924 adet ruhsat için biz ruhsat bedeli alıyoruz. 31 Ocak 2019 tarihinde yani o son gününe kadar zamsız 12.056 tane ruhsat, onun karşılığında 367 milyon 974 bin 735 TL para ödedi. Geriye kalan 2.868 ruhsat 31’inden sonra yüzde 100 zamlı olarak ödeme adına kanunen cezalı duruma düştü ve bunlardan 31 Ocaktan sonra Haziran ayının son gününe kadar 1.764 tane ruhsat zamlı olarak yani yüzde 100 zamlı olarak bize 78 milyon 874 bin 896 TL ödedi. Yani normalde bunun yarısını ödeyeceklerdi, yüzde 100 zamlı olduğu için bu rakamı ödediler. Geriye kalan 1.104 adet ruhsat için 42 milyon 254 bin 612 lira yüzde 100 zamlı ödemesi gereken rakam ödenmediği için 1.104 ruhsat iptal edildi, işlemleri devam ediyor.

2020 yılı için durum şöyle: Burada da toplamda 15.047 adet ruhsat var, işletme ve arama ruhsatıyla ilgili bedel ödemesi gereken sayı. Bunlardan da ocak ayı sonuna kadar zamsız ödeyen sayı 11.900 adet. Bunlardan 613 milyon 680 bin 182 TL para tahsil edildi. Buradaki fark neden? Yıllara sâri bu gecikme oranlarıyla artırılan zamlardan dolayı ve hesaplamadan dolayı hektar başına gelen hektarlardan dolayı bu fark böyle. 3.147 tane ruhsat ocak sonrası yani altıncı ayın son dilimine kadar yüzde 100 zamlı olarak ödeme anlamında cezalı duruma düştü. Bunların ödeyeceği toplam rakam 94 milyon 442 bin 793 TL idi. Bunların 763 adedi bu altıncı ayın sonuna kadar yüzde 100 zamlı olarak 49 milyon 600 bin 18 TL ödediler. Geriye kalan 2.384 adet zamlı ruhsat bedeli olan 188 milyon 885 bin 585 TL henüz ödenmedi. Pandemiden dolayı yıl sonuna kadar bu süre uzatılmıştı ama şu anda bunlar ödemediği için iptal işlemlerine başlanılacak.

Durum budur.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yıl sonuna kadar ödemezse değil mi?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – “Ödemezse” ifadesi var, evet.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabloyu da sayın vekilimize aktaralım efendim, gönderebiliriz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben de yazılı olarak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Ali Bey, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, sayın vekiller; burada bir anlayış sorunuyla karşı karşıya olduğumuzu belirtmek isterim.

Şimdi, mesele şu -biraz sonra 3'üncü maddede şöyle bir şeyi tartışacağız ya da konuşacağız bilemiyorum, ek öneri var sanırım onunla ilgili- alt komisyonda şunu tartıştık dedik ki: Bu uzatma süreleriyle ilgili bir güvenlik meselesi var, güvenlik meselesi de altı ayda bitmiyor falan. Hatta ben şöyle bir konuşma yapmıştım orada dedim ki: Yani benim bir şirketim var, şirketimin ortakları da var -sadece ben değilim; bu ortaklar kardeşim de olabilir ya da başka bir şahıslar da olabilir, hiç akrabalık ilişkim olmayan insanlar da olabilir- ben bir güvenlik suçu işledim, soruşturma oldu, cezamı çektim, hapis de yatabilirim, cezalandırılabilirim de; bunların hepsi olması gereken şeylerdir, doğaldır ama benim işlediğim suçtan dolayı bütün firma cezalandırılıp onun ruhsat süresi uzatılmıyor değil mi? Böyle yapılıyor. Bu konuşuldu ama şimdi mesele işçinin alacağına, emekçinin alacağına geldiği zaman “Efendim, o firma onun, o kişinin başka işinden dolayı bu bunu bağlamaz, bu bunun sorunu olmaz.” meselesine geliyoruz yani bir anlayış meselesi var.

Şimdi aynı sorunu Uyar Madencilik meselesinde şu anda yaşıyoruz. Şimdi, madenci bakıyor; borçlanmış, harçlanmış, tazminat ödemesi var, işte şu var bu var, bir sürü sigorta borcu var falan. Hem işçiye borcu var, hem devlete borcu var. Firmayı değiştiriyor, başka bir şirket kuruyor, oradan faaliyetine devam ediyor. Şimdi, bu güvenlik meselesinde oluşturduğumuz bakış açısını, işçinin, emekçinin alacağı meselesinde oluşturmuyoruz. Yani ikisinin arasından bir anlayış farkı var. Buradaki mesele o zaman Uyar Madencilik dolandırdığı... Dolandırıcılık ya! Hırsızlık yapmış yani, emekçinin hakkını ödemiş, insanlar yollara düşmüşler, bunu arıyorlar. Biz burada bunun önünü açıyoruz aslında. Hani deniliyor ki: “Bu kanunda böyle bir şey yok.” Yoksa koyalım, biz kanun yapıcıyız, yoksa onu da koyalım. Yani burada emekçinin hakkını gasbenden kim varsa yapmasın arkadaş başka bir iş ya! Önce o hakkı ödesin. Kendisi bir sürü para kazanıyor, istediği şekilde yaşıyor, istediği hizmetleri

yapıyor, bilmem ne falan filan ama orada çalışan işçinin hakkına gelince onun kıdem tazminatını dahi ödemiyor, insanlar yollara düşmek zorunda kalıyor. Bu anlamıyla -söylendi, tekrar edelim- yani kamu kurumlarında işçinin, emekçinin parasını ödemedi de öyle hak ediş falan ödenmez. Şimdi biz bütün bunların yolunu açan bir kanun değişikliği yapıyoruz. Bizce bunun tam tersi yapılması gerekir. Eğer hakikaten burada işçinin, emekçinin hakkını ödemeyen ve bundan kaçarak şirket değiştiren, isim değiştiren bir madenci varsa onun o faaliyeti de yasaklanmalı; evet, o da yasaklanmalı. Bu işi yapacaksa önce o madene indirdiği, orada çalıştırdığı, emeğiyle, gücüyle çalışan, alın terinden başka sermayesi olmayan emekçinin hakkını ödemek zorunda. Bundan kaçabilecek bütün kapılarında kapatılması gerekir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, her türlü şeyin, alacağın, borcun kendi iç hukuk düzenlemesi var.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bunu da düzenleyelim Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, bu o zaman başka yönle doğru gider arkadaşlar.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ali Bey “İsim değiştiriyor, başka isim altında madencilik faaliyetlerine devam ediyor.” diye bir ifade kullandı.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, Uyar Madenciliğin geldiği nokta.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ben şimdi buradan MAPEG Genel Müdürümüze soruyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – UYAR Madenciliğin sorunu nedir, o zaman bana anlatırlar mı arkadaşlar?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ben buradan soruyorum: Ruhsat sahibi x bir firma iken herhangi bir engelle, Ali Bey’in söylediği engellerle bunu başka bir firmaya devredip faaliyetini devam ettirebiliyor mu? Madende bunun izni nedir? Neye bağlıdır?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Uyar Madencilik 5 defa isim değiştirmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar bir dakika; soru sordu, cevap verilsin.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim, şimdi, biz burada devralanla ilgili ve yine hakeza devredenle ilgili, madenle ilgili olan borçların tahsilini yaparız, devir anlamında söylüyorum.

Diğer bir husus, Uyar Madencilik olarak değil de başka bir isim adı altında, kanun gereği herkes eğer uygunsa -hem vatandaş olarak hem diğer hususlar olarak- müracaat etme hakkına sahip. Ben onun daha öncesine, sonrasına, borcu var mı yok musuna bakmam çünkü kanun böyle emrediyor, kanun böyle söylüyor yani herkes her şekilde müracaat edebilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O zaman Türk Ticaret Kanunu’na, Borçlar Kanunu’na, Medeni Kanun’a gitmemiz gerekir.

Arkadaşlar, Komisyon olarak, biz bunu tutanaklara tatalım, Adalet Komisyonuna da tavsiyede bulunalım, Türk Ticaret Kanunu’nu, Borçlar Kanunu’nu, Medeni Kanun’u değiştirme teklifini de muhalefet partili arkadaşlarımız bildirecekler.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bu hakka sahip madencilere o zaman burada ek haklar da vermeyelim Başkanım, o da bizim yetkimizde ama.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – O zaman şunu da düşünmemiz lazım: Maden firması sizin ifadenizle “Çok iyi para kazanıyor, istediği gibi yaşıyor, işçinin parasına vermiyor.” diyorsunuz. Aynı firma akaryakıtının parasını da ödemez, patlayıcının parasını da ödemez, makine ekipmancının da parasını ödemez yani biz Maden Kanunu’yla ilgili alacakları mı tahsil edeceğiz yani?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Emek kutsaldır” ilkesinden hareketle buradaki şey farklı...

Evet, değerli arkadaşlar, teşekkür ederim.

Kadim Bey, buyurun.

En son sözü size veriyorum, sonra devam ediyoruz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Şimdi, değerli arkadaşlar, hepimizin bildiği, öğrendiğimiz, devlet alacağına şahindir; bu değişmeyen bir kural yani devlet nasıl olursa olsun, Türkiye Cumhuriyeti içerisinde ticari bir faaliyet yaptığında o her zaman o dosyayı açar, alacağını alır ama hepimizin bildiği 2 tane karşılığı ödenmeyen hak var: Biri emekçinin alınının teri, biri de anamızın ak sütü. Biz, bu noktada hassas olmak durumundayız Sayın Başkanım ve Türkiye’de bunu örneği çok. Yargıdaki tıkanmaların da büyük bölümü bu merkezli arkadaşlar, isim değiştiriyor, firma değiştiriyor ve karşılıklı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, şimdi burada konuştuğumuz konu işçi alacağı konusu değil.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Değil ama...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Amme alacağıyla ilgili bir konu yani işçi alacağını bu kanun metnine, 6183’e nasıl dayandırıyoruz onu anlamıyorum.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Biz şunu yaparsak Sayın Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu 6183’ün dışında bir konuyu konuşuyoruz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ama işte bu konuda Komisyondan ortak bir anlayışla... Ben inanıyorum herkes de bu konuya katılacaktır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Doğru.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Düzgün bir rapor alıp bunu karşı komisyonlara da bizim bildirmemiz lazım. Arkadaşlar, çünkü bu konu son derece ciddi. Hepimiz de biliyoruz ki böyle yaşam tarzında sahtekârlığı meslek edinmiş insanlar, çok değişik şekillerde bu ülkede ticari faaliyetlerde bulunuyor, biz de içimiz acıyarak bunları izliyoruz. Bana göre bu anlamda da yargının yükünü hafifletme adına da, ticaretin yükünü üzerinden atması adına ülkedeki risklerin, bankaların vatandaş dolandırmalarının, kurumsal yapılara verilen zararların da önlenmesi adına biz tavsiye kararı alıp -hepimizin ortak anlayışıyla ama yani birbirimizi anlayarak, ortak bir anlayışla- diğer komisyonlara ve ilgili birimlere yazı yazmalıyız.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, komisyonların böyle bir şeyi yok. Genel Kurulda, kürsüde bu ifade edilir, tutanakları okuyanlar varsa o konuyla ilgili de bakılır yani bugüne kadarki geleneklerde komisyonların böyle bir tavsiyede bulunmaları söz konusu değil.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Bütçe geliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bütçede konuşulur, sayın genel başkan konuşur, diğer arkadaşlar konuşur.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın bakanlar bu konuyu derhâl torba yasanın içine koyabilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şahin Bey, buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Şimdi, tartıştığımız konularda bazen farklı yerlere doğru da gidebiliyoruz yani emekçi, işçi haklarının savunulması konusundaki söylemlerde, sanki biz iktidar, buna önem vermiyormuş gibi bir şeye düşülüyor. Aslında geçmişten bugüne belki de her iktidar, işçinin, emekçinin hakkını korumak için çaba ve gayret sarf etmiştir ki mantıken de baktığımızda, politika anlamında,

siyaseten de çünkü sen zaten oylarını oradan alıyorsun, o sebeple de işçinin haklarını korumak zorundasın ki... Bugün mahkemeye gittiğinizde şunu bir kere görün: Bir işçi bir işverene karşı hâkim karşısına çıktığında her ne olursa olsun o işçi hakkını alır, tazminatını da alır.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Uyar Madencilik yollarda duruyor o yüzden!

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bir saniye, anlatayım. Bir dakika, ben bir şey anlatmak istiyorum burada da. Biraz önce Kadim Bey’in anlattığı konudan farklı konu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – “İşçi hakkını savunuyoruz.” diyorsunuz da on üç yıldır hakkını alamayan maden işçileri var hâlâ.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Biz de savunuyoruz bu anlamda ki biliyorsunuz, bu tazminat konusuyla, kıdem tazminatı ve diğer konuların, işçilerin haklarının belirli bir fonda biriktirilmesi konularında hep konuyu ortaya koyan biziz ve burada da işçinin mağdur olmamasını sağlamak için çalışıyoruz. Ali Bey’in bahsettiği diğer konu, bir şirketten dolayı biz bütün madencileri, maden şirketlerini cezalandıramayız. Bakın, biz burada...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Cezalandırmak değil...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ama bakın, şöyle bir şey, şunu anlatmak istiyoruz: Şimdi o güvenlik soruşturmasıyla diğerine bağlantı kuruyor ya Ali Bey. Şimdi, güvenlik soruşturması ayrı bir şeydir ama bir madencinin işçilerin haklarını vermemiş olması hukuki bir meseledir; gider mahkemesine, oradan tazminatını, efendim, cezasını alır, gider.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O mahkemede sürünsün ama bunu ben hallederim diyorsunuz yani?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Hayır, ben şunu anlatmak istiyorum...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Olur mu? İşte ben de diyorum ki: O ne kadar önemliyse bu da önemli olmalı.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bir dakika, bir dakika... Bakın, şimdi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, bundan sonra hepimizin sözünü keserim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Müsaade eder misiniz arkadaşlar, ben bir şey yapmak istiyorum hemen, kısaca.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkanım, söylediği şeyler...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Senin söylediklerinin hiçbirine katılmıyorum ben ama dinliyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Katılmayabilirsiniz Başkan ama başka bir durum var yani burada.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Dinliyorum ama ben. Yahu bırak konuşsun. Sözü kesmiyoruz, herkes istediği kadar konuşuyor.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bakın, şimdi, Türkiye’de şu anda –bilmiyorum- belki 3 bine yakın maden şirketi var, çalışma yapıyorlar, 150 bin kişi buradan ekmek yiyor, işçi. Burada daha fazla maden ocağı açmak isteyenler var çünkü buradaki maden ihracatımız bizim 4 milyar dolar civarında ve dünyada 3’üncü ülkeyiz. Baktığımızda bu bizim için bir gelir kaynağıdır. Madenle ilgili yer altı zenginliklerimizi çıkarıp Türkiye ekonomisine katkıda bulunmak zorundayız. Madencilerle yapmış olduğumuz toplantıda da amaçları şuydu, dediler ki: “Biz bir maden ocağını açabilmek için, ruhsat alabilmek için bir yılı aşkın uğraşıyoruz, çalışıyoruz.” Birçok safhalardan geçiyorlar yani belki de 120’ye yakın onay almak zorundalar. Diyorlar ki: “Bunu kolaylaştırın.” Bizden talepleri bu. Şimdi,

biz tabii burada madencileri, halkımızı, vatandaşımızı, girişimcileri, sanayicileri dinleyip geliyoruz. Bakanlığımız ve vekil arkadaşımız burada iyi bir çalışma yapmış, genel müdürlerimiz aynı şekilde. Burada girişimcilerin, sanayicilerin çalışmalarını destekleyecek, onların daha fazla iş yeri açmasını, ekonomiye daha fazla katkı sağlamasını yapacak... Biz devlete zarar vermeden, milletimizin hakkını da yemeden, çevre ve doğal kaynaklara da zarar vermeden, yapıcı bir şekilde işlerimizi hızlandırmaya çalışıyoruz yani ekonomimiz için yani amacımız bu. O zaman burada akıl ve mantıkla beraberce ortak karar vermemiz gereken “borcu yoktur” konusu veya gelecekteki diğer konularla ilgili çalışmaları yaparken lütfen bu düzlem üzerinden çalışalım. Yani ne biz emekçinin karşısındayız ne de işverenin de işini kolaylaştırıp işverene, bir kişiye peşkeş çekecek bir kanun çıkarmıyoruz. Bir kere bunu da bu şekilde algılayalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, gerekçesini dinlediğiniz, oyladığımız önergeler üzerinde... (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

Arkadaşlar, yeter artık yani açık oturum yapmıyoruz, herkes konuşacağı kadar konuştu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Neyse tamam, 3’te konuşuruz o zaman.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 3’te konuşun.

Evet, aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3- 3213 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde ve ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “, 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcunun bulunmaması şartıyla” ibareleri madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye onikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak süresi içerisinde süre uzatım talebinde bulunulmuş olmak kaydı ile süre uzatım talebi değerlendirmesi tamamlanmayan ruhsat sahalarında oniki ayı geçmemek üzere Bakan onayı ile maden işletme faaliyetine izin verilebilir.”

“Bu madde ile 13 üncü madde kapsamında maden arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerine ilişkin müracaatlarda 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcun bulunmaması şartı aranır.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 3’üncü madde üzerinde söz talebi var.

Buyurun Müzeyyen Hanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, ben 2’nci maddeyle ilgili devam etmek istiyorum. Zaten sorun da o madenlerin ne pahasına olursa olsun çıkarılıp illa yurt dışına satılma anlayışı yani bizi rahatsız eden budur. Milyonlarca yılda oluşmuş ve yerine konulamayan, millî servet olan ve çocuklarımıza miras bırakacağımız bu madenler... Hani 4 milyar dolar yurt dışına ihracat yaptık – şu anda kromun 1 tonu 250 dolar zannediyorum, bilmiyorum, sayın müdürlerimiz o rakamı söylerler ama- biz krom olarak satacağımıza ve Almanya’dan çelik olarak geri alacağımıza keşke biz çelik uç ürününe dönüştürerek satabilsek ve o yerine konulamayan madenleri keşke gerçekten torunlarımıza bırakıp da o teknolojiye ulaştığımızda çıkarabilsek. Yani çok şey değil “Ne pahasına olursa olsun, maden çıkarılsın.” anlayışını da ben doğru bulmadığımı buradan ifade etmek isterim.

İkinci olarak da on üç yıldır Soma madeninde yaşanan sıkıntıların... “İşçinin hakkını iktidar olarak koruyoruz.” diyorsunuz ama yürümek isteyen işçilere engel oluyorsunuz, hakkını aramak isteyen işçilere engel olunuyor, bir. İkincisi, on üç yıldır neden o madencilerin hakkı aranmadı iktidar tarafından diye sormak isterim.

Yine, 3'üncü maddeye geldiğimiz zaman, teklifin 3'üncü maddesi, ruhsat süresi sona ermiş işletmelere Bakan onayıyla...

Bunda anlaştık mı bilemiyorum. O on iki ayla ilgili, on iki ay süre uzatımı verilmesi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Önergeden vaz mı geçtiniz? Biz önerge veriyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Vermediniz ki.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Verdiniz mi önergeyi? Bakanın yetkisi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakan yetkisini kaldırıyoruz, yok Bakan yetkisi, onu söyledik ya.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Kaldırılıyorsa tamam, onda söyleyecek bir şeyim yok o zaman.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Söyledik ya, dün konuştuk ya. “Beraber imzalayalım.” dediğimiz önerge bu değil miydi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Buydu, buydu; bir yıl uzatımla ilgili siz bunu demiştiniz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, önerge burada, Kadim Bey’de var.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yeni dağıtıldı o zaman arkadaşlar, yeni dağıtıldı.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yeni dağıtıldı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, öyle hararetli tartışıyorsunuz ki önünüze bakmıyorsunuz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, alamayabiliriz. Sizin bir sürü danışmanınız, çalışanınız var, biz burada tek başımıza şey yapmaya çalışıyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bakanın yetkisi kaldırılmıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kaldırıyoruz önergeyle.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tüm devlet kurumları size çalışıyor!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – O zaman olumludur yani kaldırılması gerekiyordu zaten, söyleyecek bir şeyim yok o zaman madde üzerinde.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, ben öncelikle şunu söylemek istiyorum arkadaşlar, bir defa şöyle bir durum yok: Yani iktidar partisinin ya da iktidar blokunun ya da AK PARTİ’nin savunduğu noktaları savunduğumuz zaman uzlaşacağız, sizlerin önerilerini kabul ettiğimiz zaman doğru yapmış olacağız, sizin getirdiğiniz kanunları çıkarttığımız zaman vatana millete hizmet etmiş olacağız, bunun tersini yapmış olduğumuz zaman da bütün bunların tersini yapmış olacağız. Bu anlayış, doğru bir anlayış değil. Biz de tam tersini düşünüyoruz sizin dediklerinizin. Yani sizin bu getirdiğiniz kanunun hiçbir şekilde vatana, millete, halka, vatandaşa, doğaya, çevreye, insanlığa fayda getirmediğini iddia ediyoruz ve bunun gerekçelerini konuşuyoruz. Bu bir tartışmadır, bu bir şeydir. Öncelikle bu bakış

açısını terk etmemiz gerekir. Yani “Bizim yerimizden, bizden baktığınız zaman hayırlı iş yaparsınız, buradan bakmıyorsanız hayırsız iş yaparsınız.” noktasındaki bakış açısını terk etmek gerekiyor. Burada doğruyu bulma noktasında bir tartışma yürütüyoruz.

Şimdi, bu doğruyu bulmak noktasında da burada soru soruldu ve sayın yetkili dedi ki: “Evet, öyle, biz geçmiş alacaklara bakmayız, bakamayız.” Dolayısıyla bu durum teyit edildi aslında. Yani işçinin, emekçinin alın terinin ödenmemesi noktasında devletin bir blokaj oluşturması, bir şart koşması meselesinin ortadan kaldırıldığını söyledi. İşte bu 3’üncü maddede de şimdi değişikliklerle düzenleniyor ama teklif olarak sunulan ve alt komisyondan geçen hâliyle tam da tartıştığımız konu oydu. Yani güvenlik meselesinden dolayı bu iş uzuyor, oradan kaynaklı olarak da böyle oluyor filan meselesiydi. Biz de şunu söylüyoruz: Evet, güvenlik ülke için önemlidir, hassas bir konudur, atlanmaması gereken bir konudur, hepimizi ilgilendiren bir konudur. Aynı şekilde insanların ekmeği, aşı, eve götürdüğü yiyeceği, çocuk çocuğuna bakması, bir insanın alın teri de aynı derecede önemlidir. Bu anlamıyla değerlendirilmesi ve öncelik olması gerekir, bunu söylüyoruz.

Şimdi, 3’üncü maddedeki değişiklik önergesi ve son hâli ortaya konursa bu konudaki görüşlerimizi de tekrar ifade ederiz çünkü son değişiklik açıklasın bir, bize şu anda geldi. Burada bütün bürokratlar, bütün Bakanlık yetkilileri, Komisyon hizmetindeki bütün personel Sayın Başkanın hizmetinde, bu doğrultuda çalışıyor. Bizim bir danışmanımız var o kadar. Dolayısıyla bizim anında her şeye yetişme şansımız ve elimize geçtiği anda hemen değerlendirip ona görüş sunma şansımız olmayabiliyor. Önce bu değişiklik bir izah edilsin, arkasından bununla ilgili görüşlerimizi ifade ederiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hangi değişiklik?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bu 3’üncü maddeyle ilgili.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Sayın Vekilim, son olarak alt komisyonda üzerinde konuştuğumuz, bütün fikirlerin ortaya konup sektörün bütün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde mutabık kaldığımız şekilde yapıldı değişiklik. Bu söyleminiz, tam hani bu maddede, uzlaşi üzerine bütün sözlerin dinlenerek, bütün ihtiyaçların karşılanarak düzenlendiği bir maddede “Komisyonda verimli çalışma olmuyor, dinlenmiyor.” demeniz de biraz yakışıksız kaçtı.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yok, bir görelim de ondan sonra...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, o gün alt komisyonda şöyle tartıştık, değişik teklifler sunduk, dedik ki: “Bu altı aylık süre bitiminden itibaren Bakana verilen ‘bir yıla kadar’ ifadesi, ibaresi farklı sorunları da beraberinde getirir.” Ben veya başka arkadaşlar dedik ki: “‘Bu süre içerisinde olmadığı takdirde ruhsat kendiliğinden yenilenebilir.’ diye bir ifade koyalım. Olmazsa bu süreyi on iki ay önceden başlatmak üzere yapalım.” dedik. Yani “2021 yılının 31 Aralıkta ruhsatı bitecek olan maden işletmelerinin 1 Ocak 2021 tarihinde müracaat etmesi gerekir.” diyoruz. 1 Ocak 2021 tarihinde müracaat etmediği takdirde 31 Aralık 2021 tarihinin bitiminde o maden işletmesinin ruhsatı bitecek. Müracaat edecek, güvenlik soruşturması vesaire gibi ilgili kısım... Verilen önergede biz ayrıca altı aylık bir süre veriyoruz. Diyoruz ki: “1 Ocak 2021 tarihinde müracaat süresini kaçırmış olanlar 100 bin lira bedel ödesinler, altı ay öncesine kadar yani 1 Haziran 2021 tarihine kadar müracaat hakkı verelim ya da 31 Mayıs tarihine kadar müracaat hakkı verelim. Bu müracaat hakkında da unutma, yanılma vesaire gibi şeylerden dolayı ortaya çıkan bir durum var, bunlar 100 bin lirayı yatırırlar, müracaat etsinler.” Ama yine onların da 31/12/2021 tarihinde güvenlik soruşturması bitti veya bitmedi -güvenlik soruşturması bitti, iptaline karar verdi zaten sorun yok- ama kurum, devlet, güvenlik soruşturmasını bitirmese bile 31/12/2021 tarihinde ruhsat iptal olacak. 31 Mayıs 2021 tarihinde -tarih

olarak söylüyorum- yani altı ay önceden 100 bin lira ceza ödeyerek tekrar müracaat hakkını elde edenler, altı aya kadar yine 31/12/2021 tarihinde güvenlik soruşturması bitmediği takdirde onların da ruhsatları iptal olacak.

Daha önceki düzenlemede, madde metninde gelen teklifte “Bakana bir yıla kadar uzatma yetkisi” ifadesi ortaya çıkıyordu. Bu ifadeyi tamamen ortadan kaldırıyoruz. Niye söylendi? Kuruma sorduk, teklif sahibi arkadaşşa sorduk; aldığı bilgi çerçevesinde “Güvenlik soruşturması için altı aylık sürenin yetersiz olmasından kaynaklı bazı problemler beraberinde geliyor.” dedik. Sektör temsilcilerine sorduk, dedik ki sektör temsilcilerine: “Daha önce nasıl oluyordu?” “31/12/2020 tarihine kadar ben müracaat ediyordum, iki üç ay içerisinde sonuçlanıyordu.” “O sürede ne yapıyordunuz?” dedik “Çalışıyorduk.” dediler. Şimdi biz o çalışmayı da kaldırıyoruz. Hani gerekçe vardı “Ya, bu bir sene uzatıyorsunuz siz başkalarına...” Neydi? Alamos...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Alamos Gold.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Alamos Gold’a şunu yapıyorsunuz, bunu yapıyorsunuz.” diye. Yani hiç akla hayale gelmedik şeyler burada ortaya çıkıyor. Şimdi dedik ki: Böyle böyle bir şey yok, zaten Alamos Gold’un durumu daha da farklı bir pozisyon. Şimdi, bununla ilgili bir mesele yok, biz bu işleri ortadan kaldıralım, bu işi bitirelim. Kanun, 2019 yılında çıkardığımız usulde devam etmiş olsaydı, 31/12/2020 tarihinde müracaat edenler yine iki ay, üç aylık bir süre içerisinde... Süresi de yoktu “Ortalama olarak iki ayda, üç ayda bu soruşturma bitiyor, bizi onaylıyorlar.” diyorlardı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Daha önceki hâlden bahsediyor, altı ay gelmeden önceki hâlden.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Daha önceki hâlden, altı ay gelmeden...

Şimdi, biz bunu bir yıl öncesinden müracaat etmek şartı ama unutulmalar varsa altı ay öncesine kadar müracaat edenlerin de 100 bin lira bir ceza ödeyerek müracaat haklarını doğuruyoruz fakat hiçbir şekilde ruhsat bitim tarihinden sonrasına gitmiyor, ruhsat iptal oluyor.

Burada şöyle bir soru da sordu arkadaşlarımız: “Diyelim ki 1 Ocak 2021 tarihinde müracaat eden kişi bütün işlemlerini tamamladı -ÇED vesaire ne gerekiyorsa madencilikle ilgili- güvenlik soruşturması da Mart 2021 tarihinde bitti. Bu kişinin Mart 2021 tarihinde biten soruşturmada verilen izinleri 2021 Martından mı başlayacak, yoksa 1 Ocak 2022 tarihinden mi başlayacak?” Biz, biliyorsunuz uluslararası sözleşmeleri onaylıyoruz. 4 Ekim veya 5 Ekim tarihinde “31 Ekim 2020 tarihinden itibaren geçerlilik olmak üzere” diye bir sözleşme imzaladık. Zaten kurum da verirken “1 Ocak 2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ruhsatınız onaylanmıştır.” diyecek, devam edecek.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Öncekiler tamamlansa da arada şey olmayacak yani ruhsatta. Yani 1 Hazirandan itibaren...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tabii, tabii. Yani orada işletme üç ay, altı ay, dokuz ay kaybetmemiş olacak. Getirdiğimiz önerenin özeti buy.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkanım, devam ediyorum o zaman bu açıklamadan sonra. Bitireceğim.

Şimdi, bu madde yani 3’üncü madde kamuoyunda sizin de şikâyet ettiğiniz üzere “Alamos Gold yasası” olarak da adlandırıldı yani buna yönelik bir imtiyaz diye. Şimdi, Alamos Gold meselesini bir netleştirmemiz gerekiyor. Şöyle, Alt Komisyonunda bir soru sorduk, dedik ki: Alamos Gold’un bir yıl önce ruhsat süresi bittiği hâlde -tam bir yıl, 13 Ekim 2019’da bitmiş, Ekim 2020’deyiz bir yıl öncesinden

süresi bitmiş, müracaatını etmiş, filan filan orasını öyle izah etmişlerdi- Alamos Gold firması hâlâ ruhsat alanı içerisinde duruyor yani orayı terk etmedi. “Faaliyeti yok.” denildi. Peki, buna ilişkin bu sizin son yapmış olduğunuz değişiklikle...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Mahkeme safhası var.” diye söylediler.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, mahkeme safhası yok.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mahkeme var mı?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sadece şöyle denildi: “İdareden kaynaklı olarak yani idare ruhsat başvurusuna, uzatma hakkına bir yanıt vermediği için öyle bekliyor.” Şimdi, bu da yine bir Bakanlık yetkisi ya da ilgili kurum yetkisiyle böyle yıllarca bekletilebilecek mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Biz burada kesin hüküm koyuyoruz şimdi.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani bu çektiğiniz hususta örneğin yarın... Şimdi, diyelim ki bugün çıkardık, bir hafta içerisinde Genel Kuruldan çıktı Resmî Gazete’de yayınlandı, öbür gün Alamos Gold orayı terk edecek mi? Çok net soru soruyorum, Sayın Bakan Yardımcısı mı cevaplar, artık kim cevaplar bilmiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, o icrai bir düzenlemedir, onunla ilgili şeyler yapılır. Yani Bakanlık icra şeyini yapar, şartı, cezaları, şunları bunları, işgalcilikle ilgili herhâlde şeyleri vardır.

Sayın Bakan Yardımcım, bununla ilgili açıklama yapar mısınız?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani devletin güvenlik gücü vardır herhâlde birilerini oradan çıkartmaya. İstediyini her yerden çıkartabiliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani neticede şu düzenlemede de veya o firmada da ruhsat süresi bitmiş, uzatma talebinde bulunmuş, ancak kendisine henüz uzatma talebinin uygun görüldüğüne dair bir olur verilmemiş olan şirketlerin o tarihteki ruhsat süreleri tamamlanmıştır kanuna göre. Bu konuda, uzatma talebinin reddine veya kabulüne yönelik henüz cevap verilmediği için kuvvetle muhtemel o firma da uzatma talebiyle ilgili cevabın netleşmesini bekleme adına orada duruyor olabilir ama hiçbir faaliyette bulunamaz, zaten bulunmadığını da biliyoruz, siz de söylüyorsunuz. Ruhsat süresi bitti yani onun orada artık uzatma verilmediği takdirde ruhsat süresi tamamlanmış oldu.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Uzatma verilirse sıkıntı yok, devam edecek ama.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, zaten şu kanun yürürlüğe girdiği andan itibaren o hakkı yok zaten. Mevcut kanunda da o hak yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şahin Bey sizden önce istemişti.

Buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ben genel bir konuyla ilgili... Biraz önce Müzeyyen Hanım da “Çıkarılan madenler -işte paslanmaz çelik filan- burada üretilmiyor, gönderiliyor.” demişti. Şimdi, bir maden mühendisinin...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sadece üretim için değil ham madde olarak gönderilmesi.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Anladım, genel anlamda üretim yapılmaya çalışılıyor, fabrikalar da kuruluyor da şu anda.

Bir maden mühendisinin, aynı zamanda bizim Denizli’deki Madenciler ve Mermerciler Derneğinin Başkanı, şöyle bir yazısı var onu okuyacağım şimdi; diyor ki: “Sanayinin gelişmesinde, insanlığın bugünkü refah seviyesine erişmesinde en büyük katkı madenlerindir. Günlük yaşamımızdan madenleri çıkarırsak Taş Devri koşullarına geri döneriz. Binlerce yıldan beri, insanoğlu kayaların içinde saklı duran maden ve mineralleri keşfedip kullanmaya başlamasıyla birlikte tarihin akışı değişmiş, insanlık bugünkü yaşam ve refah seviyesine erişmiştir. Günlük hayatta kullandığımız her türlü araç ve gerecin yaklaşık yüzde 80’i doğrudan veya dolaylı olarak bir veya birden fazla madenden elde edilmiştir. İçinde yaşadığımız mekânlar, onların içindeki araç gereçler, kullandığımız saatler, küpeler ya da gözlükler ya da kaşıklar...”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kalem de canım diyorsanız.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Kalemler...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Süs, ziynete girme yani “kalem” de “bardak” de, vesaire de.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Aklı süste püste.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Makine” de “bindiğimiz araba” de “konuştuğumuz mikrofon” de.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Kusura bakmayın, yazıya göre okuyorum da.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Kullandığımız telefon” de.

ŞAHİN TİN (Denizli) – “...yapımında maden veya madene dayalı ürünler bulunmaktadır. Esas konu şurada geliyor: Bugünkü modern yaşamımızı demir, bakır, kurşun, çinko, alüminyum, krom, fosfat, kömür, mermer ve diğer madenleri bulundukları yerden çıkarmak için çalışan madencilere borçlu olduğumuzu unutmayalım.”

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ah, bir de borcunu ödesek.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Onu ödemeyenlere söyle.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bitireyim, bir dakika arkadaşlar.

Şimdi, esas geldiğimiz nokta, biz yerli araba üreteceğiz biliyorsunuz. “Günümüzde kullandığımız her türlü alet ve edevatın nelerden yapıldığını merak ettiniz mi? Bir otomobil üretebilmek için toplam 5 ton maden tüketmekteyiz. Bir otomobil üretmek için 2.250 kilogram demir, 1.180 kilogram bakır, 435 kilogram kurşun, 327 kilogram çinko, 77 kilogram...”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Otobüs olmasın bu Şahin?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Cevher bu Başkanım. Cevherden, maden cevherinden bahsediyorum. Orada diyor ya “cevher anlamında”... “77 kilogram cam kumu -bak, kum diyor yani cam kumu- 254 kilogram boksit ve 558 gram diğer madenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Ya bu madenleri üretmeyeceğiz ya da otomobillere sahip olmayacağız.” diyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ali Bey’in istediği o zaten.

Evet, teşekkür ediyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Çok özür dilerim ama bu çok önemli...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, lütfen...

Sayın Tarhan, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, arkadaşlar, söylediğimiz şey farklı. Yurt dışına gönderilmesinden bahsettiniz. Elbette ki madenler insanlık yararına kullanılmalı, gayet tabii ama vahşice çıkarılmasını kastediyorum ben ve yurt dışına ham madde olarak gönderilmesi. Ben neden Çin’e gönderiyorum mermeri, orada işletiyorum? Benim burada işlensin diyorum ben. Tam tersini söylüyorum.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bu bir süreçtir Müzeyyen Hanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim, ama bir daha yerine koyamıyorsunuz onu, bir daha yerine koyamıyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, bugün Komisyon insicamını dağıttı. Lütfen...

Evet, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, açıklamanızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Şahin Bey maden şirketlerinin Türkiye’de şu kadar iş yaptığından, şu kadar istihdam sağladığından bahsetti. Sanki bizim partimiz bu şirketlere karşıymış gibi bir söylemde bulundu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öyle gözüktü, öyle çıktı. Hakikaten öyle gözüktü. Tutanakları bir okuyun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Doğrudur. Şundan dolayı öyle gözüktüyor: Bu kanunun hazırlanışına baktığınız zaman yapısal olarak bu kanunun tümüne karşıyız ama madde madde baktığınız zaman her maddede de muhalefetimiz yok. Neden karşıyız? Kamu İhale Kanunu kaldırılıyor. Büyük Millet Meclisinin yani milletin yetkisi şirketlere veriliyor. Kanunun tümüne baktığımız zaman bu kanun problemli, bütününde problem var. Madde madde tartıştığımız zaman maddelerde çok önemli bir şeyler göremeyebilirsiniz ama 2’nci maddede örneğin -maddeler birbirleriyle çelişkili- borcu yok, kârına gerek yok, hiçbir şeye gerek yok diyorsunuz, kaldırılıyorsunuz, 3’üncü maddede Bakanın uzatmasında o maddeyi getiriyorsunuz yani diyorsunuz ki borcu olmaması gerekiyor. Yani maddeler de birbirleriyle çelişkili.

E şimdi, bakana yetki veriyorsunuz, iktidar milletvekilleri; biz, bakana verilen yetkiye itiraz ediyoruz. “Neden itiraz ediyorsunuz?” Kamuoyunda bütün medya yazıyor, bütün basın yazıyor, bu Kanada şirketinin uzatılacağını, başvurusu olduğunu. Arkadaşlar, zaten altı ay zaman verilmiş. Biz neye itiraz ediyoruz? Bir ruhsat verilirken Çevre Bakanlığının görüşü isteniyor, Orman Bakanlığının görüşü isteniyor, farklı farklı bakanlığın görüşü isteniyor ama siz bir bakana yetki vererseniz -uzatma yetkisi- olmaz böyle bir şey, böyle bir kanun olmaz. Yani bir ruhsatı bir bakan uzatma yetkisiyle “Ben bir ay uzattım.” diyemez. Biz buna itiraz ediyoruz. Buna itiraz etmediğin zaman “Alamos Gold” dediğiniz şirketin ruhsatını Bakan bir yıl daha uzatabilir, hemen makineler çalışmaya başlayabilir. O anlama geliyor.

Şimdi, Sayın Bakan Yardımcımız açıklama yaptı, dedi ki: “Başvurusu var, değerlendiriliyor, henüz netleşmedi.” O zaman biz de Büyük Millet Meclisinde, muhalefet milletvekilleri olarak şunu öneriyoruz, dünya liderine iletin bu önerimizi: Bize silah ambargosu uygulayan bir ülkenin, Kanada’nın bir şirketi eğer bu ülkede ruhsatı dolmuşsa bunu değerlendirin, gereğini yapın, cevabı verin, iptal edin. Yani biz de bir öneride bulunuyoruz buradan. Bu önerimizi “dünya lideri” dediğiniz Cumhurbaşkanına iletin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 3’üncü maddede 2 adet önerge vardır, önergeleri geliş sırasına göre okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 3'üncü maddesi ile 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 13'üncü maddesinin ikinci fıkrasına eklenen cümlelerin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Müzeyyen Şevkin	Kadim Durmaz
Kocaeli	Adana	Tokat
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Çetin Osman Budak	
Manisa	Antalya	

Gerekçe:

Bakanın ruhsat süresi dolmuş iş yerlerine on iki aya kadar uzatma vermesi hem kamu otoritesi hem de madencilik sektöründeki iş yerleri bakımından suistimale açık bir durum yaratmaktadır. Ruhsat başvurularındaki 6 aylık süreyi uzatmak yerine ruhsatsız çalışma gibi bir uygulamanın devreye sokulması hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 3- 3213 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde ve ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan " , 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcunun bulunmaması şartıyla" ibareleri madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "altı ay" ibaresi "oniki ay" şeklinde, aynı fıkranın ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye onikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu yükümlülüğe uymayan ruhsat sahiplerine 100.000 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve ruhsat süresinin bitiş tarihinden en geç altı ay öncesine kadar da belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen ruhsat sahiplerinin talepleri reddedilerek ruhsatları süresi sonunda iptal edilerek ilgili saha ihalelik saha konumuna getirilerek ihale yolu ile ruhsatlandırılır.

"Bu madde ile 13 üncü madde kapsamında maden arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerine ilişkin müracaatlarda 6183 sayılı Kanunun 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borcun bulunmaması şartı aranır."

Fahri Çakır

Düzce

Gerekçe:

Önerge ile çerçeve 3'üncü madde yeniden düzenlenmekte, ruhsatların süre uzatım taleplerinde ruhsat süresinin bitiş tarihinden en geç on iki ay öncesinde talepte bulunma şartı getirilmekte olup bu süre içerisinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen ruhsat sahiplerine 100.000 Türk lirası idari para cezası verilerek ruhsat bitiş tarihinden en geç altı ay öncesine kadar da başvuru imkânı verilmekte, bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde ise ruhsat sahibinin süre uzatım talebinin reddedilerek

ruhsatlarının süre sonunda iptal edilmesi ve ilgili sahanın ihalelik saha hâline getirilerek ihale edilmesi yönünde düzenleme yapılmakta; madencilik sektörünün gelişmesi üretim ve istihdamının artırılması ile sektörün GSMH içerisindeki payının yükseltilmesi amacıyla çerçeve taslaktaki Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 22/A maddesi kapsamında vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranılması zorunluluğunun kaldırılması öngörülmekte ancak bunun yanında madde ile maden arama ve işletme ruhsatlarının verilmesi, birleştirilmesi, sürelerinin uzatılması, devir ve intikalleri ile çevreyle uyum bedeli iadelerine ilişkin müracaatlarda borç durumunu gösterir belge aranması zorunluluğu korunmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

MADDE 4- 3213 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin üçüncü fıkrasına sekizinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu ruhsat sahalarında, devralanın kurulu işletme kapasitesi veya şerh edilen sözleşmedeki kapasiteyi aşmayacağı yönünde vereceği taahhüde istinaden, ilgili alan için tanınan tüm muafiyetler ve bu Kanunun 7 nci maddesine istinaden alınmış bütün izinler devredilen ruhsatlarda da aynen korunur.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 4'üncü madde üzerinde söz talebi...

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkanım, bu 4'üncü maddeyle, daha önce 2019 yılında zannedersem 3213 sayılı Kanun'a bir ek madde konulmuştu ve bu ek maddede bir değişiklik, bir ilave yapılmak isteniyor. Bu ek 1'inci madde, 2019'daydı zannedersem, dediğim gibi, “Türkiye Taşkömürü Kurumu ve Türkiye Kömür İşletmeleri, uhdesinde bulunan maden ruhsatlarını işletirmeye, bunları bölerek yeni ruhsat talep etmeye ve bu ruhsatları ihale etmeye yetkilidir.” diye bir ifade var ve biz bu değişiklikle “Bu ruhsat sahalarında, devralanın kurulu işletme kapasitesi veya şerh edilen sözleşmedeki kapasiteyi aşmayacağı yönünde vereceği taahhüde istinaden, ilgili alan için tanınan tüm muafiyetler ve bu Kanun'un 7'nci maddesine istinaden alınmış tüm izinler devredilen ruhsatlarda da aynen korunur.” ibaresini koyuyoruz. Şimdi, söz konusu olan sahalar, Türkiye Taşkömürü Kurumu ile TKİ'nin sahalarından bahsediyoruz biz, öyle değil mi? Yani burada tartıştığımız konu bu.

Şimdi, mesela geçtiğimiz günlerde, yanılıyorsam TKİ kendisine ait 4 tane açık madenin ihalesiz kendi alt kurumuna ruhsatını devretti. Şimdi, şu fotoğraflar Soma'nın Deniz Mahallesi'nden çekilmiş, Deniz kırsal Mahallesi...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Biz onu kanunlaştırmıştık, mücadele vermiştik.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet, zannedersem geçen 2019'da vermiştik.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Deniz Mahallesi'ne istinaden.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, bu Deniz Mahallesi'nde yıllardan beri su yok. Her pazartesi Deniz Mahallesi'ne bir tanker su geliyor; eğer pazartesi günü siz köydeyseniz, haftalık suyunuzu alabiliyorsunuz eğer köyde değilseniz su alamıyorsunuz. İnsan sayısı zaten azalmış, her taraf toz içinde ve insanlar çarşaflarını, çamaşırlarını, yıkadıklarını dışarı asamıyor. Astım hastalığı var, KOAH hastalığı var. Açık maden ocağı var bunun çevresinde ve dinamitten, patlamalardan dolayı da her yer sallanıyor, duvarlarda çatlaklar var. Deniz Mahallesi'ndeki insanlar yıllardan beri bu şartlar altında yaşamakta. Görüyorsunuz burası Deniz Mahallesi, hemen 100-150 metre ileride de açık

maden ocağı var. Şimdi, benim bildiğim kadarıyla bu maden TKİ'nin -Türkiye Kömür İşletmelerinin- redevansla şu anda "Hidro-Gen" diye bir firma -bildiğim kadarıyla- burada üretim yapıyor. Ruhsat sahibi TKİ. Şimdi TKİ'nin, TTK'nin ruhsatları çok eski yıllara dayanıyor, işletmeleri çok eski yıllara dayanıyor.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Zaten bu yerleşim yeri de o eski yıllara dayandığı için orada çalışan işçilerin yaşam alanı olarak da mahalle oldu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır şimdi bahsettiğin... Şimdi şöyle...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Maden oraya gitmemiş, madenin yanına bu yaşam alanı gelmiş.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yok, yok. Şu anda burası da, şu gördüğünüz alan da zaten maden ruhsatı arasında yani yakında burası da kalkacak. Sıkıntı şu, esas problemlerden bir tanesi şu, diyor ki yöre halkı: "Biz burada yaşamak istemiyoruz; kamulaştırma yapın, biz buradan gidelim." Yıllardır bu yapılmıyor, bu insanlar bu şekilde yaşamaya mahkûm edilmiş durumda. Benim varmak istediğim şey şu: Buradaki ruhsat sahası eski tarihli bir ruhsat sahası. 1993 yılından evvel "Çevre Kanunu" diye bir şey yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – ÇED raporu alınmamış.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Dolayısıyla ÇED raporu diye bir şey de yok, doğru mu? Doğru. Yani TKİ burayı açtığı zaman Çevre Kanunu yok, ÇED raporu yok.

Şimdi, TKİ, şurayı bakın, şurayı... Eğer biz bunu kanunlaştırsak Genel Kurulda; ruhsatı devredebilir, ihale edebilir ve alan da şu ortamda, bakın, şu ortamda hiçbir ÇED sürecine, prosedürüne takılmadan çalışmaya devam edebilir.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bravo, olay bu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Dedğim şey doğru mu bilmiyorum, bürokratlarımız da burada da. Yani eğer biz bunu yaparsak burada bu ruhsatı devrettiği zaman, ihale ettiği zaman alan firma burada aynı iş yeri açma ruhsatıyla, aynı çalışma ruhsatıyla ÇED'siz faaliyetine devam edecek.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Sayın Vekilim, Bakanlık yetkililerine soralım söylediğiniz gibi mi?

Bakan Yardımcım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Sayın Başkanım, sayın vekillerim; eğer o sahayla ilgili alınmış bir izin varsa... ÇED'i yoksa zaten faaliyet de gösteremez yani devretmese de faaliyet gösteremez.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Eski ruhsatlı, yirmi yıl...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şu an burada faaliyet var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Eğer ÇED mevzuatında "Şu tarihten öncekiler -ben ÇED mevzuatına şu anda vâkıf değilim- mevzuattan muafır." şeklinde bir hüküm varsa...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şöyle bir şey var. TKİ'nin ben sitesine baktım. TKİ şunu söylüyor: "1993 yılından önce açılmış tesisler, işletmeler, ruhsatlarla ilgili bizim muafiyetimiz var."

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Varsa o muafiyet devam eder. Bu kanun...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Daha sonrakilerle ilgili zaten açtıkları yerde TKİ de o ÇED sürecini yapıyor. Bizim sıkıntımız eski ruhsatlarla alakalı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Kanun ne diyor? Bir saha var, sahanın kompleksinin -adı ÇED olur, çalışma izni olur, başka bir izin olur herhangi bir kurumdan- sahanın tamamıyla ilgili bu izin varsa, bu devredildiği takdirde o iznin tekrar, yeniden alınmasına gerek olmaksızın korunmasını ifade eder.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ama burada ÇED yok ki, alınmamış.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – ÇED’i varsa ÇED’i de koruyor; ÇED’den muafiyet varsa ÇED’den muafiyet de var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) –Bir de şöyle bir durum var Sayın Bakanım, bizim yaşadığımız bir olayı anlatayım size: Manisa Gördes’te nikel madeni; orada da daha sonra işte cevher zenginleştirme tesisi kuruldu. Şimdi, o tesis kurulurken -cehennem kazanı- işte biz eylemler yaptık, öyle yaptık böyle yaptık -İzmir’den gelen vardı, Akhisar’dan gelen vardı, Manisa’nın her tarafından gelen vardı- durdurmaya çalıştık, olmadı. Biz orada eylem yaparken, çadır kurarken bizim yanıımızdan esas etkilenecek olan o Gördesli vatandaşlarımız arabalarla geçiyordu. Yanımızda bir Gördesli yoktu. Hanpaşa köyünden, Kalemoğlu köyünden kimsecikler yoktu yanıımızda.

İFFET POLAT (İstanbul) – Gördesli yatırımdan memnundu ve talep ediyordu, ne diyelim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Memnun... Şimdi şöyle... Müsaade ederseniz anlatıyorum.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Biz de teşvik ediyorduk zaten.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi şöyle bir şey vardı, o zaman şöyle dendi: “Ya, burada fabrika kurulacak 100 kişi çalışacak, 500 kişi çalışacak, işsizlik sorunu ortadan kalkacak falan filan...” Neyse, o tesis oraya kuruldu, işleme başladı, faaliyete başladı. Aradan geçti üç yıl, dört ve aynı şirket orada kapasite artırımına gitmek istedi. Eleme kırma tesisinin kapasitesini 2 katına artırmak istedi. Bu sefer üç-dört yıl evvel o cehennem kazanı oradan geçerken, biz orada eylem yaparken bize bakan, yanıımızda olmayan, o bölgede yaşayan insanlar ayağa kalktı. Bakın, ayağa kalktı; dediler ki: “Biz bunun olmasına müsaade etmiyoruz.” Çünkü geçen üç-dört yıl içerisinde bölge halkı oradaki faaliyetlerden sıkıntı duymaya başladı ve ÇED bilgilendirme toplantısına katılmadılar, o toplantıyı yaptırmadılar mesela. Biz yoktuk orada.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Onun başka gerekçeleri de var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Demek istediğim şey şu: Bu bir süreçtir, prosestir; bir yatırım yaparsın, öngörmediğin şeylerle de karşılaşsın o ÇED sürecinde. Dersin ki “Bu kadar gürültü olacak.” o gürültüden çok daha fazlası olabilir, “Bu kadar toz kalkacak.” çok daha fazlası olabilir, öngörmediğin birçok şey olur.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Beklentiler farklı da olabilir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi orada demek istediğim şey şu süreç içerisinde, orası ÇED almasına rağmen....(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Sayın Bakıroğlu, bir saniye...

Arkadaşlar, izin verin değerli konuşmacı sözlerini bitirsin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – ÇED almış olmasına rağmen bakın, ÇED almış olmasına rağmen süreç içerisinde beklenmeyen şeyler olabiliyor. Yani böyle bir gerçeklik varken, çok uzun yıllarca yirmi yıl, otuz yıl, kırk yıl önce, daha Çevre Kanunu yokken, ÇED süreci yokken ruhsat almış çalışma yapılan ocakların devredilirken ÇED istenmemesini ben kabullenemiyorum, mantıklı değil. Burada ÇED istenmeyecek.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Hangisinde?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şu anda, şu köyde, biraz evvel tarif ettiğim Deniz Mahallesi’nde eğer buradaki TKİ burasını devrederse buna göre, gene alan firma aynı şekilde kapasite artırmayacağını beyan ederek -o da beyan- çalışmaya devam edecek, doğru. Yani şimdi bu bir problem. Biz bunu kanunlaştırsak buna müsaade edeceğiz.

Ben özellikle şunu istiyorum: Bu maddenin teklifinizden çıkarılmasını istiyorum. Bu işin böyle boyutları da var, bunlarla karşılaşabiliriz. Belki bizim görmediğimiz farklı şeylerle de karşılaşabiliriz. Ben bir tane size spesifik bir örnek verdim. Bizim talebimiz bu. Bunun değerlendirilmesi lazım.

OTURUM BAŞKANI FAHRİ ÇAKIR – Teşekkürler Sayın Bakırlioğlu.

Madde hakkında başka söz isteyen?

Abdurrahman Başkan, buyurun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Kıymetli Bakan Yardımcımız, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki dünyada sadece bizim Komisyonumuzun değil, biz Parlamentodaki bütün milletvekillerinin görevi: Birincisi, işçinin refahı ve güvenliği; ikincisi, çevresel faktörlerin korunması; üçüncü ise yatırımcının korunması. Şimdi üçlü bir sacayağı. Bunun birisini eksik koyarsanız, sadece yatırımcıyı göz ardı ederseniz yatırımcı bulamazsınız; işçinin güvenliğini ve refahını göz ardı ederseniz toplumu geliştiremezsiniz. Çevreye duyarlı olmak zorundasınız.

Şimdi, biz burada bu Komisyon olarak hiçbirisinden vazgeçmiyoruz. Yani çalışanların herhangi birisinin de... İşveren olarak da hepimiz söylüyoruz, ki işçiyle ilgili girdiğimiz bütün davalarda hepimiz kaybetmişler olarak söylüyoruz. Biz hepimiz de işçilerin haklarının korunmasından mutlaka yanayız fakat dünyada bir gerçek daha var: Önümüzdeki elli yıl içerisinde kömür madenine artık ihtiyaç kalmayacağı, hem çevresel faktörlerden hem de ekonomik olmayacağı. O yüzden de elimizdeki kömür madenlerini elli yıl içerisinde -maksimum ki bu sürede- çıkarmak zorundayız çünkü ondan sonra çıkardığınız madeninizin hiçbir ekonomik değeri de olmayacak.

Şimdi, Türkiye’nin maden ihracatı 5 milyar dolar civarında, 4 milyar 800 milyon civarında ama Türkiye’nin kapasitesinin en az 15 milyar dolar seviyesinde olduğunu da unutmamamız gerekiyor. Zaten şu anda Türkiye’de, özellikle Bakanlığın da bildiğiniz gibi, borla başlayan, bordan mamul ürünlerle birlikte uç ürünlere yönelik çalışması son derece yüksek, değil mi Sayın Bakanım? Zaten bunu teşvik etmek zorundayız. Yani biz cevher olarak...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Uç ürün şartıyla artık bazı madenleri ihale ediyoruz.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Evet.

Yani bizim, hepimizin de görevi: Buradaki birisinin 250 dolar olan bir ürününü 1.500 dolara satmak varken katma değerini... İşte sizdeki “nikel” dediğiniz zaman sonuçta o gelecekteki... “Nikel” dediğiniz şey bildiğiniz gibi hem paslanmazda kullanılıyor, aynı zamanda pilinde; önümüzdeki dönemde elektrikli araba üretiminde de çok ciddi, önemli bir maden. Yani tabii ki o firma bunu,

Gördes'teki kapasitesini artıracak ama çevre duyarlılığını da sonuçta -sanıyorum Enerji Bakanlığı ile Çevre Bakanlığı bu konuda son derece hassas çalışmalar yürütüyorlar- biz korumak zorundayız. Biz bu "üçlü müselle" dediğimiz yani çevre, işçinin sağlığı ve güvenliği ve firma... Firmaları hep böyle öcü gösteriyoruz. Türkiye'de patronları çizirken hep böyle göbeğini kaşıyan adam, şişman, böyle yiyen içen adam ama hâlbuki Türkiye'deki sanayici -ki hepimiz burada sanayiciyiz, dışarıdaki izlenimi söylüyorum- eline 3 kuruş geçtiğinde ya makinesini ya da fabrikasını büyötmeye harcayan insandır, yani bunun için çaba sarf edendir. Yani biz bu üçlü dengeyi de korumak zorundayız, bu Komisyonun görevi ki burada hem çalışan arkadaşlarımız -geçmiş dönemde çalışan- hem de işveren arkadaşlarımız var. Bence Komisyonumuza da biraz nazar değdi yani genelde daha şeyli giderken ilk defa Ali Bey'i de bu kadar hararetle görüyoruz. Sizin hassasiyet duyduğunuz şeylere biz de... Ben bir ziraat mühendisiyim yani aynı zamanda bir sanayiciyim. Bütün bu değerleri hepimiz muhafaza ederek bunu yürütebiliriz, o yüzden de ciddi bir anlayış...

Kanunlarda ufak tefek kusurlar olabilir. Biz kusursuz kanun çıkarsaydık başka kanun çıkarmamıza gerek kalmazdı zaten. Ufak tefek şeyimiz var ama bunları, bu sorunları uzun vadede bu Meclisin, bu duyarlı milletvekillerinin çözeceğine eminiz diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Abdurrahman Bey'e teşekkür ediyorum.

Semra Hanım, buyurun.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kanun üzerinde konuşmayı tercih etmekle birlikte konuyu çok dağıtmadan sayın bölge vekilimin ifade ettiğı şeylerle ilgili bir iki cümle söylemek istiyorum.

Sayın bölge vekilimiz Gördes'teki bir madenle ilgili olarak bölgemize dair birtakım bilgilendirmeler yaptı ancak biraz taraflı baktı ve baktığınız yerden görüldüğü gibi olmadığına dair birkaç açıklama yapma ihtiyacı duyuyorum.

Siz kendiniz ifade ettiniz; bölgeye yatırım gelirken biz orada -içindeydiniz ya da gözlemliyordunuz- buna itiraz eden bir oluşumun içindeydik ve yanımızda Gördesliler yoktu. Evet, çünkü Gördes bu yatırımı istiyordu çünkü Gördes'in bu yatırıma ihtiyacı vardı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Şu an neden istemiyorlar peki?

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Ve yine sizin kendi ifadenizden harekete geçerek devam ediyorum: İşte, ÇED bilgilendirme toplantısına dahi gelmediler çünkü Gördes'te bununla ilgili bir sıkıntı yok, çünkü Gördes'te bu yatırımla ilgili sahaya verilmek istenen algı tutmadı. Gördes bugün beş yıl önce olduğu yerde değil; Gördes bugün on-on beş yıl önce olduğu yerde değil. Gördes'te yatırımlar devam ediyor, gelişmeler devam ediyor, gelişim seviyesi artıyor. Gördes bugün bizden artık spor kompleksi istiyor, Gördes artık bugün bizden sanat merkezi istiyor. Oraya yapılan yatırımla, oraya gösterilen ilgiyle, Hükûmetin oraya verdiği önemle Gördes bugün geçmişte bıraktığımız sadece, işte, küçük ticaretle uğraşan yer değil.

Ve yine sizin çevre duyarlılığınızla ifade ettiğiniz noktadan gireyim: Biz -siz ne yazık ki, keşke katılsaydınız; yoktunuz- bölgenin en büyük ceviz işleme tesisini açtık henüz on beş, on altı gün önce. Gördes'te tarım devam ediyor; Gördes'te ekim, dikim, bereketle ilgili bir sıkıntı yok ve biz Gördes'teyiz, içerideyiz. Sizin olduğunu ifade ettiğiniz şikâyet ve sıkıntılar ne yazık ki bize ifade edilmiyor; o yüzden geçerliliği ve doğruluğuyla ilgili olarak beraber sahaya çıkalım, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hah, ben de zaten...

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Buyurun, beraber sahaya çıkalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Başkanım, söz alabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkanım, şimdi, “bölge” dediğimiz bölge Manisa. Ben de Manisa Milletvekiliyim, Semra Hanım da Manisa Milletvekili. En son söylediğine katılıyorum.

Semra Hanım, beraber bir Kalemoğlu köyüne gidelim, Hanpaşa köyüne gidelim.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Ben on beş gün önce oradaydım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Beraber bir gidelim, “Bu nikel madeninin size zararı oldu mu, olmadı mı?” diye soralım, “Neden itiraz ettiniz ilave tesise?” diye beraber bir soralım. Onu ben hassaten istiyorum sizden. En kısa zamanda beraber gideriz.

İkinci mevzu şu: Eğer gidersek mesela şu şikâyeti duyacaksınız... Biraz evvel sayın milletvekilimiz doğru bir şey söyledi, yani, sacayağı; işte, yatırımcı olacak, çevre korunacak, emekçinin hakkı korunacak fakat biz de bunu istiyoruz da bazı sıkıntılar var.

Ben yaşadığım bir şeyi anlatayım size: Bu sene içerisinde, biliyorsunuz, İdlib’de birçok şehit verdik, hepimizin morali bozuk. Sabahleyin Akhisar’daki bir haber sitesinde şöyle yazıyor: “Başlanmış Çay’ı şehitlerin arkasından kan ağlıyor.” Bir baktık fotoğrafa, kıpkırmızı; ertesi gün geçmiş. Dedik ki bölgedeki muhtarlara: “Ya, numune alabildiniz mi?” “Alamadık.” Bir gün boyunca kıpkırmızı şekilde akmış. Benzer fotoğraflar dünyanın başka yerlerinde de olmuş; mesela baktığımız zaman, Rusya’da olmuş, olan yerde nikel madeni var ve nikel barajı var. Bizim aynı yerde de var.

Bölgeye gittim ben; o nikel madeninin atık barajının olduğu yere gittim -bir hafta sonra gidebildim, Ankara’daydım- hemen altından bir tane dere geçiyor, yaklaşık yüz-iki yüz metre altından bir tane dere geçiyor. Bir hafta sonra gitmeme rağmen her taraf kıpkırmızı, her taraf kıpkırmızı. Hâlâ kalıntıları var, hâlâ kalıntıları var. İl Çevre Müdürlüğünü çağırdım, kimse gelmedi. Çevre Bakanlığına söyledik, Valiliğe söyledik ya, burada bir olay olmuş, vaka olmuş, burada bir sıkıntı var. Nitekim, bir gün boyunca bir arıza olmuş -daha sonra orada çalışanlardan, köylülerden öğrendiğimizi söyleyeyim size- bir gün boyunca arıza oluyor ve o nikel arıtma barajındaki, o atık barajındaki zehirli maddeler bir gün boyunca o çaya akmış. Ve ben bunu ifade etmekte bir milletvekili olarak zorlandım. Dediler ki: “Yağmur yağmıştı.” E... “Çamur, suları bulandırmıştı.” Bize söylenen şey bu. Demek istediğimi anlatabildim mi?

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Sayın Vekilim, üç yüz altmış beş gün faaliyeti devam eden firmadan, Gördeslilerin gönül rahatlığıyla gidip çalıştığı bir yerden bahsediyorsunuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ha, bir de şunu söyleyeyim: Gördesliler de şunu istiyor sizden, söyleyeyim... Öyle bir Gördes çizdiniz ki en son ben de Gördes’teydim, yatırımda öncelikle yerler var; Gördes halkı isyan ediyor, Demirci halkı isyan ediyor, “Neden biz yatırımda öncelikli pozisyonunda ilçe değiliz?” diye isyan ediyor insanlar. Demek gelişmişiz, onu söylüyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Tarımda da destekliyoruz, sanayide de. Bunu ilimizde, buyurun, oturalım, konuşalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Beraber gidelim.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Komisyonu meşgul etmeyelim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Türkiye’deki teşvik sistemleri, biliyorsunuz, il bazında değerlendiriliyor. Aslında doğrusu, ilçe bazında kalkınmada öncelikli yöreler ilan edilmesi gerekir; ona göre, sosyoekonomik gelişmişliğin -o yeni düzenlemeyle yapıldı- olması gereken olay buydu. Eskiden, çok eskiden il merkezleri köy statüsündeydi, o şekildeydi; onlar büyüdü artık, şimdi ilçe merkezlerine doğru taşmanın zamanı geldi, o da yapılan düzenlemeyle hayata geçmiş oldu.

Değerli arkadaşlarımıza katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

4’üncü madde üzerinde aynı mahiyette 2 önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii, Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin, madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, komisyonlarda önergelerin sadece gerekçesi okunur ama daha anlaşılır olması için Sayın Kenanoğlu daha farklı bir izah yapacak, onun için söz veriyorum, uygulamaya kural olmamak adıyla.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

4’üncü maddeyle getirilen bu değişiklik, uzman devlet kuruluşlarına, ruhsatlarını değişik adlarla ihale, işletme, redevans, başka kurum ve kuruluşlara ruhsat verme hakkı doğurmaktadır. TTK ve TKİ gibi devlet kuruluşları, bu ruhsat sahalarını çok eskiden almış olup bunlarla ilgili izinlerin, muvafakatların mevcut kanundan önce alınmış olmasından kaynaklanmaktadır, müktesep hak olarak korunmuştur.

Günümüzde yapılan üretimlerle muafiyet alanı dönem arasındaki gelişmeler çok farklı olduğundan aynı şekilde değerlendirilmesi düşünülemez. Yıllar içinde gelişen teknolojiler ve değişen üretim teknikleri nedeniyle aynı taahhütlerin verilerek diğer izinlerden muaf tutulması anlaşılır değildir. Ek 1’inci maddeyle Maden Kanunu’nda ikili bir hukuk sistemi yaratılmıştır. Bir taraftan TKİ ve TTK sahaları, diğer taraftan ise bunun dışındaki kurum, firma ve şahıslara ait sahalar için farklı hukuk sistemi oluşturulmuştur. Özellikle TTK önceki ve mevcut maden kanunlarından birçok muafiyete tabi olduğundan aynı muafiyetlerin özel sektöre devredilmesi, yasal açıdan bir sorun yaratabilir ve haksız rekabete yol açabilir.

Bir diğer sorun, devredilen kapasite ile sözleşme kapasitesi birbirinden farklıysa ve sözleşme kapasitesi için gerekli izinler alınmamışsa ne olacak? Kanun düzenlemesindeki eksikliklerden biri de müeyyidelerin bulunmamasıdır. Bugüne kadarki örneklerden bilindiği gibi, sözleşmelerde belirtilen üretim rakamları, asgari üretim rakamlarıdır. Devir alan, taahhüdünün üzerinde üretim yaparsa yani taahhütnamenin gerekliliğini yerine getirmez ise ne olacağı kanun düzenlemesinde yer almamıştır. Bu nedenle maddenin çekilmesini, çıkarılmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, aynı mahiyetteki 2’nci önergenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 4’üncü maddesi, 3213 Sayılı Kanun’un Ek 1’inci maddesine eklediği cümle redevans sözleşmeleriyle ilgilidir. Bilindiği üzere, redevans, maden ruhsat sahalarının işletme hakkının özü kendisinde kalması koşuluyla, hak sahibi tarafından sözleşme ile gerçek veya tüzel bir kişiye, bir süre

tahsis edilmesi anlamına gelmektedir. Teklif, devralanın kurulu işletme kapasitesi veya şerh edilen sözleşmedeki kapasiteyi aşmayacağı yönünde vereceği taahhüde istinaden, bu sahalarda ruhsatların devrinin gerçekleşmesi nedeniyle daha önce tanınmış muafiyetler ve alınmış izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının, çalışmaların sektöre uğratılmadan devam ettirilebilmesi için devredilen ruhsatlarda da aynen korunması öngörülmektedir. Teklifin bu haliyle yasallaşması durumunda ÇED İzni ve İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı gibi izinlerin redevans sözleşmesi yapan firma için yenilenme zorunluluğu ortadan kalkmaktadır. ÇED düzenlemesinin 1993'te geldiği düşünülürse, bu tarihten önce ruhsat almış maden sahalarında kiralama yoluyla faaliyet gösterecek olan taşeron firmalarının ÇED'e ve çevre izin belgesine olan ihtiyacı tümüyle ortadan kalkacaktır. Getirilen yeni düzenleme madencilik sektöründe taşeronlaşmayı hızlandıracak bir niteliğe sahiptir. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler ... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul Edenler... Kabul Etmeyenler... Kabul Edilmiştir.

MADDE 5- 3213 sayılı Kanunun ek 15 inci maddesinde yer alan “mücadirdeki sahalara” ibaresi “ruhsat alanı dışındaki mücadir sahalara tedbirsiz ve dikkatsiz faaliyetler sonucu meydana gelen” şeklinde değiştirilmiştir

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 5'inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, 2'si aynı mahiyette. Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Pardon, 5'inci maddeyle ilgili söz talebi var.

Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 5'inci madde, teklifin 3213 sayılı Kanun'un ek 15'inci maddesine ekleme yapmaktadır. İzinsiz yürütülen faaliyetlerin alanını açığa çıkarmayı amaçlayan düzenleme, suçlara yönelik istisnanın kapsamını daraltmaktadır ancak teklifteki “ruhsat alanı dışındaki mücadir alan” ifadesi ile “tedbirsizlik ve dikkatsizlik” ifadeleri sorunludur. Ayrıca ÇED alanı dışında faaliyet, ÇED mevzuatına da aykırıdır. Onun için bu maddeye özellikle çevre örgütleri aşırı derecede itiraz ediyorlar Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İzin verirsiniz, şöyle bir açıklama yapayım: Maddenin orijinali sol tarafta, şu metinde.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Maddenin orijinalinde, “mücadir sahalara taşmaları hariç” diğer taşmalar yani uzağı, ruhsatsız, izinsiz vesaire gibi yasalara aykırı aramaların tamamı hapis cezasını gerektiriyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Doğru.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mücadir alana taşıdığınız zaman olmuyor. Biz burada diyoruz ki: Mücadir alana taşmalar, para cezasını hapis cezasına döndürebilmek için... Aslında kanun metninde deniyor ki: “Mücadir alana taşmalar, her ne şekilde olursa olsun.” Getirilen teklif metninde de deniyor ki: “Mücadir sahalara taşmalar, tedbirsiz, dikkatsiz faaliyetler sonucuysa, isteyerek bilerek yaptıysa hapis cezası var.”

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İşte, sorun orada açık işte Sayın Başkan: Tedbirsizlik ve dikkatsizlik.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, bakın, tekrar ediyorum: Mevcut kanunda mücavir sahalara ne türlü taşarsanız taşın, hapis cezasını gerektirmiyor, para cezasını gerektiriyor. Getirilen teklifte mücavir sahalara taşmayla ilgili tedbirsiz ve dikkatsiz olursan, o zaman para cezasıyla iktifa etmiyor, hapis cezası geliyor. Bununla ilgili zaten arkadaşlarımız da zaten bir önerge getiriyorlar, öyle değil mi? Bizim önergemiz daha anlamlı olsun diye dün sizinle paylaşmıştık zaten bu konuyu. O önergedeki mücavir alanlara taşmayla ilgili kısmı, çok çeşitli mücavir alan tanımları olduğundan kaynaklı ortaya çıkan bir durumdu. Bunu da düzeltiyoruz önergede.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani bu mücavir alan tanımı var mı kanunda? Madenin mücavir alanıyla ilgili bir tanımımız var mı? Yani o muğlaklığı ortadan kaldırmak...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Maden Kanunu’nda mücavir alan tanımı var mı?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Kanun’da, yönetmelikte tanım olarak yok.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tanım, kanunda mı var, yönetmelikte mi var?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – İkisinde de yok efendim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani kanunda mücavir...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O zaman Belediye Kanunu’na gitmemiz lazım, mücavir için Belediye Kanunu’na gitmemiz lazım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani mücavir normalde, belediyelerin imar planının dışında kalan yerlere, bildiğim kadarıyla... Öyle değil mi? Bu öyle ama o zaman bu, “Mücavir değil de ruhsat alanı dışına taşma” diye mi düzeltilmesi lazım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, ruhsat alanı dışını da arkadaşlar uygun görmediler. Sizin söylediğiniz çok daha geniş bir şey oluyor. İşletme alanıyla ilgili güzel bir düzenleme yaptılar, arkadaşlarımızla beraber çalıştık. Şimdi bizim önergeyi, isterseniz, o önergeyi okutalım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Olur.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ben de önerge üzerinde konuşacağım, önce sizinki okunsa daha iyi olur.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – O zaman okuyalım, onun üzerine...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bizim önergeyi okuyalım, ondan sonra belki çekme ihtiyacı da hissedebilirsiniz.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3116 esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 5’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahri Çakır

Düzce

“MADDE 5- 3213 sayılı Kanun’un ek 15’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mücavirdeki sahalara” ibaresi “işletme izni alanı dışındaki mücavir sahalara yirmi metreye kadar” şeklinde değiştirilmiştir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buradaki maksat şu: Mücavir sahaların dışında dediğimizde bir genişlik vardı. Biz bu genişliği, sonsuz bir genişlik olmasın diye ifade ettik. 20 metreye kadar olan kısımlar, para cezasıyla cezalandırılınsın.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ya bu komşu... Ruhsat alanı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ruhsat alanının içinde de olsa mücavir sayılıyor.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – 20 metre.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, işletmenin dışında -o gün Nevzat Bey çok güzel anlatmıştı- ruhsat alanı şu, işletme ruhsatı da şu. İşletme ruhsatının içinde de 20 metreyi geçtiği takdirde müeyyide uygulanıyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkanım, yanlış anlamadıysam “20 metreyi geçmez.” demiyor, 20 metreye yaklaşıyor...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “20 metreye kadar” diyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Öyle mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 20 metreye kadar. 20 metreyi geçerse hapis cezasıyla cezalandırılıyor, öyle değil mi Sayın Genel Müdürüm?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Evet, efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam.

Önergeyi çekiyor muyuz?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kalsın, mücavir alanlarla ilgili sıkıntı olduğu için. Sizin 20 metre doğru.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, bizim önergeyi oylayalım öyleyse.

Sayın Fahri Çakır’ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Aynı mahiyetteki diğer 2 önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin, madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, bu mücavir alan tartışması içerisine biz girmiyoruz. Şunun için girmiyoruz: Netice itibarıyla işletme alanı içerisindeki alanın dışında kalan alan da mücavir olarak tanımlanabilir sizin bahsetmiş olduğunuz gibi ya da -daha önce alt komisyonda da tartışıldı- parselin tamamının ya da ruhsat alanının tamamının dışı da mücavir alan olarak tanımlanabilir. Ancak gelinen noktada şu var: Yani teknolojinin bu kadar geliştiği, oradaki denetim elemanlarının çalıştığı bir alanda, bir yerde taşmalar kötü niyetten bağımsız değildir. Özellikle kanuna “tedbirsiz ve dikkatsiz” gibi bir sözün girmesini doğru bulmuyoruz çünkü tedbirsizlik ve dikkatsizliğin bir tanımı yok. İşletme sahibi, bir personeline ya da birisine bunları yaptırabilir, arkasından da denilebilir ki: “O, tedbirsiz davranmış.” filan. Dolayısıyla kanunlarda böyle muallak tanımlar ve tabirler olmaz. Bu nedenle her ne kadar işletme alanı dışındaki yerler de mücavir alan olarak tanımlansa bile, günümüz koşullarında,

günümüz teknoloji koşullarında, günümüzde denetim imkânları varken bu taşmanın kötü niyetten başka, bilerek ve isteyerek yapılmaktan başka bir şekilde olmayacağına inanıyoruz. O anlamıyla, hele hele bu “tedbirsiz ve dikkatsiz” lafının kesinlikle kanunda olmaması gereken bir laf olduğunu, söz olduğunu, tabir ve tanım olduğunu söylüyoruz ve bu nedenle bu 5’inci maddenin tümüyle çıkarılmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, tekrar izah ediyorum: Maddenin orijinal hâlinde mücavir alanların ister komşuya ister işletme ruhsat alanı içerisindeki –biraz önce söyledim- mücavire taşmalar da dâhil, yaptığınız takdirde para cezasıyla cezalandırılıyordunuz. Arkadaşımızın getirdiği teklifte diyor ki: “Sen komşuya da taşamazsın. Ruhsat alanı içerisinde izinsiz kazı yapamazsın, maden sondajını yapamazsın. Madenle ilgili sadece ruhsat alanı içerisindeki kısımda işlem yapabilirsin, dışında işlem yaptığın takdirde ben seni hapis cezasıyla cezalandırırım.” Yani eğer biz bunu çıkarırsak Ali Bey’in söylediği bütün problemler beraberinde devam eder. Buradaki metinde bir sınırlama getiriyor, bir ölçü ortaya koyuyor, bu ölçüyle beraber bunu yapıyor. Şimdi, biz alt komisyonda -biraz önce Müzeyyen Hanım’ın da ifade etti- ruhsat alanı dışını mücavir alan diye sayalım dedik. Ben madenci değilim, bilmiyorum; siz jeoloji mühendisisiniz, herhâlde çalışmışsınız bu konuyla ilgili. Sayın Genel Müdürlü önergeyi bu şekilde konuştuk “Ruhsat alanı içerisinde herhangi bir şekilde maden arama faaliyeti, maden ocağı açılması, maden üretilmesi veya faaliyeti durdurulmuş maden sahalarının üretim faaliyetinin durdurulmasına sebep olan durumların düzeltilmesi gibi faaliyetler de izne tabi, gözetime tabi olduğundan dolayı; herhangi bir tehlike vuku bulacağından, denetimsiz bir işlem olduğundan dolayı bu da hapis cezasıyla tazyik edilerek engellenmeye çalışılan bir durum.” dedi Sayın Genel Müdür. Alt komisyonda konuştuğumuz ruhsat alanı kısmından onun üzerine vazgeçtik çünkü onu demiş olsaydık, ruhsat alanı içerisinde şurada yazdığımız, maden ocağı açılması, maden üretilmesi veya faaliyeti durdurulmuş maden sahalarının üretim faaliyetlerinin durdurulmasına sebep durumların ortadan kaldırılması işini yapsaydı müeyyidenin dışına çıkıyordu, sadece para cezası oluyordu yani “Parayı veririm, yaparım.” anlamına geliyordu.

Burada aslında dediğiniz doğru, bizim “mücavir alan” kısmını belki kanunda yeniden tanımlamamız gerekir. Kanunda olmayan bir şeyi başka kanundaki bir atıfla herhâlde yapıyoruz. Mahkemeler mücavir alanla ilgili kısmı... Sizin söylediğiniz doğru, komşu anlamında; sınır dışında, imar dışında, ruhsat alanı dışında ama mahkemeler “mücavir alanı” işletme alanının dışı diye saymışlar. Öyle mi Sayın Genel Müdürlük?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Evet efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ondan dolayı çıkan bir ihtilaftan kaynaklı, biz bunu net bir hâle getirmek için bu işi yapmış oluyoruz. Yani bu düzenlemeyle ruhsat alanında yapılacak her türlü maden faaliyetlerinin MAPEG tarafından gözetlenmesi, izne tabi olması şartını üstüne bastırarak getirmek istiyoruz.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Şimdi, söylemiş olduğunuz gibi, kanunun önceki hâlinde mücavir alana taşması durumunda para cezası getiriliyordu, şimdi bir sınır tanımlaması yapılıyor. Mücavir alanı yani kendi işletme alanını 20 metreye kadar taşıdığı takdirde hapis cezası getiriliyor diyorsunuz, sınır konuyor diyorsunuz. Sınır bellidir; sınır, işletme alanıdır zaten. Dolayısıyla biz ancak burada şunu yapabiliriz: “Sınır olarak 20 metreye kadar” demek yerine, işletme alanı dışına çıktığı takdirde hapis cezasını da koyalım, onu da koyalım ve sınırı işletme alanı olarak taşıyalım. Çünkü şu anda kötü niyetten bağımsız bir durum değil. Zaten bu taşmaların tamamı kötü niyetli taşmalardır. Zaten bu böyle olmasaydı, alt komisyonda Türkiye

Madenciler Derneği Başkanı, madenciler, sektör temsilcileri feryat figan ederlerdi bu maddeye; hepsi alkışladı “Çok güzel, çok memnunuz, gayet güzel madde.” dediler, alladılar pulladılar, sevindiler yani bu, hepimizin artık ne anlama geldiğini bildiği bir durum. O anlamıyla, getirilecek bir şey, varsa bu maddede, sınır bellidir; sınır, işletme alanıdır, buna hapis cezası getirebiliriz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Sayın Kenanoğlu diyor ki: “İş âleminin, madencilerin ‘Doğru.’ dediği şey, benim için yanlıştır. Onların hoşuna giden şeyler beni rahatsız ediyor.”

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkanım, yok, öyle demedim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O anlam çıkıyor. Hani sen bu Maden Kanunu’nda bizim emekçiyle ilgili düşüncelerimiz için hiç alakası olmayan şeyleri söyledin ya, o anlamın çıktığı gibi bu anlam da öyle çıkıyor buradan.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yok, hepsinin alakası vardı. Biz madencilerin, Sayın Abdurrahman Başkan’ın söylediklerine kesinlikle katılıyorruz yani bu 3 ağağın hepsini dikkate almak zorundayız. Ancak madencilerin çok fütursuzca doğayı talan ettikleri ve yıpratıkları bir gerçektir.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Genelleme yapmamak lazım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şüphesiz ama çoğunluk böyle.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tedbiri elden bırakmamak üzere denetimi iyi yapmak gerekir, aynı kanaattemyim, doğru.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, bu anlamıyla, çoğunluğu böyle olduğu için bu tabiri rahatlıkla kullanabiliyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kanunumuzda, biliyorsunuz, maden sahası bittiği takdirde eski hâline döndürme şartı var ama gerçekten bakıyoruz...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şartı var ama hiç de öyle değil; hiçbir maden sahası eski hâline dönmüyor, dönmesi de teknik olarak bazen mümkün değil. O anlamıyla biz madencilerin bu maddeden memnun olmasının anlamını biliyoruz yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakırlioğlu çok kısa bir açıklama ihtiyacı hissetti.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet yani açıklama değil de doğru anladığımı ifade etmek istiyorum.

Şimdi burada ek 15’inci maddeden bu “Mücvir sahalara taşmalar hariç olmak üzere” ibaresini bir çıkaralım, öyle okuyalım; anlamak daha kolay oluyor, hariç tutulan kısmı bir çıkaralım. Diyor ki: “...rödovans sözleşmesi olmaksızın mücvirdeki sahalara taşmalar hariç olmak üzere, maden ocağı açılması, maden üretilmesi veya faaliyetleri durdurulmuş maden sahalarında üretim faaliyetlerinin durdurulmasına sebep olan durumların düzeltilmesi ve/veya işletme güvenliğine yönelik faaliyetlerin dışında üretim faaliyetinde bulunulması fiillerini işleyenlere... Yani redevans sözleşmesi yok sahada; adam kalkıp da bu ülkede maden işletmeciliği yapamaz, faaliyeti durdurulmuş bir maden ocağında durdurma sebepleri ortadan kalkmadan üretime devam edemez... Üç yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası verilir. Bu suçlardan hüküm giyenler, infazın tamamlanmasından itibaren on yıl boyunca madencilik faaliyeti yapamazlar.”

Şimdi, burada “mücvirdeki sahalara taşmalar hariç olmak üzere” diye bir ibare koymuş.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, tekniğini bilmiyorum ama Sayın Milletvekilinin teklifi bence doğru. Ben madenci olmadığım için bilmiyorum yani böyle bir şey varsa, az önceki söylediğimiz gibi, teknik olarak izah edin, eğer şeyse bence bu daha doğru bir teklif.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Zaten mücavir sahalara taşmaların bir cezası var herhâlde anladığım kadarıyla.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcısı, siz mi söyleyeceksiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ben anlatayım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, daha önceki toplantımızda Nevzat Bey de görsel olarak izah etmeye çalışmıştı. Mesela, burası, şu masanın tamamı ruhsat sahası olsun ama bir de madenciler, daha dar bir alanda işletme izni alıyorlar “Ben şu alanda çalışacağım.” Burada çalışabilir; şurada, öbür tarafta izin almadan çalışamaz. Kanunun teklif edilen kısmını demiyorum, hâlihazırdaki kısmında herhangi bir sınırlama olmaksızın mücavir sahalara taşmalar gibi çok subjektif, bir sınırı olmayan ifade var aslında. Yani, şu işletme izninin olduğu yerde mücavir sahalara, bu tarafa, bu tarafa diye ne kadar olduğunu bile ifade etmeyen bir metin var. Bu verilen teklifle bilakis ne diyor teklif? Şu işletme izni sahası var ya şurası bunun ancak yirmişi metre...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım, Sayın Bakırlioğlu diyor ki: “Biz öyle bir iş yapalım ki, işletme sınırları belli, ora işletmenin çalışma sahası. Ya, herhangi bir sebepten dolayı ben bunu götürürken döktüm yan tarafa -işletme ruhsatımın dışındaki olan yere- bu, hapis cezasıyla tazyik edilmesin, bununla ilgili işletmeye ruhsat alanı içerisinde taşma mecburiyeti ortaya çıkıyorsa bize müracaat etsin, müdürlüğe desin ki ‘benim ihtiyacım hasıl oldu, ruhsat alanım içerisinde böyle böyle bir şey var.’ Yani, ruhsat alanı içerisindeki taşmalarla ilgili izin alsın, komşu ile ilgili kısım zaten diğer maddede gelecek.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ona engel bir şey yok, zaten madenci işletme alanını...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, şöyle bir soru Sayın Bakan Yardımcım, Sayın Bakırlioğlu’nun söylediği gibi “mücavir sahalara taşmalar hariç” kısmını çıkarırsak ne olur?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani, sahaya taşıdığı takdirde de hapis cezası alır.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - İyi olur, bence öyle yapalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI – Yirmişi metreyle sınırlamak lazım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır efendim o değil. Şimdi “taşmalar hariç” diye bir hüküm koymuşuz. Bu niye? İşletme kendi büyüklüğünü hesaplayamadığından veya zaman içerisinde ihtiyaca binaen taşma ortaya çıkacak, o zaman gelsin MAPEG’e desin ki: “Ben işletmede büyüyorum, büyürken...”

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Onda bir engel yok Sayın Başkanım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Onu yapabilir zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onu niye yapmıyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Onu yapabiliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – MAPEG çok mu zorluyor onları?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yok, çok zorluğundan değil, zaten MAPEG’le direkt ilgisi de yok. Yani, gidip ilgili çalışma iznini, diğer belgeleri, izinleri alması lazım, ayrı bir şey ama burada kastedilen, o işletme izni sahasında çalışırken -atıyorum- dinamit patlattı da o patlamanın etkisiyle -20 metreyle sınırlandırıyoruz işte şimdi- 20 metre taştı. Bunların cezası var onu söyleyeyim, para cezası var, bunların hapis cezası olmasın.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım, şunu diyorum: “Müceviri biz komşu diye kabul ettik fakat işletme ruhsat alanı içerisindeki kısımları da aynı hükme sokuyoruz.” Ruhsat alanı kısımlarının eğer bir ihtiyaç varsa, işletme ruhsatı alanını genişletsin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Genişleterek yapmasına engel bir şey yok Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Biz yapmasına engel oluyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Engel olamıyorsunuz, onun zaten hakkı var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, madenci arkadaşımız söylesin, bilgi almak babında.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, gelir, ben işletme izin alanımı şöyle genişletmek istiyorum diye başvurur.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Efendim, biz genişletmesini mecburi tutmadan “sen taşabilirsin şu kadar 20 metre.” diyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – O zaman şu anlama gelir, işletme iznim burada kendi ruhsat sahası içerisinde izin almaksızın çalışabilir anlamına gelir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, efendim, ama “Mahkemeler öyle anlıyor mücavir sahayı.” diyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir soru sorabilir miyim? Bir tek soru sormak istiyorum. Yani şu hiçbir şey değişiklik yapılmadı ek 15, “mücavir sahalara taşan bir insan, bu ek maddeye göre üç yılla beş yıl arasında ceza alıyor mu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şu anda hapis cezası almıyor, para cezası alıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Taşma var taşma, para cezası alıyor, hapis cezası almıyor.

Şimdi, biz bu 20 metreyle hapis cezasına döndürüyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şu anki şeyle hapis cezası alıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani, maddenin mevcut hâli “large” bunun biz sınırını çiziyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bilakis daraltıyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani, Ali Bey’in tarafından baktığımızda madencinin elini ayağını bağlıyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yok, Başkanım, her şey madenci lehine.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yok, hayır, ben doğru anlamışım yani normal şartlar altında...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir madenci arkadaşımız, izin vererseniz, bilgi alma babında...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Burada on yıl boyunca madencilik yapmaması gibi bir şey söz konusu değil.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Aşanlara şu anda yok.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bilakis, biz daraltıyoruz, suistimal edilmesin 20 metreyle daraltmış oluyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Fuat Köktaş Bey, madenci arkadaşımız bir bilgi versin kısaca onunla bilgilenmiş olalım.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Az önce Sayın Bakan Yardımcımızın ifade etmiş olduğu ruhsat alanıyla işletme alanı madencilikte farklı şeylerdir. Madencilik işletme alanında faaliyet gösterirken Sayın Başkanımın da aynı şekilde söylediği gibi kaç dekar bir alanda ya da hektar alanda işletme yapacağını mühendisler bazen öngöremeyebilir ve öyle bir noktaya gelir ki cevherin, mücavir alanda yani izin aldığı alanın dışına, sınırına dayanır ve orada yapmış olduğunuz delme, patlatmadan dolayı istemediğiniz hâlde mücavir alanınızın dışına, kendi ruhsatlı alanınızın, çalışma alanınızın dışına çıkmış olabilirsiniz. Bu, şu andaki mevzuata göre bir sınırlama, ne kadar çıkacağınızın sınırlamasını ortaya koymuyor. 20 metre mi gideceksiniz, 100 metre mi gideceksiniz? Bunun bir yaptırımı sadece parasal cezası var, hapis cezası yok. MAPEG: “Bunu mücavir alanı biz 20 metreyle sınırlandıralım ve bundan sonrakine bir yaptırım, hapis cezası getirelim.” diyor. Suistimalleri de buradan kaldıralım. Bu, teknik olarak olması gereken, mümkün olan bir durumdur.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Gene ruhsat sahası içinde olmak kaydıyla mı?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ruhsat sahası artı çalışma iznini aldığı yerin sahasında kalmak şartıyla. Ruhsat sahasıyla yetmiyor. Sayın Bakanım: “Çalışma iznini aldığı yerin içerisinde kalmak şartıyla” diyor. Ruhsat farklı şey çalışma alanı izni farklı şeydir madencilikte. Bakarsın, 2 bin hektarlık bir yer almış olursun ama 5 hektarda çalışırsınız, sizin orman izinleriniz vesaireleriniz o 5 hektarın içerisinde, MAPEG de buna göre vermiştir iznini zaten. Buradan, eğer bunu yapmazsanız, Başkanımızın söylediği, yani bunun iznini almak zor mu? İşlem, evet zor. Niye? Prosedürleri zor. Bunun bütün görüşlerini almak, kurum görüşlerini almak, yazışmalar, güvenlik vesaire problemi gerçekten zordur. Onun için bu uygun bir durum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mevcut ruhsat alanı içerisindeki işletme sahasının tespit edilmesi de mi zor?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir şey sorabilir miyim? Bir şey öğrenmek için sormak istiyorum. Bu açık maden işletmelerinde o zaman yani alttan tünelle falan galeride de mi aynı şey?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Hayır, galeride de aynı şey mümkündür. Gene sizi sürüklüyor, mücavir alanın dışına çıkıyorsunuz, orada da aynı şey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ek başvuru hakkınız var zaten orada.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tamam, anladım. Orada da aynı, tek açık madende de değil yani, anladım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Yeni cevher bulduğunuz zaman, cevher alanınız genişlediği zaman zaten ek başvuruda bulunma hakkınız var zaten.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ama işte orada bazı teknik şeylerden dolayı geçerseniz bunun bir sınırlaması yok.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Teknoloji artık onları tespit ediyor efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, değerli arkadaşlar teşekkür ediyorum.

İkinci önerenin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 5’inci maddesi 3213 sayılı Kanuna ek 15’inci maddesinde yer alan “mücvirlik sahaları” ibaresi, “ruhsat alanı dışındaki mücvir sahalarla tedbirsiz ve dikkatsiz faaliyetler sonucu meydana gelen” şeklinde değiştirilmiştir. Öncelikle şu anki mevzuata göre mücvir alan komşu ruhsat alanından ibarettir. Getirilen değişiklikle ruhsat alanı olsun veya olmasın tüm alanlar mücvir alan hâline gelmektedir. Değişiklik mücvir alan tanımını genişletmektedir ayrıca bu durum ÇED mevzuatına aykırıdır. Ruhsat sahipleri ancak ÇED alanı ve işletme izni alanı içerisinde faaliyette bulunabilirler. ÇED alanı ve işletme izin alanı dışında faaliyette bulunamazlar. Teklif yasalarsa ÇED alanı dışında faaliyetin yolu da açılacaktır dahası Sayıştayın, Orman Genel Müdürlüğü hakkında hazırladığı 2019 raporunda 687 maden izin sahasının 497’sinde sınır aşımı tespit edilmiştir. Teklifte geçen “tedbirsizlik” ve “dikkatsizlik” ifadelerindeki belirsizlik zaten yüksek olan sınır aşımının öngörülen değişiklikle birlikte daha da artmasına yol açacaktır. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5’inci maddedeki önergeyle yapılan değişiklikle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5’inci maddeden sonra gelmek üzere yeni madde ihdası önergesi var, okutup işleme alıyorum.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi’ne çerçeve 5’inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve sonraki maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahri Çakır

Düzce

MADDE 6- 3213 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Ruhsat sahası dışında geçici tesis kurulması

EK MADDE 20- (1) Ruhsat ve hammadde üretim izni sahası içerisinde; jeolojik, hidrojeolojik, topoğrafik yapının uygun olmaması veya özel mülkiyet izinlerinin alınamaması ve benzeri nedenlerden dolayı ruhsat sahasının dışında madencilik faaliyetleri ile ilgili geçici tesislerin kurulması talep edilebilir. Geçici tesislerin kurulacağı beyan edilen alternatif alanda yürürlükte bulunan maden ruhsatının faaliyetlerine engel olunmaması esastır.

(2) Talebin uygun bulunması halinde geçici tesis kurma izni verilir. Ruhsat veya hammadde üretim izni sahası dışında geçici tesis kurulması uygun bulunan alanın izne tabi alan olması halinde, ilgili olduğu kanun hükümlerine göre gerekli izinlerin alınması zorunludur. Tesis kurulacak alanda

yürürlükte ruhsat sahası bulunması ve bu alanda maden rezervinin olmadığına tespit edilmesi halinde bu alan yürürlükteki ruhsattan taksir edilerek, tesis sahibinin ruhsat veya hammadde üretim izni alanı ile alan sınırlaması aranmaksızın birleştirilir.”

Gereke:

Madenlerin bulundukları yerde üretilmesi zorunludur. Aynı zamanda, üretilen madenlerin büyük bir bölümü tüvenan olarak değerlendirilememektedir. Bu konuda, ruhsat sahiplerinin sahalarının içinde tesis kuramadıkları takdirde mağduriyetler yaşanmakta yapılan yatırımlar kârlılığını yitirmekte ve tesis kurulamadığından değerlendirilemeyen maden rezervleri heba olmaktadır. Önergeyle madenlerin ham madde olarak üretildikten sonra yurt içinde ara ve uç ürün olarak kullanılmasını temin etmek, yer altında bulunan madenlerimizin daha verimli işletilebilmesi için, ruhsat sahası içerisinde uygun yer olmaması, gerekli izinlerin alınamaması ve benzeri nedenlerden dolayı ruhsat sahasının dışında gerekli izinlerin alınması durumunda madencilik faaliyetleriyle ilgili geçici tesislerin kurulmasına imkân sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım, Sayın Milletvekilim; bu konuyla ilgili siz mi açıklama yaparsınız, Sayın Genel Müdür mü açıklama yapar?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Müsaade ederseniz ben açıklama yapayım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

Ne anlama geliyor bu? Nereden ihtiyaç hasıl oluyor? İhtiyaç var mı?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Biraz önce sayın vekillerimizin bu tüvenan olarak bazı ham maddelerin dışarı verilmesiyle ilgili haklı sitemleri vardı. Burada bu tüvenan olarak çıkan madenin işletmesiyle ilgili kurulacak olan geçici tesislere müsaade alma anlamında gündeme alınmış bir ek öneri.

Şimdi, burada, eğer bir tüvenan maden çıkarıyorsanız ve ben buraya geçici bir tesis kurmak istiyorum -bu, zenginleştirme vesaire olabilir- fakat benim sahamın sınırının dışında o alan topografik olarak sayılan nedenlerden dolayı buna müsaade etmiyorsa benim ruhsatımın dışındaki bir alanda bu tesisi kurmama müsaade etmesi amaçlı önerilmiş.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ne tür bir tesis mesela?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Zenginleştirme olabilir, caraskal anlamında mermeri kesme olabilir vesaire. Yani ek katkı sağlayacak olan her türlü tesis anlamında söylüyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İçeriğini nasıl belirleyeceğiz?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim, bunu söylüyoruz. Zaten, kanunun tanımında “geçici tesis” diye bir ifade var çok net olarak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şöyle: Ruhsat veya ham madde üretim izni sahası içerisinde jeolojik, hidrojeolojik, topografik yapının uygun olmaması ve özel mülkiyet izinlerinin alınamaması... Özel mülkiyet izinleri, komşu alanlar, mücavir alanlar özel mülkiyetse kiralama sözleşmesiyle yapabiliyorsunuz, zaten bunda problem yok ama komşumuz başka bir maden sahası ise o maden sahasında yapılan incelemede herhangi bir maden yoksa, o maden ruhsatı sahibi kişinin haklarını ihlal etmeyecek bir durum ortaya çıkarsa MAPEG’e müracaat ederek diyor ki: “Benim böyle böyle bir ihtiyacım var.” Bu ihtiyaç MAPEG tarafından inceleniyor, bakılıyor “Doğru, bu firmanın böyle böyle bir ihtiyacı var, geçici tesis kurulmasına izin veririm.” diyor. Eğer izin verirse MAPEG burada şöyle

bir durum daha ortaya çıkıyor: Benim alanımla ilgili olarak Fuat Bey geldi, dedi ki: “Böyle böyle bir durum söz konusu. 500 bin metrekare, bin hektar...” O bölgenin ruhsat parasını ben ödüyorum eğer Fuat Bey’e vermezsem, diyorum ki: “Burada herhangi bir maden yoksa incelemede, araştırmada, şunda bunda, o ruhsat alanıyla ilgili kısmı, ben boş toprağı Fuat Bey’e devredeyim, Fuat Bey oranın devlet hakkını, diğer kira bedellerini, ruhsat bedellerini de o ödesin.” Yani burada, bana yapılan, benim kullanmadığım alanı geçici olarak Fuat Bey’in üstüne geçmesine imkân veriliyor. Bu şart ne? Yapılan araştırmalarda içinde herhangi bir maden olmamak kaydıyla boş saha, tarla... Çevrilen alan ne kadar çevriliyor, göz kararı, diyor ki: “Şurada böyle bir rezerv vardır.” Biraz da ihtiyat için böyle konuluyor.

Doğru anlattım Sayın Genel Müdürüm?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Evet efendim.

Bir de şöyle bir durum var, eklemek için söylüyorum anlattıklarınıza. Yani evet, rezerv yok ise zaten şöyle: Şimdi, bizde hektar başıyla ilgili ruhsat alanına ödenen bir işletme ruhsat bedeli var, daha önce tartıştığımız ve rakamlarını söylediğimiz durum var. Bu arkadaş burada rezerv yok ise –biraz önce siz açıkladınız Sayın Başkanım, o dilimde oraya daha önce bir bedel ödüyordu çarpı hektar başı olarak- ve biz onu bu tarafa “Geçici tesis kursun.” diye tahsis edecek isek diyoruz ki: “Artık sen bunu ödeme çünkü zaten burada bir rezervin yok.” Diğer alacak arkadaş tesis kuracağı için oraya bir ruhsat bedeli olarak ruhsatına ekleyelim, ödesin.

İkinci bir durum var: Yan tarafta eğer maden ruhsatı yok ise nasıl bir durum varsa? Özel bir alansa yani şahsa ait bir şeyse, meraysa, ormansa, başka bir şeyse onlardan da izin alma şartını getiriyoruz. “Onlardan izin alırsan, onlar sana izin verirse o zaman sana izin vereceğiz.” diye iki ayağı olan bir teklif.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir de Fuat Bey açıklasın maden sektörünü, daha aydınlanmış oluruz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Genel Müdürümüzün verdiği bilgiler isabetli ve doğru bilgiler. Ben sadece şunu söylemek istiyorum: Bir madenci düşünün, coğrafi şartları, vesaireleri de dikkate alarak uluslararası piyasada değer görmeyen bir tenörde bir maden üretiyor. Asıl madenine gidebilmek için dünyada alıcısı olmayan –atıyorum, krom konuşalım- 25; 28 tenörlük krom üretiyor ve dünyada tüvenan olarak bunun alıcısı yok. Bunun ne yapılması gerekir? Üretim masrafını yapmış, 50 tenörlü de üretse, 28 tenörlü de üretse aynı maliyet; maliyet değişmiyor ama onu dışarıya atıp stokuna koyuyor ve madenci gerçekten burada bir mağduriyet yaşıyor. Bunu ne yapmamız gerekir? Zenginleştirmemiz gerekir. Farklı farklı zenginleştirme tesisleri var, konsantrasyon tesisleri, jig tesisleri vesaire. Tahsin ağabey az önce “Neye göre izin vereceksiniz?” sorusunu sorduğunda, buradaki tesisin kapasitesine, tenörünü yükseltmesine göre bu tercihler değişir ve tercihleri yapacak olan da yatırımcı firmadır hangisini tercih edecekse. Dolayısıyla burada, kendi ruhsatlı alanında, izinli alanında yer bulamadığında komşuya gitmesi en doğaldır ve maliyetleri düşürücü, oradaki yatırımcıyı destekleyici bir unsurdur bu. Yapılmasının çok faydalı olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Diğer izinler alınacak zaten, öyle değil mi?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Tabii tabii, bütün izinler olmak şartıyla.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şart falan oluyor mu, ÇED vesaire oluyor mu burada?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, daha aydınlatıcı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir soru sorayım da daha aydınlatılsın, ben de anlamak istiyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bence de bunu biz araştıralım.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Yok, burada hiçbir şey yok Müzeyyen Hanım.

Müzeyyen Hanım, Aladağ’a gitseniz bunları çok göreceksiniz, gidiyorsunuz zaten biliyorsunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Çok gittim, tabii ki biliyorum.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Tesis iznini sadece bizden alacak yani alanla ilgili ama sonrasında tesisle ilgili zaten ilgili yerlere müracaat edecek yani GSM’si var...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Aynı merasim var.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Tabii, o ayrı devam edecek, o başka sürecek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, bir soru daha sorayım: Maden ruhsat alanı yanındaki alanı tespit ederken kişi kendi mi tespit ediyor, siz mi tespit edip veriyorsunuz?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim, kişi kendisi şöyle tespit edecek: Ticari anlamda en sağlıklı, en kârlı alanı bularak kişi bize gelecek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ruhsat alanını siz mi sınırlıyorsunuz?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim, ona göre, sonraki talebine göre biz bakıp rezervin yokluğuna, uygunluğuna göre sınırlandıracağız, belki de hiç vermeyeceğiz, belki de diyeceğiz ki: “Senin verdiğin bu alan çok büyük ancak şuraya girebilirsen sana 3 hektar veririz, 5 hektar istedin ama o zaman bir daha değerlendirecek madenci, benim işime geliyor mu gelmiyor mu diye, durum o ama diğer bütün izinler...”

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ya da orada maden olup olmadığını da tespit edeceksiniz. Siz tespit edeceksiniz.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Zaten onu başta diyorum yani maden varsa hiç vermeyeceğiz, yoksa durumunu söylüyorum Sayın Başkanım. Orada da istediği alanla ilgili biz yerinde inceleme yapacağız ama sonrasında işyeri açma izni, diğer izinler, toz vesaire hepsi zaten tekrar izne tabi. Biz sadece madenle ilgili izni vereceğiz o kadar, ruhsatla ilgili olanı söylüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Öncelikle Alt Komisyonunda gündeme gelmedi bu ek madde ihdası, keşke orada gündeme gelse buna hazırlanmış olarak gelirdik. Neden şu anda gündeme geldi, bu birincisi. İkincisi, işletme ruhsatı verilirken bunlar öngörülüyor mu, yani mühendislik bunu gerektirmez mi? Başta işletme ruhsatı alındığında buradan çıkan pasanın nereye konulacağı, işte büyüyeceği, buna dair mühendislik olumsuzlukları öngörülmeden mi işletme ruhsatı veriliyor?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim baştan öngörülüyor ama sonradan çok farklı gelişmeler ortaya çıkabiliyor. Daha önce izin alacağını düşündüğü alanları alamıyor mesela. Yanda özel bir mülk var vermiyor, vereceğini düşünerek veriyor size projeyi ama o aşamaya geldiğinde vermiyor. Yani önceden öngördüğü vuku bulacak olan şeyler olmadığında zaruret hasıl oluyor, bu sefer de onu zenginleştirme ihtiyacı hissediyor. Dolayısıyla, böyle bir durum söz konusu olabilir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani bilmiyorum, neden bu maddeye gerek duyuldu?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Buna dere yatağıysa da müsaade etmiyor.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Tabii tabii zaten diyorum bütün özellikler var.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Dere yatağıysa bile istediği gibi alamaz ki buna sistem müsaade etmez.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Zaten izin alınması gereken her yerden almak zorunda.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Zaten dere yatağına koyamaz yani hani akışı, drenaj ağına koyamazsınız zaten.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Hayır efendim, meraysa mesela.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Meraysa koyabilirsiniz tabii ki.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Meraysa gidip meradan tahsis değişikliği istemek zorunda, ormansa ormandan. Burada zaten birinci şık sayılıyor, izin alınması gereken her yerden alacak. Bir de özel mülkiyetse zaten muvafakatname getirmek zorunda. Benim mülkümse kesin, getirmezse yine vermiyoruz. Burada ikinci şık önemliydi bizim için yani yanında komşu bir maden ruhsatı varsa ne olacak? İşte orada biz devreye giriyoruz diyoruz ki “O zaman ben gelir bakarım, rezerv yoksa senin istediğin alanın tamamına göre ben sana kur derim ama sonraki izinleri alman şartıyla.” Oradan da onu taksir ederim, sen bir daha oraya bir bedel ödeme çünkü senden alıyorum. Diğer arkadaşsa diyorum ki “Sen de devletten yeni bir yer kiralıyorsun dolayısıyla sen de bunun bedelini lütfen öde, hektar başı çarparak.”

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Buraya atık havuzları ve benzeri işlemler de dâhil mi bu dediğiniz geçici tesise?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Geçici tesis tanımının içinde ne var?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Geçici tesis tanımının içinde olanlar var.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Nerede var?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Kanunda var.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Zenginleştirme tesisin içerisinde, havuz sahasının geri dönüşümü, arıtması hepsi giriyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Anladım, örneğin atık havuzlar dâhil midir buna?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Hepsi giriyor efendim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hepsi giriyor, onlar da giriyor yani?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Tabii giriyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Felaket ya.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Felaket?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tabii ki felaket yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım siz devam ediyordunuz?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Hayır, ama ben bunun daha sonra tartışılmasını istiyorum, bunu bir araştıralım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Geçici tesis tanımı kanunda var herhâlde öyle mi?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Var efendim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Son anda önümüze geldiği için pek fazla inceleyemedim. Ne şekilde geçiyor, geçici tesisin tanımı ne? Sizde Maden Kanunu vardır büyük ihtimalle, bakabilir misiniz size zahmet? Bir de bu geçici tesiste herhangi bir süre var mı? Beş yıl, on yıl, yirmi yıl, yirmi beş yıl, elli yıl, yüz yıl herhangi bir süre var mı, onu öğrenmek istiyorum.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Geçici tesisle ilgili müracaat ettiğinde diğer birimler verecek ona yani işyeri açmayla ilgili müracaat ettiğinde Ticaret Bakanlığıysa, başka Bakanlıksa onlar bunu öngörecektir yani projesine istinaden onlar verecek, o bölümde biz yokuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, bir de şöyle bir sıkıntı var Sayın Başkanım, benim gördüğüm sıkıntı şu: Biraz evvel yani böyle bir Maden Kanunu'muz var, bu Maden Kanunu'nda işte 1 milyar dolar sermayeli Kanadalı, uluslararası dev şirketlerin altın madenleri de -yaptığı madencilik de- bu Maden Kanunu'na giriyor. Öbür taraftan bir mermer ocağındaki mermercilik de aynı kanunda, kum ocağındaki yapılan faaliyetler de aynı kanunda oluyor. Biraz evvel değişik bir şey söyledi, geçici tesisden kasıt, evet, işte bir nikel zenginleştirme tesisi de olabilir geçici olarak, bunun atık barajı da olabilir veyahut da bir mermer ocağının yan tarafında koyacağı caraskal da olabilir diyor. Şimdi, esasında bu Maden Kanunu'nun hakikaten de -dün o soruma cevap vermediler Bakanlık bürokratları bir maden kanunu hazırlanıyor mu baştan aşağı diye- hazırlanıyormuş herhâlde anladığım kadarıyla.

Ya, Sayın Bakanım madem bir maden kanunu hazırlanıyor yani yekpare yeni bir kanun hazırlanıyor peki, niye biz bunu torbalar içerisinde bu şekilde halletmeye çalışıyoruz? Bu da esasında sorgulanması gereken bir konu bence. Biraz da hakikaten, ciddi, ayakları yere basan bir maden kanununa ihtiyacımız var ve bu maden kanununda bu tip ayrımlar olacak mı? Yani bir mermer ocağıyla, kum ocağıyla işte, ne bileyim bir altın madeni de aynı şeye geliyor.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Hayır, prosesleri hepsi farklıdır. Farklı olan proseslere göre zaten mevzuatta bunun karşılığı var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Madde ihdası teklifini tartışıyoruz.

Sayın Yasin Öztürk, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şimdi, bu yeni madde ihdasında anladığım kadarıyla geçici tesis kurulmasıyla ilgili zaten madenlerin bulundukları yerlerde üretilmesi zorunluluğu sebebiyle bir sıkıntı var. Burada niye mesafe sınırlaması yok? Şu manada soruyorum bunu, önce onu anlatayım. Biraz önce Fuat Bey'in söylediği zenginleştirme tesisi gibi veya örneğin bir mermer ocağı aşağıda bir atölye kuracak çünkü blok hâlinde çıkardığını olduğu yerde işleyemeyeceği için bir atölye kuracak ve onu orada kesecek diyelim. Dolayısıyla, bunu örnek vererek söylüyorum, maden alanından belki 30 kilometre ilerideki ilave bir tesisin de bu üretimi gerçekleştirebilme durumu da, mesafe sınırlaması olmadığında böyle bir duruma doğru gider. Burada mesafe sınırlaması olması gerekiyor mu?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Gerekmiyor efendim, şöyle Sayın Vekilim; şimdi, bir, bize az önce Sayın Fuat Vekilin söylediği şeyden dolayı yani her madenin farklı ihtiyacı söz konusu olduğundan dolayı ve türlerine göre bu şekilleneceği için. Yani diyelim ki bir zenginleştirme prosesi için 3 hektar gerekiyorken, mermerin kesilmesi için 1 hektar gerekecek. Biz buraya o sınırı koyduğumuzda hangisini içine sokacağız?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ben hektar sınırlaması istemiyorum, ben hektar sınırlamasından bahsetmedim. Ocaktan mesafe sınırlamasından bahsediyorum.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Orada da şöyle, kârlılık, onun için önce kârlılığını düşünecek yani ne kadar kârlı olmasını istiyorsa o kadar yaklaştıracak. O teklifi o yapacak ama biz arkasından gelip inceleyeceğiz. Bizim işimiz değil o yani firmanın kârlılıkla ilgili işi.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Şöyle düşünebilir misiniz? Ben 1 ton gelen malı taşıyacağım ve içerisinden 200 kilogram ürün alacağım, bunu ben ne kadar uzağa taşırsam benim maliyetim artacağı için fizibil olmaktan çıkacak.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Nakliye maliyeti yükselecek.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – En yakın lokasyonda bunu konuşlandırmam gerekir ki ben onu ekonomik bir hâle getirebileyim. Onun için hektar sınırlaması doğru değil. İşletmeci kendi sınırlamasını kendine göre belirleyecek.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Daha rantabl, tabii, durum o yani Sayın Vekilim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım’a söz veriyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şunu bir tamamlayayım, şimdi burada bir başka mülkiyete girme yani karşı tarafın muvafakatı diyorsunuz ama yine de bir başka mülkiyete girme hakkı tanıyor o geçici...

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Hakkı tanımıyoruz efendim. Devlet mülkiyetinde olup da başkasına kiralananmış alana girme hakkı vereceğiz, o madende maden olmamak kaydıyla. Devlet malının başkası tarafından kiralananmış olan arazisine maden olmamak kaydıyla olan sahanın maden işletme sahibinin mücbir sebeplerden dolayı, zaruri ihtiyaçtan dolayı ortaya çıkan bir durum. Mülkiyet hakkında olan yerden kiralamak zorunda kiraya vermezse, anlaşılmazsa bir şey yapamıyor zaten.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir de, diğeri maden işletmesiyle ilgiliydi ama 20 metre bir şey koyduk, hani tedbirsizlik ve şey.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Onunla alakalı değil bu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama, anladım buraya tesis koyuyorsunuz yine bir başka alan taşınması söz konusu burada.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Yeni alanı ekleyeceğiz Sayın Vekilim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Burada ruhsat izni olmadan yeni bir tesis kurarsa Fuat’ın dediği gibi dinamiti patlatıp oraya birkaç kamyonluk şeyi döktürmüyor, cezası var. Bu daha değişik bir şey.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, bunda tesis, alan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Diyor ki “Burada maden var, bu madenle ben burada üretmem lazım eğer bu izni vermezseniz madende ben büyük problem çıkarıyorum veya benim oradaki atıkları, daha önce yaptığım atıkları başka bir alana taşımam gerekiyor, 30-40-50 kilometrelik bir yere...”

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Bir depo...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bu atıkları atmak için aslında.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Atmak için bir alan gerekiyor.

Diyor ki: Ben bu atıkları atmak için çok...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Zenginleştirme.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Artık para etmiyor.” diyor. “Bana verirsiniz ben bu madeni çalıştıracağım, vermezseniz kapatacağım.” diyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anladım.

Bir de bu geçici tesislerin kurulma süresi nedir? Yani “geçici” kavramında bir süre var mı?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Ancak süresi boyuncadır.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Maden ruhsatı süresi boyunca.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Zaten “geçici” kavramı odur, ruhsata bağlıdır. Ruhsat bitince bunları bir yıl içerisinde kaldırmak zorunda, kaldırmazsa başka cezalarımız var yani ruhsata bağlı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdürüm, şöyle bir soru var: Burada 3 husus var. Bir: Mülkiyetle ilgili kısım. Mülkiyetle ilgili kısımda geçici tesisin süresi bir ruhsat dışında, hariç olmak üzere yapılan kira sözleşmesiyle sınırlı.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Evet efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İkinci konu: Yan komşu devletin alanında, 2 kiracının başka bir kiracının alanında olan yerde maden olsa dahi ruhsat alanının da içinde olup faaliyet gösterilmeyen yerde geçici bir iş var. O geçici işte, çalışılmayan bölgedeki madencinin “Benim buraya ihtiyacım var.” dediği anda zaten geçici süre bitmiş oluyor.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Aynen öyle efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Üçüncü unsur: Başka birinin ruhsat alanında, mülkiyeti devlet ait olmak üzere olan yerde herhangi bir maden söz konusu değil, ben buraya geçici tesis kurmak için müracaat ediyorum. Yapılan inceleme sonucunda burada rezervin bulunmadığı anlaşıldığı takdirde diyorum ki: “Arkadaş, sen öyle iş yapma, ben senin maden sahanı bu arkadaştan alayım, sana vereyim. Bununla ilgili izinlerini vesairelerini al, alabilirsen burası senin ruhsat sahan içerisine girsin.” Fuat Bey’in büyük alanının bahçe kısmını alıyoruz, öbür arkadaşın bahçesine ilave etmiş oluyoruz. Yine mülkiyet devlette. 3 unsur var, doğru mu?

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Doğrudur efendim, onun içindeki sürede, en son söylediğinizdeki süreyi söylüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – On yıl.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – O da maden ruhsatı on yılsa on, yirmiyse yirmi; neyse o yani ruhsat süresine bağlı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Maden ruhsatı yoksa o normal bir şey zaten, yapabiliyor ona zaten.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani fabrika kurma izni vermiyor burada aslında.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Başka komşu varsa onunla ilgili durum bu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anladım, geçici veriyor ama büyük maden firmalarının yanındaki küçük firmalara tahakkümünü getirmez mi? Bu, suistimale neden olabilir mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, Müzeyyen Hanım; Ali Bey çok güzel bir soru sordu. Orada, yan komşuda bu ruhsat yoksa ne olacak? Kamunun malıysa...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kamunun malıysa zaten doğrudan müracaat edecek, diyecek ki: “Benim ruhsat alanımı geliştir.” diyecek.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – İznini alacak onun.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Burada 2 kişinin komşu olup maden ruhsatı sahibi olmasında sorun var asıl.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim, birisi maden ruhsatı sahibiyse zaten orada maden varlığının ifadesi değil midir bu? Ben bunu anlayamıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Birinde maden ruhsatı varsa...

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Şöyle efendim: Mümkün var, muhtemel rezerv var.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – 200 hektarlık bir alanda...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdürüm, bir dakika.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Tamamında maden var mıdır? Belirli bir lokasyonunda vardır ya 10 hektarında olur ya 20 hektarında olur bunun. Böyle bir şey yok ki.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anladım da ben, büyük firmanın yanındaki küçüktür, o alana girip o işletmeyi kurma anlamında suistimale neden olabilir mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yapamaz efendim. Olur mu? İzin almadan yapamaz, o zaman mücavir taşmasına girer, az önce geçtiğimiz maddedeki taşmaya girer.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben aydınlanmak adına soruyorum yani teklif önümüze geldi, çalışmadan konuşuyoruz.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Efendim, müsaade ederseniz orayı şöyle açıklayayım: Şimdi, arama ruhsatlarından sonra işletme ruhsatına müracaat edildiği dilimde, biz görünür, muhtemel, mümkün –jeoloji mühendisi olduğunuz için bu ifadeyi kullanıyorum- ve geçici tesis alanına işletme ruhsatı veriyoruz. Sonraki dilimlerde, “mümkün, muhtemel” denilen yeri görünür rezerve dönüştürmesini istiyoruz ki 24’ün 4’üncü maddesinde onlara şu an on yıl süre verdik. UMREK kodunda siz bunu dönüştüremezseniz zaten ben taksir edeceğim yani onu kendim de söylüyorum. İşte bu taksir işini şimdi yapıyorum bu kanunla. Rezerv yok, tespit ediyorum, diyorum ki: “Zaten sen uğraşma, ben tespit ettim rezervin yok, burayı senden taksir ediyorum ve diğer tarafa veriyorum.” Verirken ona da diyorum ki: “Madem sen benden böyle bir talepte bulunuyorsun, buraya bir bedel öde.” Hepsi bu.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Yani burada fabrika kurulmuyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Anladım ben, geçici işletme, evet.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Başkanım, bu konuda bir bilgi almam lazım ama.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sonra sana söz vereceğim, daha sonra Deniz Bey’e.

Buyurun Sayın Kenanoğlu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, niye sırayı bu şekilde...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, Komisyon üyelerine öncelik vardır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Öyle mi? O zaman ben rica ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, Komisyon üyelerine öncelik olduğu için...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani fark etmez, buyursun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Konuşma yapmak isteyen üyeden izin talep ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, Ali Bey...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Buyursun.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Teşekkür ediyorum.

Tümüne katılmamız belki mümkün olmayabilir, çok kısa bir sorum var. Teknik anlamda belki benim kaçırdığım bir kısım da olabilir.

Özellikle maden sahası veya sahalardan genelde yüzeye yayılmış bir alan olarak bahsediliyor ama bu sahalar aynı zamanda dikeyine, derinlemesine de sahalar. Zonguldak Amasra'daki maden sahası veya o bölge, TTK'ye ait bölge, onun altındaki bölge Hattat ile TTK arasında şu anda paylaşılmış gibi görünüyor. Buradaki ilgili maddenin bu konuya bir etkisi var mı? Yani “20 metre” diye ifade edilen alan yüzeydeki bir alanı ifade ediyor anladığım kadarıyla.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu o madde değil yalnız, başka maddeydi o.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Madde 5 değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yok yok, madde 5'i geçtik. Bu, yeni madde ihdasıyla ilgili durum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ha, madde 5'in...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Geçtik geçtik yeni maddeye.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şurada eklenen kısım değil mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onu geçtik, yeni madde ihdası var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Peki, o zaman ben yine sormuş olayım, aydınlatırsa Sayın Genel Müdürümüz memnun olurum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onu Genel Kurulda sorsanız daha iyi olur aslında çünkü burada geçtiği için. Kısaca sorun, Sayın Genel Müdür...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Madde 6'da da benzer şey var yani bilgi sahibi olmak anlamında.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani takip edemiyorum, bir şeyler giriyor, çıkıyor, önergieyle ekleniyor. Dolayısıyla takip edemedim. Peki, o zaman yanıt vermeyebilirsiniz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Komisyon üyesi arkadaşlarımızda var önergelerin tamamı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Önergeler var da tam maddeler konuşulmaya başlanırken evraklar geliyor, bu evraklar hiç...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama önergelerin toplu hâlde size...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, ben geldim zaten, saat birden itibaren buradayım da.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Komisyon üyelerine veriyoruz önergeyi.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tamam, benim önüme de geldi, onda bir problem yok ama demek istediğim şey şu: Bakın, burada kimse Superman değil yani sizin buradaki bir maddenin içindeki bir bağlaçta bile değişiklik yapmanız üzerinde çok iyi çalışılması, değerlendirilmesi gereken bir konu ve her ne kadar AK PARTİ önerge olarak vermiş olsa da diğer partilerin mutlaka ona kıymet verip onun arkasındaki aklı anlamak bakımından çalışması gerekli. Yani gelen maddeleri o yüzden takip etmekte belki zorlandığım için...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, siz sorunuzu sorun.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani sorduğum soruya yanıt verebilirseniz memnun olurum. Eğer yerli yerinde bir soru değilse de Genel Kurul aşamasında da sorarız.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yok yok, 20 metre meselesi yatay mıdır değil midir, yer altı mıdır? Yani o çok mantıklı, şimdi söyleyince ben mesela...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, dikey olma zaten taşma olmaz, maden aşağı doğru gider. Nerede taşma olur?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Taşma olmaz o.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Jeoloji mühendisine sorun bunu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, altlı üstlü maden sahaları var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ha onu bilmiyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İşte var yani, ben onu söylüyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani biz jeoloji mühendisi arkadaşımıza güvenerek onu söylüyoruz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – “Açık madenler için mi?” diye sordum ya demin ben.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, şunun için söylüyorum: Şimdi, alt tarafta bir maden sahası belirlendiğinde bunun havasının dışarı atılması, bacası osu busu noktasında TTK ile Hattat Madencilik arasında bir problem var. Şimdi, dolayısıyla burada bir hüküm geliştiriliyor. Şunu demeye çalışıyorum: Hüküm, maden sahasını derinlemesine ele alan ve kodlarını değerlendirerek hazırlanmış bir hüküm olmaktan ziyade yüzeydeki bir arazinin yatayda taşması gibi bir anlama geliyor. Ben sadece orada bir eksiklik veya bir öngörü varsa diye soruyorum ki ortaya konur, o eksiklik giderilir veya yoksa zaten...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam, madde geçti, biraz sonra Sayın Genel Müdür sizin sorduğunuz soruya açıklama yapsın ama önce Sayın Kenanoğlu'na söz vermiştim.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi yeni bir maddeyle karşı karşıyayız. Bu, alt komisyonda gelmedi yani o süre içerisinde de bu maddeyle ilgili herhangi bir inceleme yapma ya da kurumların görüş bildirme imkânı olmadı. Şimdi Komisyona girdiğimizde, yeni getirildi, açıkçası hepsini inceleme şansımız da olmadı. Demin söylediğim gibi, buradaki bütün kamu görevlileri ya da Komisyon görevlileri bu konuda size hizmet verebiliyorlar ama bizim böyle bir şansımız da yok. En azından bu maddeyi değerlendirme ve bu maddeye ilişkin görüşlerimizi detaylı olarak bildirme imkânına sahip değiliz. Ancak ilk bakışta sorduğumuz, benim özellikle sorduğum sorularda ortaya çıkan şu var: Yani bu ilave yer meselesi bir döküm sahası olarak kullanılabilecek mi ya da bir atık havuzu olarak kullanılacak mı? Bunlara “Evet.” cevabı verildi.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Yok.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – “Evet.” cevabı verildi.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Geçicilikle ilgili atık sahası...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bakın “Tanımlar içerisinde var.” denildi. Sayın yetkili...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ama geçicilikle ilgili...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Atık sahası...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Orayı bir düzeltsinler.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kendisi düzeltebilir bilemem. Ben sorumu sordum. Dedim ki...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Atık sahası madenle ilgili atık diye ifade etti. Yoksa siz bunu inşaat atığı anlamında mı söylüyorsunuz?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Efendim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İnşaat atığı anlamında mı söylüyorsunuz?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, işletmenin atığı. İşletmenin atığından bahsediyoruz. Yani aslında doğayı ve çevreyi kirleten atıklardan bahsediyoruz. Bahsettiğim şey bunlardır.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Öbür tarafta da duruyor aynı atık.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, dolayısıyla, ruhsat alanı dışında yeni bir alana da bu imkân sağlanmış oluyor, gördüğümüz bu.

Şimdi, bunun haricinde daha detay alt okumalarında ne var? Biraz maddenin üzerinde çalıştıktan sonra ancak bunu anlayabiliriz. Bu da Genel Kurul aşamasına kadar gider bizim açımızdan çünkü şu anda gördüklerimiz budur. Demek ki madenciler alt komisyondan bu tarafa düşünmüşler, taşınmışlar yeni bir ihtiyaç daha belirlemişler, “Hazır bizim için bir komisyon kuruldu, hazır bizim ihtiyaçlarımıza cevap veren bir komisyon var, istediğimiz her yasayı geçiriyorlar, yapıyorlar, Allah razı olsun onlardan” demişler. “Hazır bunlar varken bir madde daha isteyelim, bir şey daha isteyelim” demişler. Onu da verelim gitsin olmuş burada. O yüzden biz bunu anlamsız buluyoruz, doğru da bulmuyoruz yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, alt komisyon aşamasına gelen konularla ilgili şu tarihte, hani, daha önceki geçen maddede altı ay önceden müracaat etme şartı gibi alt komisyona gelmeyen bir teklif, esas komisyona, üst komisyona gelmez diye bir şart yok.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yok, tabii, Genel Kurul aşamasında bile gelebilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tabii tabii, bununla ilgili bir şey var, arkadaşlar bunu yapmışlar. Biri madde ihdası konusunda, biri zarureten, zor durumda olmadan ve mücavir alan kısmıyla ilgili problemlerinin, mücavir alan taşmasını bertaraf edecek, onunla paralel bir düşünce olarak ortaya çıkmış bir durumdur diye düşünüyorum.

Gereçesini dinlediğiniz madde ihdasıyla ilgili 5’inci maddeden sonra gelmek üzere olan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı madde olarak yeni bir madde ihdas edilmiştir fakat bir kargaşaya meydan vermemek için biz, teklif metni üzerindeki madde numaralarından devam ediyoruz.

MADDE 6- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8), (10) ve (32) numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“8) Üretim: Doğal gazın 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu kapsamında Türkiye’de yer altında bulunan yataklarından yer üstüne çıkarılmasını, temizlenmesini ve arıtılmasını, toplama hatlarıyla iletim hatlarına ve/veya dağıtım şebekesine kadar taşınmasını,”

“10) İletim: Üretime mahsus toplama hatları ve dağıtım şebekeleri haricindeki gaz boru hattı şebekesiyle gerçekleştirilen veya ihracat lisansı kapsamında yapılan sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) taşıma faaliyeti haricindeki LNG taşıma vasıtalarıyla gerçekleştirilen doğal gaz naklini,”

“32) İthalatçı şirket: Yurt dışından LNG, sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) veya gaz formunda doğal gaz ithal edilmesi faaliyetlerini gerçekleştiren tüzel kişiyi,”

“43) Organize toptan doğal gaz satış piyasası (OTSP): Doğal gaz sisteminden yararlanan lisans sahiplerince doğal gazın alım-satımının ve dengeleme işlemlerinin yapıldığı piyasalar, ileri tarihli fiziksel teslimat gerektiren doğal gaz piyasaları ve Kurul tarafından belirlenen diğer doğal gaz piyasası işlemlerinin gerçekleştirildiği, Kurul tarafından düzenlenen piyasayı,

44) Son kaynak tedariki: Tüketicilere sözleşme süresi içerisinde doğal gazı tedarik etmekte olan şirketlerin iflası, lisanslarının iptal edilmesi ve/veya organize toptan doğal gaz satış piyasası çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getirmemesi sonucunda temerrüde düşmesi gibi nedenlerle doğal gaz tedarik edilemeyen veya serbest tüketici olma hakkına sahip olduğu halde gaz tedariki sağlanamayan tüketicilere Kurul tarafından belirlenen yöntem çerçevesinde yetkilendirilen lisans sahiplerince gaz arzı sağlanmasını,”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 6’ncı madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7- 4646 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinin dördüncü paragrafına üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler, (f) bendine aşağıdaki paragraf, (g) bendine sekizinci paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf ve aynı bende (7) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bentler eklenmiştir. “Üretilen doğal gazın iletim şebekesi vasıtasıyla iletilmesinin teknik ve ekonomik olarak uygun olmadığına Kurulca karar verilmesi ve üretim yapan toptan satış şirketinin kendi üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmesi kaydıyla, üretim şirketi tarafından dağıtım şebekesine bağlantı yapılarak üretilen doğal gaz dağıtım şirketince öncelikle satın alınır. Kurul, gerekli hallerde bu kapsamda satın alınacak doğalgaz bedelini belirler.”

”LNG ihracatı yapmak isteyen tüzel kişiler, ihracat lisanslarına derç edilmesi ve yurt içinde teslim faaliyetinde bulunmamaları kaydıyla, LNG taşıma faaliyetinde bulunabilirler.”

“Dağıtım şirketleri boru hatlarının ulaşmadığı bölgelerde LNG veya CNG ile besleme yöntemiyle doğal gaz dağıtım faaliyetinde bulunabilirler. Dağıtım şirketleri LNG veya CNG tesis yatırımlarını kendileri yapabilecekleri gibi bu faaliyetleri hizmet alımı yoluyla da gerçekleştirebilir. Ancak, dağıtım şirketleri LNG ve CNG’nin doğrudan satışı faaliyetinde bulunamaz. Acil durum veya mücbir hallerde mevcut iletim ve dağıtım şebekeleri LNG veya CNG ile beslenebilir. LNG ve CNG faaliyeti gerçekleştiren lisans sahipleri, acil durum ve mücbir hallerde iletim ve dağıtım şirketlerinin taleplerini karşılamakla yükümlüdür. Bu konuda usul ve esaslar Kurulca belirlenir.”

“8) 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu kapsamında yapı kayıt belgesi alan yapının bulunduğu bölgenin uygulama imar planı olmaması veya uygulama imar planı olmakla birlikte yolların imar mevzuatına uygun olarak açılmamış olması halinde; ilgili belediyenin meclis kararı alarak bu bölgelerde yapılacak şebekelerin yapım tarihinden itibaren 10 yıl içerisinde deplase edilmesi gerektiğinde yatırımın deplase edilen kısmıyla ilgili tüm maliyetleri üsteleneceğini taahhüt etmesi şartıyla, doğal gaz dağıtım şirketleri tarafından bu bölgelere şebeke yatırımı yapılabilir.

9) Doğal gaz dağıtım şirketlerinin dağıtım bölgelerine ilave edilecek yeni genişleme bölgelerinde yerleşim yeri belediyesince doğal gaz dağıtım şirketine yatırım yapılması talebinde bulunulması halinde; ilgili dağıtım şirketinden teminat, kontrollük hizmet bedeli, kaplama bedeli, zemin/alan tahrip bedeli, harfiyat döküm bedeli ve benzeri adlarla herhangi bir bedel alınmaz ve altyapı kazı alanının üst kaplamaları ilgili belediye tarafından bedelsiz olarak yapılır.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 7’nci madde üzerinde söz talebi?

Sayın Tarhan, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, görüyoruz ki yasama ile yürütme birbirine girmiş, öyle gözüküyor. Kanunların sahipleri burada yok. Sayın Genel Müdürümden, Sayın Bakan Yardımcısından özür diliyorum.

Milletvekilleri olarak sanki yargılama pozisyonuna düştük. İlk günden beri söylüyoruz, bu sistem doğru değil, bu sistem yanlış. Bizleri halk seçti, millet seçti. Kanun yapılacaksa bizler mutfakta çalışıp o kanunları değerlendirip dersimize iyi çalışıp ona göre kaliteli kanunlar hazırlamamız gerekir diye düşünüyorum.

Arkadaşların sorularına sürekli Komisyon Başkanı cevap veriyor. Sürekli Komisyon Başkanı savunmak zorunda kalıyor. İmza atan milletvekillerine bakıyoruz ortada yok.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Niye burada canım.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Milletvekilleri bu sorulara cevap vermesi gerekiyor. Hem işleyiş açısından hem de akış açısından daha faydalı olur diye düşünüyorum.

7’nci maddeye gelince, 7’nci madde farklı farklı konulara değiniyor. Ben özellikle, imza atan milletvekillerine sormak istiyorum, onlar cevaplasınlar, Sayın Komisyon Başkanı değil. Bizzat buna açıklık getireyim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu, Komisyon Başkanının dersini iyi çalıştığını gösterir biliyor musun?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Doğrudur.

Birinci sorum: Bu doğal gazın taşınmasıyla ilgili. Ben hep eleştirdim. Türkiye’nin her noktasına doğal gaz götürmeye çalışıyor, her tarafı kazıyor. Doğru bir yatırım değil. Dünyada teknolojiler geliyor, yeni teknolojiler ortaya çıkıyor. Her tarafı kazıyarak doğal gaz taşımak zorunda değiliz. Özellikle, LNG’nin Amerika’dan, Avustralya’dan Türkiye’ye taşınması dahi boru hattıyla gelen doğal gazdan daha ucuz. Bizim en büyük sıkıntımız, depolama alanlarımız olmadığı için LNG’yi kullanamıyoruz, taşımayla doğal gazı satın alıyoruz. Burada, ulaşamadığımız noktada, doğal gaz, LNG taşınması yapacağımız diyoruz. Acaba bu bölgeler nereler? Böyle bir istek var mı?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şu anda uygulanan var mı?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Evet. Gerçekten boru hattı döşeyemeyeceğimiz alanlar neresi? Birinci sorum bu.

İkinci soru da: Bu yerele yönetimlerle ilgili şirketlerin çatışması. Burada da acaba ruhsatsız, yani imarsız alanlar çok mu fazla? Türkiye’de bu madde geliyor; bir de evet, yerel yönetimler meclis kararı doğrultusunda yatırım yapacaklar ama şirketlerin sorumlulukları nedir burada, şirketler çoğu noktaya diyecek ki: “Yok burası benim için yatırımımın karşılığını alacağım nokta değil, yerel yönetimler yapsın.” Yerel yönetimler ile şirketler burada karşı karşıya gelecekler. Buradaki, bu kanun metnindeki maddedeki çözüm nedir? Yerel yönetimler ile şirketleri karşı karşıya getiriyoruz diye düşünüyorum. Böyle bir açıklama istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sorunuz bir siyasi soru, ona siyasetçiler cevap verirler.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teklif sahipleri milletvekilleri...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Efendim, hayır, siz kuruma soruyorsunuz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hayır, hayır ben milletvekillerine sordum, iki soru sordum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Milletvekilleri burada mı?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hayır, hayır, kanuna imza atan milletvekiline.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İmza atan milletvekilimiz dışarıda herhâlde şimdi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İşte, onlara soruyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ona soralım ama biz bunu biraz sonra kabul edeceğimiz bir şey olduğuna göre biz de benimsemiş oluyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teklif sahipleri yok ortada.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Müzeyyen Hanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, hem alt komisyonda hem de geneli üzerine yaptığım konuşmada, teknolojinin bu kadar geliştiği bir ortamda hani, boru hatlarının o kılcal damarlara kadar döşenmemiş olmasını teknik anlamda doğru bulmadığımı tekrar ifade etmek isterim burada.

Tankerlerle nakliye uzun vadede çok rantabl değil ve ekonomiye ek yükler getirecek. Aynı zamanda trafiğe ve kentin güvenliği anlamında da sıkıntılar yaratacak bir olgu bunu yine burada ifade etmek istiyorum. Bu yüzden bu kılcal noktalara alternatif enerji kaynaklarından faydalanılması kısmı araştırılmış mıdır?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mesela, ne olabilir?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Güneş enerjisi gibi ya da o bölgelerde...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Isınmak için mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, ısınma, soğutmada çünkü şu anda Hollanda’da evlerin bile çatıları ya da kendilerinin dış kaplamaları...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bizde de var o imkân biliyorsunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Elbette, yani bu olanaklar tüketildikten sonra mı direkt doğal gaz taşınmasıyla ilgili... RES olabilir, jeotermal enerji olabilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Güneş enerjisinin 1 kilovatının maliyeti 1.200 dolar. Evi ısıtmak için en az 40 kilovatlık enerjiye ihtiyaç var.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim, doğal gaz dışarıdan ithal ettiğimiz bir enerji sonuça. Elbette ki ilk yatırım maliyetleri yüksek olabilir. Ben, hani, bu alternatif enerji kaynaklarının da öncelenmesi gerektiğini tabii ki...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım, ben bununla ilgili şeyi sordum. İzin verirseniz bilgi vermek açısından söyleyeyim.

Tacettin Bey, izin verir misiniz? Size belki faydalı olabilir.

Bizim Kayseri’de Sarız ve Pınarbaşı ilçelerimiz var. Kayseri’nin bütün ilçelerinde, ilçe merkezlerinde doğal gaz mevcut. Dedik ki Sarız’a da isteriz, Pınarbaşı’na da isteriz. Sarız ilçemizin...

BOTAŞ’tan arkadaşımız var mı burada?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet..

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, sizinle mi görüştük? Yok, Sayın Bakanla görüştük herhâlde.

Dedik ki ya biz buraya da isteriz, şuraya da isteriz. BOTAŞ'ın ana boru hattından Sarız ilçesinin mesafesi 100 kilometre, Pınarbaşı'nınki 70 veya 80 kilometre. Şimdi, sorduk dedik ki: bu maddeyi getirirken LNG'yi niye nakletmek istiyorsunuz? Bir veya iki tane örnek verildi bana. Şu bölgelerde uygulanıyor, o da geçici süre için uygulanıyor. Sayın Bakanla yaptığımız konuşmada “Pınarbaşı veya Sarız'a böyle bir yatırım yapmanın -maliyeti ve şeyin sayısı da belli olmayacağı için, çünkü Pınarbaşı ve Sarız'ın merkez nüfusu 1.300-1.500 civarında ama ilçe, toplam nüfusu 6 bin civarında- maliyeti çok yüksek olacağından dolayı burada onu değil, belki taşıma yapabiliriz.” dediler. Taşımanın maliyeti de sizin söylediğiniz gibi çok yüksek. Şu anda herhâlde Bursa'da, Ankara'da ve Kayseri'de LNG'yle çalışan otobüsler var. LNG'yle çalışan otobüslere LNG istasyonlarında, yakıt istasyonlarında taşımayla LNG veriliyor, LPG'den daha ucuz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – LNG ucuz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – LNG, LPG'den daha ucuza geliyor. LPG'li araçlar var, biliyorsunuz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Geleceğin teknolojisi o zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – LNG'yle ilgili olan durumlar söz konusu.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – O sıkıştırılmış taşıdığı için lojistik maliyetleri çok düşük.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani burada ihtiyaç hasıl olup da yatırım maliyetleriyle ilgili kısımdan dolayı hemen karşılanmayacak bir bölgeyle ilgili eğer istenirse LNG'nin taşınma suretiyle geçici olarak bu işlerin yapılmasına izin veren bir düzenleme. Ha, bunu buraya koymazsak ne olur? Oradaki vatandaşlarımızın imkânlarını...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hayır, hayır, biz ona itiraz etmiyoruz. Yani böyle bir talep, bölgesel olarak bir bilgi var mı?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mesela, biz Sarız için istedik, olur mu olmaz mı bilmiyorum. Başka yerlerde...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Mesela, benim Çarşamba, Ayvacık, Asarcık ilçelerim aynı durumda.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bir çalışma yapılmış mı? Neye göre bu kanun maddesi önümüze geldi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sizden de bilgi alalım.

Buyurun.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Sayın Başkanım, aslında konunun koordinasyonunu yürüten kurumumuz EPDK. EPDK'ye iletilen bu tarzdeki taleplerde gerek dağıtım şirketlerince gerekse belediyelerimizce EPDK'ye müracaat ediliyor, buradaki dağıtım lisansıyları alakalı revizyonlar da onların uhdesinde görülüyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu birinci şeyle ilgili kısım.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Evet yani buradaki gerek LNG gerekse CNG'yle yerleşim merkezlerinin doğal gazla kavuşması konusu. Uygun görülürse...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – EPDK...

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Sayın Vekilimizin “Böyle bir talep var mı?” sorusuna, özellikle coğrafi olarak dağlık bölgelerde olan ilçelerimizden ve Sayın Başkanımızın dediği gibi, boru hattına belli bir kilometrenin üzerinde uzaklıkta ve nüfus

potansiyeli düşük olan ilçelerimizden talep var. “Nerelerde yapıldı, yapılıyor mu?” diye bir soru vardı. 2 pilot yerde uygulandı bu; Karaman Ermenek ve Erzincan’ın Üzümlü ilçelerinde. İkisinin de nüfusu 10 bin civarındaydı ve iletim hattına mesafeleri 50 kilometrenin üzerinde, biri 70, biri 80 civarındaydı. Üzümlü’de sıkıştırılmış doğal gaz yöntemiyle, Ermenek’teyse sıvılaştırılmış doğal gaz yöntemiyle hâlihazırda doğal gaz veriliyor. Bu talepler çoğalınca, özellikle Karadeniz’de, Akdeniz’de dağlık bölgelerde yaşayan ilçelerimizdeki vatandaşlar çok talep yapınca bunun kanuni dayanağının oluşturulması ve daha detaylı düzenlemeler yapılması ihtiyacı ortaya çıktı.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Biyoyakıt da kullanılabilir.

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Efendim, uygun olan bölgelerde onlar da çalışılıyor.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yani çok uzak bir yerde, doğal gazı oraya taşımak yerine...

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR Yok, bu konuda Bakanlığımızın çalışmaları var, alternatif birçok ısıtma yöntemi çalışılıyor. Onun uygun olmadığı yerler...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Tüketicie maliyeti açısından nasıl oluyor peki taşımayla?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Gaz ürün maliyeti olarak mı?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Tüketicie kullanıcı maliyeti açısından baktığımızda.

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Doğal gaz dağıtım tarife metodolojisi şu şekilde efendim: O bölgedeki bir ilçe doğal gaza LNG’yle, CNG’yle ulaştığı zaman o bölgenin tamamındaki doğal gaz alım maliyeti içerisine yediriliyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Nasıl yani anlamadım. Bir daha tekrar eder misiniz son söylediğinizi?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Efendim, şöyle: 7-8 tane ilçenin olduğu bir bölgede 1 ya da 2 ilçemize LNG ya da CNG yöntemiyle doğal gaz verilecek. Buradaki doğal gaz alım maliyeti -LNG, CNG maliyeti- tüm o bölgenin, 8-10 bölgenin hepsinin alım maliyeti içerisine yediriliyor, sadece o ilçedeki vatandaşlar onun maliyetini karşılamıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Başka ilçeler de karşılıyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Doğal gaz olan başka ilçelerden de bahsediyorsunuz, yanındaki ilçelerden...

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Evet, evet, şu anki metodoloji bu şekilde çalışıyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Biraz garip bir şey çıktı karşımıza sanki ya.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tacettin Bey, buyurun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, arkadaşlar, öncelikle dün bir kısmına katılamadığım toplantı sonrasında –olmadığımda- sanki Cumhuriyet Halk Partisi Ana Muhalefet Grubunun Komisyon üyelerinin arasında özellikle belediyelerle ilgili konuda farklı bir görüş varmış gibi bir ifadeye bulunulmuş, ben yoktum burada, 7’nci madde sanıyorum. O maddede olduğumuz için onu bir aydınlatarak başlayayım önce.

Öncelikle yaptığım konuşmayı noktasına virgülelemeden okumak istiyorum: “Teklifi, yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilecek elektriğin artması, kişilerin ihtiyaçtan fazla elektriğini tedarik şirketine satma yolunun kolaylaşması, yenilenebilir enerjiye yatırım yapanların üzerindeki yüklerin hafifletilmesi ve yerli girdi teşvikinin uzatılması, fiyat desteklemelerine devam edilmesi, TL bazlı ihale sistemine geçilmesi anlamında destekliyoruz. Yapı kayıt belgesi almış ve imar affından yararlanmış binalara doğal gaz bağlanmasının önündeki engelin kaldırılması da kısmen olumlu sayılabilir. Teklif, doğal gaz dağıtım iletim firmalarının belediyelerdeki maliyet yükünü hafifletiyor.” Bakın, tekrar söylüyorum: “Teklif, doğal gaz dağıtım iletim firmalarının belediyelerdeki maliyet yükünü de hafifletiyor. Doğal gazın o belediye'deki yeni yerleşim bölgelerine de ulaşması için talep bizzat belediyeden gelmiş ise -yani yerleşim birimleri olacaktır büyük ihtimalle bunlar- belediye altyapısı, kazısı, döşeme sonrası kaplama hizmetini kendisi karşılayacak, devlet de dağıtım şirketinden altyapı, kazı hizmeti, harç, kira geçiş bedeli istemeyecek.” Burada bir yorum yapmıyorum, sadece şunu söylüyorum ki hepimizin başına geliyordu: İktidarın farklı, yerel yönetimin farklı olduğu belediyede -ki İzmir’in yüzde 90’ı böyle- ben birçok yerde gaz firmalarının kazıları yapıp, açıp, normalde bir ay, bir buçuk ayda kapanması gerekirken -ki artık bir ulaşım koordinasyon merkezi var, onu açtığın zaman orada, işte, bilgisayarın şey hattından tutun hepsi bir açılıyor kapanıyor, belediyeyle birlikte yapıyorlar bu işi, altyapısı tamamlanınca asfaltı yapılıyor ama- birçok yerde o açılmış 50 santimetrelik çukurların kapatılmadığı bize vatandaşlar tarafından şikâyet olarak gelmiştir, size de gelmiştir ve bunu kimin açtığını kapadığını da vatandaş bilmiyor. Yani gazı açsa da belediyeye küfrediyor -affedersin- “Niye yapmıyorsun bunu Sayın Başkan?” diye hakaret ediyor, siz de yaşıyorsunuzdur bunu. Yani “Çukur varsa belediyenin sorunudur.” diyor. Şimdi, burada mesela...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sizin belediye asfalt parasını alıyor zaten.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Parasını alıp belediye yapmak zorunda.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Belediye doğal gaz şirketinden, elektrik şirketinden yaptığı, bozduğu, yapacağı, kazdığı yerin parasını alıyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Doğru, aynen öyle.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Döktüğü toprağın parasını alıyor, bozduğu asfaltın parasını alıyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Aynen öyle.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bozulan asfaltın parasını alan belediye o işi yapacak kardeşim.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Evet, doğrudur.

ŞAHİN TİN (Denizli) – O zaman niye yapmıyor Tacettin Bey?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ve onun da hesabını vatandaş belediyeden soracak.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – “Niye yapmıyor?” değil, orada döşeyen firma ki ben çok girdim araya yani tampon olmak için... Yani “Belediye bizdeymiş, devlet bizde değilmiş.” gibi bir anlayış doğru bir anlayış değil. Uyumsuzluğu bulup çözmek lazım. Adamı arıyorum -İzmirgaz firmasını- “Kardeşim niye burayı belediye yapmadı yani belediye mi geciktiriyor? Arayacağım şimdi belediye başkanını.” diyorum “Efendim, biz bunu döşedikten sonra bunun bekleme süresi var almış gün, attığımız kumun, çakılın, bilmem neyin oturması gerekiyor.” diyor. O da öyle bir gerekçe atıyor yani âdeta sabote eder gibi. Belediye başkanına...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Hayır, belediyenin onu söylemesi lazım aslında.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yani bir uyumsuzluk var.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Tacettin Bey, bu teknik bir problemdir muhtemelen, altına döşemiş oldukları isale hattının daha sonraki baskılara vesairelere maruz kalmaması için koruyucu bir malzeme koyuyorlar.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Hayır, ben eleştirmiyorum, ben yanlış demiyorum. Bunun ikisi de devlet kurumu ya; belediye de olsa bizim devlet de olsa bizim, fark etmez; A partisi, B partisi diye bakmamak lazım, bu işin ortasını, doğrusunu bulmak lazım; benim kastettiğim şey bu yani söylemek istediğim şey bu.

Şimdi burada herkesin konuşma biçimi farklı olabilir yani arkadaşlarımın... Hani her yiğidin bir yoğurt yiyiş biçimi vardır. Mesela, gerek hanımefendi gerekse Tokatlı abimiz çıkıp dedi ki: “46 maddenin 26 maddesinde sorun yok.” Kesti attı mesela. Şimdi onun anlatım biçimi öyle, ben “26 maddesine katılıyoruz, sorun yok.” demedim, tam tersine doğru olanlara doğru yapmışsınız, yiğidi öldür, hakkını yeme diye anlattım. Yani bunu anlatırken buradan farklı bir şey çıkarmayalım ama bunun 20 küsur maddesinde de sıkıntımız var. Şimdi eğer burada ortak bir noktaya ulaşacaksak -ki biz beş yıldır da ulaşıyoruz yani ben daha önce farklı komisyon başkanları, birlikte olduğumuz arkadaşlarla beş yıldır buradayız ya. Birçok şeyi birbirimizi ikna ederek yol aldık- bak saat birde toplandık, saat dört olmak üzere. Üç saatte kaçınıcı maddedeyiz? Neden? Çünkü bazı şeyler üzerinde inanılmaz derecede inatçı davranıyoruz, geri vites yapmıyoruz, siz de yapmıyorsunuz. Sayın Başkanımı da bugün çok gergin buluyorum. Yani ufacak bir maddede “mücavir” kelimesinde nasıl geri vites yapmadı şaşkırdım mesela, yani ne olur bu mücaviri kaldırıver oradan ya.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi ben aynı kanaatte olduğumu söyledim ama.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Söylediniz ama geri vites atmadınız, yani çok basit, bekledim şahsen. Niye yani...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Tacettin Bey, konuştuğumuz iş teknik bir iş.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Bağcıyı dövmeyeceğiz, üzüm yiyeceğiz, bir an önce karşılıklı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben aynı kanaatte olduğumu ifade ettim ama konuştuğumuz iş çok teknik bir iş yani bu teknik işi yaparken biz alttaki bir dayanağı mı çekiyoruz, sonuçta ne olur diye oraya soruyoruz. Arkadaşlara diyoruz ki: “Ya, bak, böyle böyle.” Bana göre mücavir saha kalktığı takdirde bu iş daha doğru olur diyorum. Aslında şimdi diyorum ki bizim verdiğimiz önerge madencilerin elini çok daraltan bir önerge. Sizin verdiğiniz önerge...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Hemen arkasından şeyi geçirdin, adam cürufunu, atığını, bilmem neyini tarlaya attı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Çok doğru bir şey o.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Doğru falan değil, o çok büyük problem.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben öyle kanaatleyim.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Biz gene burada olacağız, gene biz bu Komisyonda olacağız. Bu konuyla ilgili buradaki bürokratlar ve Sayın Bakan buraya bunu tekrar getirecek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mücavir konusu tekrar gündeme gelecek diye tahmin ediyorum ben. Sizin önermeniz daha geniş bir önerge.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yan komşuya attığımız cürufklar, bilmem neler de gelecek; ek madde ihdas ettiniz ya, o da gelecek, o da. Bence gelecek çünkü o çevrecileri ayaklandıracak, onu bilin yani o ciddi bir sıkıntı olarak gelecek karşımıza.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Çevreyle alakası da yok ya.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Konuyla hiç alakası olmayan bir şey.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Ya neyse, benim görüşüm bu. Yani aynı düşünmeyebiliriz ama benim görüşüm o insanları sıcakak yani onu söylüyorum.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Hayır, hiç kimse bundan rahatsız olmaz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Ben kendi görevimi yapıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, Sayın Tacettin Bayır'ın gözlemlerini dikkate alıyorum. “Başkan gergin.” diyor, gerilimimi azaltıyorum, onu dikkate alıyorum. Daha önce Tahsin Bey uyarmıştı bizi, alt komisyondaydı herhalde.

Şimdi, Tacettin Bey'in uyarılarını dikkate alıyorum.

Tacettin Bey, devam ediyor musunuz?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Evet, şimdi yani sonuç itibarıyla, bu 7'nci maddede öyle bir karşı görüş falan vesaire yoktur, hemfikiriz. Sadece anlatım biçimimiz farklı onu ifade etmek istedim. Arkadaşlarım direkt “Bu 26 maddede sorun görmüyoruz ama diğer maddelerde endişelerimiz, çekincelerimiz var.” dediler, ben de o 26 maddede sorun yok demek yerine doğru yaptıklarınıza “Bravo, doğru yapmışınız.” dedim, aradaki fark bu anlatım tarzı yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eyvallah, ne güzel.

Hayır, şöyle söylediklerinde ben dün şunu ifade ettim: “Dışarıdan gelen bir milletvekili arkadaşımız dedi ki: “Belediyenin elini kolunu bağlıyorsunuz, gelirlerini ellerinden alıyorsunuz, belediye bütçesine zarar veriyorsunuz.” “Biz öyle olmadığını, aslında yapılan işin doğru olduğunu, milletvekili arkadaşlarımızla çelişiyorsunuz, milletvekili arkadaşlarımız da bunun doğru olduğunu ifade ettiler.” dedim. Söylediğim şey buydu yani o sizin izahınızdan çok daha farklı bir şekilde, yapılan düzenlemenin belediyelere karşı, Ankara, İstanbul Belediyelerini zor durumda bırakabilmek için yapılmış bir düzenleme olduğunu söyledi. Şu anda yapılması gereken işte, belediye “Ben bunu istedim.” deyince şirket yapmak zorunda mı arkadaşlar, EPDK? Bu maddedeki hükmü getirdiğimizde şirket bunu yapmak zorunda mı yoksa EPDK izin verdiğinde mi yapacak?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – EPDK'ya müracaat ettiğinde...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki onun bedeli, fiyatları, vesairesi nasıl olacak? EPDK buna izin verecek. Şu anda bir mahallenin, bu kullanma izin belgesi almış yerin belediye yollarını yapmadıysa, imar iznini vermediyse, imar yollarını açmadıysa kanunen buralara doğal gaz verilmesi mümkün değil. Sizin seçildiğiniz bölgede, İzmir'de en çok yoğunlukta olan “Elektrik, su, doğal gaz bağlayamıyoruz.” denilen sorunun çözülmesi için yaptığımız bir kanun vardı, biliyorsunuz. O kanunun doğal gaz yönünden hayata geçmesi için bu düzenlemenin olması gerekir.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Elektrik ve sudaki olayı doğal gaza...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Elektrik, suda çözdük ama doğal gazla ilgili kısmı çözemediğimizden dolayı bu metnin buraya konulması gerekir. Dün Utku Bey bu konuyu gündeme getirirken “Siz belediyeleri siyasi olarak zor durumda bırakıyorsunuz.” deyince “Yanlış düşünüyorsunuz.” dedim; olayın özü bu.

Diğer maddeyle ilgili kısım da, belediye bir genişleme bölgesi yapıyor. Bu genişleme bölgesini yaparken “Ya, ben burayı yaptığımda insanlar gelince doğal gaz hattını çek de her tarafı boz.” demiyor. “Şimdiden çek arkadaş.” diyor. Yarın ben bu inşaatı yaparken hani biz hep söylüyoruz ya “Ya, inşaatı yapıyoruz, kanalizasyon çıkıyor; şunu yapıyoruz, doğal gaz hattı gidiyor; şunu yapıyoruz

telefon hattı çekiliyor. Yapboz, yapbozla geçiyor.” diyoruz. Hâlbuki çok güzel bir şey geliyor. Belediye “Genişleme alanı” diye yaptığı yerde önce kanalizasyonu döşüyor, altyapısını yapıyor, altyapının içinde ne var? Elektrik var, su var, doğal gaz var. Elektrik şirketin, su belediyenin, doğal gaz şirketin, EPDK müsaadesinde. Yani bununla ilgili yapılan düzenleme aslında belediyenin önünü açan, kamu kaynaklarının israfından kurtulması için yapılmış önemli bir düzenleme. Ben onun için dedim ki: “Arkadaşlar şu maddeyi, kanun metinlerini iyi okuyalım.” Komisyon Başkanı niye her şeye...

Çalışıyorum da onun için ya. Ben yıllarca bu işi yapıyorum, kalkıp da ben mutmain olmadığım şeyi...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Önergemiz var, okutun.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki.

Tacettin Bey, Tahsin Bey çok gergin, ona bir şey...

Tacettin Bey, bitti mi?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Evet bitti efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yeni madde ihdasıyla şu an madde 6’yı mı madde 7’yi mi konuşuyoruz?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Madde ihdasını bitirdik, 7’nci maddeye geçtik.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Eski hâlindeki 7’nci maddeden mi bahsediyorsunuz?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mevcuttaki 7’nci madde...

8’inci maddedeyiz şimdi. Teklifteki 7’nci maddeyi konuşuyoruz, aslında 8 oldu.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tamam.

Burada dikkatimi başka bir şey çekti. “Üretilen doğal gaz.” diyor. Dolayısıyla üretilen doğal gaz derken yerli ve millî doğal gazdan bahsediyoruz. Doğru mu anladım? Maddede bundan bahsediyor. Şimdi, dolayısıyla “üretilen doğal gaz” dediğimizde yerli ve millî doğal gaz kaynaklarımızın da sisteme, kara yoluyla da olsa bir şekilde ulaştırılması ve boru hattına verilmesinden bahsediyoruz. Yalnız, ilerleyen zamanda yasal dayanağını, yasal prosedürünü de oluşturuyoruz, onu anlamış oluyorum bu yönden.

Şimdi, bazı arkadaşlarımız bilmeyebilir ama LNG ve CNG arasında fark var. LNG sıvılaştırılmış, CNG de sıkıştırılmış doğal gaz. Dolayısıyla CNG’nin evsel yakıtta kullanılmadığını biliyorum ben, yanlış mı biliyorum bilmiyorum. CNG araçlarda kullanılan doğal gaz. Doğru mudur Sayın Başkan?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Farklı durumlar var.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Vardır ama...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Az önce Erzincan üzüm örneği öyle bir örnek.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Burada maksadımız, özellikle CNG’yle ilgili kısım da bu maddenin içinde olduğunda aynı petrol istasyonları gibi ilerleyen süreçte CNG istasyonları da illerde faal hâle geliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben de anlamak için sorayım: LNG ve CNG nedir arkadaşlar?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – LNG sıvılaştırılmış, CNG sıkıştırılmış doğal gaz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Aynı ürünün iki türü mü?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Aynı doğal gaz; birisi sıvılaştırılarak taşınıyor, birisi sıkıştırılarak taşınıyor.

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Çok kısa özetleyeyim: LNG, doğal gazın soğutularak eksi 160 derecede...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben anladım o konuyu.

Yasin Bey’in sorusuna cevap verecek misin?

Yasin Bey, devam ediyor musun?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Kısmen şöyle devam edeceğim: Şimdi, tabii, Türkiye’de hâlâ coğrafi şartlardan dolayı ilçelere iletilemeyen doğal gazlardan bahsettik; doğru, kabul ediyoruz lakin belki coğrafi şart olarak çok sıkıntılı olmayan çevrelerimizde de hâlâ doğal gazın gelmediği bölgeler var. Özellikle seçim dönemlerinde “Hep geldi, geliyor.” diye mevcut iktidar partisinin müjde olarak vermesine rağmen, yedi, sekiz sene önce vermiş oldukları müjdeleri bile yerine getiremediği bir ortamda... Hatta, ana iletim doğal gaz hattının kenarından geçen, 20 kilometre gibi bir mesafede olan, örneğin, kendi bölgemizdeki Denizli Çivril ilçesinde bu ikinci yerel seçim olmasına rağmen hâlâ o doğal gaz sözünü, şartını yerine getiremeyen dağıtım şirketi lakin dağıtım şirketi buradaki kusuru da BOTAS’a atıyor. Diyor ki: “BOTAS benim ilçemin dibine kadar getirirse, ben ilçeden içeriye bunu dağıtmakla mükellefim.” Ama BOTAS o ilçeye kadar getiremediği yerde... Bakıyorum, orada herhangi bir coğrafi anlamda bir sıkıntı da yok yani dağlık, engebeli bir arazi de değil, dümdüz bir ovoidan bahsediyoruz. Dolayısıyla, şimdi, burada belki 12-13 tane ilçede veya ilerleyen süreçte yerli, millî üretilen doğal gazı sisteme dâhil etmekten bahsediyoruz ki belki ta beş sene sonra faaliyete girebilecek bir olayın yasal zeminini oluşturuyoruz ama mevcutta doğal gaz hattının çok yakın olması, BOTAS hattının çok yakın olması, 20 kilometre gibi bir yakın mesafede olmasına rağmen, coğrafi olarak da çok büyük bir engel olmamasına rağmen muhtemelen maddi imkânsızlıklardan veya ödenek yetersizliğinden dolayı BOTAS bunu tamamlayıp ilçenin dibine kadar getirirse oradaki dağıtım şirketi bunu yapacağını taahhüt etmesine rağmen, sekiz on sene gibi bir süreç geçtiği hâlde, her seçim ortamında, yerel seçim ortamında özellikle “Vay, doğal gaz geliyor.” diye vatandaşlardan bir de bu konularla ilgili abone bedelleri “Belirli bir sayıda abone miktarına ulaşırsanız size gazı getireceğiz.” taahhütleri gibi örnekler var. Bunlarla ilgili ne yapıyorsunuz, ne yaptınız? Yani beş sene sonraya kanunu oturtmaya çalışıyorsunuz ama mevcut olan ortamın içinde -ya olabilir, diyebilirsiniz ki ödeneğimiz yok, ondan dolayı ama- ödeneğiniz olmayan kısmı niye siyasilere bir müjde gibi anlatma noktasına getiriliyor? Çünkü onlar da sizin gibi bürokratlardan bu konularda sözleri alıp da vatandaşa o sözü veriyordur yoksa keyfekeder, kendi kafasından bu sözü verecek değil siyasi.

Yani özellikle bu kısmı kaçırmış olabilir diğer arkadaşlarımız. Burada “üretim yapılan” diye, bizim üretilen doğal gazı kastediyoruz. Çünkü bir önceki maddede de üretim ile iletim arasındaki farkı da zaten açıkça belirtmişsiniz. Daha üretilen doğal gazımız çok az, kendiniz de biliyorsunuz, çok çok az. Şimdi, yeni, Karadeniz’de bulunan doğal gazla ilgili bu altyapı çalışmaları yapılıyor ise şayet bunun da daha bir beş sene sonrası var. Beş sene sonrasına yeni bir yasal zemin oturtmaya çalışırken mevcut, elimizdeki doğal gaz imkânı olmayan ama coğrafi olarak da bir sıkıntı yaşamayan bölgelere, ilçelere talep ettikleri hâlde niye verilmiyor?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Sayın Vekilim, sorunuza cevap verebilirim.

O sorunlar aşıldı ve şu anda BOTAŞ'ın yatırım programına alındı Çivril. Aynı zamanda doğal gaz dağıtım şirketi ENERYA da EPDK'ye müracaatını yaptı. Önümüzdeki yıl içerisinde doğal gaz verilmesi planlanıyor Çivril'e.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – İnşallah. Sekiz senedir aynı söz verildiği için...

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Yok, yok, bu sefer iş realize oldu, BOTAŞ yatırıma başladı yani fiilen...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Buna benzer iyi şeylerle ilgili cevaplarınızı alayım.

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Şöyle, çok kısa toparlayayım: 900'ün üzerinde ilçemiz var. Şu anda doğal gaz verilmiş ilçe sayısı 560, 400 civarı ilçemize de daha doğal gaz götürülmesi planlanıyor. Bugüne kadarki ilçeler hep nüfusu belli bir potansiyelin üzerinde olan ve boru hatlarına nispeten daha yakın olan ilçelerdi. Artık bundan sonra önümüzde ülke genelinde gaz götürülecek ilçelerin nüfus potansiyelleri 10 bin, 15 bin, 20 bin, belki 10 binin altında çok sayıda ilçemiz var. Bu planlamalarda nüfusu nispeten daha düşük olan ilçeler biraz geri planda kaldı gibi görünüyor, Çivril de mesela bunlardan biriydi. Yani yedi sekiz yıl önce söz verilmiş olabilir ama öncelik sıralamasına, fizibiliteye, ekonomikliğe koyduğunuzda ancak önümüzdeki yıla denk geldi. Bundan sonraki yıllarda da -bu önümüzdeki 400 küsur ilçenin hepsinin planlamaları yapılıyor Enerji Bakanlığımızla beraber- yıllık ortalama 50 ila 80 arası ilçemize gaz götürülmesi planlanıyor. Belediyelerle ilgili, yatırım maliyetlerinin bir kısmının üstlenilmesi de daha çok sayıda ilçemize doğal gaz getirilmesi içindi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – CNG sorusu kaldı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, bir soru kalmış.

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Soru neydi tam olarak?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, bürokrasi iyi dinlesin!

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şimdi, CNG'yle ilgili genel piyasa kanaati şudur: CNG, araçlarda kullanılan doğal gaz, ben amiyane tabirle söylüyorum. CNG, araçlarda kullanılan doğal gaz lakin şu anda çok fazla ilimizde hatta araçların da ona modifikasyonu anlamında yeterli olmadığı için, ilerleyen süreçte bu, aynı petrol istasyonları gibi CNG istasyonlarının olmasının da önünü açacak...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Türkiye'de kaç yerde var? Kayseri'de var, Ankara'da var, başka?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 3 yerde mi var?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Belediyeler olarak 5 yerde var fakat belediye haricinde özel sektör şirketleri CNG dönüşümü yapılmış araçlara istasyon kurmaya başladı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – CNG dönüşümü yapılıyor mu, LPG gibi aynen?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Tabii ki yapılıyor hatta sıfır üretimden de CNG'li araç üretilmeye başlandı.

Sayın Vekilimizin dediği gibi...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bu madde onu mu kapsıyor?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Hayır, hayır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu onunla ilgili değil.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sadece evsel tüketim mi dâhil?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Hayır. Bu, ilçelerdeki evsel tüketime CNG götürülme amaçlı.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yoksa araçlarla ilgili değil mi?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Araçlarla ilgili sistem kuruldu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – CNG’nin maliyeti ile –otomobilde veya araçta- LPG’nin maliyeti nasıl?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – CNG şu anda en uygun maliyetli efendim araçlarda. Şu anda dönüşüm maliyetleri biraz yüksek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O dönüştürücü sistem mi pahalı?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Dönüştürücü sistem pahalı çünkü yüksek basınç olduğu için -200 bar civarında- oraya çok özel...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – CNG 200 bar mı?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – 200 bar civarında, 180-200 bar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – LPG 15 bar mı?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – LPG’nin basıncı daha düşük efendim, daha düşük ama...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – O da mı aynı, araçta tank koyularak...

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Evet, aracın uygun bir yerine, genellikle bagajına yüksek basınç...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 200 bar olarak mı, 200 barlık tank mı olacak?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Aynen öyle.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Daha düşük barda sıkıştırılamıyor mu?

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – 140-150 barlara kadar sıkıştırıldığını biliyoruz ama o zaman da tabii debisi ve motor gücüne...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Depo maliyeti çok yüksek olur ya.

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ CEVAT GENÇ – Başkanım, menzili azalıyor.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Evet, depo mesafesi kısalıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Miktar azaldığı için.

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Sayın Başkan, belirli bir mesafede fizibil bir değer yakalayabilmemiz için...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Bir sonraki istasyona kadar yetişecek bir durum olması lazım.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Kit durumu nedir? Orada kit yerli mi, ithal mi, neyle dönüştürüyoruz onu...

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Efendim, şu anda burada bu tüpler, kit...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Konya’daki firma yapıyor herhâlde.

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRESİ BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – Şu anda bunların hepsi ithal.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Konya’daki firmanın yaptığı ne bu LPG için? Konya’daki firma yapıyor ya LPG için.

EPDK DOĞAL GAZ PİYASASI DAİRE BAŞKANI HÜSEYİN DAŞDEMİR – LPG için olabilir de CNG için konuştuğumuzda, benim bildiğim yerli üretim yok.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – LPG 50 milibar tarzında...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet değerli arkadaşlar, madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 7’nci maddesi ile 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu’nun 4’üncü maddesinin (4)’üncü fıkrasının b) bendinin dördüncü paragrafına üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere eklenen cümlelerin ve 7 numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere eklenen 8 ve 9 no.lu alt bentlerin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kadim Durmaz

Kocaeli

Adana

Tokat

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Çetin Osman Budak

Manisa

Antalya

Gerekçe:

Teklifin 4646 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinde yaptığı değişiklikle belediye meclisi kararıyla doğal gaz şebeke yatırım maliyetlerinin kamu tarafından üstlenilmesi özel şirketler lehine ve kamu yararı aleyhine bir duruma yol açacaktır. Ayrıca 4’üncü maddenin (4)’üncü fıkrasının b) bendinin dördüncü paragrafına üçüncü cümlesinden sonra gelmek üzere eklenen cümleler gaz dağıtım şirketlerinin gazı öncelikle alması bakımından alım garantisi, fiyatın EPDK tarafından belirlenmesi bakımından ise bir fiyat garantisi sunmaktadır. İlgili düzenleme rekabetçi piyasa şartlarını bozmaktadır. Önerge bu sorunları gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8- 4646 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aşağıdaki alt bentler eklenmiştir.

“4) Kurul, bir tüketiciye sözleşme süresi içerisinde doğal gazı tedarik etmekte olan şirketlerin iflâsı, lisanslarının iptal edilmesi ve/veya organize toptan doğal gaz satış piyasası çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getirmemesi sonucunda temerrüde düşmesi gibi nedenlerle doğal gaz tedarik edilemeyen veya serbest tüketici olma hakkına sahip olduğu halde gaz tedariki sağlanamayan tüketicilere gaz arzı sağlamak üzere bir veya birden fazla lisans sahibini son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirebilir. Son kaynak tedarikçisi ve son kaynak tedarik bedelinin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından belirlenir.

5) Piyasada rekabet ortamının oluşturulması amacıyla Kurul belirli bir lisans sahibinin ya da lisans sahiplerinin Kurul tarafından belirlenen miktar veya orandaki doğal gazın organize toptan doğal gaz satış piyasasını kullanmak suretiyle alım satımını yapmalarını teşvik edebilir ve/veya zorunlu hale getirebilir. Bu konuya ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 8’inci madde üzerinde önerge yok.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9- 4646 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Şirket kurulumu ve devir

EK MADDE 1- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile ilgili kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları tarafından bu maddenin yürürlük tarihinden önce yurt dışında kurulan şirketlerin Türkiye’deki şubelerinin bulunduğu yerlerde söz konusu şirketlerin ortaklarınca, işletme konuları, ticaret unvanları, sermayeleri ve ortaklık payları aynı kalmak suretiyle, bu madde ve özel hukuk hükümlerine tabi olmak ve ikinci fıkrada belirtilen işlemleri gerçekleştirmek üzere, Cumhurbaşkanı kararıyla ayrı birer şirket kurulabilir. Bu şirketler, bu madde ve 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun bu maddeye aykırı olmayan hükümlerine göre Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü de alınmak suretiyle hazırlanacak esas sözleşmelerinin tescil ve ilanıyla faaliyete geçerler.

Kurulan şirketler faaliyete geçmelerini müteakip en geç altı ay içerisinde yurt dışındaki şirketlerle yapacakları protokollerle, yurt dışındaki şirketlerin her türlü; haklarını, alacaklarını, yükümlülüklerini, taşınırlarını ve taşınmazlarını, gemilerini ve taşıtlarını, ruhsatlarını ve lisanslarını, fikri ve sınai haklarını, uluslararası kuruluşlar ve şirketler nezdindeki hisselerini ve ortaklıklarını, sözleşmelerini ve kredi anlaşmalarını, araçlarını, gereçlerini ve malzemelerini, yazılımlarını ve donanımlarını, yazılı ve elektronik ortamdaki kayıtlarını ve diğer dokümanlarını, taraf olduğu davaları ve icra takiplerini, bu maddenin yürürlüğünden önceki borçlarını ve personeli devralabilirler. Söz konusu devir işlemlerinin tamamlanmasıyla beraber, yurt dışında kurulan şirketlerin Türkiye’deki şubeleri talep üzerine tasfiyesiz terkin olunur. Bu devirlere ilişkin bütün devir, temlik ve intikal işlemleri ile bu işlemlerden doğan kazançlar ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenecek her türlü sözleşme, protokol ve kâğıtlar damga vergisi dâhil her türlü vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerden istisnadır. Bu devir işlemlerine ve protokollere ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı yetkilidir. İlgili mevzuatta yurt dışındaki şirketlere yapılan atıflar devir işlemlerinin tamamlanmasını müteakip ilgisine göre Türkiye’de kurulan şirketlere yapılmış sayılır.

Kurulan şirketler, işletme konusu dâhilinde olmak kaydıyla 11/9/1981 tarihli ve 2522 sayılı Kamu Kuruluşlarının Yurt Dışındaki İhalelere Katılması Hakkında Kanuna tabi olmaksızın yurt içinde ve yurt dışında gereken faaliyetleri yürütmeye yetkilidir. Bu şirketler hakkında; 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu, 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıt Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, ceza ve ihalelerden yasaklanma hükümleri hariç 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun kuruluş ve tescile, aynı ve nakdi sermaye konulmasına, sermaye ve kanuni yedek akçelerle ilgili olarak kendiliğinden sona ermeye ilişkin hükümleri, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair ilgili mevzuat hükümleri uygulanmaz. Ancak, Türkiye Büyük Millet Meclisi denetimine ilişkin 2/4/1987 tarihli ve

3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi hükümleri uygulanır. Kurulan şirketlerde 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi personel istihdam edilir.

Kurulan şirketlerin ortaklık yapısını değiştirmeye, yurt içinde ve yurt dışında şirket kurmasına veya bir şirkete yüzde elliden fazla hisseyle ortak olmasına karar vermeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 9’uncu madde üzerinde söz talebi var.

Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sadece şunu söylüyorum Sayın Başkan, 1’inci maddeyle ilintili zaten: 9’uncu maddeye siz de karşıydınız ama bir türlü düzenleme yapmadınız. Siz de çelişkili görüyordunuz 9’uncu maddeyi, bir türlü düzenleme yapmadınız. 1’inci maddeyle ilişkili olduğu için biz o önergeyi verdik.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şöyle: Dün de izah ettim -Müzeyyen Hanım, izin verirsiniz söyleyeyim- teknik bir konuda, Enerji Bakanlığının teknik sahasının dışında olan bir konuda, Sayın Hamzaçebi’nin ve benim de ilgi alanım içerisine giren, kendi ihtisasımızın olduğu konudaki kısımda bir ihtilafımız vardı “Niye böyle oluyor?” diye. Bununla ilgili, Enerji Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı amaçlarını, gerekçelerini net bir şekilde açıklarlarsa -ki ben Sayın Hamzaçebi’yle aynı fikirde olduğumu beyan ettim- buradaki, zihinlerdeki soru işaretleri kalsın diye. Eğer gerekçeleri Komisyon aşamasına kadar getirirlerse, anlatırlarsa, onunla ilgili bir şey yapalım; yoksa anladığımız gibi, sizin söylediğiniz gibiye Müzeyyen Hanım’ın orada, Alt Komisyonunda teklif ettiği kısmı gündeme getirelim “Kurumlar vergisi doğacak mı, doğmayacak mı? Katma değer vergisi doğacak mı doğmayacak mı?”yla ilgili kısımla ilgili “Niye buna ihtiyaç oluyor, onu izah edin.” dedik. Hazine ve Maliye Bakanlığından arkadaşımız, konuştunuz mu dediğim kişiyle?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Efendim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Biraz konuşun demiştim ya konuştunuz mu?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Mehmet Akif Hamzaçebi’yle mi? Konuşmadım Komisyona katıldığım için.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, o zaman niye olduğunu izah et bakalım Komisyon üyelerine.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Buradaki işlemde üç tane taraf var esas itibarıyla; bir tanesi, Cumhurbaşkanı kararıyla Türkiye’de kurulacak şirketler, bir diğeri, yurt dışında hâlihazırda kurulmuş, kamunun sahip olduğu şirketler ve bir diğeri de bu kamunun ve bağlı ortaklıklarının sahip olduğu yurt dışında kurulmuş şirketlerin Türkiye’deki şubeleri. Esas itibarıyla burada yapılmak istenen yurt dışındaki şirketlerin varlıklarının Türkiye’deki bu şirkete aktarılması, yurt dışındaki şirketlerin Türkiye’deki şubelerinin de kapatılması yani şirketlerin esas itibarıyla, tamamıyla Türkiye’ye getirilmesi, Türkiye’de faaliyetlerine devam etmesi. Bu kapsamda böyle bir işlem gerçekleştirildiğinde üç aşamada vergileme söz konusu oluyor kurumlar vergisi yönünden: Birincisi, yurt dışındaki şirketin bazı varlıklarını ya da varlıklarını Türkiye’deki şirkete aktardığınızda Türkiye’deki şirket açısından bir gelir doğuyor, daha doğrusu biz gelir olarak kabul ediyoruz bunu. İkincisi, yurt dışındaki şirketin Türkiye’deki şubesini kapattığınızda, tasfiyesiz olarak da kapatsanız burada gerek dönemsel gerekse de mevzuat açısından, muhasebe kayıtları açısından bir kâr doğuyor, mesela faaliyet kârı oluyor artı bir. Yine basit bir örnek vereyim: Makine, teçhizat vesairesi varsa bu şubenin Türkiye’de bunları, kayıtlarını, bilançosunu sıfırlamak için birikmiş

amortismanlarla birlikte dikkate aldığında bir kâr doğuyor ortaya; işte bu tasfiye kârının vergilemesi gündeme gelebiliyor. Üçüncüsü, burada bir şubenin kârı doğduğunda bunun yurt dışına gönderildiğini kabul ediyoruz biz kurumlar vergisi mevzuatı açısından ve bundan yüzde 15 tevkifat yapıyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, buradan katma değer vergisi doğuyor mu?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Bu aşamada mı?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O tasfiye hâlinde yaptığınız şeylerden katma değer vergisi doğmuyor mu, sadece kurumlar vergisi mi doğuyor?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Tasfiyeyle birlikte mi? Tasfiye hâlinde herhangi bir istisna düzenlemesi yapılmadıysa KDV doğabilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nerede? Bir fatura kesmiyoruz, teslim yok ortada çünkü. Tasfiyede teslim yok. Yurt dışındaki şirketi kapatıp mameleğini eğer biz yurt içindeki şirkete getirirsek o zaman bir şey olabilir ama tasfiyede teslim olmadığı için nasıl katma değer vergisi olacak?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Sayın Başkanım, ben yanlış bilgi vermeyeyim, kurumlar kısmıyla ilgili... Kurumlar kısmına bakıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki. Ya, ben kurumlara da bakmıyorum da!

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Keşke KDV kısmından da arkadaşlarımız burada olsaydı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, benim sorunun devamı var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Buna da bir açıklık... Yani bu da Kamu İhale Kanunu dışına çıkarılıyor, deniliyor ki: “Kurulan şirketler, işletme konusu dâhilinde olmak kaydıyla 11/9/1981 tarihli ve 2522 sayılı Kamu Kuruluşlarının Yurt Dışındaki İhalelere Katılması Hakkında Kanun’a tabi olmaksızın yurt içinde ve yurt dışında gereken faaliyetleri yürütmeye yetkilidir.”

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet ben...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet Müzeyyen Hanım.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, tabii burada esas sorunlardan biri, Meclis tarafından bu kurumların denetimi zorlaştırılıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Meclis denetimine tabi değil zaten bunlar.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama yani Meclisin de...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Türkiye’de bu, anonim şirket hükümlerinde olduğu için, yurt dışında da zaten daha önceki aldığımız kanuni düzenlemede...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama yurt içine taşınacak bunlar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, onlar yurt içine taşınmıyor. Bu şirketler kapatılırsa eğer -gerekirse, kapatılırsa- BOTAŞ’a gelir olarak geçiyor değil mi bu? Hazineye mi geçiyor, BOTAŞ’a mı geçiyor veya kapatılan şirketin kurucusuna mı geçiyor?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Yurt dışındaki şirketlerin mesela, bu madde düzenlemesinde bazı varlıkları sayılmış; bu varlıklar Türkiye’deki şirkete aktarılıyor. Türkiye’deki aktarılan şirkete buradan bir gelir olacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şirkete aktarılıyor. Eğer bu şirket isterse Cumhurbaşkanlığı kararıyla ortaklık yapısını da değiştirerek veya isterse bu şirket yeni bir şirket de kurabiliyor yurt içinde. Bu aldığı parayla, yurt dışından veya yurt içindeki şirketi feshetmeyle, tasfiye etmekle aldığı parayla yeni bir şirket kurma imkânı oluyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tamam... Yurt dışındaki olanakları kullanarak buraya taşıma olanağı getiriyor bu madde; yanlış mı anlıyorum?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, hayır. Yurt dışındaki olanakları değil, yurt dışındaki çalışanlarla aynı haklara sahip olmak üzere, sanki bu şirket yurt dışındaymış gibi diğer kanunlardan da faydalanıyor. Yani, İş Kanunu’ndan, Türk Ticaret Kanunu’ndan... Vergi Kanuna göre tam mükellef mi oluyor, dar mükellef mi oluyor?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Yurt dışındaki şirket mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yok, yurt içinde yeni kurulacak şirket.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Yurt içinde yeni kurulacak şirket tam mükellef olacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani yurt içindeki şirket tam mükellef yani Türk şirketi hâline geliyor, şu anda yabancı şirket hâlinde. Sermayesi Türk olmasına rağmen şube de yabancı şirket, yurt dışındaki şirket de yabancı şirket; o, dar mükellef kapsamında değerlendiriliyor. Eğer şirket o parayla yeni bir şirket kurarsa... Ya, yeni şirket kurarsa, yani o sermayeyi ilave ettiğinde doğmaması lazım; yeni şirket kurduğunda doğuyor değil mi bu?

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI GELİR YÖNETİMİ GRUP BAŞKANI OSMAN KIRBAŞ – Şimdi, Sayın Başkanım, burada yurt dışındaki şirket açısından herhangi bir sıkıntı yok. Yurt dışındaki şirket kapatılabilir mesela bulunduğu ülkede kendini, bizim açımızdan bir sonucu doğmuyor ama yurt dışındaki şirketin varlıklarını burada, Türkiye’de kuracağımız şirkete aktardığımızda Türkiye’deki şirket açısından bu varlıkların bedeli kadar bir gelir doğuyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi arkadaşlar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı diyor ki: “Ben böyle böyle yurt dışındaki ve yurt içindeki şirketleri kapattığım takdirde ortaya çıkacak... Şirketlerin kuruluş tarihleri eski olduğundan dolayı şirketlerin kayıtlı değeri ile piyasa değeri arasında çok büyük fark var, kayıtlı değeri 10 lira, piyasa değeri 100 lira. Şimdi, 10 liralık şirketi ben 100 liraya burada sattığımda veya sermaye ilave ettiğimde, tasfiye ettiğimde 20 lira kurumlar vergisi ödeyeceğim. Benim kuracağım yeni şirketle ilgili sermayemde bir daralma ortaya çıkıyor. Bu daralma yapılmasın, ben tamamen bu şirketi yeni bir öz sermayeyle birlikte kurulacak şirkete sermaye olarak koyayım.” Özet bu, kurumlar vergisinin alınıp alınmamasıyla ilgili. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığına “Ben bu şirketleri tasfiye ettiğim zaman benden vergi alma kardeşim.” diyor. Maliye Bakanlığı da “Tamam böyle diyorsan ben de senden vergi almıyorum.” diyor. İşin özeti aynen bu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim, ben gene söyleyeyim: Teklifin 9’uncu maddesinin Kanuna getirdiği ek madde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile KİT’lerin madencilikle ilgili yurt dışında kurdukları şirketlerin Türkiye’deki şubelerini tasfiye etmekte, Türkiye’de işletme konuları, ticaret unvanı, sermaye ve ortaklık yapıları aynı kalmak kaydıyla ayrı bir şirketin Cumhurbaşkanlığı kararıyla kurulmasına olanak sağlıyor, doğru değil mi bu buraya kadar olanı?

Yurt dışındaki şirketlerin tasfiyesiyle yurt içinde kurulan şirketler bakımından iki ciddi sorun vardır: Bu şirketler kayıtlı değer üzerinden devrediliyorsa kurumlar ve katma değer vergilerinin olmaması gerekir ancak şirketler kurulu değerinde bir değer üzerinden devrediliyorsa ortada bir kazanç ve vergi vardır. 9'uncu maddede geçen "Bu işlemlerden doğan kazançlar" ifadesi ortada bir kazancın olduğunu göstermektedir. Teklifin 1'inci ve 9'uncu maddesiyle getirilen devirle ilgili vergi istisnası kamu için vergi zararıdır.

Ayrıca Türkiye'de kurulacak bu yeni şirketler Kamu İhale Kanunu, Devlet İhale Kanunu'ndan tümüyle Türk Ticaret Kanunu'ndan ise bazı hükümleri bakımından istisna tutulmuştur. Bu şirketler KİT olmalarına rağmen KİT Komisyonu aracılığıyla üzerlerindeki TBMM denetimi eksik bir şekilde yapılacaktır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum açıklamalarınız için.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben teşekkür ediyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Söz almak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, bu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığıyla ilişkili kamu iktisadi teşebbüsler yurt dışında birtakım şirketler kurmuşlar her hâlde. 12 tane mi demişlerdi yanlış hatırlamıyorsam?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 12 tane evet.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – 12 tane şirket var. Öncelikle, neden bu şirketleri yurt dışında kurma ihtiyacını hisseder Bakanlık ve şimdi de neden bu şirketleri biz yurt içinde tekrardan kurmaya çalışıyoruz? Yaptığımız şey, anladığım kadarıyla o; illa kurulacak diye bir şey yok ama kurabiliriz de. Yani oradaki bir şirketi burada kurabiliriz. Neden böyle bir hazırlık içerisindeyiz ve sonuçta, burada kurulacak olan şirket neden Kamu İhale Kanunu'ndan muaf olsun, Devlet İhale Kanunu'ndan neden muaf olsun? Bunun gerekçesi ne? Ve mesela 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin personel alımlarıyla ilgili mevzuat hükümleri neden bu şirkete uygulanmasın? Bunun gerekçesi ne? Yani mesela yurt dışındaki şirketlerde çalışan Genel Müdürün 13 bin euro, 15 bin euro, 20 bin euro, kaç paraysa ücret aldığını dün burada Deniz Bey söylemişti. Mesela böyle bir şirket kurulduğu zaman böyle bir şirketin Genel Müdürünün 500 bin lira maaş almasının önünde herhangi bir engel var mı? Verdiniz diyelim, bizim yapabileceğimiz bir şey var mı? Özellikle Devlet İhale Kanunu'ndan, Kamu İhale Kanunu'ndan muaf olmasını ben pek uygun görmüyorum. Gerekçesi ne bir de yani? Neden bunları biz Kamu İhale Kanunu'ndan veyahut da Devlet İhale Kanunu'ndan muaf tutuyoruz? Bunlar nasıl bir ticari ilişkide bulunacaklar; ne alacaklar, ne satacaklar? Yani dışarıda ne alıyor, ne satıyorlardı? Bu ülkede ne alacaklar, ne satacaklar?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdürüm, siz mi cevap vereceksiniz?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Evet Başkanım, müsaadenizle.

Şimdi, Sayın Vekilim, şirketlerin yurt dışında kurulma gerekçesi, zamanı itibarıyla yurt dışı faaliyette bulunmak üzere kuruldu bu şirketler; özellikle petrol, doğal gaz ve maden üzerine çalışan şirketler. Temel anlamda faaliyet konuları yurt dışına yönelik baktığımız zaman. Bu anlamda yurt dışında kurulmalarının nedeni, bir: Yurt dışında kurulduklarında daha esnek bir çalışma metodu var. Şu an bahsettiğiniz 4734, 4735 sayılı kanunlar malumunuz, bir disipline ediyor fakat alım satım ve sair hususlarında da muazzam bir kısıtlama getiriyor. Ne anlamda kısıtlama getiriyor? Hızlı bir şekilde çalışmıyorsunuz. Mesela Kamu İhale Kurumu denetimi var, evet, çok güzel. Burada kesinlikle bir

denetimden kaçırma gibi bir maksat yok çünkü gene Meclis denetimi burada öngörülüyor maddede; yalnız, doğal gaz ve petrol üzerine çalışan şirketlerimizin daha seri bir şekilde çalışması lazım. İhaleyi yaptığınız zaman, bu ihale şikâyet edildiğinde, çok acil bir mal almak zorundasınız, ihaleyi yaptınız ve şikâyet edildi Kamu İhale Kurumuna, orada karar alınana kadar işi yürütemiyorsunuz. Yani zaman anlamında böyle bir sıkıntı var; buradaki temel mantık, bunların ilk başta yurt dışında da kurulmalarının nedeni bu.

Bu istisnalar neden yazıldı? Şu anda zaten bu şirketler bu mevzuattan istisna yani “Yurt içine neden getirildi?”sine geleyim, onu sordunuz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yurt dışında oldukları için istisna. Peki, nerelerde kurulu bunlar? Kurulu merkezleri neresi? Almanya’da mı, mesela, Fransa’da mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Şimdi, dün Sayın Vekilimiz de bahsetti Jersey Adaları’nda kurulmuş.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Neden Jersey Adaları’nda kurulmuş?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Vergi noktasında orada kolaylıklar var, sebebi bu. Vergi anlamında öyle bir avantajı var. O açıdan, şu anlamda söyleyeyim, bunlar zaten istisna. Buraya geldiği zaman da -zaten maddenin gerekçesini incelemiştinizdir muhakkak- madde gerekçesinde de diyoruz ki: Aynı esneklikle çalışsın bunlar. Getirilme sebebi şu: Malumunuz, son dönemde şöyle bir durum da oldu; Türkiye aleyhine yaptırım kararları alındı. Sayın Bakanımız Fatih Dönmez için de bir dönem biliyorsunuz yaptırım kararı alındı ve ülkemizin şirketleri hakkında da, bazı kamu kurum kuruluşları hakkında da yaptırım kararı alındı.

Şimdi, bu şirketler bizim için hayati öneme sahip şirketler. Şu an, malumunuz, Karadeniz’de yapılan faaliyetlerde bu şirketlerin de emeği var baktığınız zaman. Dolayısıyla, bu şirketlerin yurt içine alınmasının bir sebebi de yarın bir gün bu tip bir yaptırım kararıyla karşılaşıldığında şirketlerin ülke içerisinde bulunması daha sağlıklı olarak görülüyor ve temel sebeplerden biri de bu. Yani bu şirketin yurt dışında kurulmuş olmasıyla yurt içinde kurulmuş olması arasında bir fark var. Yani netice itibarıyla, biliyorsunuz, her ülkenin kendi bir egemenlik alanı var ve yaptırım kararı, yurt dışındaki bir şirketle alakalı karar verildiği zaman, orada uygulanmasıyla Türkiye’ye karşı bir yaptırım kararı alınırsa o kararın buradaki bir şirket hakkında uygulanması bizim elimizde. Temel sebebi bu baktığınız zaman, onu izah etmiş olayım.

Burada altını çizerek söylüyorum: Kesinlikle bir denetimden kaçırma, vesaire gibi bir düzenleme yok. Şu anlamda Meclis denetimine tabi; zaten ilgili mevzuata orada atıf da var.

Ücretlerle alakalı, dün Sayın Vekilimiz bahsetti, benim aldığım bilgi -yazılı olarak da bilgi verilmiş- 13 bin küsur euroluk bir ücret olmadığı noktasında bir cevap da verilmiş, onu da söyleyeyim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Kaç para mesela? 12.999 lira mı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Miktar noktasında şu an ne alıyorlar, Sayın Vekilim, o noktada net bir bilgim yok fakat şöyle söyleyeyim: Sayın Vekilim, bunu biz tekrar size yazılı olarak da gerekirse bildirebiliriz yani nedir, ne değildir şu anki aldıkları ücretler.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – İşte, bakın, siz bilemiyorsunuz Genel Müdür olarak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Bunları bildiririz.

Temel anlamda bu, zannedersem sorduğunuz sorulara cevap verdim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum değerli arkadaşlar.

Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Genel Müdürüm, açıklamalarınız için teşekkür ederim lakin burada Türkiye’ye geldiğinde artık Türkiye içinde olan şirket, aynı zamanda KİT; dolayısıyla zaten Sayıştay denetimine tabi olacağını, Meclis denetimine tabi olacağını zaten özellikle bildirmişsiniz. Bizim o gözle baktığımızda, yurt dışında hâlen faal olan bu şirketlerimizin yani yüzde 100 Bakanlığa ait olan, KİT olan yurt dışı şirketlerinin Sayıştay denetimi yok. Doğru mudur?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Şimdi, Sayın Vekilim, şöyle söyleyeyim: Bu şirketlerin denetimi, şu an bahsedilen şirketler, esasında, bizim Bakanlığımızla ilgili kamu iktisadi teşebbüslerinin yüzde 100 sermayesine sahip olduğu şirketler yani sahibi KİT’ler, Bakanlık değil. Bunların denetimi şu an, hâlihazırda, atıyorum, BOTAŞ’la alakalı bir şirketin denetimi BOTAŞ’ın üzerinden yapılıyor, Sayıştay doğrudan o şirketi denetlemiyor, yurt içine geldiği zaman doğrudan denetleyecek; burada böyle bir imkân da var.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – İşte, zaten onu anlatmaya çalışıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir daha anlatır mısınız? Sayıştay denetimine tabi mi oluyor bu şirketler?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Şöyle söyleyeyim: Efendim...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Dolaylı olarak denetime tabi diyelim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Dolaylı yoldan şu anda...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şu anda dolaylı yoldan denetleniyordu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Dolaylı yoldan iken şu an doğrudan denetlenecek.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yurt içine girdiğinde direkt olacak diyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, şu anda bu şirketler BOTAŞ vasıtasıyla Sayıştay tarafından dolaylı olarak denetleniyordu çünkü ortaklardan, iştiraklerden veya şeyden.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Evet, doğru.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu kanun maddesi geçtiğinde, Türkiye’de bu şirketlerin kurulması gerçekleştiğinde Sayıştay doğrudan doğruya denetleyebilecek.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ SÜLEYMAN ÖNEL – Doğrudan denetleyecek efendim Meclis adına.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ben sonra 10’uncu maddede anlatacağım denetlenmediğini.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

9’uncu madde üzerinde önergeler var, önergeleri okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini Sayın Kenanoğlu açıklamak istedi.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, Sayın Başkan, 9'uncu madde. Bu maddede Doğalgaz Piyasası Kanunu'na ek madde eklenerek yurt dışında kurulu şirketlerin Türkiye'deki şube merkezlerinde aynı ortaklık payı ile özel hukuk hükümlerine tabi olarak Cumhurbaşkanlığı kararı ile ayrı birer şirket kurabilecekleri, altı ay içinde yurtdışındaki şirketlerin her türlü haklarını devir alabilecekleri, talep üzerine Türkiye'deki şubeleri tasfiyesiz terkin edebilecekleri, bu süreçlerde her türlü vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerden istisna olacakları düzenlemesi yer almaktadır.

Bu şirketler, Devlet İhale Kanunu, Kamu İhale Kanunu, Türk Ticaret Kanunu kuruluş, tescil, nakdi sermaye ve kanuni yedek akçeye ilişkin tüm hükümlerinden, personel alımına ilişkin mevzuat düzenlemelerinden muaf tutulacaklardır. Bu hâli ile petrol, doğal gaz, madencilik alanında kurulu yurt dışı şirketlerin her türlü denetim mekanizmasından ve yükümlülüklerden uzak şekilde Türkiye'de faaliyette bulunmaları sağlanmış olacaktır.

Her türlü vergiden muaf tutulması ve bu şirketlerin açılma izninin Cumhurbaşkanlığına bağlanması akla başka türlü şüpheleri de getirmektedir. Çünkü her türlü denetimden uzak tutulması birçok suistimali de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle bu maddenin teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz 1'inci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 9'uncu maddesinin 4646 sayılı Kanun'a eklediği ek madde 1'in ikinci paragrafından "ile bu işlemlerden doğan kazançlar" ifadesinin ve üçüncü paragrafın tümüyle teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kadim Durmaz

Kocaeli

Adana

Tokat

Ahmet Vehbi Bakırcıoğlu

Çetin Osman Budak

Manisa

Antalya

Gerekçe:

Yurt dışındaki şirketlerin yurt içine devri kayıtlı değer üzerinden yapılacağı için herhangi bir kazanç doğmaması gerekir. Teklifteki hüküm yanlış anlamalara yol açmaktadır. Ayrıca teklif, Türkiye'de kurulacak bu yeni şirketleri Kamu İhale Kanunu ve Devlet İhale Kanunu'ndan tümüyle, Türk Ticaret Kanunu'ndan ise bazı hükümleri bakımından istisna tutmuştur. Dahası bu yeni şirketler KİT statüsünde olmalarına rağmen ne KİT Komisyonu ne de TBMM Genel Kurulunda ibra edilmeyeceklerdir. Önerge, bu sorunları gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Biraz önce Yasin Bey açıklamıştı, son gerekçedeki kısmı. Sayın Yasin Öztürk aynı zamanda KİT Komisyonu üyesi biliyorsunuz, bize aydınlatıcı bilgiler verdi. Buradan sizin sorduğunuz soruyla ilgili kayıtlı değerden zaten intikal olduğu takdirde vergi doğmuyor diye tartıştık biz teknik olarak; Sayın Hamzaçebi de, biz de onu söylemiştik. Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 19’uncu maddesine göre yapılan bir devirde “Vergi doğmuyor” diye söylemiştik ama arkadaşımızın ifade ettiği çerçevede, bu devir olmuyor; şirket kapatılıyor, kapatılınca defter değeriyle piyasa değeri arasındaki farktan dolayı ortaya çıkan bir kurum kazancı hasıl oluyor. O kurum kazancını istisna etmek mecburiyetinde olduğumuzdan dolayı bu durum söz konusu.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Doğrudur, 10’uncu maddede anlatacağım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Hamzaçebi’yle birlikte mutabık kaldığımız, arkadaşımıza sorduğumuz sorunun özeti buydu.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Doğrudur.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9’uncu madde kabul edilmiştir.

MADDE 10- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinde yer alan “ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımları,” ibaresi “yapılacak her türlü doğal gaz alımları,” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 10’uncu madde üzerinde Sayın Tahsin Tarhan.

Buyurun Sayın Tarhan.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Çok değerli milletvekilleri, Komisyonumuzun değerli üyeleri; bu madde, Komisyonumuzun bugüne kadar yaptığı çalışmalarda en önemli maddelerden biri belki. Bugün burada kullanacağınız oylarla tarihî bir süreçte imza atmış olacaksınız. Aslında Maden Kanunu’na ve doğal gaz, Elektrik Kanunu’na baktığımız zaman bu 45 madde içerisinde en önemli madde, 10’uncu madde.

9’uncu maddede şirketlerin devir yetkilerini vergisiz, KDV’siz BOTAŞ’a verdiniz. BOTAŞ şirketlerle birlikte aldığı yetki doğrultusunda, Kamu İhale Kanunu’nun dışına çıkarılarak yapılacak her türlü doğal gaz alımlarının yetkisini alıyor. Böyle bir yetki dünyanın hiçbir yerinde yok. Kullanacağı miktar, 2 trilyon 300 milyar Türk lirasına kadar alım yetkisi; pazarlıkla, Kamu İhale Kanunu dışında, hiçbir denetim olmadan... Genel Müdürümüz ısrarla “Denetime dâhildir.” diyor. Peki, ben soruyorum: Varlık Fonu altında kurulan Maden Holdinge BOTAŞ devredilirse nasıl denetim yapacağız? Denetim dışına çıkıyor mu çıkmıyor mu? Yani öncelikli olarak şirketleri KDV’siz, vergisiz bir kuruma devrediyorsunuz, sonra bu kurumun ihale alım yetkisini alarak Varlık Fonu altındaki bir maden şirketine -bugüne kadar 20 tane maden şirketini devrettiğiniz gibi- şimdi de BOTAŞ’ı devretme yetkisini Komisyon ve milletvekillerinden istiyorsunuz.

Böyle bir yetki hiçbir kuruma verilmez değerli milletvekilleri. Yapısal olarak bu kanun metnine karşıyız dedik. Maddeler bazında baktığımız zaman, sadece maden şirketlerine kolaylık getirme, elektrik şirketlerine kolaylık getirme gibi gözüküyor. Ama burada, Türkiye’de bugüne kadar yap-işlet-devret modeliyle nasıl havaalanları yapıldı, denetleyemiyorsak, kaç liraya yapıldığını öğrenemiyorsak; köprülerin, yolların, otobanların fiyatlarını, maliyetinin ne olduğunu milletvekilleri olarak -sizler de milletin seçtiği vekiller- öğrenemediğimiz gibi şimdi enerji piyasasında böyle bir olayla karşı karşıyayız. Onun için tarihî bir süreci yaşıyoruz. Elinize vicdanınıza koyun, bu maddeyi geri çekmek

için bizlere destek verin. 10'uncu maddeyle, böyle bir yetki BOTAŞ'a verilemez, yapılacak her türlü doğal gaz alımları Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkarılamaz. Belli bir miktar olabilir, acil alımlarda verebiliriz ama "2 trilyon 300 milyar Türk lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları." diyor. Öyle bir yetki asla olamaz. Bu kanun maddesinin, 10'uncu maddenin geri çekilmesini istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Başkanım, Alt Komisyonun görüşmelerinde bu 2 trilyon rakamı 2 milyon olabilir, yanlışlık olabilir...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O gerekçede yanlış yazılmış.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Gerekçede mi yanlış yazılmış?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kanun çıktığında 2 trilyon liraydı bu. Ben Komisyon üyesiydim o zaman, eskale edile edile -Sayın BOTAŞ Genel Müdürü açıkladı biliyorsunuz- 14 milyon 850 bin liraya çıktı. Siz Alt Komisyonda da sormuştunuz zaten o şeyi.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 870 yazıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 14 milyon 850 bin liralık kısmıyla ilgiliydi. Kanun metninin orijinalinde BOTAŞ'ın ithal yoluyla yapılacak spot LNG alışlarında Kamu İhale Kanunu'ndan müstesna tutulan bir durumu söz konusuydu. Genel Müdür yarım saatten fazla bir açıklama yaptı. O yaptığı açıklamada şunu dedi: 2021 ve sonraki yıllarda bizim kontratlarımız bittiğinden dolayı, bizim yeni şeyleri Kamu İhale Kanunu çerçevesinde yapmamızın merasimleri uzun sürüyor çünkü LNG, LPG piyasasında hem gazın hem de sıvılaştırılmış veya sıkıştırılmış gazın piyasasında anlık meseleler ortaya çıkıyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Belli bir yetki verelim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, yetkiyi veremiyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Belli bir miktar verelim ya.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O miktar... Şimdi bakın, şu anda bizim dünyadan alabileceğimiz, belirli bir zaman süresi içerisinde tespit edebileceğimiz anlaşmalar var; o anlaşmalar da o günün şartlarına göre değerlendiriliyor. Diyelim, bugün petrol fiyatı 41 dolar -değişmediyse- dün 43,5 dolardı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ben destekleyim sizi; AK PARTİ gelmeden önceki Hükümetin imzaladığı doğal gaz fiyatlarının çok yüksek olduğunu, siz geldikten sonra masaya oturup belli bir indirim aldığınızı... Bunu yakından takip edebiliyoruz yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eyvallah.

Şimdi, o dönemdeki tüketim ile şu andaki piyasa yapısı arasında büyük bir fark var. Eskiden Türkiye bu boru hatlarını yaparken ülkelerle de şarta bağlı yaptılar, bir kısmını da ortak olarak yaptılar. Dediler ki: "Ben sana kaynak veriyorum -yani bu, off-shore kredi diyebileceğimiz veya başka türdeki kredi diyebileceğimiz şekilde kaynak transferi yaptılar- ama sen benden şu kadar süreyle bunu alacaksın." Orada tıpkı fiyatın tarifede yedirildiği gibi bir şeyler vardı. Denildi ki: "Ben sana on beş yıl süreyle bunu veya beş yıl süreyle -bilmiyorum- bunu veriyorum, onun karşılığında da sen şu kadar şey yapacaksın." Ben de dedim ki ülke olarak: "Sen de buna karşılık şu kadar kilometre boru hattı döşeyeceksin." Şimdi boru hatlarını... Bir taraftan Güney Akım Projesi, bir taraftan başka projeler vesaire gibi hatlarla birlikte bizim elimiz güçlenmeye başladı. Şimdi, biz Rusya'dan da alabiliriz, başka yerlerden de alabiliriz; dünyanın başka ülkelerinden LNG, CNG gibi gazlar da alıp spot piyasasından bunu temin edebiliriz. Nitekim, Genel Müdürüm orada izah ederken Tuz Gölü'nün altında yapılan depolar, FSRU ile ilgili gemiler. Bu gemilerin çoğaltılarak, Türkiye'nin stoklarını daha da artırarak,

ucuz bulduğundan ucuz piyasadan bu işleri alabilmesi için bunu yaptı. Nitekim, şöyle bir soru sordum ben, dedim ki: Amerika Birleşik Devletleri'nde pandeminin zirve yaptığı dönemde ABD "İlave 10 dolar vererek benim petrolümü alın." dedi. "Ne yaptınız?" dedim, "Aldık." dedi Sayın Genel Müdür. Şimdi, bununla ilgili yani o belki 2 milyon liranın...

Petrolde var mı böyle bir şey?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN - Yok, hayır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2 milyon liralık kısım ile ilgili yaptık.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN - 2 milyon zaten çok eski Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdiki 14 milyon lira. 14 milyon liralık kısmı aldık. Belki 100 milyon liralık kısımımız olsaydı, kaynağımız da o şekilde bulsaydı 100 milyon liralık bir şey alıp üstüne de para vereceklerdi. Böyle imkânlar var olduğu takdirde bundan faydalanalım diye yapılıyor değerli arkadaşlar. Bakın, biz de bunu çok sorguladık; teklif sahibi Sayın Milletvekilimizle beraber bunu da sorguladık, diğer arkadaşlarımızla beraber sorguladık. Zaten doğal gazın tamamı ithal. Tamamı ithal olan ürünle ilgili kısımdan biz spot piyasadaki sıvılaştırılmış doğal gaz yerine daha da esnek bir hâle gelip piyasa imkânlarının, şartlarının verdiği ölçüde faydalanmak için bu isteğin, talebin olduğu ortaya çıkan bir durum.

Yani, ben teklif sahibi Sayın Milletvekilimize sorayım: Ne şirketi dediniz? Maden şirketi. Böyle bir niyetiniz var mı Sayın Milletvekilim, bunu araştırdınız mı? Yani, BOTAŞ'ı maden şirketi...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Niye kuruldu?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O bilmez maden şirketinin niye kurulduğunu, bilmez.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Maden Holdingi niye kurduk?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Maden Holdingi biz kanunla mı kurduk, şeyle mi kurduk, ne yaptık? Yani, diyor ki Sayın Tahsin Tarhan: "Burada kanun teklifinin arka planında sizin bu BOTAŞ'ı Maden Holdingle birlikte Varlık Fonuna devretmek niyetiniz var."

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Maden Varlık Fonunun Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya "Maden Holdinge devrederek yapacaksın bu işi." diyor. BOTAŞ'ın Maden Holdinge devredilmesi mümkün mü?

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkanım, buradaki maksadı güzelce izah ettiniz; alt komisyonda da Genel Müdürümüz etraflıca bilgi verdi. Buradaki uluslararası piyasalarda kuruluşumuzun elini rahatlatmak ve oluşan anlık ve büyük fırsatlardan... Yani, tabiri caizse doksandan gol atmaya amaçlıyor bu çabalarımız. Yani "arka planda bunu Varlık Fonuna devretmek, şu, bu" meselesi benim gündemimde yok açıkçası.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yok tabii...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Yani, bir maden şirketi...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, bakın değerli arkadaşlar...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Soruya tam cevap olmadı. Olabilir mi, olmaz mı? "Böyle bir yetki var mı, olabilir mi?" diye sordu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Değerli arkadaşlar, bakın...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Bu maddeyle bunun hiçbir alakası yok. Bu maddeyle biz...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, onunla bunun alakası yok. Zaten mevcutta böyle bir imkân varken Varlık Fonuna devredecekse, hani şeytanın avukatlığını yapıyoruz ya...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Yine devreder yani, bu maddeye gerek yok ki zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yine aynen devredebilir, bu maddeye gerek yok. Siz burada bütün imkânları verdiniz; şunu ettiniz, bunu ettiniz. Varlık Fonuna gittiniz, Varlık Fonunda da denetimden çıkardınız. Denetimden çıkardığınız şirketle ilgili 10 dolarlık doğal gazı 50 dolara alacaksınız.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yok, öyle bir şey olmayacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, ne olacak? Varlık Fonu...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yandaşlardan alacak doğal gazı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, yandaştan nasıl alacak? Bu, spot piyasada belli zaten. Ya, Tahsin Bey, bakın, spot piyasada fiyatın kuruşu kuruşuna, santimi santimine -santim de demeyeyim, kuruş da demeyeyim- belli olduğu bir zamanda siz bunu nasıl yapabilirsiniz?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yaparız.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte şurada, girersiniz, bir şey var, ben size söyleyeyim: Şu andaki petrol fiyatları doğruysa bugün 1,41 düşmüş petrol fiyatı, 42,54 olmuş. Demek ki dün 43,5’muş. Şu anda yüzde 1,41 düşmüş.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkan, petrolden bahsetmiyoruz, doğal gazdan bahsediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, doğal gaz da bunu, ben bunu...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bir dakika, cevap vereceğim. Bir soru soruyorum, cevap versin; Bakan Yardımcımız da versin, size de soruyorum: Bu yetkiyle BOTAŞ Aliğa’daki SOCAR’dan doğal gazı alır mı, almaz mı?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Aliğa’da SOCAR’da doğal gaz mı var ya?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – NPC veya sıkıştırılmış gaz alır mı, almaz mı yani aracı kullanarak?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, bir dakika, Aliğa’daki SOCAR doğal gaz satıcısı mı?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sıkıştırılmış gaz var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, bizim Azerbaycan’dan aldığımız gazın sahibi o mu, şey mi?

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – STAR var; biri doğal gaz, biri petrokimya. 2’si de SOCAR yani.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Başkanım, burada yalnız bir rakamda...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun Sayın Köktaş.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Şimdi, Tahsin Bey’in buradaki itirazı miktarla alakalı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kamu İhale Kanunu’nun dışına çıktı.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ben şunu sormak istiyorum: Buraya koyduğumuz bu miktar kümülatif midir, parça parça alımların toplamı mıdır, yoksa tek kalemde bir alımı mı ifade ediyor?

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – 14 milyon mu?

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Yok, yok, 2 trilyon 300 milyar.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Eski o ama Sayın Vekilim.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Bir yılda, bir yılda.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bir yılda parçalı bir alımı mı ifade ediyor bu?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir kerelik alım.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bir seferlik mi?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir kerede 14,5 milyondan fazla alım yaparsan ihale yapmak zorundasın.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Peki, ikinci bir 14,5 daha yapabilir miyim bu anlamda?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yaparsın.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Parçalı bir alım burada yapabiliyorum yani bir sınırlamam yok benim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - İhalesiz olmadığını tekrar vurgulayalım. İstisnasındakilerin hiçbiri... Mevcut kanunda istisnalar dâhil, ihalesiz değildir.

İki: Kendi idari şartnamesine uymaksızın idarelerin ayrıca rekabet ortamında oluşturdukları şartnamelerle ihaleye çıkılır yine. “A, Ahmet Bey, gel, ben senden gaz alacağım.” değildir bu, onu vurgulayalım da yanlış bir yere gitmesin.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Ama “Alımlar istisnadır.” yazıyor burada.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - “İstisna” demek “ihalesiz” demek değildir. Onun da ayrı ihale prosedürü var. Yani, 14 milyon diyor ya Sayın Vekilim, onun da ihale prosedürü var, bunlar ihaleyle alınıyor.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Başkanım, burada rakamda bir sorun var. 2 trilyon 340 milyar dediğiniz... Şu andaki gelen bütçe 2 trilyon değil Türkiye’de.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçede o yalnız, şeyde değil. Yandaki kısım gerekçe. Diyor ki: “Kanunun 2’nci maddesiyle 2 trilyon 300 milyar Türk lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları...” Şimdi, gerekçeyi değiştiremediğimiz için...

Bu kanunun gerekçesi değil mi bu?

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Gerekçede yazıyor, evet.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Açıklama.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Açıklamamız mı, gerekçe mi bu?

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Şurası açıklama Başkanım, gerekçe...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O zaman bu açıklamayı biz mi yaptık, kim yaptı? Onu düzeltin arkadaşlar, bu yanlış şey olmuş. O 2 trilyon değil, 2 milyon.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Bu TL’nin ilk dönemi yani altı sıfır atılmadan önceki dönemki rakam.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Tamam Başkanım, ben anladım da...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2007 yılında çıkmış, 2 milyon liralık şeydi.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Tamam Başkanım, onun düzeltilmesi, bir şekilde açıklama...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu bizde. Başka kimsede yok bu. Şuradaki açıklama sağdaki sütunda Abdurrahman.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Tamam, gördüm Başkanım yani ama yanlış, biliyorum.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Şu açıklamada canım.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Bu yanlış anlaşılıyor, onu demek istedim yani düzeltmek gerekiyor.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Peki, Sayın Bakan Yardımcısı, Sayın Genel Müdürüm, ben bir soruyla devam etmek istiyorum: Bu bir seferlik alıma çıkacağımız 14,5 milyon TL’lik rakam bizim toplam satın almamızın yüzde kaçına tekabül ediyor? Böyle bir oranınız var mı elinizde?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yaklaşık 7-7,5 milyon metreküp ediyor, bunu sorduk.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Öyle mi? Ha, biz olmadığımız için... Kusura bakma.

Peki, tamam, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bizim günlük tüketimimiz ne kadar?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şu anda, Başkanım, tamamen mevsimine bağlı olarak değişmekle beraber biz ortalamada 150 milyon metreküp diyebiliriz ama kış döneminin yaşandığı günlerde 250 milyon metreküptü de geçiyor. Yani bu, şu demek; çok rahat bir hesap olsun diye söylüyorum yani çok da büyük bir sapma vermez: 250 milyon metreküp bir günlük tüketim 250 milyon liraya tekabül eder yaklaşık.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Ben kısa bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Müzeyyen Hanım çok kısa bir not düşecek.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Tahsin Bey’in bütün söylediklerinin altına imzamı atıyorum, öncelikle onu ifade etmek isterim; onun üzerine de söz almak...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tahsin Bey doğru bir şey söylemiyor, silinebilir bir imza atın siz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yok, yok, silinebilir değil, kesinlikle doğru söylüyor. Kamu İhale Kurumu o zaman niye var arkadaşlar? Adı üzerinde. Kamu İhale Kurumunun denetiminden kaçırılmak.

Sayın Genel Müdüre o gün de sormuştum. Bir yıl kalmışsa...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, bakın, özür diliyorum, Kamu İhale Kurumu denetim yapmıyor. Kamu İhale Kurumu, yaptığın ihaleyle ilgili...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama altı ay önceden “Bunu yap.” diyor. Altı aylık bir süre var, değil mi? “Bütçenden şu kadar para ayarla, altı ay önceden şu işleri yap.” Sen bu ihaleye çıkarken bunu yapıyorsun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim, 190 kere değişiklik olmuş Kamu İhale Kurumunda, o zaman ona göre düzenleme...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kamu İhale Kurumu ihaleyi yaptı, arkasından birisi geldi, dedi ki: “Ben itiraz ettim.” O mahkeme sürece devam ediyor. Siz, bir taraftan adamdan alıyorsunuz 10 dolara şeyi; öbür taraftan Kamu İhale Kurumuna giden mahkemeden dolayı ne gazı teslim alabiliyorsunuz ne bir şey yapabiliyorsunuz.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – O zaman limit konulma kısmını değerlendirmek gerekiyor bence, bir.

Bir de Sayın Genel Müdüre ben alt komisyonda da sormuştum. “Sözleşmelerin bitmesine bir yıl var.” dediniz. Hani, onu gerçekçe gösterdiniz biraz da spot piyasadan kolay ve hızlı alımla ilgili. Bu, öngörülemiyor mu? Yani “Bir yıl kalmışsa yeni anlaşmaların yapılmasının, yeniden benzer koşullarda anlaşmaların yapılmasının önü açılmıyor mu?” diye bir soru yöneltmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, ben bir şey sormak istiyorum: Siz bugüne kadar, tabii, Kamu İhale Kanunu'na göre alımla ihale yapıyordunuz, değil mi? Peki, Kamu İhale Kanunu'nun hangi maddesine göre yani 20'ye göre mi, 21'e göre mi, 19'a göre mi, açık ihale mi yapıyordunuz? Yani genelde doğal gaz alım usulünüz hangi maddeye göre? Açık ihale mi yapıyorsunuz?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Şimdi, ben önce Sayın Müzeyyen Vekilimizin sorusuyla başlayayım. Tam olarak bunu öngördüğümüz için, bu uzun süreli anlaşmaların biteceğini gördük ve ondan dolayı da bu kanun teklifini, gerçekleşmesi için Meclisimize öneri olarak sunduk yani bu, zaten öngöründen kaynaklanan bir şey.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yeni anlaşma yapılamıyor mu? Soru, bu.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Yeni anlaşma yapılabilir mi? Yapılabilir. Fakat artık doğal gaz piyasalarında her şey çok değişti. Yani artık siz ülkelerle oturup otuz yıllık, yirmi beş yıllık, kırk yıllık anlaşmalar yapmıyorsunuz. Neden? Çok fazla fırsat var. Üretim miktarları özellikle Amerika'daki şeyl gazıyla beraber arttı, farklı fırsatlar doğdu her geçen gün. İşte, Mısır'da Zohr sahasında, Doğu Akdeniz'de Leviathan ve Tamar sahasında, Karadeniz'de Sakarya sahamızda ve bunun dışında dünyanın pek çok yerinde çok büyük miktarlarda rezervler açıklanıyor. Dolayısıyla, önümüzdeki dönem, daha fazla tüketiciyi önceleyen, tüketiciyi güçlü kılan bir fırsatlar penceresi açıyor. Dolayısıyla, biz bugün otursak desek ki herhangi bir ülkeye: “Sizinle yirmi beş yıl anlaşma yapalım.” Şu anda bunu talep eden çok ülke var yani daha anlaşmasının bitmesine beş yıl var ama diyor ki: “İlla yirmi yıl daha uzatalım.” Fakat biz bunu arzu etmiyoruz. Neden? Fırsatlara kendimizi, ülkemizi kapatmamamız lazım. Dolayısıyla, artık yenilenen bu doğal gaz piyasasında, özellikle üretimin çok artması, tüketimde ise bu derecede artışın olmaması ülkemizi başta olmak üzere, genel anlamda bizleri güçlü kılıyor. Dolayısıyla, bizim bu fırsatları ıskalamamız lazım. Bizim de burada yapmaya çalıştığımız şey tam olarak bu ve burada sizlerin de geçmiş dönemlerde yani az önce Sayın Vekilimin yine sorduğu husus, biz bugüne kadar yapmış olduğumuz alımları KİK kapsamında yapmadık. Nasıl yaptık? Tamamen uluslararası anlaşmalarla yaptık ve işte bunların ilki 1986 yılındaki anlaşma koşullarıyla devam edegeliyor idi. Diğer, 1996 yılında yapılan anlaşmalarla ve o günkü piyasa koşullarıyla yapılmış anlaşmalardı. Bir sonraki 1997 yılında yapıldı, ondan bir sonraki 2001 yılında yapıldı yani bu devam edegelen bir süreç. Dolayısıyla, bizim burada ifade etmeye çalıştığımız şey şu: Artık doğal gaz piyasası değişiyor. Pazarda bizler tüketici konumunda olan ülkeler olarak güçleniyoruz, fırsatlara da kendimizi kapatmamaya çalışıyoruz.

Öte yandan Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun bizi kısıtladığı bir husus var, o da şu: “Ey BOTAŞ, sen yeni anlaşma yapamazsın.” diyor. Dolayısıyla, biten kontratların yerine biz yeni anlaşmalar yapamıyoruz, kanunen buna imkân yok. Bizim bu tarafta bir rolümüz şu: Biz BOTAŞ olarak son kaynak tedarikçisiyiz. Yani benim elimde şu anda ithalat yapabileceğim toplam miktar 40 milyar metreküp. Ülkemizin tüketimi ne kadar? 54 milyar metreküpü bulan yıllarımız olmuş, 54 milyar metreküp. Bu, ne demek? Arada 14 milyar metreküplük bir marj var. 50 milyar olduğu yıl da olmuş. Bunu ne belirlemiş? Mesela, bizim o seneki hidrolik kapasitemiz belirlemiş. Hidrolik kapasitemize göre 20 milyar metreküp doğal gaz tükettiğimiz de olmuş elektrik santrallerinde, 8 milyar metreküp tükettiğimiz de olmuş. Bakın, arada 12 milyar metreküplük bir fark var. Dolayısıyla, bu farkı... Benden ne bekleniyor? “BOTAŞ, sen buradaki farkı yönet, vatandaşı asla ve asla -yaz ya da kış, hava kurak ya da sıcak- gazsız bırakma, hem

konutları hem sanayiye hem de elektrik boyutunu.” diyor. Dolayısıyla, biz buradaki faslı ne yapmaya çalışıyoruz? Artan depolama kapasitemizle yönetmeye çalışıyoruz. Az önce Sayın Başkanımın ifade ettiği LNG yatırımlarımız...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Rekabet gücümüzü artıracak yatırımlar yapıyoruz, faaliyetler gerçekleştiriyoruz.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Kesinlikle, aynen öyle.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hatırlayın, 1997-1998 yılında yapılan yirmi beş yıllık, on beş yıllık alımlarda “Ya al ya öde.” işi vardı. Türkiye Cumhuriyeti devleti “Ben 38 milyar metreküp alacağım.” diye ifade etti. Ancak 40 milyar metreküp 2005’lerde, 2006’larda gelebildik. O dönemde “Ya al ya öde.” sisteminden dolayı, şartlar onu gerektiriyordu.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Doğru, aynen öyle, şartlar onu gerektiriyordu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, biz uzun vadede...

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Orada yapılan hata, aracı şirketler kullanarak yaptıkları hatadan kaynaklanıyordu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ona bir şey demiyorum, doğal gaz o şekilde kavuştuk, maliyeti yüksek olabilir. Şu andaki konuyla ilgili uzun vadeli yapmak yerine piyasanın imkânlarından daha iyi... Ya sen bir iş adamısın ya, iş adamı gibi konuş, parti kimliğini bırak bir tarafa. Şimdi, piyasa şartlarında en iyi olduğumuz durumda, 405 milyar metreküp rezerv bulduğumuz bir süreçte, inşallah 4 trilyon metreküp bir süreç girdiğimizde biz uzun vadeli kontratlar yaptığımız takdirde ne diyeceğiz ?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Aynen öyle.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, bizimkileri kapatalım çünkü biz buradan almak zorundayız. “Ya al ya öde.” çünkü ticari bir sözleşme var. Onun için, değerli arkadaşlar, Türkiye artık kendi omuzları üzerinde, kendi ayakları üzerinde devam eder bir hâle geldiği için gelecekle ilgili hayallerimiz var, o hayalleri hayata geçirebilmek için diyoruz ki: Bu 405 milyar değil, sadece biz Karadeniz’de bunu bulduk, Akdeniz’de şunu yapacağız, Kıbrıs’ın çevresinde bunu yapacağız, Libya’yla yaptığımız sözleşmeden bunlar olacak, belki biz bu heyecanla açık denizde doğal gaz, petrol bulacağız. Onun için, önümüzü tıkamayalım, başkalarına mahkûm olup gitmeyelim diye yapılmış önemli bir şeydir diye düşünüyorum.

Hassasiyetinizi anlıyorum ama hakikaten ben uluslararası piyasadaki değerlendirmeleri dikkate aldığında ve kontratların da bitmesinin çok önemli bir süreç olduğundan, şu çıkaracağımız metin, bizim alacağımız piyasaya girdiğimiz süreçte elimizi olağanüstü derece güçlendiriyor. Siz bunu eğer Kamu İhale Kanunu çerçevesinde yaparsanız, kardeşim senin ne zaman alacağın belirsiz, ne olduğu bitmiş, kontrat yapalım... Biri itiraz mı edecek? Çünkü adam risk payını ortaya koyuyor. O risk payını ortaya koyarken de fiyat kendiliğinden farklılaşmış hâle geliyor.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Aynen öyle.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Vehbi Bey’in sorusuna cevap verdiniz mi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Benim soruma cevap vermediler.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Ona da bir cevap olacak. Sayın Vekilim şöyle: Biz şu anda bu ihtiyaçlarımızı nasıl görüyoruz kısmını yani genel olarak şöyle değerlendirmemiz lazım. Aslında buradaki şu 2 trilyona biraz takıldık, ben de takıldım ama 2 trilyon o günkü lafıyla doğru bir

rakam. O günkü lafız girmiş buraya ama bu hepimizi, tabii, farklı telakkilere itiverdi. Bunun Türkçe karşılığı, 2 milyon lira. O günkü şartlarda 2 trilyon ama bugünkü şeylerde 2 milyon lira ve şu andaki rakamımız 14 milyon lira.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOğLU (Manisa) – Kanuni eşik değerden bahsediyorsunuz, değer mi siz?

BOTAş GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Tabii, tabii, eşik değerden.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOğLU (Manisa) – Yani Kamu ihale Kanunu’ndaki eşik değerden bahsediyorsunuz.

BOTAş GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Aynen yle. 14 milyon liraya kadar olan alımlarda bizim istisnamız var, KİK istisnası. Sayın Bakan Yardımcımızın tam olarak ifade ettiği gibi KİK istisnası demek, ihalesiz bir alım demek değer. Neredeyse bizim tüm alımlarımız elektronik ortamda gerçekleşiyor ve uluslararası oyunculardan alıyorsunuz ve uluslararası oyunculardan alırken de yani dünya ölçeğinde ihaleye çıkıyorsunuz, elektronik ortamda ve dünya ölçeğinde çıktığınız bu ihalelere sizinle gizlilik anlaşması, ticaret anlaşması vesaire bununla alakalı hukuki pek çok bağlayıcılığı olan anlaşmalarınız var ve bunlarla ilgili sorumluluklarını yerine getirmiş 30 civarındaki şirket katılabiliyor. Bunların içinde İtalyan Eni var, Fransız...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOğLU (Manisa) – Pardon, bir daha tekrarlıyorum: Yani siz bir ihale yapıyorsunuz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Borsası mı var bu işin? Londra Metal Borsası gibi...

BOTAş GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Normalde borsalar var, Avrupa’nın farklı noktalarında, Amerika’da, Japonya’da; bu ayrı ama tedarikçiler sisteme bu borsalarda oluşan fiyatlara göre teklif verebiliyorlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOğLU (Manisa) – Siz zaten şu anda, hâlihazırda yani benim bildiğim kadarıyla Kamu İhale Kanunu’nda ihale şekilleri belli, açık usullerde ihale yaparsınız, istekliler arasında yaparsınız...

BOTAş GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – İstekliler arasında yaparız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOğLU (Manisa) – 21/B, pazarlık usulü yapar...

BOTAş GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Doğrudan temin...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOğLU (Manisa) – Doğrudan temin, eşikler var.

şimdi, bunların haricinde siz 14 milyon liraya kadar –doğru mu anladım?- 14 milyon lira eşik değerinde olanları herhangi bir ihale açmadan yani bu Kamu İhale Kanunu’ndakilere benzemeyen yani hangisi mesela? Neye göre siz şey yapıyorsunuz? Doğrudan mı temin ediyorlar onu sormak istiyorum.

BOTAş GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Hemen şunu ifade edeyim, yani bizim burada “KİK” istisnası demek, “ihalesiz bir alım” demek değer. Bakın, bununla alakalı biz bir alım yönetmeliği hazırladık. Bu alım ynetmeliğimizi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı onaylıyor – ki onayladı- yani geçmiş dönemi anlatıyor. şimdi burada eğer bize böyle bir hak tanınırsa kanunen, sizlerin de destekleriyle, o zaman yine bir alım yönetmeliği hazırlanacak. şimdi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı onaylıyor, Kamu İhale Kurumu onaylıyor, Sayıştay onaylıyor, son olarak, Hazine ve Maliye Bakanlığı. Bakın, bunların tamamının onayıyla sizin alım ynetmeliğiniz belirleniyor. Yani KİK’ten mesela biz yöntem olarak daha farklı yöntem mi kullanıyoruz? Hayır, daha farklı bir yöntem kullanmıyoruz. Fakat bizim burada istediğimiz şey şu: Mesela, açık usulle ihaleye ıksak bizim minimum yirmi sekiz gün beklememiz lazım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, 21/B’den çıksanız mesela burada gerekçede şey demişsiniz: “Özellikle kış döneminde enerji arz güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılması gereken doğal gaz alımları...” demişsiniz yani birdenbire fazla kullanım gerekir, ani alım yapmanız lazım. Yani şimdi baktığınız zaman, bu 21/B neredeyse artık genel bir usul olmuş. Yani 21/B şu an her şeyde kullanılıyor –ki 21/B’yi koymalarının sebebi de hakikaten sel olur, felaket olur, salgın olur, sizin dediğiniz gibi doğal gazda bir sıkıntı olur, birdenbire alım yapman lazım. Yani zaten mevcut kanunda böyle bir ibare var ve bu 21/B şu anda neredeyse genel bir uygulama hâline gelmiş. Yani istisnai olması gereken uygulama şu anda genel bir uygulama hâline gelmiş. Siz de bir istisnadan bahsediyorsunuz, olağanüstü durumdan bahsediyorsunuz. Neden? Bunda bir limit de yok, eşik de yok. Yani siz de 21/B’ye göre alım yapabilirsiniz. Stadyum yapılıyorsa bu ülkede... Yani stadyum yapıldı bu ülkede 21/B’yle. Ne alaka ama yapıldı. Yani siz niye yapamıyorsunuz onu anlamakta zorlanıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, niye yapamıyorsunuz 21/B’yle?

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – 21/B’nin, bir, limit; iki, yine süre meselesi var. Şöyle düşünelim: Bakın, az önce ifade ettim, kış döneminde bir günlük ülke tüketimimiz 250 milyon metreküp. Şimdi, 250 milyon metreküplük bir talebe cevap verebilmeniz için kaynaklar tarafını belirli ve toleranslar dâhilinde en azından bir miktar daha fazlasıyla sağlıyor olmanız lazım. 31 Mart tarihinde ana tedarikçilerimizden bir tanesinin hattına sabotaj düzenlendi, bir terör örgütü tarafından sabotaj düzenlendi ve buradaki sabotaj sonrasında yaklaşık birkaç ay o kaynak devre dışı kaldı. İki tane alternatifimiz var: Ya başka kaynaklardan tedarik edeceğiz, bu ancak sözleşmeler kapsamında olur, uluslararası anlaşmalardan kaynaklı, orada da belirli değerler üzerinde gaz aldığınızda fiyatları artırırlar. “Sen öngörülenden daha fazla gaz aldın.” diye yani oradaki hatlarla mesela sıkıntınız oluyor. Diğer alternatifiniz ne? İşte, 2003 yılında BOTAŞ’a verilmiş bir yetki var, o da nedir? İşte, spot LNG alımı. Biz, hemen, derhâl spot LNG alımıyla alakalı çalışmayı başlattığımız anda bu en yakın nereden gelebilir? Cezayir’den gelebilir yani ilave oluşan bu problemi çözebilmemiz için. En yakın, Cezayir’den gelecek doğal gaz -kanuna uygun çalışıyoruz, neticede spot LNG alım hakkım var dolayısıyla kanuni hakkımı kullanıyorum- LNG’nin Cezayir’den bizim buraya gelme süresi minimum dört gün. O da onların tüm opsiyonları uygunsa çünkü onlar da üretim bandını ve satış bandını ona göre ayarlıyorlar. Dolayısıyla, sizin orada araya girip “Benim çok acil ihtiyacım var ve peşi sıra, arka arkaya bana haftada 2 tane böyle kargo gönder.” deme şansınız maalesef olmuyor. Yani bu tarafta bizim...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Stok şansın da yok.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Stokumuzu belirli bir miktarda çok geliştirdik Sayın Vekilim. Şöyle, şu anda artık bizim, ülke olarak yıllık depolama kapasitemiz 3,9 milyar metreküpe kadar geldi.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yani tükettiğimizin...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – On günlük, on beş günlük ihtiyacımız kadar.

BOTAŞ GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ÖZCAN – Kış dönemi için baktığımızda böyle bir şey.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdürüm, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu soruların tamamı alt komisyonda soruldu, Sayın Genel Müdür de yarım saatten fazla açıklama yaptı. Alt komisyon yapmamızın en büyük sebebi, alt komisyondaki değerli milletvekili arkadaşlarımızın kendi grubunu bilgilendirerek bu sorulara tekrar ihtiyaç hasıl olmaması gerektiğiyle ilgiliydi. Yani ben, alt komisyonun çalışmasının...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Başkanım, 284 sayfa tutanak vardı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Çok önemli. Ama çok konuştuk alt komisyonda.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – İşte ne güzel, iyi olmuş. 284 sayfa tutanak vardı, bazılarına ancak bakabildik.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Vehbi Bey, tamam da yani biz bu alt komisyonu bunun için yaptık. 500 sayfa yapabileseydik keşke.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Güvendik bu arkadaşlarımıza; alt komisyon üyesi arkadaşlarımız bizim adımıza çalışsın, bunları yapsın diye. Ben, alt komisyonun pek işe yaradığını görmedim çünkü aynı şeyleri burada konuşuyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Belki bir hafta sonra yapsaydık bu Komisyon toplantısını belki biraz daha şey olabilirdi yani incelememiz biraz daha rahat olabilirdi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama öyle anlaştık ya, öyle konuştuk gruplarla. Yani siz onu Tahsin Bey’e deseydiniz “Böyle olsun.” derdi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Demek ki bir daha yaparsak biraz daha fazla mesafe koymak lazım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, hakikaten Sayın Genel Müdür çok teferuatlı açıklama yaptı. Mesela -şöyle söyleyeyim, yanlış anlamayın- biz o 2 milyon liralık rakamı koyarken Sayın Kılıçdaroğlu, Sayın Akif Hamzaçebi Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiydi benimle beraber, beraber koyduk onu, itiraz etmiş olabilirler. Dedik ki: “Böyle, böyle.” İhaledeki sıkıntılar anlık alımlarla ilgili kısım o zaman 2 trilyon liraydı. Şimdi, ben, onu da teklif ettim –Müzeyyen Hanım hatırlar- “Ya, bunu niye 2... 14,5 milyonu 30 milyon yapsak ne olur, 50 milyon yapsak ne olur? Senin günlük ihtiyacını karşılar.” diye, bu ihtiyaçları ortaya çıksın diye yaptık. Orada iki gerekçe ileri sürdüler: “Eğer biz bunu yaparsak bütün kurumlarinkini 50 milyona çıkarmış oluruz.” dediler. “Eskale edilmiş 14,5 milyon liralık kısmı, artı, bunun daha farklı şeyleri var. Bazı şeyleri de fırsatı kullanabilmemiz için bizim elimize imkân doğacak bir pas veriyorsunuz bize.” dediler. O şeyleri değerlendirmek için bunu yapıyoruz. Biz, bunların hepsini alt komisyonda da konuştuk. Bütün soruları da en şiddetle sorduk, hatta “Fiyatı da yüksek veriyorsunuz bize şu oluyor, bu oluyor diye.” dedik. Onun için, değerli arkadaşlar, ben bu konunun açılmasının çok önemli olduğunu görüyorum ve bu, hakikaten kafamızdaki soru işaretlerini, yanlış anlamaları aydınlatacak bir süreç. İnşallah, bunu, buradaki yaptıklarımızı... Varsa hepimizin bilgileneceği adına sorular sorulabilir ama alt komisyon metninde de zaten bunların var olduğunu düşünüyorum. Uygun görürseniz bu konuyla ilgili kifayetimizakere yapalım.

10’uncu madde üzerinde 1 adet önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 10’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kadim Durmaz

Kocaeli

Adana

Tokat

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Çetin Osman Budak

Manisa

Antalya

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 10'uncu maddesi 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesini değiştirmektedir. Bahsi geçen maddenin birinci fıkrasının (m) bendinde yer alan "ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımları," ibaresi "yapılacak her türlü doğal gaz alımları," şeklinde değiştirilmiştir. Değişiklikle sadece sıvılaştırılmış doğal gaz ithalatı değil, tüm doğal gaz ithalatı Kamu İhale Kanunu dışında bırakılmaktadır. Kamu İhale Kanunu kapsamı dışında yapılan mevcut ithalat koşullarında doğal gaz ithalatı oldukça pahalı alım garantileriyle yapılmaktadır. Teklif edilen madde bu sorunlu uygulamayı tüm olası doğal gaz ithalat biçimlerine doğru genişletmektedir. Önerge bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

MADDE 11- 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasına "Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile yurt dışında kurdukları şirketlerin" ibaresi eklenmiş, fıkra da yer alan "Türkiye karasuları ile uluslararası sular dahilinde" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve "üretim ve taşıma" ibaresi "üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırma" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 11'inci madde üzerinde 2 adet önerge var, önergeleri işleme alıp okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 11'inci maddesinin 4734 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasına eklediği "Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin ve bağlı ortaklıkları ile yurt dışında kurdukları şirketlerin" ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kadim Durmaz

Kocaeli

Adana

Tokat

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Çetin Osman Budak

Manisa

Antalya

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 11'inci maddesi 4734 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasında değişiklik yapmaktadır. "Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin ve bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile yurt dışında kurdukları şirketlerin" ibaresi madde metnine eklenmiştir. Şu anki mevcut durumda TPAO'nun denizlerdeki faaliyetleri mal ve hizmet alımı ve yapım işleri bakımından ve herhangi bir parasal sınır gözetmeksizin 4734 sayılı Kanun'un istisnaları arasındadır. Teklif aynı prosedürden BOTAŞ'ın da yararlanmasını amaçlamaktadır. Yayınlandığı tarihten bugüne 190 defa değişen Kamu İhale Kanunu'nun bir kez daha değişmesi ve bir kamu kurumunun daha kanundaki ihale hükümleri karşısında istisna kazanması doğru değildir. Önerge bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ali Bey gerekçeyi okuyacak.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 11'inci maddeyle TPAO'ya denizlerde belirli faaliyetleri açısından mal ve hizmet alımı ve yapım işlerinde herhangi bir parasal limit gözetmeksizin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun istisna hükümlerinin BOTAŞ ile bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile yurt dışında kurdukları şirketleri ve petrol ve doğal gaz arama, sondaj, üretim, taşıma, depolama ve gazlaştırma faaliyetlerini de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ve belirtilen istisnanın karadaki faaliyetleri de kapsamı amaçlanmaktadır.

Bu maddeyle TPAO'yla birlikte BOTAŞ ile bu şirketlerin bağlı ortaklıkları ile yurt dışında kurdukları şirketlerin de her türlü faaliyetleri Kamu İhale Kanunu'nun istisna hükümlerine tabi kılınmaktadır.

Bu şekilde bir denetim dışı işlem söz konusudur.

Dolayısıyla, bu maddenin doğru olmadığını düşünüyoruz, teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 12 - 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- Bu Kanunda geçen;

a) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,

b) Biyokütle: İthal edilmemek kaydıyla; her türlü tarım, hayvan, orman ve su ürünlerinin atıklarını, bu atıkların işlenmesi ile elde edilen tehlikesiz ürünleri ve işlendikleri tesislerin tehlikesiz artıma çamurlarını, belediye atıklarını (çöp gazı dâhil) ve atık lastiklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan ürünleri,

c) DSİ: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,

d) EİGM: Enerji İşleri Genel Müdürlüğünü,

e) EPDK: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,

f) EPİAŞ: Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketini,

g) Jeotermal kaynak: Yerkabuğundaki doğal ısı nedeniyle sıcaklığı sürekli olarak bölgesel atmosferik ortalama sıcaklığın üzerinde olan, erimiş madde ve gaz içerebilen su, buhar ve gazlar ile kızgın kuru kayaların enerjisini taşıyan su, buhar ve gazları,

h) Ödeme yükümlülüğü oranı: Tüketicilere elektrik enerjisi satışı yapan tedarikçilerin ödemekle yükümlü olacağı tutarın hesaplanmasında kullanılacak olan, her bir tedarikçinin tüketicilerine sattığı elektrik enerjisi miktarının, bu tedarikçilerin tamamının tüketicilere sattığı toplam elektrik enerjisi miktarına bölünmesi suretiyle hesaplanan oranı,

ı) TEİAŞ: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketini,

j) Türkiye ortalama elektrik toptan satış fiyatı: Yılı içerisinde ülkede uygulanan ve EPDK tarafından hesap edilen elektrik toptan satış fiyatlarının ortalamasını,

k) Yenilenebilir enerji kaynakları (YEK): Hidrolik, rüzgâr, güneş, jeotermal, biyokütle, dalga, akıntı ve gel-git gibi fosil olmayan enerji kaynaklarını,

l) YEK Destekleme Mekanizması: Bu Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim faaliyeti gösterenlerin faydalanabileceği fiyatlar, süreler, miktarlar ve bunlara yapılacak ödemeler ile diğer hususlara ilişkin usul ve esasları içeren destekleme mekanizmasını,

m) YEK toplam bedeli: YEK Destekleme Mekanizmasına tabi olanların her biri tarafından iletim veya dağıtım sistemine verilen elektrik enerjisi miktarı ile YEK listesindeki fiyatların çarpılması suretiyle Türk lirası olarak veya enerjinin sisteme verildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk lirası olarak hesaplanan bedellerin toplamını,

ifade eder.

Bu Kanunda geçmekle birlikte tanımlanmamış diğer terim ve kavramlar, 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunundaki anlama sahiptir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 12’nci madde üzerinde 2 adet önerge var, söz talebi var.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Şimdi, 12’nci maddede –alt komisyonda da gerçi belirttik ama– Türk lirası endeksli belirlemeye tam anlamıyla geçilmemiş, dolar alış kuru üzerinden yapılacak bir hesaplama Türk lirası üzerinden bedellerin ödenmesi olanağı madde metninde yer almıştır.

Bu maddede bir diğer sorun, biyokütle tanımıyla ilgili, lastik atıkların biyokütle olarak sayılması bilimsel dayanaktan yoksundur. Ayrıca, Atık Yönetimi Yönetmeliği bakımından da lastikler biyokütle sayılmamaktadır, bildiğiniz gibi petrol türevidir. Yani bunların...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mevcut kanunda var ama mevcut kanunda var biyokütle, onu çikaralım mı diyorsunuz? Mevcut kanunda var.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani bence lastiklerin biyokütle tanımında olmaması gerekiyor çünkü petrol türevidir, bunlar biyolojik, organik kökenli bir madde değil yani ağaç atığı ya da şey değil.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Fosil yakıtlardan elde ediyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Fosil yakıt ama yenilenebilir bir enerji değil. Bu anlamda bu tanımdan...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yenilenebilir enerji, dönüştürüyorsun ya, petrolünü arıtıyorsun, oradan enerji ürettiyorsun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama yani doğaya saldırdığı şey bakımından baktığımız zaman...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, lastiği doğaya lastik olarak mı salalım? Yani o lastikler ne olacak?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Lastiklerin bugün çok kullanımı var, asfalt yapılabilir, çok çeşitli kullanım yöntemleri var Başkanım yani eritilip başka şeylere dönüştürülebilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Asfalt yapılırken de eritiliyor zaten. Eritilmiyor mu?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ama yakmak ayrı, eritmek ayrı bir şey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şu anda, dünyada bu atıkların en büyük ithalatçısı durumundayız.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Yani yakmak ayrı bir şey, eritmek ayrı bir şey; yaktığınız zaman doğaya saldırdığı şey farklı.

Bir de bu 12’nci maddede Elektrik Mühendisleri Odasından “Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKDEM) süre uzatımına gidilerek devam etmesi olumludur ancak kurulu güç sınırlı olmaksızın YEKDEM mekanizmasına dâhil edilen büyük güçlü üretim tesislerine yapılan ödemeler tarifeler üzerinde olumsuz yük yaratmakta, büyük kurulu güçteki üretim şirketlerine kaynak aktarmanın bir yolu olarak kullanılmaktadır.” diye bize gelen bir görüş de var, bunu da aktarmış olayım kayıtlara girmesi açısından.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 12’nci madde üzerindeki görüşler ifade edildi.

Şimdi önergeyi işleme alıyorum.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 12’nci maddesiyle değiştirilen 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun’un 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinden “ve atık lastiklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan ürünleri” ibaresinin ve (m) fıkrasından “veya enerjinin sisteme verildiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk Lirası olarak” ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Müzeyyen Şevkin	Kadim Durmaz
Kocaeli	Adana	Tokat
Ahmet Vehbi Bakırlioğlu	Çetin Osman Budak	
Manisa	Antalya	

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin yenilediği 5346 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesi YEK bedellerinin Türk lirası olarak belirlenmesine olanak vermektedir ancak dolara endeksli belirleme yönteminden Türk lirası endeksli modüle tam geçilmemiş, enerjinin sisteme verildiği tarihteki döviz alış kuru üzerinden Türk lirası olarak belirleme usulü de yasada yer almıştır. Dolar kurundaki artış eğilimi de dikkate alındığında YEKDEM desteklerinin dolar endeksiyle yapılması kamuya ciddi bir maliyet yüklemektedir. Ayrıca, teklifin biyokütle tanımı içerisinde lastiklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan ürünler biyokütle olarak tanımlanmıştır. Oysa, Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümleri bakımından lastik yakımı biyokütle olarak tanımlanmaz. Önerge, bu sorunu gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu
İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 12'nci maddeyle, 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un "Tanımlar ve Kısıtlamalar" başlıklı 3'üncü maddesinde tanımlanan "biyokütle" tanımı içerisinde yer alan "atık lastiklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan ürünler" ifadesi eklenmek istenmektedir. Bu genel tanımın yönetmeliğe girmesi durumunda pirolitik işlenmesi sonucu oluşan yağ ve benzeri ürünlerin biyokütle içinde kullanılması sonucunu doğuracaktır. Alakasız bir şekilde geri dönüşüm adını taşıyan atık lastiklerin işlenmesinin YEKDEM'e dâhil edilmemesi gerekiyor. "Atık lastiklerin işlenmesi sonucu ortaya çıkan ürünler" ifadesi yenilenebilirlik kavramıyla çelişmektedir. Bu maddenin çekilmemesi hâlinde pek çok çevresel ve sağlık sorununa yol açacaktır. Bu nedenle, maddenin teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 13- 5346 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 6- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği 18/5/2005 tarihinden 31/12/2020 tarihine kadar işletmeye girmiş veya girecek olan YEK Destekleme Mekanizmasına tabi üretim lisansı sahipleri için, bu Kanuna ekli I sayılı Cetvelde yer alan fiyatlar, on yıl süre ile uygulanır. 31/12/2020 tarihinden sonra işletmeye girecek olan YEK Belgeli üretim tesisleri için bu Kanuna göre uygulanacak fiyat ve süreler Cetveldeki fiyatları geçmemek üzere Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.

Lisanssız üretim faaliyeti kapsamındaki tesisler için on yıllık sürenin bitiminden itibaren EPDK tarafından Türk lirası kuruş/kWh olarak ilan edilen kendi abone grubuna ait perakende tek zamanlı aktif enerji bedelini geçmemek üzere uygulanacak fiyat ile uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.

Bu Kanuna ekli I sayılı Cetvelde hidroelektrik üretim tesisleri için yer alan fiyatlardan nehir tipi veya rezervuar alanı onbeş kilometrekarenin altında olan hidroelektrik üretim tesisleri ile dalga, akıntı ve gel-git enerjisine dayalı elektrik üretim tesisleri faydalanabilir.

30/6/2021 tarihinden sonra işletmeye girecek olan elektrik üretim tesisleri için Türk lirası olarak uygulanacak YEK Destekleme Mekanizmasına ve fiyatların güncellenmesine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir. İşletmeye giren lisanslı elektrik üretim tesislerinden YEK Destekleme Mekanizmasına bir sonraki takvim yılında tabi olmak isteyenler YEK Belgesi almak ve EPDK tarafından belirlenecek tarihe kadar EPDK'ya başvurmak zorundadır.

YEK Destekleme Mekanizmasında öngörülen süreler; tesislerden işletmedekiler için işletmeye girdiği tarihten, henüz işletmeye girmemiş olanlar için işletmeye girecekleri tarihten itibaren başlar. YEK Destekleme Mekanizmasına tabi olanlar, uygulamaya dâhil oldukları yıl içerisinde uygulamanın dışına çıkamaz.

YEK Destekleme Mekanizmasına tabi olanların listesi ile bunlara ait tesislerin işletmeye giriş tarihlerine, yıllık elektrik enerjisi üretim kapasitelerine ve yıllık üretim programına ilişkin bilgiler, kaynak türlerine göre EPDK tarafından yıl sonuna kadar yayımlanır.

Tamamı yenilenebilir olmak üzere birden fazla enerji kaynağından elektrik üretmek amacı ile kurulan üretim tesislerinde üretilerek sisteme verilen net enerji miktarının YEK Destekleme Mekanizmasından faydalanmasına ilişkin usul ve esaslar EPDK tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

EPİAŞ, her fatura dönemi için YEK toplam bedelini ilan eder ve her bir tedarikçinin ödeme yükümlülüğü oranını belirler. Ödeme yükümlülüğü oranının belirlenmesi sırasında, bu Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilerek YEK Destekleme Mekanizmasına tabi olmaksızın serbest piyasada satışı yapılan elektrik enerjisi miktarı bu Kanun kapsamındaki hesaplamalara dâhil edilmez. Tüketicilere elektrik enerjisi sağlayan her bir tedarikçinin ödemekle yükümlü olduğu tutar belirlenerek ilgili tedarikçiye fatura edilir ve yapılan tahsilat YEK Destekleme Mekanizmasına tabi tüzel kişilere payları oranında ödenir. Bu fıkra kapsamındaki EPİAŞ dâhil uygulamalara ilişkin usul ve esaslar, EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten tesislerin lisanslarına derç edilecek yıllık üretim miktarı, bu tesislerin kaynağına göre mevcut kurulu gücü ile üretebileceği yıllık azami üretim miktarıdır.

Bu Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten ve bu madde hükmüne tabi olmak istemeyen tüzel kişiler, lisansları kapsamında serbest piyasada satış yapabilirler.

YEK Destekleme Mekanizmasına tabi üretim tesislerinin iletim ve/veya dağıtım sistem güvenliği açısından uymaları gereken yükümlülükler ile bu üretim tesislerinden dengeleme güç piyasası ve/veya yan hizmetler piyasası dâhilinde faaliyette bulunacakların belirlenmesi ve bu piyasalarda faaliyette bulunacak tüzel kişilere ilişkin hak ve yükümlülükler EPDK tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretiminin desteklenmesi amacıyla uygulanan tarifeler ile YEK Destekleme Mekanizması kapsamındaki diğer gelirlerin değerlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 13’üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 13’üncü maddesiyle değiştirilen 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun’un 6’ncı maddesinin ilk fıkrasındaki “on” ifadesinin “beş” şeklinde değiştirilmesini ve aynı paragrafın sonuna “YEKDEM Mekanizmasına dahil edilecek üretim tesislerinin güç sınırı (50MW). Kurulu güç kapasitesi bu sınırın üstünde olan tesisler YEKDEM desteklerinden yararlanamaz” cümlelerinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan
Kocaeli

Müzeyyen Şevkin
Adana

Kadim Durmaz
Tokat

Ahmet Vehbi Bakırhoğlu
Manisa

Çetin Osman Budak
Antalya

Gerekçe:

Teklif, 5346 Sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde değişiklik yapmaktadır. Getirilen ilk değişiklik YEK Destekleme Mekanizmasının fiyatlarına ilişkindir. Teklife göre 31/12/2020 yılına kadar faaliyete girmiş veya girecek YEK belgeli tesislere, kanunun 1 sayılı cetvelindeki fiyatlar on yıl süreyle uygulanacaktır. Bu değişiklik, mevcut tesislerin on yıl boyunca dolar üzerinden destekleneceği anlamına gelecektir. 2021 yılından itibaren faaliyete geçecek tesisler için destekleme fiyatları ise cetveldeki rakamları geçmemek kaydıyla Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenecektir. Mevcut şirketlerin on yıl boyunca cetveldeki rakamlardan yararlanması ile cetveldeki rakamların dolar üzerinden hazırlanması da zorunludur. Dolar endeksli cetvel, YEK ödemelerinde Türk lirası kuralıyla çalışmaktadır. Ayrıca, YEKDEM destekleme mekanizmasına güç sınırı konulması gerekir. Çünkü 2020 yılı itibarıyla YEKDEM'e esas, gücü 50 megavat ile 626,8 megavat arasında olan toplam 59 adet rezervuarlı HES ve gücü 50 megavat ile 288,1 megavat arasında değişen toplam 165 adet RES mevcuttur. Kurulu güç sınırı olmaksızın YEKDEM mekanizmasına dâhil edilen büyük güçlü üretim tesislerine Ek-1 sayılı cetvele göre yapılan ödemeler tarifeler üzerinde olumsuz yük yaratmakta, büyük kurulu güç güçteki üretim şirketlerine kaynak aktarmanın bir yolu olarak kullanılmaktadır. YEKDEM mekanizmasına dâhil edilecek üretim tesislerinin dağıtım gerilimi seviyesinden sisteme bağlantısı söz konusu olabilecek güç sınırına sahip 50 megavat güç ile sınırlandırılması makul bir çözüm olarak görülmektedir. Önerge bu eksiklikleri gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, Sayın Tarhan, şimdi, aslında bu beşe düşürme, bundan önceki bütün şeyler... 31/12/2020 tarihi, biliyorsunuz, son süre. Adamlar bununla ilgili yatırımların bir kısmını yapmışlar “Ben bunu on yıl süreyle yapacağım.” diye getirmişler, şimdi, biz bunu beşe düşürdük mü...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bazı yerlerde beşe düşürüyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yok, o başka. Bu 31/12/2020 tarihi son süreydi, biz Haziran 2021 tarihine kadar mücbir sebep dolayısıyla, pandemi süreci dolayısıyla bunu uzattık, o tarihe kadarki olan yarışma ve daha önceki şeylerde haklar devam etsin diye yapılan bir iş.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, kanun biçiminde sorun var diyoruz yine aynı noktaya geliyoruz. Az önce savunmalarında dakikalık yetki istiyorsunuz, saniyelik yetkiler istiyorsunuz. Burada beş ile on yıl yani on yıla uzanıyor, buraya itiraz ediyorsun, yani kanunun yapısı bozuk.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tahsin Bey yani siz eski Komisyon üyesisiniz diye size iltimas geçmiyoruz, yeni Komisyon üyesi neyse... Burada yeni Komisyon üyesi ben varım, Semra Hanım var. Yani yeni Komisyon üyeleri ile eski Komisyon üyelerinin hakları aynen devam ediyor. Siz diyorsunuz ki “Bizimkiler on kalsın, siz yeni girdiniz, beş kalsın.” Ya, sen bir iş adamısın.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Devam edelim Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 14- 5346 sayılı Kanunun 6/A maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Lisanssız elektrik üretim faaliyeti

MADDE 6/A- Kendi tüketim ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten lisanssız elektrik üretim faaliyetinde bulunan gerçek ve tüzel kişiler; ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisini dağıtım sistemine vermeleri halinde I sayılı Cetveldeki fiyatlardan on yıl süre ile faydalanabilir. Bu kapsamda dağıtım sistemine verilen elektrik

enerjisinin görevli tedarik şirketi tarafından satın alınması zorunludur. İlgili şirketlerin bu madde gereğince satın aldıkları elektrik enerjisi, ilgili görevli tedarik şirketi tarafından YEK Destekleme Mekanizması kapsamında üretilmiş ve sisteme verilmiş kabul edilir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 14’üncü madde üzerinde önerge yok, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 15- 5346 sayılı Kanunun 6/B maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6/B- Lisans sahibi tüzel kişilerin bu Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı ve 30/6/2021 tarihinden önce işletmeye giren üretim tesislerinde kullanılan mekanik ve/veya elektro-mekanik aksamın yurt içinde imal edilmiş olması halinde; bu tesislerde üretilerek iletim veya dağıtım sistemine verilen elektrik enerjisi için, I sayılı Cetvelde belirtilen fiyatlara, üretim tesisinin işletmeye giriş tarihinden itibaren beş yıl süreyle; bu Kanuna ekli II sayılı Cetvelde belirtilen fiyatlar ilave edilir.

30/6/2021 tarihinden sonra işletmeye girecek yerli aksam kullanan, YEK Belgeli üretim tesisleri ile tüketim tesisinin ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak kurulacak lisanssız üretim tesisleri için Türk lirası olarak uygulanacak yerli katkı fiyatları, bu fiyatların güncellenmesi, uygulanacak süre ve uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenerek ilan edilir.

Yerli aksam kapsamının tanımı, standartları, sertifikasyonu ve denetimi ile ilgili usul ve esaslar, Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 15’inci madde üzerinde önerge yok, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 16- 5346 sayılı Kanunun 6/C maddesinin dördüncü ve yedinci fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 16’ncı madde üzerinde önerge yok, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 17- 5346 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “EİE” ibaresi “EİGM” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 17’inci madde üzerinde önerge yok, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 18- 5346 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “31/12/2015” ibaresi “31/12/2025” şeklinde, “yatırım ve işletme dönemlerinin ilk on yılında” ibaresi ise “lisans tarihinden itibaren on yıl boyunca” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 18’inci madde üzerinde önerge yok, oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 19- 5346 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- Bu maddenin yürürlük tarihinden önce yapılan yarışmalar kapsamında sıfır veya sıfırdan küçük teklif fiyatı ile kapasite tahsis edilen tüzel kişiler, yerli katkı fiyatlarından faydalanamazlar.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 19’uncu madde üzerinde önerge var, söz talebi var.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kadim Durmaz

Kocaeli

Adana

Tokat

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Açıklama istiyorum ama kimden isteyeceğimi de bilmiyorum; Komisyon Başkanından mı isteyeyim, yoksa Komisyon üyelerinden mi, Sayın Bakan Yardımcısından mı, milletvekillerinden mi?

Şimdi, 19'uncu maddeye bir açıklık getirilmesini istiyorum. Özellikle “YEKDEM destekleme mekanizmasından faydalanmayacağı beyan anlamına geldiğinden ve yarışmaların yapıldığı tarihteki mevzuatta...” deniliyor, bununla ilgili geriye dönük firmalar hak kaybına uğradıklarını iddia ediyorlar. Ama benim de anlamak istediğim şu: Geçmiş yıllardan yani 2013'lerden bahsediyorlar. Bu lisansları alıp yatırım yapmayanlar, yatırımı tamamlamayanlar mı anlamına geliyor; buna bir açıklık getirilmesini istiyorum. Eğer gerçekten 2013 yılından beri lisanslar alınmış, yatırım yapılmamış, yatırım tamamlanmamışsa bu madde doğru ama öyle bir şey yoksa, sadece bunların o günden bugüne kadar yerli katkı fiyatlarından faydalanmayacağı anlamına geliyorsa bir hak kaybıdır; bir açıklama istiyorum bu konuda.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Vekilim, şimdi, bilakis yarışma koşullarını değiştirmeme adına, aslında belki malum olanı da tekrar etme adına zikredilmiş bir kanun. Çünkü, sizin de dediğiniz gibi, bazı bu şekilde eksi fiyatta bu kaynakları alanlar yerli katkı fiyatını alabileceklerini zannediyorlar, bu zanla bir sürü yatırıma girip de yatırım yapıp bitirdikten sonra bir sürprizle karşılaşmamaları adına bu metnin ifade edilmesinde fayda var. Ben yarışma yönetmeliğini getirdim, o tarihteki yarışma yönetmeliğini; o kadar net, açık, sarıh ifade ediyor ki eğer bu yarışmada sıfır ve sıfırdan -aynılarını taşımışız zaten- düşük teklif verilmişse bu “YEKDEM'den yararlanmayacağım.” anlamını taşıyor. Şu anki kanunda YEKDEM'den yararlanmayanlar zaten yerli katkı farkını da alamıyorlar. Bu da yarışma koşullarında, yarın yarışmadan sonra insanlar yanlış anlamasın diye açık açık, net olarak zikredilmiş; bunları arzu ederseniz size verebilirim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İyi olur.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Dolayısıyla buradaki yazdıklarımız birileri bu yarışma koşullarını yanlış yorumlayıp da yatırıma gelip, yarın yerli katkı fiyatını... Yani bu yarışma koşullarını bilakis koruyor. Eğer bunlara yerli katkı fiyatları verilirse asıl haksızlık, hakkaniyet dışı tutum o zaman ortaya çıkar. İhale şartlarını kanunla değiştirmiş oluruz gibi bir durum ortaya çıkar. Bu, ihale şartlarını koruyan bir mekanizma.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Geriye dönük hak kaybı yok yani?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Sayın Bakan Yardımcım, söyleyeyim: Bana bir kişi geldi bu konuyla ilgili.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bize de geldi, hepimize geldi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Toplam 19 megavatlık bir şey almış 2 tane. 10-10 veya 10+9 mu? Hacı Ali Bey? Bir kişi geldi bana dedi ki: “Efendim, şöyle, şöyle yazıyordu...” ihale şartnamesinde ne yazıyor dedim. Bir dosya hazırlamış kendi lehine olan şeyleri bir tarafa koymuş, aleyhinde olan kısmı buraya koymuş. Ya, bununla ilgili, niye koymadın dedim. “Efendim, ben lehime olanları buraya koydum, öbürünü de siz bakın diye söyledim.” dedi.

İhale şartnamesinde açıkça yazıyor, diyor ki: “Sıfır veya sıfırın altında olanlar, bu yerli katkıdan faydalanamaz.” diyor. Arkadaş bunu yazıyor mu? “Efendim, yazıyor ama biz bunun böyle uygulanamayacağını mahkemeye gidersek kazanacağımızı düşündüğümüz için bu fiyatı verdik.” diyor. Başkaları bunun böyle olduğunu bilseydi fiyat daha aşağıya, 2,70’den aşağıya düşer miydi? “Düşebilirdi.” diyor. Şimdi, bunu iyi okuyanlar, bu konuyla ilgili okuyanlar ihale şartnamesinde yazılı olan bir kısım ve yaklaşık 1,6 gigavatlık bir ihale yapıldı, 1.600 küsur megavatlık ihale yapılmış bunlardan epey bir firma var, 6-7 tanesi YEKDEM kapsamına giriyor, geriye kalanların büyük bir kısmı bu şartlara dâhil olmak üzere hiç kimse bana gelmedi, bu kişi geldi bana. Sonradan bu kişi hareketlendirince dedi ki ya, bir gidersek hakkımız olabilir diye ama açıkçası, bunu böyle verirse ihale şartnamesine giremeyen hani kamu kaynaklarını hassasiyetiyle ilgili konu var ya “Niye şöyle veriyorsunuz bunu, madenle ilgili? Niye, indirim yapıyorsunuz kardeşim?” dediğimiz gibi bunda da eğer yaparsak ihale şartnamesini farklı bir noktaya götürebiliriz. Onun için bu madde önemli ve düzenlemeler önemli diye düşünüyorum ve konuştum adamla, kendisine de söyledim.

Madde üzerinde 1 adet önerge var önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 19’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kadim Durmaz

Kocaeli

Adana

Tokat

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Manisa

Gerekçe:

Teklifin 19’uncu maddesinin ihdas ettiği geçici madde yürürlük tarihinden önce yapılan yarışmalar kapsamında sıfır veya sıfırdan küçük teklif fiyatı ile kapasite tahsis edilen tüzel kişilerin yerli katkı fiyatlarından faydalanamayacağına ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Bu düzenleme 2 bakımdan sakıncalıdır. Her şeyden 2017’de yapılan yarışma bağlamında, yarışmaya katılan firmaların yüzde 80, kazanan firmaları ise yüzde 91,4-(eksi) teklif verilmiştir. Sıfırın altında teklif verme RES için çok yaygındır. 2017’de sonuçlanmış bir yarışmanın sözleşme ve taahhüt koşullarının 2020’de değiştirilmesi piyasanın tümüyle değişmesine, mevcut santral başvuruların tamamlanmamasına yol açacaktır. Teklifteki bir değer sorunun kanunun yürürlük tarihinden önceki anlaşmaları da kapsıyor olmasıdır. 1. Nolu cetveli on yıl, 2. Nolu cetveli beş yıl uzatan ve geçmişte yapılmış başvuru sahiplerinin kazanılmış haklarını koruyan teklif metni aynı yöntemle bu maddeyle ilgili olarak uygulanmamıştır. Önerge, bu sorunları gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 20- 5346 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- 12/5/2014 ile 30/4/2015 tarihleri arasında yapılan güneş enerjisine dayalı önlisans başvurularına ilişkin yarışmalar kapsamında kapasite tahsisi gerçekleştirilen üretim tesisleri için yarışma sonucu teklif edilen katkı payı tutarı, 31/12/2020 tarihinden sonra işletmeye girilmesi durumunda da ilgili mevzuatı kapsamında ödenir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 20’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 21- 5346 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 9- 15/2/2011 ile 13/9/2011 tarihleri arasında yapılan rüzgar enerjisine dayalı lisans başvurularına ilişkin yarışmalar kapsamında kapasite tahsisi gerçekleştirilen üretim tesisleri için yarışma sonucu teklif edilen katkı payı, 31/12/2020 tarihinden sonra işletmeye girilmesi durumunda da ilgili mevzuatı kapsamında uygulanır.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 21’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 22- 5346 sayılı Kanuna ekli I sayılı Cetvel aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

I Sayılı Cetvel	
Yenilenebilir Enerji Kaynağına Dayalı Üretim Tesis Tipi	Uygulanacak Fiyatlar
a. Hidroelektrik üretim tesisi	7,3 (ABD Doları cent/kWh)
b. Rüzgar enerjisine dayalı üretim tesisi	7,3 (ABD Doları cent/kWh)
c. Jeotermal enerjisine dayalı üretim tesisi	10,5 (ABD Doları cent/kWh)
ç. Biyokütle dayalı üretim tesisi (çöp gazı dahil)	13,3 (ABD Doları cent/kWh)
d. Güneş enerjisine dayalı üretim tesisi	13,3 (ABD Doları cent/kWh)
e. 10/5/2019 tarihinden itibaren bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu almaya hak kazanılan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim faaliyeti kapsamındaki tesisler	EPDK tarafından TL kuruş/ kWh olarak ilan edilen kendi abone grubuna ait perakende tek zamanlı aktif enerji bedeli

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 22’nci madde üzerinde söz talebi?

Sayın Tarhan bir açıklama yapacak.

Buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yok. Ben açıklamak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Buraya baktığımız zaman eski cetvelden hiçbir farkı yok. Yeni cetvelde ayrıca tekrar neden dolar olarak gösteriyor? Bir açıklama istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Alt Komisyonunda Sayın Bakan Yardımcımız açıklamıştı. Burada tekrar açıklamasını rica ediyoruz.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Vekilim, hâlihazırda dolar teşvikle yatırım yapan kişiler, biliyorsunuz, işletmeye girdikten sonra, hatta 2021’in Haziran ayı sonuna kadar işletmeye girdikleri takdirde dahi bu 1 sayılı ve 2 sayılı cetvelden yararlanmaya devam edecekler. Onların on yıl sonra bitiyor ancak en son işletmeye giren kişi yani düşünün ki 2021’in Haziran ayının son günü işletmeye giren kişinin -hâlâ kanunda bu cetvele on yıl ihtiyaç var- alacağı teşvik rakamı bunlar. Dolayısıyla bu korunmalı, onların, devam edenlerin hangi rakamlardan teşviki alacağı belli olmalı; onun için duruyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 19’uncu maddedeki gerekçenizden dolayı duruyor yani buradaki bu şey.

22’nci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Gerekçeyi ben izah edeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 22’nci maddeyle kanuna ekli I sayılı cetvelde değişiklik yapılarak 10 Mayıs 2019 tarihinden itibaren bağlantı anlaşmasına çağrı mektubu almaya hak kazanan yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim faaliyetleri kapsamındaki tesislere YEK Destekleme Mekanizması kapsamında uygulanacak fiyatların belirlenmesinin amaçlandığı belirtilmektedir.

Maddeyle belirtilen HES’ler bu cetvelden çıkarılmalıdır çünkü HES’ler ülkedeki ekolojik yıkımın sebebidir. Bu cetvelde HES’lerin yenilenebilir enerji kapsamında çıkarılıp RES’lere verilen teşviklere kısıtlama getirilmelidir. Tüm bunlarla birlikte, biyogaz santralleri ve GES’lere hak ettikleri önemin verilmesi gerekmektedir. Bu anlamıyla HES’lere tanınan bu imtiyazların ortadan kaldırılması talebiyle bu maddenin teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu 10 Mayıs 2019... Niye böyle bir tarih Sayın Bakan Yardımcım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Cumhurbaşkanlığı kararı o tarihte çıkmıştı. O tarihten itibaren, bu lisanssızlarla ilgili kendi hangi abone grubundaydı o abone grubundaki aktif enerji bedeli üzerinden... Siz şu anda mesela kendi çatınıza yaptınız, mesken tarifesindeki aktif enerji bedeli neyse onun üzerinden sattığınızın enerjisini alıyorsunuz. Bu zaten uygulanmakta olan bir şey.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 10 Mayıs 2019’dan önce neydi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 10 Mayıs 2019’dan önce kaynak türüne göre 7,3; 10,5; 13,3...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Altı ay geç kurmuşum ben.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Geç kalmışsınız.

Yani maliyeti azaltma adına makul bir seviyeye çekmiş olduk ve TL'ye çekmiş olduk.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani ben Ekimde faaliyete geçtim, 16 Ekim 2019'da faaliyete geçtim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Ne zaman tesis etmişiniz Sayın Başkanım?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 16 Ekim 2019'da GES kurdum evin damına ben. Demek ki beş ayla kaybetmişim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – GES'i destekliyoruz Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 23- 5346 sayılı Kanuna ekli II sayılı Cetvelin “Yerli Katkı İlavesi (ABD Doları cent/kWh)” başlığında yer alan “İlavesi” ibaresi “Fiyatları” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 24- 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) ve (4) numaralı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3) MAPEG: Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,

4) İdare: Büyükşehirlerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarını, büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde ise il özel idarelerini,”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 25- 5686 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “MİGEM'e” ibaresi “MAPEG'e” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “MİGEM” ibaresi “MAPEG” şeklinde, üçüncü cümlesinde yer alan “MİGEM'e” ibaresi “MAPEG'e” şeklinde, üçüncü fıkrası ikinci cümlesinde yer alan “MİGEM'e” ibaresi “MAPEG'e” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 25'inci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 25'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahri Çakır

Düzce

MADDE 25 – 5686 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “MİGEM'e” ibaresi “MAPEG'e” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “MİGEM” ibaresi “MAPEG” şeklinde, üçüncü cümlesinde yer alan “MİGEM'e” ibaresi “MAPEG'e” şeklinde, üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “MİGEM'e” ibaresi “MAPEG'e” şeklinde, 6 ncı maddesinin birinci, üçüncü, beşinci ve altıncı fıkralarında yer alan “MİGEM'e” ibaresi “MAPEG'e” şeklinde, 7 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “MİGEM'e” ibaresi “MAPEG'e” şeklinde, 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “MİGEM'e” ibaresi “MAPEG'e” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle “Tanımlar” maddesinde yapılması öngörülen değişiklik doğrultusunda kanunun diğer maddelerinde yer alan “MİGEM” ibarelerinin “MAPEG” şekline düzeltilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu hukuken o şekilde sayılmaz mı zaten? MİGEM’e atıflar o şekilde sayılmıyor mu? MİGEM’e söylenenler MAPEG’e olmuyor mu? Mesela, biz “DİE” diye bilirdik; bizim talebeliğimiz zamanında Devlet İstatistik Enstitüsüne o kadar ağzımıza alışmıştı ki uluslararası literatürde de öyle geçiyordu sonra TÜİK’e alıştık. Yani “TÜİK” dedikleri “DİE”, “DİE” dedikleri “TÜİK” anlamına geldi. Bu olmuyor mu kendiliğinden?

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI FATMA ERDAŞ - Yani sayılıyor ama burada hazır, yine de böyle bir teklif gelmişken bunları da güncellemekte yarar var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ha, Meclis çalışsın diye bakılıyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI FATMA ERDAŞ – Ama Bakanlığın diğer mevzuatlarında bunlar hep güncellendi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kanun hükmünde kararnameyle mi düzenlendi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI FATMA ERDAŞ - Yok, kanunlarda da olan var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – En son yetki kararnamesiyle düzelmedi mi onlar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI FATMA ERDAŞ - Kararnamede de düzeldi ama buralarda da bazı kanunlarda.....

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – MAPEG ne zaman kuruldu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI FATMA ERDAŞ - MAPEG, işte, 702, 703 sayılı KHK’yle düzenlendi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kanunla mı kuruldu, KHK’yle mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI FATMA ERDAŞ - KHK’yle kuruldu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Neyse, peki.

Evet, bir teknik düzeltme anlamında olan iş.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 26- 5686 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) İdare payı: Akışkanın; doğrudan ve/veya dolaylı olarak elektrik üretimi ve konut ısıtmasında kullanıldığı tesislerde gayrisafi hasılatının %1’i tutarında idare payı ödenir. Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı olarak sera, kaplıca ve diğer alanlarda kullanıldığı tesislerde ise kullanılan yıllık toplam ısı enerjisi değeri ve reenjeksiyon durumu dikkate alınarak kullanılan suyun bir metreküpü 3 Türk lirası tutarını geçmeyecek şekilde, hesaplama yöntemi Bakanlık tarafından yönetmelikle belirlenen idare

payı ödenir. Bu fıkırdaki belirlenen idare payı üst limiti her yıl ocak ayında yayımlanan yıllık TÜFE değeri kadar artırılır. İdare payı, akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı olarak elektrik üretimi ve konut ısıtmasında kullanıldığı tesislerde her yıl haziran ayı sonuna kadar; sera, kaplıca ve diğer alanlarda kullanıldığı tesislerde ise yönetmelikte belirlenen dönemlerde idareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, idare tarafından, kaynağın bulunduğu büyükşehirlerde ilçe belediyesi olmak üzere ilgili belediye veya köy tüzel kişiliğine on iş günü içinde ödenir. Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlıkları idare payından kalan kısmı genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere İçişleri Bakanlığı merkez muhasebe birimi hesabına aktarır. Gelir kaydedilen tutarlar karşılığını, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına aktarılmak üzere İçişleri Bakanlığı bütçesine ödenek eklemeye İçişleri Bakanı yetkilidir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 26’ncı madde üzerinde bir söz talebi vardır, açıklama talebi var.

Buyurun Tahsin Tarhan.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu maddeye baktığımız zaman, jeotermalle ilgili yatırım yapan özel sektörün ödediği vergiler yerel yönetimlerde kalması gerekirken, özellikle bölgeyi ilgilendiren konu olduğu için, neden İçişleri Bakanlığına bütçe veriliyor? Bununla İçişleri Bakanlığı bütçeye ekleme yetkisine kavuşuyor yani ayrı bir bütçeye sahip oluyor İçişleri Bakanlığı. Neden böyle bir kanun maddesi getirdiniz, açıklanmasını istiyorum.

Sahibi yok Başkanım, tutanaklara geçin.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Tahsin abi, biz hiçbir şeyi sahipsiz bırakmayız ki.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – MTA Genel Müdürümüz Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – MTA Genel Müdürümüzden bilgi alalım o zaman. Yani sayın milletvekilimize böyle bir teklif geldiğinde, milletvekilimiz de size sormuştur muhakkak, siz de ona açıklayıcı bilgiler vermişsinizdir, gerçi milletvekilimiz de geldi...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – İçişleri Bakanlığına yeni bir bütçe açılıyor burada.

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Sayın Başkanım, normal hâlinde zaten...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, köy tüzel kişiliği zaten gidiyor. Buradaki büyükşehir olmayan belediyeler gidiyor zaten. Büyükşehir belediyeleriyle ilgili bunun da şeyi var.

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Büyükşehir belediyeleri oluştuktan sonra, biliyorsunuz, jeotermal ruhsatları valilikler, özel idareler veriyordu, büyükşehirlerde de YİKOB’lar veriyor. Burada YİKOB’lar olduktan sonra büyükşehirler de İçişleri Bakanlığına geçti; yeni bir düzenleme değil eskiden gelen bir düzenleme zaten. Normal özel idarelerde de yüzde 20’si yine yerelde kullanılır hâlde şu anda yine. Bizim kendi yaptığımız bir düzenleme değil, şu anda da değiştirilen bir konu da değil zaten yani geçmişten süregelen bir şey.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – YİKOB’un şeyi oluyor, eskiden özel idarede olan şey. Biz, özel idare yerine, hatırlarsanız, bu bütünşehir yasalarında konuşulurken “Özel idarelerin işlevi nasıl gerçekleşecek?” diye YİKOB’ları kurduk. YİKOB’ları ilk kurduğumuz sürede, kanun aşamasında olabilir, ilk kuruluş süresinde YİKOB’lara, valilere bir kaynak vermemiştik, daha sonra YİKOB’ların hayata geçebilmesi için, kamu kurumlarının değer işlerini takip edebilmesi için onlara bir ödenek ayrılmak üzere YİKOB’ları kurduk, YİKOB’lara bir bütçe tahsis edildi. Zaten İçişleri Bakanlığının bütçesindeki var olan bir düzenleme devam ediyor. Herhâlde 2016 yılında biz bunu vermedik, 2018 yılında...

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Sayın Başkanım, 2015, 2016 yıllarından beri devam eden bir süreç bu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir ara da verilmedi, özel idareler kaldırıldığında, büyükşehirde özel idareler kaldırıldığında YİKOB’lar hiç kaynaksız kaldı.

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Aynen.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O, kaynaksız kalınca, ortaya çıkan sorunlar üzerine YİKOB’lara kaynaklar aktaralım dedik, bu vasıtalarla giden kaynaklar aktarılıyor.

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – İçişleri Bakanlığının Saymanlığında bir hesap numarası oluşturularak bundan sonra oraya gönderildi paralar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2 adet önerge var, önergeleri okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 26’ncı maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 26’ncı maddeyle, yüzde 1 idare payının hesaplanma ve ödenmesi hususları düzenlenmektedir. Düzenlemeyle, idare payının yüzde 20’sinin kaynağın bulunduğu büyükşehirlerde, başta ilçe belediyeleri olmak üzere, belediye veya köy tüzel kişiliğine ödeneceği, kalan tutarın yani yüzde 80’inse genel bütçeyi gelir kaydedilmesi öngörülmektedir.

JES’lerin önünü açan bir maddedir. Jeotermal tesislerin kurulduğu yörelerde halkın jeotermal tesislerin olumsuz etkilerine maruz kaldığı ancak kaynağın üretiminden hiçbir yararları olmadığı hususu göz önüne alındığında yukarıdaki oranların tam tersi olması gerekmektedir. Yani yüzde 80’lik payın yöre halkının ihtiyaçları için kullanılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, elektrik üretiminde gayrisafi hasılanın yüzde 1’i olan idare payı, akışkanın doğrudan kullanıldığı sera veya kaplıca gibi kullanımlarda metreküpü 3 liraya kadar doğrudan fiyatlandırılmaktadır. Öncelikle, hesaplama metreküp üzerine değil, ısı içeriğine bağlı olarak hesaplanmalıdır. Aslında, ülkenin jeotermal kaynaklarının genellikle orta entalpili sahalar olması ve jeotermal akışının doğrudan kullanımının hem kaynağın bulunduğu yöre halkına katkısının yüksek olması ve jeotermal kaynağın veriminin daha yüksek olması hususu göz önüne alındığında, jeotermal kaynağın doğrudan kullanımının desteklenmesi gerektiği açıktır.

Bu anlamıyla, özetle, biz bu teklif metnindeki oranların tersi olmasının gerektiğini düşünüyoruz. Yüzde 80’lik payın yöre halkına bırakılması ya da yerel işletmelere, belediye ve benzeri kurumlara bırakılması gerektiğini söylüyoruz ve bu nedenle de bu teklifteki bu maddenin çıkartılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 26'ncı maddesiyle değiştirilen 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun 10'uncu maddesinin (1)'inci fıkrasının (e) bendinde "Tahsil edilen tutarın beşte" ibaresinden sonra gelen "biri" ibaresinin "dördü" şeklinde değiştirilmesini ve teklif edilen metnin son cümlesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Müzeyyen Şevkin	Kadim Durmaz
Kocaeli	Adana	Tokat
Çetin Osman Budak		Ahmet Vehbi Bakırlioğlu
Antalya		Manisa

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 26'ncı maddesi jeotermal enerji kullanımındaki idari pay hesaplamasını değiştirmektedir. Şu anki hesaplama hasılat bilançosu üzerinden yapılmaktadır. Teklif edilen hesaplama şekliyle akışkan temellidir. Maddeyle, idare payının, akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı olarak elektrik üretimi ve konut ısıtması dışında sera, kaplıca ve diğer alanlarda kullanıldığı tesislerde ısı enerjisi ve su miktarı dikkate alınmak suretiyle maddede metreküp başına belirlenen üst sınırı geçmeyecek şekilde belirlenmesi suretiyle mevcut uygulamada yaşanan sıkıntıların giderilmesi amaçlanmaktadır. Ancak teklif, İçişleri Bakanına bütçe kanunu dışında bir kanunla bütçeye ödenek ekleme yetkisi vermektedir. Bu yetki sorunludur.

Teklifteki bir diğer sorun, jeotermal enerji gelirlerinin büyük bir kısmını merkezî idareye bırakan düzenlemedir. Oysaki elde edilen enerji gelirlerinin ağırlıklı kısmının enerjinin üretildiği bölge halkının ihtiyaçları için tahsis edilmesi daha uygundur. Önerge, bahsi geçen sakıncanın giderilmesini hedeflemektedir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 27- 5686 sayılı Kanunun 11 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir

“(6) Ruhsat sahibi tarafından idare payı hesaplamasında kullanılan su miktarının belirlenmesinde usulsüzlük yapıldığının veya kaçak kullanımın tespit edilmesi halinde idare tarafından 500.000 Türk lirasını geçmemek üzere ruhsat sahibine bir önceki yılda kullandığı su miktarının karşılığının iki katı oranında idarî para cezası tahakkuk ettirilir. İdarî para cezası miktarı 100.000 Türk lirasından aşağı olamaz. Aynı fiilin ruhsat dönemi içerisinde üçüncü kez tekrarı halinde teminat irat kaydedilerek ruhsat iptal edilir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 27'nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 1 önerge var, eğer siz onu verirsiniz biz bunları çekeriz yani.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Siz çekin onu, düzelttik ya. Biz çekiyoruz zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hangisi o “20.000” olan mı?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – “20.000” yaptık ya.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “20.000” tamam, yaptık.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Biz de çekiyoruz o zaman, gerek kalmadı yani.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Gerek kalmadı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tek önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 27'nci maddesiyle 5686 sayılı Kanunun 11'inci maddesine eklenen (6) fıkra da yer alan "100.000" ibaresinin "20.000" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fahri Çakır

Ahmet Çolakoğlu

Tahsin Tarhan

Düzce

Zonguldak

Kocaeli

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, ruhsat sahibinin kullanılan su miktarının belirlenmesinde usulsüzlük yapmasını veya kaçak kullanımı engellemek için belirlenen cezai müeyyidenin alt sınırının 20.000 Türk lirası olarak belirlenmesiyle daha küçük ölçekli işletme sahiplerinin mağdur olmaması, aynı zamanda cezai yaptırımında caydırıcılığının korunması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 28- 5686 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(1) MTA, jeotermal ve doğal mineralli su kaynak aramalarını ruhsat harcından ve teminatından muaf olarak bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alarak yapar. MTA'nın arama ruhsatı aldığı sahalarda kaynak varlığı tespit etmesi halinde, bu alan MTA tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanuna göre ihale edilir veya bedeli karşılığında veya gelir paylaşımı esasları ile kamu kurum ve kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına Bakan onayı ile devredilebilir. İşlemlerine başlanan sahanın devir veya ihale süreci tamamlanıncaya kadar ruhsata ilişkin süreler durur. Devir alan kuruma veya ihale üzerinde kalan istekliye bu alanda idarece işletme ruhsatı verilir. Sahanın ihale edilerek devredilmesi ya da bedeli karşılığında veya gelir paylaşımı esasları ile devredilmesi durumunda oluşacak gelirden MTA'nın yaptığı masraflar alındıktan sonra kalan miktar MTA ve idarece eşit paylaşılır. Bakan onayı ile devredilen sahaların devralan kamu kurum ve kuruluşları tarafından bağlı ortaklıkları dışında ihalesiz olarak devri mümkün değildir.”

“(2) MTA tarafından kaynak varlığı tespit edilerek ihale edilen alanların satışlarına ilişkin ihale bedelleri taksitlendirilmek sureti ile ödenebilir. Taksitlendirme ilk taksiti peşin olmak üzere yıllık ödeme şeklinde ve en fazla altı taksit olabilir. Taksit miktarı ihale ilanında belirlenir. İhale bedelinin taksitle ödenmesi halinde taksit süresinin en az iki katı süreli ve toplam taksit tutarı kadar teminat mektubu alınır.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - 28'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır.

Okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin, 28'inci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Önergenin gerekçesini açıklamayacak.

Buyurun Sayın Kenanoğlu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 28'inci maddeyle 5686 sayılı Kanunun 16'ncı maddesi değiştirilerek, jeotermal alan ihalelerini kolaylaştırmak ve alanların satışını hızlandırmak ve özendirmek için ihale bedelinde bir yıllık ve 6 adet taksitlendirme getirilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, alanların kamu kurumlarına devri durumunda bedel alınması ve bu bedelden MTA'nın masraflarının düşülmesinden sonra kalanın idareye aktarılması öngörülmektedir. Bu durum, jeotermal alanların ihale sürecini hızlandıracak, jeotermal enerji santrallerinin sayılarının artmasına yol açacaktır. Özellikle Manisa, Aydın'da, Çanakkale Gürpınar ve Tuzla'da doğaya ve tarım alanlarına, bölgede yaşayan halka ciddi anlamda zarar veren jeotermal enerji santrallerini daha da artıracaktır. Biz, bunların önünü açıcı birtakım maddelerin geçmesine karşı olduğumuzu zaten başından beri ifade etmiştik. Bu anlamıyla tekliften bu maddenin çıkarılmasını öneriyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bir sorumuz olacak bu konuda.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kim soruyor? İsminizi alabilir miyim Sayın Vekilim.

BURAK ERBAY (Muğla) – Burak Erbay.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Burak Bey, buyurun Sayın Milletvekilim, hoş geldiniz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Hoş bulduk Başkan, teşekkür ediyorum, tüm katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, geçen haftadan bu yana yaşanan gelişmelerle ilgili, hem Çevre Komisyonunda konuşulan yasa teklifi vardı, hem şu anda devam eden, Genel Kurulda görüşülen, tarım yasası teklifi ve şimdi bu yasa teklifiyle ilgili olarak biz gerçekten on on beş günden beri Muğla'da teyakkuz hâlindeyiz.

Ben biraz geç kaldım, aslında daha önce gelmek istiyordum, yoğunluk vardı. Buradaki bürokrat arkadaşların bilgisi vardır, bilmiyorum sizlerin bilgisi var mı. Muğla'da bundan yaklaşık on beş yirmi gün önce, bir gün sabah bir uyandık, Resmî Gazete'deki bir ilanla yirmi sekiz tane arama, dört tanesi de işletme ruhsatı olmak üzere otuz iki tane sahanın ihaleye çıkıldığını öğrendik.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Jeotermal sahası.

BURAK ERBAY (Muğla) – Jeotermal sahası.

Tam da o gün doğadan sorumlu Genel Başkan Yardımcımızın, Muğla'da ziyaretleri vardı, ondan öğrendik. Bodrum, Marmaris bölgesinde ziyaretlerimiz vardı. Bodrum Belediye Başkanına gittik sorduk, Sayın Başkan, böyle bir ilan çıktı, sizin bir bilginiz var mı dedik. Bodrum Belediye Başkanının haberi yoktu. Oradan sonra ertesi gün Marmaris'e gittik, Marmaris Belediye Başkanına sorduk: Sayın Başkanım, sizin var mı bu konuda bilginiz? “Hayır, yok.” Datça'ya sorduk, aynı şekilde yok ve bu ilana çıkan yerler o kadar değerli, turizm açısından hem Muğla hem ülkemize çok katma değer sağlayacak alanlardı. Nereledi bunlar? Bodrumda Türkbükü, Bodrum'da Yalıkavak, Bodrum'da Gündoğan,

Marmaris'te Turunç, Marmaris'te, Datça'da Emecik gibi gerçekten doğa harikası ve doğanın korunarak bugüne geldiği ve bundan sonra da -Muğla'da doğan büyüyen bir insan olarak- gelecek kuşaklara bırakmak istediğimiz yerlerdir, korumak istediğimiz alanlardır.

Dosyanın, tabii, teferruatlarını incelediğimizde çok geniş alanlar 400 hektar 500 hektar alanların ihaleye çıktığını öğrendik. Daha sonra bu konuda tabii Aydın, Manisa gibi civar illerde bu sahaların doğaya verdiği zararları da bildiğimiz için kaygıları dile getirdik ve daha sonra bahsedilen Yatırım İzleme Koordinasyon Müdürlüğü tarafından bir açıklama yapıldı, dendi ki: “Burada, evet, bir arama yapılacak ama bunlar enerjiyle ilgili olmayacak, işte, kaplıca amaçlı düşünüyoruz.” dendi.

Şimdi, dediğim gibi, Manisa'ya da defalarca oradaki yöre halkının o direnişine gittik destek olduk, sahip çıktık. Murat Dağı'nda, bölgede o sıkıntıları biliyoruz, oradan çıkan suların, o incir bahçelerine ne kadar zarar verdiğini. Tabii bu, Muğla halkında büyük bir infial yarattı, korku yarattı. Şimdi, burada dediler: “Eğer, bu jeotermalle ilgili işte, 1.000-1.500 metre aşağılara inilip buradan bu JES'lerle ilgili ihaleye çıkılacağı söylendiğinde, çıkacak suyun tekrardan 1.500 metreye verilecek mi, kim bunu kontrol edecek.” diye kaygı olduğunda biz açıklamalar yaptığımızda dendi ki o YİKOB tarafından: “Hayır, merak etmeyin, bunları sadece kaplıca amaçlı düşünüyoruz.” Şimdi, alanlara baktığımızda, o saydığım Yalıkavak, Gündoğan, Türkbükü, Turunç, Bozburun ve Dalyan, Köyceğiz, Ortaca tarafı aynı şekilde, Seydikemer bölgesinde, hepsi sit bölgesi, hepsi koruma bölgesi ve buralar, dediğim gibi, gözümüz gibi baktığımız yerler. Veleve ki elektrik üretilmeyecek, jeotermal yapılacağını kabul edelim; buralarda siz yarın bir gün sıcak su bulduğunuzda demek ki ne olacak? Kaplıcayla ilgili tesisleşmenin önü açılacak.

E, şimdi, biz zaten o gün Çevre Komisyonunda, diğer yerlerdeki açıklamalarımızda da anlattık. Bakın, şu anda mevcut hâliyle Muğla'nın altyapısı kaldırmaz bir vaziyette. Marmaris Selimiye'de, Marmaris Bozburun'da altyapı yok. Bu pandemi sürecinde insanlar geldiler, oralarda nefes almaya çalıştılar; belki burada birçok dostumuzun, arkadaşımızın da ileriye dönük Muğla'ya yerleşme planı var ama o geldiğiniz dünya harikası Selimiye'de altyapı yok, hâlâ vidanjörlerle orada altyapı sorunu geçiştirilmeye, evsel atıklar alınmaya çalışılıyor, evlerin atıkları alınmaya çalışılıyor. Bozburun'da böyle, Göcek'te böyle. Şimdi, böyle bir sıkıntı varken biz hâlâ “Jeotermal, işte, kaplıca yapacağız.” gerekçesiyle bunu savunuyoruz ve bununla ilgili de çalışmalar yürütüyoruz. Şimdi, yarın orada enerji değil de kaplıca bulduğumuzda bir yapılaşmanın önünü gene açacağız. Yani bunları bizim bölge halkı olarak kabul etmemiz... Mevcut, iyileştirilmeyi bekleyen zaten birkaç tane kaplıca var. Eğer gerçekten amaç, niyet jeotermalse -işte burada ihalelerde birtakım düzenlemelerden bahsediliyor- bizim mevcut o 3-4 tane kaplıcayı yenileyerek, düzelterek... Sultaniye'de var, Dalaman'da var, ruhsatı Büyükşehirle ait olan birkaç tane yatırım bekleyen yer var. Biz bir gecede 28 tane arama sahasını ihale etmenin mantığını ve hiçbir belediye başkanının, hiçbir muhtarın, hiçbir meclis üyesinin ve en önemlisi, Muğla halkının haberi olmadan yapılacak bir ihalenin şartlarını anlayamadık. O yüzden de bu konuda burada yetkililerden, varsa, ben bilgi almak da istiyorum.

Şimdi, bilemiyorum, verilen tepkiler üzerine “İptal ettik.” denildi ama yazının içeriğine baktığımızda, izah etik ya, oralar doğal korunması gereken alanlar olduğu için “Turizm Bakanlığına soralım, bir oraya soralım.” denilerek bir karar çıkmış. Şimdi, bu nedir bilemiyoruz. Yarın bir gün bir uyutma, süreci bir geçiştirelim diye... Aynen, bakın, ihalenin iptalinde -ilginç- yazıda da şöyle söyleniyor: “İhaleyi kazanan firmanın izin aşamasında mevzuattan kaynaklı hak kaybına uğramaması için...” Yani oradaki firmanın hak kaybına uğramaması için... Vatandaş, biz önce sevindik; doğa anlamında olumlu bir karar alınıyor zannettik, içeriğini bir okuyorsunuz, diyor ki...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İhale iptal mi oldu?

BURAK ERBAY (Muğla) – “İhale iptal oldu.” deniliyor ama yazının içeriğinde, iptal yazısında diyor ki: “İhale edilecek sahaların önemli bir kısmı Cumhurbaşkanlığı Kararları ile Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi olarak ilan edilen alanlarda kaldığından...” Senin ihaleyi yaparken bunu biliyor olman lazımdı. Ondan sonra da gelen tepki üzerine diyorsun ki: “...ihaleyi kazanan kişi/firmaların izin aşamasında mevzuattan kaynaklı hak kaybına uğramaması...”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İhale, yapıldıktan sonra mı iptal oldu?

BURAK ERBAY (Muğla) – Hayır, ihale tarihi 26 Ekimdi, o tepkiler üzerine bundan üç veya beş gün önce pat diye iptal ediliyor ama ne diyor? “İhaleyi kazanan firma yarın bir gün mağdur olmasın diye...”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Doğru diyor gerekçede ama.

BURAK ERBAY (Muğla) – Hayır, bakın, burada diyor ki: Biz orada...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, adam ihaleyi yapsaydı, kazansaydı, ondan sonra mahkemelik olup gidecekti.

MTA Genel Müdürlüğümüz, bu konuyla ilgili bir açıklama yapar mısınız?

BURAK ERBAY (Muğla) – Ben işte onu almak için bekliyorum ama hayır, orada ihalenin zaten yapılmasıyla...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Neyse, onu açıklasın Sayın Genel Müdürlüğümüz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Tabii, tabii. Ama Sayın Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz önemli şeylere temas ettiniz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Varsa öyle bir şey, yani amaç o mudur, nedir? Otel için mi, jeotermal için mi, JES için mi, başka şey için mi yaptıklarını...

BURAK ERBAY (Muğla) – O kısmı bitireyim, tamam, daha sonra gene... Çünkü bilgi almak istiyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yok, “daha sonra” deyince yani Komisyon üyeleri bu kadar konuşmuyor, özetleyin isterseniz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Komisyon üyeleri konuşmuyor ama bunlar hayati konular, takip ediyoruz -dediğim gibi- günlerden beri, kararlar alınıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama özetleyebilirsiniz diyorum.

Buyurun.

BURAK ERBAY (Muğla) – Yani Muğla’da -dediğim gibi- mevcut, şu anda içme suyuyla ilgili sıkıntılar var. Tatile geldiğimizde Bodrum’da Fethiye’de suların kesik olduğunu görüyoruz, gene altyapıyla ilgili. Yani burada jeotermal sahasının açılmasının ve daha sonra tesisleşmesinin bir mantığı yok, onu karşılayacak altyapı yok, içme suyu yok. Anlatabiliyor muyum? Yani bunun hedefe ulaşacak, mantıklı bir açıklaması yok. Yani bu ihale edilse velev ki bu enerji de olsa, jeotermal de olsa, yarın bir gün oralar tesisleştğinde, bizim şu anda Bodrum’da o 6 tane sahada... Bırakın orayı, şu anki mevcut gelen misafirleri ağırlamak, yaşayan insanlarla ilgili altyapı sorumuz var. Selimiye’de alt yapı hiç yok...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eyvallah, onları soralım diyorum. Başka var mı?

BURAK ERBAY (Muğla) – Bunun yani, siz “Bir açıklasın, tabii firma sahibini koruyalım, doğru.” dediniz de...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yok, o başka. İhale olmamasını... Takılmayın o gerekçeye bence ya. Hayır siz bitirdiniz mi?

BURAK ERBAY (Muğla) – Bunun gibi, gerçekten, dediğim gibi, korunması gereken alanlar var. Şunu kabul ediyoruz: evet, ülkemizin kaynakları enerji üretimi adına işlenmeli, çıkarılmalı, dünya devletleriyle yarışmak, bunu evet kabul ediyoruz. Ancak Muğla’da bu ve benzer... Bakın, yüzde 60’ı da maden arama sahası ilan edildi. Bu tarz verilecek zararlar biz orada kendi kendine bıraktığında Muğla’yı yapılacak turizmle, doğal yürüyüş alanlarıyla, trekking alanlarıyla, bisiklet alanlarıyla ülke ekonomisini şu üç-beş yıl birkaç birtakım firmalar zengin olacak diye, oradaki tahribattan çok daha fazla gelir elde edebilecek kapasitemiz var.

O yüzden, bu konularda yapılacak ihalelerin burada da gözüktüğü gibi baştan savma yapıldığı; yerel halktan, yerel yöneticilerden kesinlikle bilgi alınmadığı gözükmemekte. Bu konularda hem bilgilendirme istiyoruz ve geri adım atılmasını bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Milletvekilim, teşekkür ediyorum. Bu konu yerel bir konu olduğundan, aslında özeli de geneli de ilgilendiren bir konu ama sizin daha hassas davranmanız önemli bir şey, onu da görüyoruz.

MTA Genel Müdürümüz bu konuyla ilgili bir açıklama yaptılar, ondan sonra biz de devam edelim.

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Sayın Başkanım, geçtiğimiz ay Sayın Vekilimizin dediği gibi mahalli idarelerden Muğla Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı (YİKOB) tarafından çıkılmış 32 saha var. Yani bizim dışımızda, Bakanlığımızın da dışında gelişen bir olay aslında. Biraz önce de bahsettim, jeotermalde özel idareler ve YİKOB’lar ruhsat vermede yetkili. O anlamda kendi potansiyel gördükleri alan, bizim bir çalışmamız da yok, ilanı görünce biz de merak ettik. Yani 32 tane saha birden çıktı. Ne var, bizim kaçırdığımız bir şey mi var. Hani bir saha var, bir rezerv var da biz mi bilmiyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Elektrik üretimi yok değil mi? Elektrik üretimi...

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Elektrik üretecek bir kaynak yok. 28 derece ile 40 derece arasında...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, jeotermalde vilayet yetkili. O elektrik üretiminde valilik mi yetkili yine?

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Tamamen ruhsat valiliğin yetkisinde.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Elektrik üretimi de değil mi?

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Hepsinde, kaplıcada da jeotermalde de, serada da ruhsatın hukukunu yürüten valilik, YİKOB’lar ya da özel idarelerdir orada. Ama biz baktırdık sahaya, ben ekipleri gönderdim. Hani güçlü bir potansiyel mi var böyle, nedir diye. 28 derece ile 40 derece arasında bir potansiyele sahip saha ama her tarafa çıkacak anlamında da değil. Zaten sahanın büyük bir kısmında ÇED sıkıntısı var. Tabiat varlıklarını korumayla ve sit alanıyla kapalı. Esas geri çekilmesi yerelden gelen tepkilerden ziyade yani burası ihaleden sonra, aramadan sonra işletmeye açılacak bir pozisyon olmadığından dolayı, sitlerden dolayı, ondan dolayı geri çekildi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yerelden gelen tepkide zaten sizi dikkate almış.

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yerelden gelen tepkinin de önemli olduğunu buradan görmüş olduk. Demek ki valilik tarafından yapılan bir işlem, MTA Genel Müdürlüğü tarafından kamuoyunun hassas davranması neticesinde yapılmış. Kamuoyuna teşekkür ediyoruz, duyarlı davranan MTA’ya da teşekkür ediyoruz.

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Biz, sadece takip ettik.

Sağ olun Başkanım.

BURAK ERBAY (Muğla) – Sayın Başkanım, çok özür dilerim. Gerçi “Turizm Bakanlığına soruyorum.” diyor, sordum daha sonra...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kim soruyor?

BURAK ERBAY (Muğla) – Bu ılanda “sorulmak” diyor. YİKOB da “Sorduk biz.” diyor...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Milletvekilim, bakın, Sayın Genel Müdürüm diyor ki: “Bununla ilgili valilik yetkili, tüm Türkiye’de.” Böyle bir şey oldu, sivil toplum örgütlerinin kamuoyuna duyurmasıyla birlikte biz de muttali olduk veya başka türlü muttali bilgi sahibi olduk. Dedik ki bunun olmaması gerektiğini... Çünkü bir hassasiyet var. 2 sit alanı olduğundan dolayı ve bizim tespitimize göre de 28 ile 40 derecelik bir şeyde zaten kaplıca olabilmesi mümkün değil, jeotermal olabilmesi de mümkün değil.

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Yani jeotermal hiç olmaz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Çok doğru bir yere geldiniz. Koskoca devlet bu kadar ihaleye çıkıyor, o ara vatandaşlar dosyalarını aldı. Şu anda bizim bu söylediğimizi, bu devletin biliyor olması lazım Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Sayın Milletvekilim...

BURAK ERBAY (Muğla) – İkincisi de, bitmiş de değil süreç, inşallah dediğimiz gibi olur ama diyor ki “Turizm Bakanlığından alınan görüşler de var.” ve sözlü olarak sorduğumuzda da...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya Sayın Milletvekilim, sen şimdi adamı yargılayıp bir şey mi yapmak istiyorsun? Sonuca ulaştırmadan...

BURAK ERBAY (Muğla) – Başkanım, konunun muhataplarına biz her zaman ulaşamıyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya eyvallah, sorunun muhatabı bak sen ulaşmadan da halletmiş zaten işi.

BURAK ERBAY (Muğla) – İşte, biz ulaştıktan sonra...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, hayır, siz ne zaman ulaştınız soruna?

BURAK ERBAY (Muğla) – Yargılama veyahut da başka bir şey değil...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tebrik ediyoruz efendim sizi, çok büyük katkı sağlamışsınız, Allah razı olsun. Sivil toplum örgütlerini tebrik ediyoruz, onların bu uyarıları sayesinde, milletvekillerinin hassasiyetleri sayesinde olmuş. MTA Genel Müdürüne de bu duyarlı davranışından dolayı teşekkür ediyoruz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Turizm Bakanlığı olumlu görüş bildirdi, YİKOB’un söylediği “Biz tekrar ihaleye çıkacağız...”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İptal yetkisi MTA’da mı?

BURAK ERBAY (Muğla) – Hayır, YİKOB’da.

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Şimdi, Turizm Bakanlığında kültür, turizmle ilgili görüş alacaklar buralarla ilgili, büyük bir ihtimalle oradan olumsuz görüş gelecek yani Nadir Alpaslan Bey’le bu işi geçen bir görüştük, buralar kapalı, potansiyel anlamında da bize sordular, biz de burada jeotermal anlamda bir potansiyel olmadığını ifade ettik kendilerine.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Milletvekilim, bürokratin kesin konuşması mümkün değil, kendi adına olsa “Biz reddederiz.” der.

BURAK ERBAY (Muğla) – Önce yapsaydı keşke, sorsaydı bunu çıkmadan.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, biz de Komisyon olarak sizin taşıdığınız hassasiyeti taşıdık, teşekkür ediyoruz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Yani ben böyle gereksiz yere şey yapmam, bu doğruysa peşindeyiz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Son olarak da Başkanım, Muğla’nın dağlarının son hâli...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 28’inci madde üzerinde gerekçesini dinlediğimiz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

28’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vehbi Bey’in bir kısa açıklaması var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Çok kısa bir soru soracağım bu 28’le alakalı. Şimdi, gerekçe olarak taksitlendirme yapılıyor burada anladığım kadarıyla, ruhsat bedellerinde taksitlendirme yapılıyor jeotermal tesislerle alakalı ve işte, “İhalelere katılım yok denecek kadar düşük seviyelerde gerçekleşmekte.” diyor. Bir de benim takip ettiğim kadarıyla genelde zaten kaynağın, rezervin verimli olduğu yerler biliniyor, benim bildiğim kadarıyla. Verimli olmayan yerlerde, işte, valilikler, demin bahsettiğiniz gibi, ihaleye çıkıyorlar, birçoğuna da alıcı veyahut da ihaleye katılan insan olmuyor genellikle de kaynak düşük olduğu için, benim takip ettiğim kadarıyla. Hatta zamanında almış olan insanların beş yıl süresi var herhâlde yatırım yapması için, o süre içerisinde yatırım da yapmıyorlar şey yaptığı için. Peki, kaç tane böyle çıkılmış ihale var sıfır talebin geldiği, sıfır ruhsat bedeli düşük olduğu için iptal edilen kaç tane ihale var? Yani şimdi, bunu 6 taksit yapacağımıza göre bayağı olması lazım yani 10 tane ihaleden 1 tanesi...

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Sayın Vekilim, şöyle, ben ifade edeyim tabii ki: 2015 yılına kadar biz jeotermal konusunda MTA Genel Müdürlüğü olarak 8 tane makine çalıştırıyorduk ve yılda 30 bin metre iş yapıyorduk. Ya, 30 bin metre sondaj yapıyoruz, neredeyse 25-30 kuyu ortalamaya geliyordu ama bu talepler azaldığından, yaptığımız çalışmalarda ihaleleri gerçekleştiremediğimizden dolayı biz 3 makineye düşerek geçen sene 7 bin metrede kapattık yani 5-6 kuyuda. Şimdi, elimizde 4-5 tane kuyu var bu anlamda, o da yine Orta Anadolu’da sera anlamında 90 dereceye yakın sulara sahip yerlerde. Dediğiniz gibi, jeotermalde enerji üretecek sahaların tamamı belirlendi ve bunlar piyasada şu anda çalışır hâlde. Sadece doğu, güneydoğuda giremediğimiz bu volkanik kayaların olduğu yerler var, oradan da ciddi talepler geliyor yerelden, önümüzdeki süreçte oraları değerlendireceğiz. Şu anda elimizde bekleyen 6-7 tane kuyu var, talep de var aslına bakarsanız ama şöyle bir şey var: Biz de ruhsatlı çalıştığımız için ruhsat süresi bittiği zaman bize düşüyor, düştüğü zaman MTA’nın yapmış olduğu maliyetler de kayboluyor. Özel idareye geçiyor, sonra özel idareden tekrar almaya çalışıyorlar ya da açık hâlde geliyor. Yani bu süreci bu noktaya getirmeden biz yerinde değerlendirilebilecek sahaları taksit yaparak ekonomiye kazandırmak istiyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sizin bahsettiğiniz sahalar anladığım kadarıyla genelde İç Anadolu Bölgesi’nde yani bu işin elektrik...

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Gaz ya da sera ağırlıklı çünkü elektrik üretecek sahalar belli, oralar da netleşti.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Zaten belli, oraları çıkarttığınız zaman herhangi bir sıkıntı olmuyor herhâlde. Onlar netleşti mi bu saatten sonra artık?

MTA GENEL MÜDÜRÜ CENGİZ ERDEM – Sadece doğu, güneydoğuda üç beş yerde bir potansiyel var, önümüzdeki yıllarda oralara bir bakacağız yani enerji olarak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdürlük, teşekkür ediyorum.

MADDE 29- 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 3 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - 29’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 30- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (tt) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(tt) Dağıtım şebekesi: Tüketicilerin iç tesisatını ve üreticilerin şalt sahasını dağıtım sistemine bağlamak üzere tesis edilen bağlantı hatları hariç dağıtım tesisini,”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 30’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 31- 6446 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“a) Tarifesi düzenlemeye tabi olan tüzel kişiler için; halka açık şirketlerde yüzde beş, diğerlerinde yüzde on ve üzerindeki sermaye payı değişiklikleri ile kontrol değişikliği sonucunu doğuracak her türlü işlem”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 31’inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 31’inci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 31’inci madde, Elektrik Piyasası Kanunu’nun 5’inci maddesi gereği, halka açık şirketlerde yüzde 5, diğerlerinde yüzde 10 ve üzerindeki sermaye payı değişiklikleri ile kontrol değişikliği sonucunu doğuracak her türlü işlem kurul iznine tabi olup lisans hissedarlarının belirli koşullarda lisanslarına dercedilmesi söz konusu olmaktadır.

Düzenlemeyle, ortaklık yapılarının takip edilmesi, lisansa dercedilmesi gibi bürokratik işlemlerin ortadan kaldırılması amacıyla, bu hükmün kaldırılmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır. Bu hâliyle, şirketlerdeki sermaye payı değişiklikleri kamu bilgi ve denetiminden kaçırılmış olacak, şeffaflık ilkesi ihlal edilmiş olacaktır. Haksız rekabet ve tekelleşmenin varlığını tespiti yarayan bilgiler kamunun gözünden kaçırılmış olacaktır.

Bu madde, kamu denetiminin yok edilmesine ve şeffaflık ilkesinin yok edilmesine yöneliktir. Bu durumdan kaynaklı olarak maddenin teklif metninden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Tarifesi düzenlemeye tabi tüzel kişiler” ibaresini buraya koymuşuz. Ne demek tarifesi düzenlemeye tabi tüzel kişiler?

Hacı Ali Bey, buyurun.

Sayın milletvekilim neye ihtiyaç hissetti de size bunu getirdi?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Anlatayım efendim.

Sayın Başkanım, şimdi, konu aslında biraz bürokrasiyi azaltmak amacıyla. Yoksa, sayın vekilimizin dediği gibi biz takip etmeyi bırakacak değiliz. Çünkü, kanunun hem üretim faaliyeti başlıklı maddesinde hem de tedarik faaliyeti başlıklı maddesinde “Herhangi bir tüzel kişi, herhangi bir hissedar Türkiye’de toplam üretilen veya toplam satışı yapılan enerji miktarının yüzde 20’sinin üzerine çıkamaz.” diye maddemiz var. Biz bunun için zaten kontrol edeceğiz, kontrol etmeye devam edeceğiz; yalnız, ortaklık yapısı değişikliği için önceden izin alınması sistemini ortadan kaldıracacağız. Yoksa biz yine, ortaklık yapısını şirketlerden isteyeceğiz ama bunun için öncesinde bir izin veya onay gibi bürokratik bir süreci ortadan kaldıracamız, yoksa takibimiz ve bizim şu andaki lisans programımızın içerisinde bize başvururken ortaklık yapılarını yine sisteme ekleyeceğiz.

Buradaki asıl istediğimiz şey şuydu: Bizim normal şartlarda herhangi bir bölgedeki 1 megavatlık santral sahibi olan bir insanın ortaklık yapısının değiştirilmesiyle asıl tekel niteliği olan, tarifesi düzenlemeye tabi olan elektrik dağıtım şirketleri gibi, tarifesini bizim düzenlediğimiz ve vatandaşla doğrudan hizmet eden şirketlerin ortaklık yapısında bir şey varken bunun öncesinde izin almalarını hâlâ devam ettiriyoruz. Ama normal şartlarda piyasada işlem yapan bir tedarik şirketi, görevli olmayan tedarik şirketlerinin ortaklık yapısında halka...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hacı Ali Bey, “tarifesi düzenlemeye tabi işletmeler” bu metne koymasak yüzde 10’un içine mi giriyordu?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Yok, girmiyordu efendim, çünkü onların orijinal metninde de zaten değişiklikleri onaya tabiydi hepsiyle beraber.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Niye getirdik o zaman biz bu tarife düzenlemesini? Zaten yapabiliyorsanız niye bizi yoruyorsunuz, MİGEM, MAPEG gibi?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim şöyle, “Zaten yapabiliyoruz.” dediğimiz şey şu: Şu anda bütün herkes bizden onay almak zorunda ortaklık yapısını değiştirmek için, yüzde 10’un üzerinde olanlar.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) - Yani şöyle örnek vereyim Başkanım, 1 megavat üretim sahası olan şirket de, 100 megavat üretimi olan şirket de yüzde 10 ve üzeri hisse hareketlerinde EPDK’ye gidiyor; 500 kilovat var, 1.200 kilovat var, 5 megavat var. “Tarifesi düzenlemeye tabi şirketler” dediğimiz, lisans ihaleleriyle veya özelleştirme ihaleleriyle işletme hakkı devredilen elektrik dağıtım şirketleri, doğal gaz dağıtım şirketleri hariç üretim şirketlerine ağırlıklı olarak bu hisse hareketlerinde kurul karardan...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben şunu soruyorum: Hacı Ali Bey diyor ki, bu tarifesini düzenlemeye tabi olan tüzel kişiler için bunu koymadığımız takdirde yüzde 10’un içine mi giriyor bunlar, yüzde 5’e mi giriyor?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim, bakın, şu anda elektrik piyasasında işlem yapan herhangi bir lisans sahibi şirketin, yüzde 10’un üzerinde bir hisse değişikliği kurul iznine tabi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Eyvallah ama buraya siz bunu niye getirdiniz?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Bunu, şundan getirdik efendim: “Tarifesini düzenlemeye tabi” dediğimiz elektrik dağıtım şirketleri, görevli tedarik şirketleri ve TEİAŞ’ımız var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bunu koymadan önce neredeydi bu şirketler?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Hepsinin içerisindeydi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Neydi yani, 5 mi, 10 mu?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Yüzde 10’un içerisindeydi zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yüzde 10’un içerisindeydi yani, işte onu soruyorum.

Şimdi, bu yüzde 10 değişiklik yüzde 9,9 değişiklik olursa sana gelmiyordu.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, sen “Böyle stratejik öneme sahip dağıtım şirketlerin yüzde 9,9 değişikliğini riskli buluyorum. Bu, yüzde 4,99 değişirse, hâkim ortakta belirgin bir şekilde güç sahibi olmasını etkileyecek durumu ben yüzde 5’e aldım, onun için bu şirketler yüzde 5’in altındaki değişiklikleri kendisi yapsın, yüzde 5’i geçerse bana gelsin. Ben izin veririm, vermem.” diyorsun öyle mi?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Düzenlemeye tabiler için böyle, düzenlemeye tabi olmayanlar içinse... Az önce sayın vekilimizin de örnek gösterdiği gibi düşünün, 3 tane ortakınız, 1 megavatlık bir santraliniz var. Bu, 3 tane ortak kendi arasında yüzde 10’dan fazla bir pay değişikliği yapıyorsa bu da bizim iznimize tabiydi.

TACETTİN BAYIR (İzmir) - Ne amaçlıyorsunuz burada, önemli olan bu?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Buradaki amaçladığımız sistem şu efendim....

TACETTİN BAYIR (İzmir) - Tekelleşmeyi mi engelliyorsunuz, ne yapıyorsunuz?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Hayır, biz bürokratik bir süreci ortadan kaldırıyoruz. Bir insan, bir şirket sahibi, 3 tane ortağı var, birine satmak isterse....

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, biz onu buradan da kaldırıyoruz.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Evet, düzenlemeye tabi olanları bırakıyoruz; düzenlemeye tabi olmayanları, üretim santrallerini...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Diğerleri kısmını... Ama yine aynıysa duruyor, durmuyor mu?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim, bakın, eski metinde...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Tarifesini düzenlemeye tabi olanlar...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kontrol değişikliği kısmını mı getirmiş oluyoruz burada?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ - Eski metinde şunu diyor efendim: “Kurum tarafından çıkarılan, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin aşağıda belirtilen işlemleri kurul iznine tabidir. Piyasada faaliyet gösteren şirketler...” Şimdi, bu izne tabi olanlar nedir? Halka açık olan şirketlerde yüzde 5, diğerlerinde yüzde 10 ve üzerindeki sermaye payı değişiklikleri, bütün şirketler için bahsediyoruz; (b) kısmında kontrol değişikliğinin sonucunu oluşturacak her tür işlem. Bütün şirketlerden bahsediyoruz. Tesislerin mülkiyetinin ve kullanım hakkının değişmesi sonucu doğuran bütün işlemler...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hacı Ali, (b)’yi sen almışsın, (a)’nın içine koymuşsun.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ - (b)’yi alıp (a)’nın içerisine koyduğumda sadece tarifesi düzenleme olanlar kaldı, diğerlerini çıkarttık. Bu maddenin içerisinde tarifesi düzenlemeye tabi olan tüzel kişiler hariç hiç kimse kalmadı.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Halka açık şirketler ile tarifesi düzenlemeye tabi olanlar kaldı?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ - Tarifesi düzenlemeye tabi olanlar kaldı sadece efendim. Üretim santralleri de, tedarik lisansı sahibi kişiler de...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tarifesi düzenlemeye tabi olan şirketlerden sadece halka açıkları aldın sen.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ - Halka açıklarda yüzde 5...

Efendim, bakın...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Halka açık kısmı başka bir kanundan geliyor bildiğim kadarıyla. O kanundan geliyor.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ - Evet, o Ticaret Kanunu’ndan geliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Halka açık şirketler Türk Ticaret Kanunu’ndan geliyor.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ - Evet.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – EPDK’nin oradaki sınırı yüzde 10.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, önemli bir soru sorduk.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ben biraz önce söyledim derdimizi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, arkadaş, önerge sahibi vazgeçti.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yok, ben vazgeçmedim.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ - Çok kısa söyleyebilir miyim efendim? Piyasada faaliyet gösteren, bizden lisans alan herkesin ortaklık payı değişikliği halka açıksa yüzde 5, halka açık değilse yüzde 10 üzerindeki bütün değişiklikleri bizim iznimize tabiydi. Biz, bunların ortaklık yapılarını rekabet için takip ediyorduk, yasaklar için takip ediyorduk. Biz, takibi yine yapacağız ama az önce bahsettiğimiz gibi ticareti engelleyecek, bizden izin alıyor; altı ay içerisinde satış yapılmıyor, tekrar onay almak istiyor. Biz dedik ki bunlar bizden izin almasın, biz yine takip edelim ama sadece tarifesi düzenlemeye tabi olanları bırakalım işin içerisinde, bunları kabul edelim dedik sadece.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

31’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 32 - 6446 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına (ç) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve sonraki bentler buna göre teselsül ettirilmiş, beşinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “tesislerinin sisteme” ibaresi “tesislerinin iletim sistemine” şeklinde değiştirilmiş,

ikinci cümlesine “çerçevesinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “iletim sistem kullanım bedelinden mahsup edilmek suretiyle” ibaresi eklenmiş ve üçüncü cümlesinde yer alan “on” ibaresi “beş” şeklinde değiştirilmiştir.

“d) İletim sisteminin normal işletme koşulları içerisinde işletilmesi ile işletme güvenliği ve bütünlüğü üzerinde risk oluşturan durumlara ilişkin olarak bağlantı ve sistem kullanım anlaşmalarında düzenlenen sistem kullanım ihlallerinin takibini yapmak, ihlal durumu tespit edilen tüzel kişilere sistem kullanım anlaşmasında düzenlenen cezai şartları ve diğer yaptırımları uygulamak.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 32’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 33 - 6446 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin onikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(15) 4628 sayılı Kanunun mülga geçici 14 üncü maddesi kapsamında bağlantı görüşü oluşturularak tesis edilmiş ve/veya edilecek enerji nakil hatları ile ilgili olarak, önlisans veya lisans sahibi tüzel kişiler tarafından Kuruma başvuruda bulunularak, dağıtım sisteminden bağlantı talep edilmesi halinde, bağlantı talebi meri mevzuat kapsamında değerlendirilir. Bu kapsamda TEİAŞ ile yapılan bağlantı anlaşması sonlandırılmak suretiyle dağıtım şirketiyle bağlantı anlaşması düzenlenir. TEİAŞ ile yapılan bağlantı anlaşması uyarınca tesis edilmiş olan enerji nakil hatları ile diğer şebeke unsurları, işletme ve bakım hizmetleri karşılığında, ilgisine göre ilgili dağıtım şirketi veya TEİAŞ tarafından iz bedelle devralınır.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 33’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 34 - 6446 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “Kanunda kaynak türü bazında” ibaresi “Kanun kapsamında” şeklinde değiştirilmiştir.

“g) Bağlantı anlaşmasındaki sözleşme gücü ile sınırlı olmak kaydıyla yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 34’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34’üncü madde üzerine bir açıklama talebi var.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Sadece bir açıklama istiyorum yani neden Bakanlığın denetim yetkisi tamamen devrediliyor kurumlara?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, hâlihazırdaki metninde de zaten Bakanlığın denetim yetkisini devredebileceğini ifade ediyor. Fakat bu konudaki ihtisas sahibi kurumlara yaptırıyor. Mesela TEDAŞ Genel Müdürlüğüne biz şu anda dağıtım şirketlerinin yıllık denetimlerini yaptırıyoruz. Dolayısıyla yapacağı masrafla alakalı da bu kurumların bir ödenekten, Bakanlık adına konulan bir ödenekten karşılanması gerekiyor çünkü bizim bu verdiğimiz görev nedeniyle istihdam yapıyor, personel çalıştırıyor ve bir gidere katlanıyor. Başka da bir gelir kalemi TEDAŞ’ın pek kalmadı. Onun için yani bir ticari faaliyeti yok. Dolayısıyla biz Bakanlık olarak TEDAŞ’a bu denetim görevini verdiğimizde buna karşılık da kendilerine bir ödenek aktarmamız gerekiyor diye böyle bir ihtiyaç hasıl oldu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 35’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 35- 6446 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) 11 inci maddenin onuncu fıkrası uyarınca Borsa İstanbul Anonim Şirketi tarafından işletilecek olan piyasalara ilişkin 6362 sayılı Kanun hükümleri saklı olmak üzere, dağıtım şirketleri hariç elektrik piyasası faaliyetleri ile lisanssız faaliyet gösteren kişilerin bu Kanun kapsamındaki inceleme ve denetimi Kurum tarafından; elektrik dağıtım şirketlerinin denetimi ise Bakanlık tarafından yapılır. Ancak Bakanlık, elektrik dağıtım şirketlerinin denetimini, Kurum da dahil olmak üzere bu konuda ihtisas sahibi olan kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yapabileceği gibi bu kurum ve kuruluşlara kısmen veya tamamen yetki devretmek suretiyle yaptırmaya da yetkilidir. Bakanlığın ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarından bu konuya ilişkin olarak yapacağı talepler süresinde karşılanır. Yetki devri yapılması halinde kendisine yetki devredilen veya birlikte yapılacak kurum veya kuruluşun denetim işlemleri için yapacağı her türlü masraf Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanır. Bakanlık tarafından düzenlenen veya karara bağlanan denetim raporları Kuruma bildirilir. Denetim raporu sonucuna göre gerekli yaptırım ve işlemler Kurul tarafından karara bağlanır.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ - Madde üzerinde 2 adet önerge var, okutup işleme alıyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 35'inci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 35'inci maddeyle dağıtım şirketlerinin Bakanlık tarafından yapılan denetimlerinde görevlendirilen kamu kurum ve kuruluşlarına ait denetim elemanlarının giderleri ile denetime ilişkin her türlü masrafların Bakanlık bütçesine dâhil edilmesi öngörülmektedir.

Dağıtım şirketlerinin denetim giderleri kamuya yüklenmekte ve Bakanlığın tamamen denetimden çıkmasını sağlayacaktır. Dağıtım şirketlerinin doymayan iştahına yardımcı olunuyor, dağıtım şirketlerini denetleme özelleştiriliyor, yetmiyor parasını da biz veriyoruz yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, hayır. Başka bir kamu kurumu denetliyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Özelleştiriyor. Dışarıya gidiyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Başka bir kamu kurumu denetliyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hayır, hayır. TEDAŞ, kamu kurumu denetliyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Peki, başka bir kamu kurumu düzenleniyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani Enerji Bakanlığı diyor ki: “TEDAŞ sen denetle, EİAŞ sen denetle.” Bu işte uzman şeylere diyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani bu gerekçeyle biz metinden çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 35'inci maddesiyle değiştirilen 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 15'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya tamamen” ifadesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan (Kocaeli) ve arkadaşları

Gerekçe:

Teklifin değiştirdiği 6446 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin (1)'inci fıkrası elektrik dağıtım şirketlerinin denetimiyle ilgilidir. Bahsi geçen denetimde yetkili kurum Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığıdır. Bakanlık denetimi ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yapabileceği gibi aynı zamanda bu yetkisini ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilmektedir. Madde teklifiyle Bakanlığın denetim yetkisini Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu da dâhil olmak üzere kısmen veya tamamen ihtisas sahibi kurum ve kuruluşlara devredebilmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca birlikte denetim yaptığı veya yetki devri yapması hâlinde yetki devredilen kuruluşların denetim işlemleri için yapmak zorunda kalacakları masrafların Bakanlık bütçesine konulan ödenekten karşılanması amaçlanmaktadır. Bu düzenlemede Bakanlığın denetim yetkisinden “tamamen” vazgeçmesi sakıncalıdır. Önerge, bu sorunu gidermeye yönelik olarak hazırlanmıştır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu önerge doğrultusunda bir soru sorayım: Tamamen devrettiğiniz takdirde bu geri alınamaz yetki devri mi Sayın Bakan Yardımcım? İstedığınız zaman geri alır mısınız, sözleşme mi var elinizde?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii, biz sözleşme yapıyoruz. “Tamamen”den kasıt şu: Konu alanları itibarıyla bütün denetimleri mi yapsın, yoksa ileride TEDAŞ sen işletme bakım faaliyetlerini, yatırım faaliyetlerini denetle, Maliye Bakanlığının falanca kurumu sen, mali satın alma işlemlerini denetle...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Esas söz sahibi Enerji Bakanlığı yetki devrini yapabiliyor ama geri alabiliyor sözleşme çerçevesinde.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii, süreli yetki devri.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani bu kanun çerçevesinde yetki sonsuz olmuyor, geri alınamaz bir yetki değil.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Değil, hayır. Süreli.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

35'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 36- 6446 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin ikinci ve üçüncü cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bağlantı tarifeleri, şebeke yatırım maliyetlerini kapsamaz; bağlantı yapılan tüketim tesisinin iç tesisatının ve üretim tesisinin şalt sahasının dağıtım şebekesine bağlanması için inşa edilen bağlantı hattı kapsamında katılan masraflar ile sınırlıdır. Bağlantı hattının tüketici veya üretici tarafından tesis edilmesi hâlinde, bağlantı hattı işletme ve bakım sorumluluğu karşılığı dağıtım şirketine devredilir, bu tüketicilerden ve üreticilerden bağlantı bedeli alınmaz.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 36’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 37- 6446 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Taşınmaz temini işlemleri

MADDE 19- (1) Elektrik piyasasında üretim faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemleri ile ilgili olarak;

a) Üretim faaliyetinde bulunan önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin önlisans veya lisansa konu faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini taleplerine yönelik işlemler, 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine göre Kurum tarafından yürütülür. Taşınmaz temini talepleri Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi halinde Kurul tarafından karar alınır. Bu kapsamda alınan kararlar, kamu yararı kararı yerine de geçer ve herhangi bir makamın onayına tabi değildir.

b) Kamulaştırma ve/veya devir yoluyla elde edilen taşınmazların mülkiyeti ve/veya üzerindeki sınırlı aynı haklar üretim tesislerinin mülkiyetine sahip olan ilgili kamu kurum veya kuruluşu adına, bunların bulunmaması halinde ise Hazine adına tescil edilir. Hazine adına tescil edilen veya niteliği gereği tapuda terkin edilen taşınmazlar üzerinde Hazine taşınmazlarının idaresiyle sorumlu ve görevli olan kamu kurumu tarafından, lisansın geçerlilik süresi ile sınırlı olmak üzere, lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir ve/veya kullanma izni verilir. Bu işlemlere konu edilemeyecek olanlar için ise bedel alınmaksızın kiralama yapılır.

c) Kamulaştırma, devir, irtifak hakkı tesisi, kullanma izni, kiralama gibi işlemlere ilişkin bedeller ve projeden kaynaklı tazminatlar ile bu işlemlere ilişkin diğer giderler, önlisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişileri tarafından ödenir. Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazlar veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler üzerinde tesis edilen irtifak hakkı, kira ve kullanma izni sözleşmelerinde, sözleşmenin geçerliliğinin önlisans veya lisansın geçerlilik süresi ile sınırlı olacağı hükmü yer alır.

ç) Önlisans sahibinin lisans alamaması ya da önlisans veya lisansın sona ermesi ya da iptali hâlinde, önlisans veya lisans sahibi tüzel kişiler tarafından ödenmiş bulunan kamulaştırma bedellerine ilişkin olarak, kamulaştırılan taşınmazların üzerinde irtifak hakkı tesis edilmek, kiralamak ve/veya kullanma izni verilmek suretiyle başka bir önlisans veya lisans sahibinin kullanımına bırakılması durumunda, kamulaştırma bedeli lehine irtifak hakkı tesis edilen, kiralanan ve/veya kullanma izni verilen önlisans veya lisans sahibi tarafından kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenir.

(2) Elektrik piyasasında dağıtım faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemleri ile ilgili olarak;

a) Dağıtım faaliyetinde bulunan lisans sahibi özel hukuk tüzel kişilerinin lisansa konu faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini taleplerine yönelik işlemler, 2942 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre TEDAŞ tarafından yürütülür. Taşınmaz temini talepleri TEDAŞ tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi halinde TEDAŞ tarafından karar alınır. Bu kapsamda alınan kararlar, kamu yararı kararı yerine de geçer ve herhangi bir makamın onayına tabi değildir.

b) Temin edilen taşınmazların mülkiyeti ve/veya üzerindeki sınırlı ayni haklar TEDAŞ adına tescil edilir. Bu taşınmaz ve hakların kullanımı, lisans süresi ve dağıtım faaliyeti ile sınırlı olmak üzere, ilgili lisans sahibi özel hukuk tüzel kişisine aittir.

c) Özel hukuk tüzel kişileri tarafından faaliyette bulunma hakkı edinilen dağıtım bölgelerinde özelleştirme tarihi itibarıyla mevcut olan dağıtım tesislerinin bulunduğu ve bu tarih itibarıyla kamulaştırma kararları alınmamış veya kamulaştırma kararı alınmakla birlikte kamulaştırma işlemleri tamamlanmamış taşınmazların kamulaştırması TEDAŞ tarafından yapılır, tapuda TEDAŞ adına tescil edilir, kamulaştırma bedelleri ile bu işlemlere ilişkin diğer giderler TEDAŞ tarafından ödenir.

ç) Özel hukuk tüzel kişileri tarafından faaliyette bulunma hakkı edinilen dağıtım bölgelerinde özelleştirme tarihi sonrasında yapılan yeni dağıtım tesisleriyle ilgili taşınmaz temini işlemlerinin gerektirdiği bedeller ile bu işlemlere ilişkin diğer giderler, ilgili lisans sahibi tüzel kişi tarafından ödenir ve tarifeler yoluyla geri alınır.

d) Süresinin bitmesi nedeniyle dağıtım lisansının sona ermesi halinde, tarifeler yoluyla geri alınamayan taşınmaz teminine ilişkin bedeller, TEDAŞ tarafından ilgili özel hukuk tüzel kişisine iade edilir.

(3) 2942 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi uyarınca kamulaştırılan taşınmazın sahibi veya mirasçıları tarafından geri alınması durumunda, taşınmaz sahibi veya mirasçıları tarafından geri ödenecek bedel, kamulaştırma bedelini ödemiş olan tüzel kişiye ödenir.

(4) Kamu tüzel kişiliğini haiz olan ve elektrik piyasasında üretim, iletim veya dağıtım faaliyetinde bulunan önlisans veya lisans sahibi kamu tüzel kişilerinin önlisansa veya lisansa konu faaliyetleri ile ilgili taşınmaz temini işlemleri, 2942 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre, bu tüzel kişiler tarafından yürütülür ve elde edilen taşınmazların mülkiyeti veya üzerindeki sınırlı ayni haklar bu kamu tüzel kişileri adına tescil edilir. Bu fıkra kapsamında, Hazinesin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler için önlisans veya lisans sahibi kamu tüzel kişileri lehine, lisans süresince bedelsiz irtifak hakkı tesis edilir, kiralama yapılır veya kullanma izni verilir.

(5) Bu maddede belirtilen hususlara ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelik ile düzenlenir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 37’nci madde üzerinde bir açıklama isteği var.

Buyurun Tahsin Bey.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Evet, teklif sahibi milletvekiline soruyorum. Burada kamulaştırma yetkisi neden EPDK ve TEDAŞ’a veriliyor? Bir açıklama getirir misiniz? Az önceki maddede hadi tamamen denetim yetkisi verdik, 35’inci maddede ama burada kamulaştırma yetkisi veriyoruz. Onun için burada denetimsizliğe yol açmaz mı kamulaştırma yetkisi vermek?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Buna ilave bir soru da ben ekleyebilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun Tacettin Bey.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Şimdi, EPDK aslında diğer kamu kurumlarının kamu yararı bakımından izin ve onay sürecini aramayacak burada, öyle anlaşılıyor yani daha doğrusu kamu yararının ne olduğuna da kendisi karar verecek. Şimdi, bence bu maddeyle sadece hız ve çıkar uğruna –şirketlerin çıkarları da gözetilerek- devlet kamulaştırmada büyük hatalara sürüklenebilir. Kırsal bölgelerde özellikle, hızla ve devlet eliyle “kamulaştırma” adı altında servet değişimine,

mülksüzleştirmeye yol açabilir bu madde. Manisa Salihli Çapaklı'da Ege Biyogaz Enerji Santrali, acele kamulaştırma örneğiyle 24/7/2020'de... Benzer düzenleme 43'üncü maddede mevcuttur aslında. Yani 43'üncü maddede olan şey burada da var. Bunu belirtmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Nevzat Bey, buyurun.

NEVZAT ŞATIRLIOĞLU (İstanbul) – Kısaca bir izahat yapacağım, ondan sonra konunun uzmanı arkadaşımıza sözü bırakacağım.

Şimdi, dağıtım şirketlerinin kamulaştırma işlemleri TEDAŞ tarafından... Ki TEDAŞ, 21 tane dağıtım bölgesi şirketlerinin işletme hakkı devir sözleşmesiyle işletmelere devredildi ve sürelerinin sonunda bunlar devlete geri dönecek. Dolayısıyla aslında mülkün sahibi Enerji Bakanlığı yani TEDAŞ. Dolayısıyla burada yapılacak dağıtım faaliyetleriyle ilgili kamulaştırma işlemlerinde TEDAŞ'ın söz sahibi olması kadar daha doğal bir şey olamaz.

Diğer hususlarla ilgili, bilhassa üretim santralleriyle ilgili hususlar... Daha önce yine EPDK tarafından yapılıyordu kamulaştırma işlemleri fakat bir süre Milli Emlak Genel Müdürlüğüne geçti Maliye Bakanlığı uhdesinde. Fakat iş ve işlemler birazcık fazla uzamaya başladı orada, bürokratik engeller çıkmaya başladı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Niye çalışmamışlar?

NEVZAT ŞATIRLIOĞLU (İstanbul) – Ve bunu tekrar EPDK'ye daha önce yürüttüğü şekliyle iade uygun gördük.

Başkanım, arzu ederseniz bunun alt teknik detaylarını EPDK'den ilgili daire başkanı arkadaşımız izah etsinler.

EPDK KAMULAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FEYZİ YAR – Sayın Başkan, Feyzi Yar, EPDK Kamulaştırma Daire Başkanlığı.

Şu anda mevcut hâliyle elektrik üretimine ilişkin kamulaştırmalarda 3 kurum devrede; önce biz kamu yararı kararı alıyoruz, sonra Milli Emlak Genel Müdürlüğü kamulaştırma kararı alıyor, mahkemeleri de Muhakemat Genel Müdürlüğü avukatları takip ediyor. Dolayısıyla da 20 aşamadan geçiyor sonuçlanabilmesi için. Mevcut düzenlemeyle tek merkezden hizmet vereceğiz ve 10 aşamaya düşecek. Dolayısıyla büyük bir bürokrasi azalmış olacak.

Dağıtımla ilgili olarak da şu anda TEDAŞ kontrolleri yapıyor sonra Kurumumuza geliyor; biz, kamu yararı kararı alıyoruz, tekrar TEDAŞ'a gönderiyoruz; TEDAŞ kamulaştırma kararı alıyor ve kamulaştırmaları sonuçlandırıyor. Bu da aşağı yukarı 16 aşamada sonuçlanıyor. Yeni teklifle birlikte bu, 10 aşamaya düşecek, ciddi oranda bürokrasi azalmış olacak, en azından kurumlar arasında şirketler dolaşmayacak, tek merkezden hem dağıtımda hem üretimde hizmet almış olacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani buradan siz, EPDK'ye verilmesine mi yapıyorsunuz, “Şirket niye mi yapıyor?” diyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN - Kamulaştırma yetkisini kuruma veriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – EPDK'ye...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Daha önce kimdeydi bu yetki?

EPDK KAMULAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FEYZİ YAR – Sayın Başkanım, 2013 öncesinde de aynı şekilde düzenleme vardı ve bizdeydi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 2013’te de EPDK’de yetki var mıydı?

EPDK KAMULAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FEYZİ YAR – Vardı efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Biz ne yapıyoruz burada? Yetkiyi size mi veriyoruz kanunda yoksa var olan yetkiyi...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Alıyoruz yetkisini.

EPDK KAMULAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FEYZİ YAR – Şu anda kamu yararı kararını biz alıyoruz, kamulaştırma işlemlerini elektrik üretimlerinde Millî Emlak yapıyordu, elektrik dağıtımında da şu anda kamu yararı kararını biz alıyorduk, kamulaştırma işlemlerini TEDAŞ yapıyordu. Teklifte ise elektrik dağıtımlarda bütün işlemleri TEDAŞ yapacak, elektrik üretimlerde bütün işlemleri bizim kurum yapacak.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Zahmet olduğu için TEDAŞ’a devrediyorlar!

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani bir kamudan başka bir kamuya devrine mi itiraz ediyorsunuz?

TACETTİN BAYIR (İzmir) - Hayır, bunun kara listede olmasından dolayı şüphemiz var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kim kara listede?

TACETTİN BAYIR (İzmir) - EPDK.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – EPDK, benim için gurur kaynağı ya.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – O tahsilatla ilgili konu, EPDK’yle ilgili değil.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Tahsilat konusunda çok şeyler ya, yüzde 4’ünü tahsil edebilmişler, çok ağır çalışan bir kurum yani!

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tahsilatı EPDK yapmıyor, Maliye yapıyor tahsilatları.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O bizim yaptığımız kanunlarla ilgili, ha bire zam üstüne zam yaptırıyorsunuz, biz de sizi kıramıyoruz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) - Biz yapıyoruz değil mi zammı!

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 37’nci maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasının arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 37’nci maddeyle üretim faaliyetlerine ilişkin taşınmaz temini işlemlerinin tümü EPDK, dağıtım faaliyetlerine ilişkin taşınmazların temini işlemlerinin tümünün TEDAŞ tarafından yapılması öngörülmektedir. Mevcut düzenlemede üretim faaliyetlerine ilişkin kamulaştırma işlemleri Maliye Bakanlığı tarafından yapılmaktadır.

Düzenlemeyle taşınmaz teminine dair kurul kararının tek başına kamu yararı kararı yerine geçeceğine ve hiçbir makamın onayına tabi olmadığına dair düzenlemeyle Kamulaştırma Kanunu'nun 6'ncı maddesindeki kamu yararı kararının onaylanmasına dair prosedür atlanmış olacaktır. Çabuklaştırma, basitleştirme gerekçesiyle kamu yararının tespitine dair denetim mekanizması ortadan kaldırılmış olacaktır. Kamu yararına hizmet etmeyen, sermayeyi önceleyen kamulaştırma işlemlerinin hızlı ve denetimden uzak gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

“Bürokratik işlemleri hızlandırma” adı altında kamu yararı için yapılan denetimlerin yapılmaması için çıkarılmaya çalışılan bir maddedir. Denetim olmaması halkın ve kamunun yararına değildir. Bu nedenle maddenin tekliften çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani ben de maddeyi okudum, hakikaten sadeleştirmişler. Daha önceki “Şu şirketleri Maliye Bakanlığı kamulaştırsın, şunları da TEDAŞ kamulaştırsın.” işini daha da sadeleştirmişler, netleştirmişler, hepsini...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – EPDK'nin bir onayı oluyordu yani.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, onay yok, maddeyi okursanız onay yok. Kamulaştırma kararını EPDK veriyor, diyor ki: “Ben burayı uygun gördüm kamulaştırıyorum, kamu yararı kararı aldım.” Maliye Bakanlığına diyor ki...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın ne diyorum, maddeyi okuyun “Kurum tarafından değerlendirilir ve uygun görülmesi hâlinde kurul tarafından kamu yararı kararı verilir. Söz konusu karar çerçevesinde gerekli kamulaştırma işlemleri 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nda belirtilen esaslar dâhilinde üretim faaliyetlerinde bulunan ön lisans veya lisans sahibi özel hukuk tüzel kişiler için Maliye Bakanlığı -şunlar için Maliye Bakanlığı kamulaştırır, EPDK karar alıyor, o karar çerçevesinde kamulaştırmayı yapıyor-dağıtım faaliyetinde bulunan lisans sahipleri için TEDAŞ tarafından yapılır.” Yani kurul karar alıyor, ben bunu uygun gördüm, diyor ki: “Arkadaş, ben bu kamulaştırma işini yapamam, Maliye Bakanlığı sen yap, TEDAŞ sen yap.” diyor, bunlar burayı sadeleştirmişler.

Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 37'nci maddesiyle değiştirilen 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 19'uncu maddesinin (1/a) ve [2(a)] fıkralarında geçen “Bu kapsamda alınan kararlar, kamu yararı kararı yerine de geçer ve herhangi bir makamın onayına tabi değildir.” cümlelerinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kadim Durmaz

Kocaeli

Adana

Tokat

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

6446 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde yapılmak istenen değişiklikle üretim tesislerinde kamulaştırma işlemleri Maliye Bakanlığından alınarak EPDK'ye verilmektedir. Üstelik yapılan düzenlemeyle EPDK'nin ve TEDAŞ'ın kararı kamu yararı yerine geçmekte ve başka kurumdan kamu yararı kararı almaya gerek kalmamaktadır. Hiçbir makamın onayına tabi olmayan bu düzenlemeyle Kamulaştırma Kanunu'nun 6'ncı maddesindeki kamu yararı kararının onaylanmasına dair prosedür atlanmış, dikkate alınmayacaktır. Teklif, çabuklaştırma ve basitleştirme gerekçesiyle kamu yararının tespitine dair denetim mekanizmasını ortadan kaldırmaktadır. Teklif, bu sorunları gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 37'nci madde kabul edilmiştir.

MADDE 38- 6446 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- (1) 8 inci maddenin ikinci fıkrasının (d) bendinin uygulamasından kaynaklanan uyumsuzluklar idari yargıda görülür.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 38'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 39- 6446 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4- (1) Aşağıda belirtilen iş ve işlemleri yapmak üzere görevlendirilen personel hakkında, 3213 sayılı Kanunda belirlenen ve madencilik faaliyetlerinin incelenmesi ve denetlenmesi için görevlendirilen personele uygulanan harcıraha ilişkin hükümler uygulanır.

a) Bu Kanun kapsamında elektrik dağıtım şirketlerinin faaliyetlerinin denetlenmesi, incelenmesi ve kontrolü için görevlendirilenler.

b) Bakanlık personelinin, elektrik üretim tesislerinde kullanılan yerli aksamın imalat ve tesis denetimi ile görevlendirilenler de dahil olmak üzere, 5346 sayılı Kanun kapsamında elektrik üretim tesislerine ilişkin denetim faaliyetleri ile 18/4/2007 tarihli ve 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu kapsamında yürütülen denetim faaliyetleri ve elektrik üretim tesislerinin kabul işlemleri için görevlendirilenler.

(c) TEİAŞ'ta 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bendi kapsamında görev yapan personelden, açık ve kapalı trafo merkezleri ile enerji nakil hatlarının denetimi, tesisi, bakımı veya kontrolü hizmetleri için görevlendirilenler.

(2) Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir kesintiye tabi tutulmaz.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 39'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 40- 6446 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1- (1) Düzenlemeye tabi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları Kurum tarafından hazırlanan tebliğ ile düzenlenmiş fiyat eşitleme mekanizması içerisinde tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri ile görevli tedarik şirketleri yer alır.

(2) Fiyat eşitleme mekanizması 31/12/2025 tarihine kadar uygulanır. Fiyat eşitleme mekanizmasının uygulandığı süre boyunca ulusal tarife uygulamasının gerekleri esas alınır ve ulusal tarifede çapraz sübvansiyona yer verilir. Ulusal tarife, Kurumca hazırlanır ve Kurul onayıyla yürürlüğe girer.

(3) İkinci fıkra kapsamındaki sürenin beş yıla kadar uzatılmasına Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(4) Fiyat eşitleme mekanizmasının uygulandığı dönemde tüm hesaplar ilgili mevzuata göre ayıştırılarak tutulur.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 40’ıncı madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 40’ıncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Müzeyyen Şevkin

Kadim Durmaz

Kocaeli

Adana

Tokat

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Çetin Osman Budak

Manisa

Antalya

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Önergeyi mi açıklıyorsunuz?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yok, madde üzerinde konuşacağım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Tarhan, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; benim bir önerim var: Biz, Sayın Başkanı Kanunlar kararnameye gönderelim, en azından daha açık... Komisyon Başkanı... Bizim işimiz de kolaylaşmış olur, hem kanunların da sahibi olur; milletvekilleri imzayı atıyorlar, çıkmıyorlar. Biz, kendimize Komisyondan yeni bir Başkan seçelim diye düşünüyorum. Çünkü her madde üzerine yorumlar yapıyor.

Değerli milletvekilleri, 40’ıncı madde milletin, üreticilerin, esnafın, özellikle halkın beklediği bir madde. Ne anlamda beklediği? Kayıp kaçak bedellerinin artık elektrik faturalarından kaldırılması. Bütün milletin umudu, Büyük Millet Meclisinden çıkacak bir kanunla veya uzatılmayarak faturaların -özellikle bu pandemi sürecinde- yarı yarıya vergi alan faturaların düşürülmesi.

Yıllardan beri tartışıyoruz; kayıp bedel, kaçak bedel, özellikle doğu-güneydoğu arasında sürekli tartışmalara yol açıyor. Batıdaki halkımız diyor ki: “Ya, çalınan elektriğin parasını ben neden ödeyeyim?” Doğudaki vatandaşlara baktığımız zaman, güneydoğudaki vatandaşlara baktığımız zaman aslında kaçak çok düşük bir oranda; asıl sorun kayıp. Yani taşıma, altyapı tesisatları, altyapısı bitirilmediği için özellikle son yıllarda “özeleştirme” adı altında elektrik dağıtım şirketine devredilen sistemden dolayı altyapıda doğru dürüst yatırımlar yapılmıyor. Yatırımlar yapılmadığı için elektrikte büyük oranda kayıp ortaya çıkıyor. Bizim tartışmamız gereken asıl sorun -özellikle milletin seçtiği vekillerin tartışması gereken sorun- insanlar neden kaçak elektrik kullanmaya teşvik ediliyor? Elektriğin pahalı olmasından dolayı, sürekli zam gelmesinden; artı, yüksek oranda vergilerin oluşmasından dolayı sürekli sorunlarla karşı karşıyayız. Bir örnek vereyim; Urfa’da, 100 dönüm arazisi olan bir çiftçimiz şunu söylüyor: “70 bin lira elektrik ödüyorum. Ne ekeceğim de ne biçceğim.” 70 bin lira! Biz, şöyle değerlendirelim: 70 bin lira elektrik parası ödeyen bir çiftçi aslında 35 bin liralık elektrik yakmış oluyor. Yani 35 bin lira vergi ödüyor. Biz, bir maddeyle sadece beş yıl uzatmayla bu işi çözemeyiz, reform yapmalıyız; özellikle elektrikte, hem üretim sanayisinde, sanayide elektrik fiyatlarındaki sıkıntıları aşmak için hem tarımdaki bu elektrik fiyatlarının yüksekliğinden dolayı reform yapmalıyız. Nedir bu reform?

Üretimde...Hadi, konutta vergiyi giydirebilirsiniz, vatandaş... Rakamlarına baktığınız zaman çok fazla değil konut faturaları ama özellikle tarımda, tarlayı eken, biçen vatandaşlarımız üretim anlamında tarım yapamıyorlar ve bu elektrik maliyetleri üretimde fiyatların artışına neden oluyor. Fiyatların artışı ne demek, enflasyon artışı demek. Yani sadece bu sene yüzde 35'e yakın elektrige zam gelmiş. Onun için böyle, sadece önümüze gelen kanun metnine bakarak, bir maddeyi beş yıl uzatarak bir yere varamayız. Gelin, bu maddeyi geri çekelim, faturalarda oranı belli olmayan bir vergiden vazgeçelim. 21 tane dağıtım şirketi var, eğer ihaleyi vereceksek bölgesel olarak ona göre değerlendirip o ihaleleri verelim, ona göre fiyat teklifleri alalım. Yani bir başka şirketin yaptığı işi veya eksikliği başka bir şirketin üzerinden pay alarak, neymiş, “ulusal tarife” deyip o şirketin bütçesine aktarmak; yanlış bir şey. Onun için ben bu maddenin geri çekilmesinden yanayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Tarhan, teşekkür ediyorum.

Yani bu maddeyi geri çekersek...

Ulusal tarifeye ne zaman geçeriz Sayın Bakan Yardımcım?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 1 Ocak 2021.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 1 Ocak 2021 tarihinde ulusal tarifeye geçtiğimiz takdirde -Sayın Bakan Yardımcısının dün esas Komisyonda yaptığı şeyde- Ankara, İstanbul gibi illerde elektrik fiyatlarında yaklaşık yüzde 20 civarında bir düşüş olabilir, diğer vilayetlerde, o sayılan vilayetlerde yüzde 20, 25, 30 civarında da artış olabilir. Ama bu artış kime olur? Çiftçi kardeşimiz var ya, sayaç taktırmış çiftçi kardeşimizin elektrik fiyatları yüzde 20, 25 artmış olur.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bir önerge verelim, vergiden muaf yapalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, yüzde 20, 25. Ya, bu kanun metnini okursak...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şirkete de yükleyelim Başkan onu da.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, arkadaşlar, bakın, devlet nedir; devlet, milletten aldığı kaynakları 80 milyona paylaştıran demektir. Ankara'da oturan kişi de başka bölgelerdeki, o bölgelerde olan fiyat farklılığından zarar görmesin diye, Ankara'da oturan ben ve Tahsin Tarhan “Ben oraya kaynak transferi yapıyorum.” diye belli bir bedel ödüyoruz, Müzeyyen Hanım da ödüyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ben de ödüyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ali Bey de ödüyor, Ali Kenanoğlu da ödüyor.

İşte bunu alıyoruz, o tarafa diyoruz ki sizin bu çeşitli problemlerinizi dolaylı bu kaynağı böyle getiriyoruz. Eğer “Bu maddeyi çekin.” dersiniz 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren bu tarifeye geçmiş oluruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Düzenleyelim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, bizim burada düzenleyecek şeyimiz yok ki. Yani oturduğumuz yerde hadi neyini düzenleyelim; etki analizini nasıl yapacaksınız, hani soruyorsunuz ya etki analizi diye. “Oturalım düzenleyelim, hadi yapalım.” demek, düzenlenmiş itiraz etmek kolay. “Ne yapalım kardeşim, siyasi iktidar sizsiniz.” diyeceksiniz...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Genel Kurula gelene kadar halledelim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Değerli arkadaşlar, şimdi, bakın, muhalefet olmak kolay bir şeymiş. Ama biz zoru seviyoruz, biz ömür boyu iktidar kalacağız, zoru seviyoruz biz.

Tacettin Bey, buyurun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Arkadaşlar, aslında bu dağıtım firmalarının dağıtım hatlarındaki “teknik kayıp kaçak” diye elektrik fiyatlarına yansıyan artmanın... Dağıtım şirketlerine yeterince pres yapmadığımızı düşünüyorum. Bakın, dünkü rakamlara -bir arkadaş verdi- baktım, çok enteresan; birçok firma yüzde 10 civarında bu dağıtım ve kayıp kaçakta azaltma sağlarken bir tanesi “Toroslar” diye bir firma hiç azaltma sağlamadığı gibi yükseltmiş yani yüzde 10’daymış, yüzde 11’lere çıkmış, diğerleri yüzde 4-5 geriye çekmişler. Yani bunlar ya hatlarını yenilediler, bir şeyler yaptılar ki bu kayıp kaçak elektriği azaltmışlar. Bence bu konuda biraz baskı yapmamız gerekiyor. Ayrıca, söz konusu verdiğiniz yetki beş yıllık falan değil arkadaşlar, birbirimizi kandırmayalım, on yıllık yetki veriyorsunuz. Burada bir kelime oyunu gibi geçiyor bu. Beş yıl zaten uzatıyorsunuz 2025’e kadar; artı, Sayın Cumhurbaşkanına bir beş yıl daha uzatma hakkı veriyorsunuz, yani yıl oluyor 2030.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ben onu niye saymadım biliyor musun? Cumhurbaşkanı gideceği için saymadım.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yani neyse, sonuç itibarıyla...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani diyorsunuz ki Tacettin Bey: “Arkadaş, bu elektriği kaçak olan yerlerde ucuzlatalım, hatta para verelim, devlet versin.” Nasıl versin devlet? “Ankara’daki, İstanbul’daki insanlara özel bir vergi çıkarsın, vergi salsın o vergiyle bu adamların elektrik fiyatları düşürülsün.” diyorsunuz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Hayır efendim, öyle demiyorum, tam tersine; biz geçen sene de aynı şeyi tartıştık. Yani burada, kayıp kaçak elektriğin, kaybı demeyelim de kaçak elektrik kullanan kişilerin ödemediği elektrik parasını özellikle batıdaki insanlar “Biz ödüyoruz.” gibi algılıyor. Aslında doğuda da az önce verilen çiftçi örneğindeki gibi, insanlara... Ben iki gün önce Şırnak’taydım. Mesela orada bana bir tanesi açıkça şunu söyledi: “Siz, bizi hep hırsız yerine koyuyorsunuz bu kaçak elektrik nedeniyle ama bize burada kesilen cezalardan haberiniz yok sizin.” Yani inanılmaz ceza kesiyorlarmış.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ne cezası kesiliyormuş?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Şırnak’ta.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Durup dururken kesmiyorlar ki. Kaçak kullandığı için kesiyorlar.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Ya, kaçak bağlayan TEDAŞ’ın kendisi. Kendisi bağlamış adama.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Olur mu öyle şey?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yani konuşmayayım diyorum ama. Yani seçim arifesinde TEDAŞ kendi bağlamış “Altı ay bekleme.” demiş, bağlamış geçmiş.

Yani bazen o kadar ters giden şeyler var ki gidip dinlediğin zaman insanları.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir dakika... TEDAŞ’tan var mı arkadaşlar burada kimse?

TEDAŞ, bakın, adama kaçak elektrik bağlıyorsunuz, arkasından da gidip ceza yazıyorsunuz.

TACETTİN BAYIR (İzmir) - Hatta seçim arifesinde de...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bu söylenen resmî olarak kabul edilemez.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – 1 tane , 2 tane değil ki 10 tane, 20 tane söyleyebilirim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Haksızlık kardeşim bu. Sayın Milletvekilim şimdi kaçak elektrik bağlandığınız kişiyi size söyleyecek, bu ihbar niteliğindedir.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – 1 tane , 2 tane değil ki 10 tane, 20 tane söyleyebilirim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 10 tane söyleyecek, eğer böyle vatandaşa kaçak elektrik bağlayıp ceza yazıyorsanız Sanayi Komisyonu olarak elimiz yakanızda.

TACETTİN BAYIR (İzmir) - Rüşvetin belgesini soruyorsunuz şimdi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hayır, sen söylüyorsun “Adamla konuştum.” diyorsun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – E, doğru; adam söylüyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Adam söylüyorsa yapalım onu.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Yani “Tarlaya ekim, bu hasatı nasıl alacağım?” diyor, “TEDAŞ’a soruyorum ne zaman bağlarsın?” Bana diyorlar ki: “Kardeşim, şu kadar para vereceksin, iki aydan önce bağlayamam. Ama bu işin bir yolu var: Ver bana 500 kâğıt, ben sana yarın bağlayayım kaçak olarak.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, o da kaçak iş yapıyor. Sen TEDAŞ’a nasıl söylersin bunu.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Olayın yolu bu ama işte. TEDAŞ’ın personeli yapıyor bunu.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, adamın biri kaçak yapmasını beceremiyor, para veriyor, kaçak yapıyor.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – TEDAŞ’ın adamı teklif ediyor.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ağabey, kolay, TEDAŞ’ın Genel Müdürünü oraya gönderirsin.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yahu arkadaş, o adam kaçak yapmaya niyetli olmasa o parayı vermez.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Doğru ben zaten birini savunmuyorum ki. İki de birbirinden... Ama üçüncü şahıs İzmir’den bu faturayı ödüyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bitti mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Başkanım...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdüre söz vermiyorum, Sayın Bakan Yardımcısına söz veriyorum.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yani dün de bazı vekillerimiz ifade etti. Bir düzeltme adına söz aldım. Şimdi, düzenmiş elektrik fiyatları EPDK’nin “web” sayfasında sürekli yayınlanıyor. Şu anda da istenen vekillerimiz açıp bakabilirler. Şu anda, Ekim 2020’deyiz. Şu anki fiyatı 2019 Ekim’deki fiyata oranladığımızda bir yıllık artış 5,75’tir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 37 nereden çıkıyor arkadaş.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – 30’lu rakamlar ifade ediyor, bu yanlış düzeltmek için söz aldım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir dakika... Sayın milletvekilim üç gündür “37” diyor. Alt komisyonda da “37” diye konuşmasında söyledi.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yanlış. Ben o yanlış düzeltmek istiyorum.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Hangi rakam yanlış?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bir dakika. 2019 Ekim ayı fiyatlarını bir söyleyin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN –2019 fiyatlarıyla Ekim 2020 fiyatlarını karşılaştırdığınızda 5,75’lik bir fazlalık var. Yani son bir yılda, ne demektir bu; 5,75 zam gelmiş demek.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Kilovatsaate bakıyorsunuz, faturanın altına değil herhâlde.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tabii. Birim fiyata bakılır.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Faturanın altını bahsediyoruz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Altı değil, birim fiyatı bahsediyorum.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Cepten çıkana bakıyoruz, cepten çıkan da 35.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Tamam işte, cepten de o çıkıyor işte.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Ona nasıl 35 yapabiliyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Vekilim, şimdi, 100 kilovatsaat tüketmekle...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Konutta 32,3; sanayide 23.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN –Değil, değil. 2019’u sadece Ocaktan Aralık’a söylüyorsanız bakayım ama son bir yıl diyorsanız 5,75.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ocak-Aralık ne kadar? 2019 Ocak-Aralık?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, gelen zamma göre belirliyoruz ya. Biz, bir kuruşu hesaplıyoruz; her gün maliyet çıkarıyoruz biz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Sayın Bakan Yardımcısı ona bakana kadar Sayın Ali Kenanoğlu’na söz verelim.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, şunu söylemek isterim: Tabii, burada oranlar ve elektrik fiyatlarındaki rakamlar üzerinden tartışma yapılıyor, konuşuluyor ama şöyle bir gerçekle karşı karşıyayız: Eskiden insanların evlerindeki elektrik giderleri, su giderleri, telefon giderleri ve benzeri giderleri yani bu “sabit” dediğimiz giderleri gelirlerinin çok önemli bir kısmını kapsamazdı yani çok ciddi bir oran tutmazdı ama şimdi bütün hanelerde, bütün konutlarda bu “zorunlu gider” dediğimiz -ki bunlara artık internet de eklendi- bütün bunlar...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buzdolabı yoktu, çamaşır makinesi yoktu, kurutma makinesi yoktu, bulaşık makinesi yoktu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Buzdolabı, çamaşır makinesi filan, bakın, bunlar çok fazla...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Elektrikli soba yoktu, kombi yoktu, doğal gaz yoktu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Buzdolabı, çamaşır makinesi falan çok şey yakmıyor. Bütün bunlar, bu faturalar şu anda neredeyse hane halkının gelirinin dörtte l’ine tekabül eden bir hâle geldi yani bütün bu gerçekliği görmemiz gerekiyor. Bizim, tabii, devletin görevi bütün bu vatandaşlarının geçimini ve bu hizmetleri en ucuza almasını sağlayabilmektir. O anlamıyla, bu elektrik faturası meselesinin böyle, anlatıldığı gibi, oranlarının düşük ve benzeri şekilde olmadığını; her bir hane halkının evine gelen elektrik faturalarına baktığımız zaman, bunun hatırı sayılır bir rakam olduğunu ve ailelerin gelirlerini de ciddi oranda etkilediğini görmemiz gerekiyor. “Şu sebepten oluştu, bu sebepten

oluştı.” ya da işte “Faturanın birim fiyatı düştü, kilovatsaat miktarı düştü...” Faturanın altındaki kümülatif toplamına baktığımız zaman da böyle bir sonuç oluşturmamasının bir sürü gerekçesi söylenebilir. En nihayetinde, bu rakamlar insanların yaşamlarını etkileyecek, gelirlerini etkileyecek bir düzeyde yüksektir. Bunu da göz ardı etmemek gerekiyor, bunu belirtmek istedim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Başkanım, teşekkür ederim.

Ben Genel Kurula giderken 11’inci maddedeydik ama anladığım kadarıyla 40’inci maddeye gelmişiz yani üç saatte 10 madde geçerken yaklaşık bir kırk beş dakikada 30 madde birden...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İttifakımız tam.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 40’inci maddeye geldiğimizi gördüm.

Tabii, ben madde üzerinde konuşacağım ama arada geçen maddelerle ilgili de en azından vatandaşların belirttiği... Üzerimdeki hakkı da kullanmış olayım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tabii, tabii.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Madde 19’la ilgili... 2017’deki yarışmaya katılan firmalarla ilgili eksi teklif vermiş olan firmalara hak anlamında -“hak kaybı” diyelim artık biz ona- yerli ve milli ürün kullanmayla ilgili durumu önlemiş bulunuyoruz ama burada 2017’deki yarışmada eksi teklif veren firmaların... Aralık 2017’de yaklaşık firmaların yüzde 91,4’ü eksi teklif vermiş ve yarışmaya katılan firmaların da yüzde 80’i eksi teklif vermiş yani kazananların da yüzde 80’i de eksi teklif vermiş ve bunun totaline baktığımızda, 2.373 megavat gücündeki bir RES projesi olduğu da görülmek durumunda. Bu şekilde madde geçtiği takdirde, 2.373 megavatlık RES projesindeki, buradaki işletme sahiplerinin çoğunluğu ya projelerinden vazgeçmek zorunda kalacaklar, ruhsatlarını vermek zorunda kalacaklar ya da o günkü şartlarda aldıkları, kazandıkları pozisyonlarıyla daha yüksek maliyetlerle iş yapmak zorunda kalacaklar.

Şimdi, bunun birkaç tane sakıncası var. Öncelikle, kanunu geriye dönük işletmiş olacağız, 2017’e dönük işletmiş olacağız; bu da biten bir yarışmanın uluslararası hukuka aykırı olarak üç yıl sonra geriye dönük uygulanması demektir ve kanunun geriye dönük uygulanmasında hiçbir kamu yararı yoktur. Kanunun geriye doğru işletilmesi, ulusal ve uluslararası yatırımcının gözünde de ülkemizin itibarını zedeleyecek ve bundan sonra herkes geçerli mevcut mevzuata bakarak yatırım kararı almakta güçlük çekecektir ola ki üç sene sonra da bugünkü mevcut kanun geriye doğru işlenebilir diye.

İkinci olarak, bu konudaki, 2.373 megavat gücündeki RES projesi de yapılamaz hâle gelebilir. Eksi teklif veren 2.373 megavat güce sahip şirketler elektrik üretmediği için ülkemizin yenilenebilir enerji açısından 7 milyar 275 milyon 618 bin kilovatsaat yıllık kaybı olacak. Bu miktar da 1 milyon 891 bin 872 kişinin bir yıllık elektrik tüketim miktarını karşılar. Önümüzdeki günlerde Avrupa Birliği ülkeleri ithalatta karbon vergisi almaya başlayacak, karbon vergisi başlatma kararı almış durumda ve Avrupa Birliğine ihracat yapacak şirketlerimizin ofset yaparak karbon azaltma ve karbon vergisinden kurtulma imkânı da yine 7 milyar 275 milyon 618 bin kilovatsaat yıl için ortadan kalkmış olacaktır.

Eksi teklif veren firmaların, ön lisans hakkı kazanan şirketlerin 5346 sayılı Kanunu’nun ek 2 cetvelinden faydalanma hakları, yarışma tarihinde ve hâlâ yürürlükte olan 5346 ve 6446 sayılı kanunlarda güvence altına alınmış iken, Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesiyle bu hâliyle yasallaşması hâlinde hukuki sorunlar da yaşatacaktır. Eksi teklif veren firmalar birinci günden itibaren elektriği piyasa

fiyatlarından satacaklarından, teklifin bu hâliyle yasalaştırılması hâlinde sanayici açısından, üzerinde YEKDEM yükü olmayan 7 milyar 275 milyon 618 bin kilovatsaat/yıllık ucuz elektrik kullanma imkânı da ortadan kalkacaktır.

Eksi teklif veren şirketlerin on yıl boyunca devlete ödeyecekleri milyonlarca lira katkı gelirinden devlet yine mahrum kalacaktır. 2.373 megavatsaatlık RES yatırımlarının yapılamaz duruma gelmesiyle yaklaşık 2.373 milyar dolarlık yeni yatırım da iptal edilmiş olacaktır ve bu mevcut yeni yatırımların elektrik üretiminin her yıl ülke ekonomisine sağlayacağı enerji yanında; KDV, gelir vergisi, muhtasar vergisi, karbon ofset ve istihdam imkânları da yine ülkemizin mahrum olacağı konular.

Ek 2 sayılı cetvel RES üretiminde yerli aksam kullanmayı teşvik etmekte, dolaylı olarak bu konuda üretim yapan yerli ve millî RES sanayisi de desteklenmekte. Eksi teklif veren firma ve şirketler ek 2 sayılı cetveldен yararlanamazlarsa bundan en çok yerli ve millî RES sanayisi etkilenecek ve yeni yeni güçlenemeye başlayan yerli ve millî RES sanayicisi önemli bir pazar kaybına uğrayacaktır.

Bu anlamda, bu teklifin bence önümüzdeki dönemden itibaren yani geriye doğru dönük işletilmeden, kanun teklifinin düzenlenmesi en azından 2.373 megavatsaat ülkemizin enerji kazancını, kazanç hâline döndürebilir diye düşünüyorum.

Bunun dışında, 40'ıncı maddeyle ilgili konuşacak olursak... Bununla ilgili geçen gün bir araştırma önergesi vermiştim. Bizim buradaki derdimiz, vatandaşlara bunun yansıtılmasıyla ilgili değil. Elbette ki vatandaşlarımıza eşit bir şekilde bunun yansıtılmasında sıkıntı yok ama özelleştirme kapsamında bu firmalar özelleştirilirken konulan şartlardan birinin bu kayıp kaçağı düşürmekle ilgili olduğunu ve bununla ilgili dün Bakan Yardımcımızın açıkladığı veriler doğrultusunda söylüyorum, bu kayıpların bir kısmının teknik kayıp, bir kısmının teknik olmayan kayıp ve teknik kayıpların dünya ortalamasında yüzde 7, ki bunun içinde üçüncü dünya ülkeleri de dâhil olmak üzere. Çünkü, dünkü verilen 21 şirketten, yaklaşık yüzde 4 yüzde, yüzde 5 gibi kayıpları olan şirketler de söz konusu. Dolayısıyla, günümüz teknolojisini buna uyguladığımızda bu teknik kayıpların yüzde 5'in üzerine geçmeyeceği var sayılarak, bu anlamda hâlâ bir kayıp söz konusu olduğu, bu kayıpları denetlemek, tasvir etmek vesaire, özelleştirilirken bu şirketlerin, bu şartla özelleştirildiğini de düşünerek, dolayısıyla bu yükü vatandaşlarımıza dağıtmak değil, bu şirketlerin denetimini, bu şirketlerin bir an önce bu kayıplarla ilgili yapacağı çalışmaları ve teknik düzenlemeleri yapmalarını bekliyoruz. Yoksa vatandaşlara bunun yansıtılmasıyla ilgili bir derdimizden ziyade, o özelleştirilen 21 şirkete buralar verilirken "Ben sana burayı veriyorum kardeşim ama yatırım yap, teknolojiyi yenile ve bu kayıpları, bu kaçakları önle." şartıyla verilmiştir. Ya bu şirketlerden devlet tekrar geri alsın elektrik çalışmasını, kendisi yapsın ya da bu şirketler bir an önce bu teknik eksikliklerini, aksamlarını tamamlasınlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Yasin Bey'e teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, biraz önceki yaptığımız şeyden Yasin Bey'in haberi yoktu. O da, bu 19'uncu maddeydi herhâlde, ihaleyle ilgili kısmı dile getirdim. Elimde bir belge var. Yasin Bey'in ve diğer arkadaşların hassasiyetine teşekkür ediyorum. Yani ihale şartnamesinde olmayan bir hükmü, sanki kazanılmış haklardan dolayı, biz birilerinin elinden bir hak ve menfaat alıyormuşuz gibi geliyor. Elimde bir belge var. 13 Mayıs 2017 tarihli 30065 sayılı Resmî Gazete yayımlanmıştır: "Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan; Rüzgâr veya Güneş Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Önlisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliği." Bütün arkadaşlarımıza gelen şahıs anlatmış, hepsini gösteriyor ama göstermediği bir yer var, kendisine gösterdim "Bu, haksızlık olur. Bizim bunu yapmamız benim vicdanımı rahatsız eder." dedim. Okuyorum: "Sıfırdan küçük teklif fiyatı ile kapasite tahsis edilen tüzel kişi..."

Yasin, dinliyor musun?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Dinliyorum, dinliyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yazmış, katılım bedelinin bulunması için neyle çarpılacağını falan yazmış. “Katılım bedeli, şirketin YEKDEM’den yararlanmaması halinde dahi, üretim tesisinin ilk ünitesinin geçici kabulünün yapıldığı tarihten başlamak kaydıyla ve tüm tesisin geçici kabulünün yapıldığı tarihten itibaren on yıl süreyle aylık olarak ödenir.

(5) Sıfır veya sıfırdan küçük Teklif Fiyatı ile kapasite tahsis edilen tüzel kişi, Kanun kapsamında YEKDEM’den yararlanması halinde Kanunun eki (II) sayılı cetvelde belirtilen hakları ile varsa katılım bedeli ödeme yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla, Kanunun eki (I) sayılı cetvelde kaynak bazında öngörülen fiyattan yararlanamaz.” diyor. “Eğer YEKDEM’den yararlanmak istiyorsa -az önce sizin “Bu, ne?” diye ifade ettiğiniz şey vardı ya- (I) sayılı listedeki fiyattan yararlanamaz.” diyor. “Bu Yönetmelik kapsamında sıfırdan küçük Teklif Fiyatı ile kapasite tahsis edilen tüzel kişinin YEKDEM’den yararlanması halinde uygulanacak YEKDEM fiyatının tespitinde Teklif Fiyatı Kanunun eki (II) sayılı cetvel kapsamında belirlenecek bedelden mahsup edilmez.

(6) Teklif Fiyatı sıfır veya sıfırdan küçük olan ilgili tüzel kişi, Kanun kapsamında YEKDEM’den yararlanmaması halinde, varsa katılım bedeli ödeme yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla, Kanunun eki (I) sayılı cetvelde belirtilen fiyattan da yararlanamaz.” Açık ve net hüküm. Yani biz eğer bu kanun teklifine bu maddeyi koymadığımız takdirde vicdanen olağanüstü derecede rahatsız oluruz. Tüm milletvekili arkadaşlarımızın aynı hassasiyeti duyduklarını ve milletvekili arkadaşlarımızın “Biz bir haksızlık mı yapıyoruz, kanun teklifiyle birilerinin ellerinden kazanılmış haklarını mı alıyor muyuz acaba?” diye vicdani, hassas duygularla gündeme getirdikleri meselenin esası, orijinali bu. Resmî Gazete’nin tarih ve sayısını da verdim. Bana gelen kişi, beyefendi anlattı “Haklısınız, böyle bir şey olmaz. Yapılması hâlinde bu şey mi olur?” dedim. Çok güzel bir dosya hazırlamış, güzel de ciltli, bordo renkli bir dosya hazırlamış. Dosyanın en üst kısmında bu şeylerle ilgili kısım, en alt kısmında... “Bir de şeyi getir bakayım, yazıyor mu?” dedim “Yazıyor efendim ama...” dedi. En arkaya koymuş. “Niye böyle yaptınız?” dedim “Efendim, benim işime yarananlar bunlar da onun için.” dedi. Yani hepsini okuyamam zannetti. Onun için, Sayın Yasin Öztürk’ün, diğer arkadaşların hassasiyetlerine teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, biz, az önce söylediğimiz gibi, çok büyük rakamlarla ihale edilen bunların elektrik fiyatlarını olumsuz yönde etkilemesini önlemek için şu ihale şartnamesine uygun yapılmış ihaleleri yani başka bir şekilde anlayarak düzeltmek, yapmak vicdani rahatsızlığımızı da beraberinde getirir. Yani ben şunu bilmeseydim, kendisi bana söylemeseydi “Adama haksızlık yapıyor.” diye ifade ediyordum ama şunları gördükten sonra ben kabul etseydim haksızlık yapmış olurum. Bu hassasiyeti gösteren değerli arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Başkanım, sizin açıklamalarınıza kısmen bir cevap vermem lazım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yasıncığım, açıklamam...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Yani sizin açıklamalarınız yeterli olabilir ama yine de bilgilendirmek açısından söylüyorum.

Şimdi, bu mevcut firmalar, bu hâliyle, bu işletmeler ruhsatlarını devreye almazlarsa tekrar bu yeni ruhsat alanlar, tahmini iki sene falan ihaleye çıkarılmıyor, sonrasında ihaleye çıkarılıyor ve çıkarıldığında da bunların o süreci baştan, sıfırdan, tekrar yapmaları gerekiyor. Yani altı ay en azından, izin vesair, bilmem ne, altı ay ihale süreci gibi... Dolayısıyla en az üç sene bu 2273 megavatlık yerlerde ülke olarak bu enerjiden faydalanamama durumumuz söz konusu.

Bir de, bu eksi fiyatla ilgili de şunu ifade etmek istiyorum: 4,5 sent ile 0 sent arasında teklif verenler arasında hiçbir fark var mı? Yani artı 4,5 veren ile 0 veren arasında..

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Var, var. Onun hesabını arkadaşlarım anlatsınlar.

0,01 veren o, 7 sent var ya, 5 sentlik olan kısım var ya, 5... Hacı Ali, kaçtı? 7,30 mu?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 7,3.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 1 sent verdi, artı 1 sent verdi. 7,30’dan 20 düşecek bu. Nasıl alacak onu?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – 1 olarak alacak artı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Yasin’in...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Evet, yarışma zamanı 3,41’lerde olan, şimdi yaklaşık 8 liraya tekabül eden bir dövizle beraber bu yatırımları yapan firmaların bir kısmı yani..

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, Yasinciğim, önemli şeyler söylüyorsun, biz bunu sen yokken konuştuk, bilgi almak babında söylüyorsun. Hacı Ali Bey EPDK Başkan Yardımcımız. Arkadaşlarımıza şeyle ilgili... Bu hesap biraz zor, ben de epey uğraştıktan sonra...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ben mühendis olduğum için hızlı anladım ama.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sen mühendis olduğun için anlarsın. Hacı Ali Beyle konuş, o işi yapalım. Değerli milletvekili arkadaşlarımız geçtiler, katkın için teşekkür ediyorum.

Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Evet, 40’ıncı maddeyle ilgili.

Görünen o ki bu maddeyle kayıp kaçak bedellerini Adalet ve Kalkınma Partisi dürüst abonenin sırtına on yıl daha yüklemeye kararlı. Bu, vicdanları yaralayan bir durum.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Beş yıl ekleyecekler.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Beş yıl ama bir beş yıl da...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Beş yıla biz iktidar olacağız ya...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Beş yılı da biz iktidar olacağımız için kaldıracakız inşallah ama ben hani duyarlı olup bu konuda şimdiden kaldırılması gerektiğini düşünüyorum. Bu kayıp kaçak konusunun iyi yönetilmediği ve elektrik dağıtımındaki hedeflerin tutmadığı, bölgesel maliyet farklarının kapatılmadığı, dürüst abonenin sırtına bu kayıp-kaçak bedelinin yüklendiği ortada. Dolayısıyla hem beş yıl zaten kanuna uzatma süresini veriyorsunuz hem de Cumhurbaşkanına beş yıl daha veriliyor. Adalet ve Kalkınma Partisi burada eskimiş hatları... Yani teknik kayıp-kaçağın artması konusunda dağıtım şirketlerine baskı kurmak yerine bunu abonelerin sırtına yüklemiş olmasını kabul edebilecek bir durum yok, yani bunu da kamuoyunun dikkatine sunacağız elbette.

Sanayi yoğun bölgelerde bu kayıp kaçak önlenemiyor, elektrik fiyatlarını düşürmedikçe de bu kayıp kaçak artıyor. Bu tıpkı, Sayın Başkan, alkolde şu anda yaşamakta olduğumuz kriz gibi... 50’ye yakın, 50’nin üzerine çıktı sanıyorum kayıp vatandaşımız. Vergilerin yüksek olması yeraltına inmesine sebep oluyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Elektrik yer altında üretilmiyor.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim, ama bu da kayıp kaçak elektriğin maliyetlerinin yüksek...

ŞAHİN TİN (Denizli) – “Kaçak üretim” denmiyor ki yani.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Efendim?

ŞAHİN TİN (Denizli) – “Kaçak üretim” denmiyor ki.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Denmiyor, tamam, içilmeyebilir ama içiliyor maalesef. Yani içildiğine göre de bu kadar verginin...

ŞAHİN TİN (Denizli) – “Kaçak üretim” denmiyor diyorum işte, içilmesine karışmıyorsunuz ki.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Elbette ama yani merdiven altına iniyor ve insanların sağlığıyla oynayan bir noktaya geldi, şu anda 50’ye yakın vatandaşımız sanıyorum daha da fazla, yaşamını yitirmiş durumda. O, başka bir konu ama yine benzer durumda kayıp kaçak besleyen unsur hem maliyetlerin yüksek oluşu hem de yüksek vergilerin olması.

Avrupa’nın en pahalı elektriğini kullanıyor şu anda Türkiye. Yani 2013’te hatalı dağıtım özelleştirmenin sonucuyla beraber ulusal tarife uygulamasına, fiyat eşitleme mekanizmasına geçildi. Yargıtayın 2014’te buna ilişkin kararı olmasına rağmen, 2016’da Yargıtay kararı baypas edilerek bu, vatandaşın sırtına yüklenmesi de yani hani neyle ifade edilir bilemiyorum. Tam insanlar o hukuksuz uygulamayı ortadan kaldırıp geriye dönüşleri alacağı sürede, 2016’da çıkarılan yasayla maalesef Yargıtayın bu kararı baypas edilmiştir.

2015’ten 2020’ye kadar, ben bu sürede... Yani iktidar şunu söylüyor: Dağıtım özelleştirmesi, kayıp kaçak sorununu çözeceğim denilmiş olmasına rağmen, hâlâ çözülemeyip bir on yıl daha bu kayıp kaçak dürüst, düzgün olarak ödeyen abonelerin sırtına yüklenmesini doğru bulmadığımızı buradan bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Ayrıca burada, dağıtım şirketlerinin de sorumluluğunun artırılması ve bu kayıp kaçak kontrolü konusunda onların da pay sahibi olması, onların mutlaka bu denetim mekanizmasında da etkin olması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim, söyleyeceklerim bunlar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Değerli arkadaşlar, açıklamalarınız için teşekkür ediyorum.

Bakın, konuşmada “Güneydoğuda tüketilen enerji, toplam enerjinin yüzde 6’sı.” diye söylediler, doğru mu?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Evet, doğru.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Genel Müdürüm, yüzde 6’sı mı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ ORHAN KALDIRIM – Evet.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öyle varsayalım, güneydoğudaki tüketim yüzde 6. Şimdi, bu yüzde 6’lık kısmın... Bizim “güneydoğudaki kayıp kaçak” diye ifade ettiğimiz ortalama, yüzde 50 diyelim ona da. Şimdi, yüzde 6’ysa, batıda yaşayanların, Ankara’da, İstanbul’da yaşayanların, bizim elektrik maliyetimize yüzde 3 civarında bir yansıma yapacak; doğru mu? Güneydoğudaki insanların elektrik maliyetinde yüzde 100 yansıma yapacak.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Daha fazla belki de.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Yüzde 50” diye söylediğimiz için. Şimdi, yüzde 50 olduğu için Ankara’da 100 kuruş/kilovatsaat olan elektrik 103 kuruşa çıkacak, güneydoğuda şu anda 1 lira/kilovatsaat olan elektrik 2 liraya çıkacak.

Arkadaşlar -kulakları çınlasın- şimdi Ordu Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Hilmi Güler Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bütçe görüşmeleri sırasında Plan ve Bütçe Komisyonunda Enerji Bakanlığının bütçesini verirken kayıp kaçak oranlarıyla ilgili bazı örnekler anlattı. Yahu, adam ahıra karyolayı koymuş, ısıtıyor; kuyunun içerisine atmış demiri, ısıtıyor; atmış bir tane çengel, hattan ve burada da hayatını kaybediyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, direği indirecek...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya, bak, şimdi, Tahsin Bey, bunları konuşmak kolay. Allah rahmet eylesin, Abdullah Tivnikli; buna dedik ki: “Git, tahsil et kardeş.” “Tamam, tahsil ediyorum.” dedi, 5 adamını öldürdüler. Teröristler onun 5 tane... CEDAŞ mı, DEDAŞ mı, firmasının adı neydi?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – DEDAŞ.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Dicle. Kaçağı tespit ettiler diye DEDAŞ’taki tahsildarları, 5 adamı öldürdüler. Adam diyor ki: “Ben vicdan azabı çekiyorum. Gel, bana bunu yap.” diyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Devlet teslim mi oluyor?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte, bu PKK terör örgütünün tepesini ezmediğimiz sürece bu iş böyle olacak. PKK terör örgütünü “insani bir örgüt” diye, “silahlı sivil toplum örgütü” diye ifade ettiğimiz sürece bu iş böyle olacak. Onun için, değerli arkadaşlar, bakın, konuşurken hamaset yaparak başka şeyler değil, ifade ettiğim bu rakamları mühendis arkadaşlar hesaplayabilir, belki yüzde 1-2 civarında bir şeyler olabilir ama diyorum ki: Ankara, İstanbul, Kayseri, İzmir vesaire gibi yerlerdekinin elektrik maliyetini belki yüzde 2,3 ya da 4 artıracak ama güneydoğudaki insanların elektrik maliyetini yüzde 100 artıracak. Onun için, arkadaşlar, hassas olarak değerlendirmemiz lazım, ona göre bakmamız lazım.

“PKK terör örgütü” diyorum, hemen düğmeye basma.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır canım, başka bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ha, iyi, tamam, başka bir şey söylüyorsan, tamam, söyle.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, bu, kayıp kaçak konusunu burada müzakere ettik ve büyük oranda da şöyle söylendi: Yani bu kayıp kaçak meselesi şirketlerin kendi teknolojilerini yenilememesi, özellikle o bölgede, bahsetmiş olduğumuz bölgelerde altyapı yatırımı yapmaması, hâlâ ahşap direkler kullanıyor olması, bütün bunlardan kaynaklı olarak yaşanan bir kayıptan bahsediyoruz ve bu kaybı konuştuk.

Şimdi, bütün bu gerçekler ortadayken Türkiye genelinde şöyle bir tartışmanın olduğunu bilmemiz gerekiyor yani halk nezdinde bölge insanına yönelik “Ya, bunlar kaçak kullanıyor, biz de bunların yüzünden bu kadar fatura ödüyoruz.” algısını hepimiz dile getirdik burada.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz getiriyorsunuz ya.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Herkes dile getirdi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Biz demiyoruz bunu ya.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, herkes dile getiriyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bu sol kanat söylüyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkan, biz de diyoruz ki: Bu mesele, vatandaşın kullanmış olduğu orandan kaynaklı değil. Bu mesele, tam da şirketlerin sadece tahsilat yapıp para kazanmak üzerine kurulu bir sistem kurmasından kaynaklı. Şirketler yatırım yapmıyor ki her şeyden önce, yapması gereken yatırımı yapmıyor. Yapması gereken yatırımı yapıp oradaki nakil sistemlerini, dağıtım

sistemlerini, işte, trafo sistemi ve benzeri bütün işlemleri yapmış olsa, teknolojik yenilikleri oraya aktarmış olsa bu “kayıp kaçak” denilen mevzunun oranlarının da diğer taraflardaki gibi aynı şekilde düşeceği görülecektir. Şimdi, bunun bu şekilde değil de kullanıcı vatandaş üzerinden değerlendirilmesi, işte, tam o bölgesel, birbirine karşı husumet beslenmesine neden oluyor. Çünkü şöyle bir şey var: İstanbul’da oturan vatandaş ya da Tekirdağ’da oturan vatandaş “Ben onun yüzünden bu kadar para ödüyorum.” diyor, böyle bir algıya kapılıyor. Biz bunu dile getirsek de bunun oranı...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kaçak elektrik kullananların yüzünden hepimiz fazla para ödüyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bakın, öyle değil Başkan, burada konuşuldu. Bunun oranı, bizim faturalarımızı bu kadar artıracak bir oran değil. Bizim faturalarımızı artıran oran bu ihaleyi alan, daha doğrusu ihale verilen dağıtım şirketlerinin bu konuda yeterli alt yapısını yapıp yenileme işlemlerini yapmamasından kaynaklıdır. Bunlar burada defalarca söylendi, ben söylemedim, burada söylendi. Ben sadece söylenenleri tekrar ediyorum burada.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ali Bey, 2013 yılında ihale edilen bir yerde... 2013’te devlet yapıyordu, o zaman yüzde 86 kayıp kaçak vardı. O da yani devletin kontrolü altındaydı, aynı devletin idare ettiği Çukurova veya Ankara’daki elektrik de aynı elektrik şebekesine tabiydi. Onda da yüzde 6’ydı yüzde 8’di; yani oran bu, aynen dursa bile o şekildeydi. Yüzde 86 kayıp yüzde 51’e düşmüş. O da nasıl düşmüş onu şeyde görüşelim değerli arkadaşlar. Bir kanun çıkardık biliyorsunuz ya.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, devam edelim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Devam edelim.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bir dakika Başkanım, müsaade eder misiniz? Biz de Ali Bey’in söylediğiyle ilgili...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bakın, ben söylemedim, burada söylendi bunlar. İki gündür burada konuşulan bir konu...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, böyle konuşmalar... Arkadaşlar, bakın, biz doğruları konuşalım. İnsanları yani, kalkıp da kardeşim sen bu elektrik fiyatları pahalı olduğundan dolayı, vergi oranları yüksek olduğundan dolayı istediğin kadar kaçır diyebilecek, öyle anlaşılabilir anlama getirmememiz lazım. Bizim, böyle yanıltıcı faaliyetler içerisinde bulunan, yanılarak başka bir şey yapan insanları tahrik etmememiz lazım, teşvik etmememiz lazım. Sonra Tekirdağ’daki insanın bu isteğini ortaya getirdiği zaman “Niye sen bölücülük yapıyorsun, niye sen ayrımcılık yapıyorsun?” diyorsun. Bu doğru değil arkadaşlar. Bakın, herkes sayacını yapsın, sayacını... Sizin gittiğiniz yerlerde, İstanbul Milletvekilisiniz...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bakın, ben, kaçak kullanımı övecek ya da kaçak kullanıma haklılık getirecek bir kelime kullanmadım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öyle diyorsunuz ama efendim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Başkanım, ben şunu söylüyorum. Burada iki gündür verilen bilgiler var ve bu bilgilerde -ben vermedim, bakın iki gündür burada, açın tutanaklara bakın-kurumlardan, sizlerden de gelen bütün bilgilerde şu vardı: Buradaki kaçakların büyük oranda, yüksek orandaki sebebi bizzat kullanıcı değil, tam tersine...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yapmayın ya, kim söylüyor bunu ya?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, tutanaklara bakın. Kesinlikle böyle söylendi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya yapmayın böyle...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, tutanakta var, iddiasına da varım, tutanaklara bakacağız.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kim söylüyor bunu?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Burada ya kurum, Bakan Yardımcısıydı ya ilgili arkadaşlardı ya da iktidar vekiliydi, emin değilim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yani sistemden dolayı mı kayıp? Sistemden dolayı öyle mi?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – “Kayıp” denildi, evet. Bizzat kullanıcıdan kaynaklı değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya yapmayın...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bakın, iki gündür ben buradan hiçbir yere ayrılmıyorum, iki gündür hiçbir yere kalkmıyorum. Böyle konuşuldu.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Bakın Ali Bey, şöyle de bir durum var: Aynı teknoloji, aynı iletişim diğer bölgelerde de kullanılıyor. Onun açıklaması ne o zaman?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, değil işte. Aynı teknoloji kullanılmıyor.

FAHRİ ÇAKIR (Düzce) – Aynı trafo kullanılıyor, aynı direk kullanılıyor. Benzer şekilde ileti hatları kullanılıyor, aynısı kullanılıyor.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır kullanılmıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yapmayın ya, bunu adam özel bir şey mi yaptı! Alan firma oranın hatlarını mı değiştirdi!

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Değiştirmede, zaten sorun orada, değiştirmiyor zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ya kardeşim, 2013 yılında özelleştirildi mi bu? 2013 yılında özelleştirilen güneydoğudaki veya o...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, o listeden bahsediyorum. Bakın, o listeden bahsediyoruz biz zaten.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Kayıp kaçak” diyor oradaki işte.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ya tamam da... Arkadaşlar, ben şunu söyleyeyim o zaman size, illaki Komisyon başka bir gündemle başka bir zaman toplanacak.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Toplanalım.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tamam, yani başka bir zaman toplanacağız. Bu tutanakları ben şimdi inceleyeceğim, o zaman geldiğimizde size tek tek ne söylenmiş göstereceğim. Bu böyle anlatıldı çünkü burada.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, müsaade eder misiniz?

Bir dakika, şöyle: Şimdi, Ali Bey, batıdaki çekilen orta gerilim, yüksek gerilim hatlarında kullanılan alüminyum kablolarıyla doğudaki aynı, fark etmiyor. Burada kullanılan trafo, yükseltici ve düşürücüler orada da aynı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ya burada yer altına inmiş orada havada...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Bir dakika abi... Tahsin Bey, olur mu öyle şey ya, lütfen ya, burada da havada. Ya ben kendim, elektrik bölümü mezunuyum, bakın şimdi... Burada kayıp kaçakla ilgili, diğer illerde ortalama yüzde 5-6 iken, baktığımızda Dicle, Fırat, Toroslar, Van Gölü tarafından 47 ile 50 arasında değişiyor. 20-30 arasında...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yüzde kaç etkiliyormuş? Deminden beri söyleniyor burada.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O bölge insanını çok etkiliyor diyorum kardeşim.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tamam. Genel olarak faturayı yüzde kaç etkiliyor denildi burada? “Yüzde 3 bile etkilemiyor.” denildi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, ne diyorum? Yapılan hesap doğruysa –mühendisler var, bir dakika- batıdaki insanların faturalarını –mühendisler hesaplayın, yanlış da olabilir- yüzde 3 veya yüzde 5 oranında etkilerken bu, Van Gölü, Dicle vesaire gibilerde yüzde 100 etkiler.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bakın, ben ondan bahsetmiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şu maddeyi çıkardığınız takdirde siz insanlara diyorsunuz ki: “Kardeşim, siz boşu boşuna elektrik parası ödüyorsunuz, zaten şöyle hiç kayıt içine girmeyin.”

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, çıkartın demedim. Şimdi, bakın, Sayın Başkan, iki gündür benim beyanlarımla ilgili sürekli yanlış beyanda bulunuyorsunuz, onu bir kere ifade edeyim. Bunu bilerek yaptığınızı söylemiyorum ama böyle bir durum var. Şimdi, ben şunu söylemedim: Yani burada o bölgelerdeki kayıp kaçak oranlarının çok yüksek olduğu tabloda belli, benim o tabloya bir itirazım yok. Ancak burada şu konuşmalar yapıldı, denildi ki...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Onun yüzde 35’i kayıp, yüzde 5’i kaçak.” diyorsun sen.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hayır, şöyle denildi: “Kayıp çok fazla, kaçak az.” Bu bir. İki: “Dicle elektrik bölgesindeki kayıp kaçaktan kaynaklı olarak faturaların artış oranı çok düşük.” denildi, hatta oran bile verildi, yüzde 3’lerde sanırım, bunu ifade etmek istiyorum ben.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ali Bey, bir şey söyleyeyim, siz kendi fikrinizi söylediniz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Fikrim değil, bu, bilgiydi ya.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Dün Bakan Yardımcısı Abdullah Bey’le giderken yemeğe şunu sordum: Devlet olarak biz elektrik dağıtım şirketlerini vermekle kârda mıyız, değil miyiz? Açık ve aleni dedi ki: “Şu anda şirketlere verilmiş olması bizim kârımızdır, biz devletten daha fazla orada yatırım yapıyoruz çünkü hepsinin yıllık, iki yıllık, üç yıllık programları var.” Sayın Bakan Yardımcım, öyle değil mi? Yani bunu şunun için anlatıyorum: Yani o şirketlere verildiği için fiyatlar yükselmiyor ya da yatırımlar yapılmıyor diye bir şey yok, sadece bunu söylemek istedim.

Teşekkür ederim.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bir şey ilave etmek istiyorum, Ali Bey’i belki de desteklemek, belki bilgi sahibi olmak açısından bunu soracağım. Ali Bey’in iddia ettiği şu: “Özelleşince yatırımlar yapılmadığı için kayıplar, kaçaklar fazla arttı.” Oysaki bizim bildiğimiz şu: Bir elektrik dağıtım şirketi bölgesi ihaleye çıktığında kayıp ve kaçağı kaç yılda, nasıl, nereye indireceğine dair bir taahhüt verilir ve fiyatlanmaya esas da teşkil ediyor bu iş. Bu doğru mudur, değil midir Ali Bey’in söylediği?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Dün açıkladı zaten.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Dün açıklandığı gibi... Bakın, ben şöyle bir şey demedim... Bakın, yine söylediklerim farklı...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – “Niye yatırım yapmıyorlar?” diyorsunuz ya, yaptırım yapmak zorunda.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Şunu söyledim: Mutlaka ki kayıp kaçakta düşme oranı vardır ancak bunlar istenilen seviyede değildir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, önemli bir konu; yanlış bildiğimiz doğrular, doğru bildiğimiz yanlışlar var. Komisyon üyelerimizle özel bir gündem yapalım, o özel gündem çerçevesinde EPDK’yi, BOTAŞ Genel Müdürlüğümüzü –BOTAŞ Genel Müdürlüğümüzün de hakikaten anlatması gereken bazı meseleler var- Enerji Bakanlığının ilgili birimlerini, kuruluşlarını biz burada metin dışında

olmak üzere ve tutanaksız, kayıtsız, kendi aramızda bir tartışalım, doğruları öğrenmeye çalışalım. İdeolojilerimizden sıyrılmış bir vaziyette Türkiye'nin gerçekleri neyse ona bakmaya çalışalım. Belki ben yanlış biliyor olabilirim, belki siz doğruları anlatmakta sıkıntı çekiyor olabilirsiniz ya da ben size doğruları ideolojik davrandığımdan dolayı ifade edemiyor olabilirim. Onun için, değerli arkadaşlar, bu işe girelim.

Şimdi, şöyle bir durumu konuştuk: TEMA Vakfı Başkanı Sayın Deniz Ataç Hanımefendi'ye Türkiye'deki doğayla, ormanla vesaireyle ilgili konularda Komisyon üyelerimizle bir toplantı yapalım, bir bilgi verin diye söyledik. O hanımefendi dedi ki: "Elektronik ortamda yapalım." Ben elektronik ortamı doğru bulmuyorum. Sayımız az olursa, gelsinler, böyle biraz daha geniş ortamda, onlar da bilgi verecek kişileri –kalabalık gelmek değil- bizi doyuracak kişileri buraya getirsinler çünkü yüz yüze yapılan şey daha etkili oluyor, daha kalıcı oluyor. Birbirimize dostça, kardeşçe, samimiyetle bağırıyoruz, çağırıyoruz ama ondan sonra tutanakları biri okumaya kalksa "Bunlar ne kadar çok kavgaya ediyor." diyebilir.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 40'ıncı maddeyi çıkartalım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Tamam.

Onun için, onu bu hafta yapacaktık, Sayın Cumhurbaşkanımız Kayseri'yi teşrif edeceklerinden dolayı ben hafta sonu Kayseri'deyim, bir sonraki hafta veya haftalarda biz TEMA Vakfını çağıralım, Deniz Hanımefendi ve arkadaşları da gelsinler. İlgi duyan arkadaşlarımız -zorunlu değil- onlar katılırlar, onlarla yaparız. Özellikle, Enerji Bakanlığımız, EPDK ve diğer kurum ve kuruluşlardan bu enerjiyle ilgili konuyu, madenle ilgili konu da dâhil olmak üzere –ben maden işini hiç bilmiyorum, dediğim gibi- onları da masaya yatırıp, bilen arkadaşlarımız var, buradan da bilen arkadaşlarımız var, o arkadaşlarımızla beraber bunu değerlendirelim.

40'ıncı madde üzerinde bir önerge var, okutup işleme alıyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 40'ıncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Kocaeli

Gerekçe:

Teklif, kanunun ulusal tarife uygulamasını düzenleyen geçici 1'inci madde hükmünde iki önemli değişiklik yapmaktadır. 2013'te yürürlüğe giren ulusal tarife 2015'te beş yıllığına uzatılmıştı. Teklifte, 2020 sonunda biten süre beş yıl kadar daha uzatılmaktadır. Ayrıca, teklifin üçüncü fıkrasına göre mevcut kanundaki gibi fiyat eşitleme mekanizmasının bir beş yıl daha, yani 31/12/2030'a kadar uzatılmasına Cumhurbaşkanına karar verebilecektir. Yargıtayın 21/5/2014 tarih ve 2014/679 no.lu kararında da açıkça belirtildiği üzere, kayıp kaçak oranlarını abonelerden tahsil etmek hukuk devleti ve adalet düşünceleriyle bağdaşmamaktadır. Ayrıca, sadece kuralın kendisi değil Cumhurbaşkanına tanınan yetki de sorundur. Önerge, bu eksiklikleri gidermeyi amaçlamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

40'ıncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 41- 6446 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla işletmede olanlar dâhil 31/12/2020 tarihine kadar işletmeye girecek olan 5346 sayılı Kanun kapsamındaki yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesisleri ile bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 31/12/2020 tarihine kadar işletmeye girecek olan Bakanlık tarafından” ibaresi “Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 31/12/2020 tarihine kadar işletmeye girecek olan ve Bakanlık tarafından” şeklinde, “ilgili kurum tarafından verilmiş izin tarihinden itibaren yatırım ve işletme dönemlerinin ilk on yılında” ibaresi ise “lisans tarihinden itibaren on yıl boyunca” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 41’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 42- 6446 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2015” ibaresi “31/12/2025” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 42’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 43- 6446 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Taşınmaz teminine ilişkin devam eden iş ve işlemler

GEÇİCİ MADDE 28- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) Elektrik dağıtım tesisleri için gerekli olan taşınmazların teminine yönelik olarak Kurul tarafından alınmış kararlara ilişkin işlemler TEDAŞ,

b) Elektrik üretim tesisleri için gerekli olan taşınmazların teminine yönelik olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kamulaştırma kararı alınmamış ve/veya 2942 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine göre devir işlemleri başlatılmamış taşınmazlarla ilgili süreçler Kurum,

tarafından sonuçlandırılır.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 43’üncü madde üzerinde bir adet önerge vardır, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 43’üncü maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Kenanoğlu, buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 43’üncü maddeyle, önlisans veya lisansa konu enerji yatırımları için ihtiyaç duyulan taşınmazlara ilişkin hak veya mülkiyet edinimlerinin daha etkin ve hızlı bir şekilde değerlendirilebilmesi amaçlanmaktadır. Enerji yatırımları için ihtiyaç duyulan hak ve mülkiyet edinimi denetimsiz gerçekleşmemelidir. Yine, “bürokratik işlemleri hızlandırma” adı altında kamu yararı için yapılan denetimlerin yapılmaması için çıkartılmaya çalışılan bir maddedir. Denetim olmaması, halkın ve kamunun yararına değildir. Bu maddenin, kamu denetimini ve denetimi ortadan kaldırdığını düşünüyoruz. Bu nedenle de tekliften çekilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, sayın milletvekilimizin söylediği konuyla ilgili bir açıklama yapacak olan var mı?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Hangi madde?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – 43’üncü madde denetimi ortadan kaldıran bir duruma yol açıyor şeklinde bir görüşümüz var.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Denetim değil de taşınmaz teminine ilişkin devam eden iş ve işlemlerin elektrik dağıtım tesisleri için gerekli olan taşınmazın teminine yönelik olarak kurul tarafından alınmış kararlara ilişkin işlemler TEDAŞ, öbürü de...

Buyurun.

EPDK KAMULAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FEYZİ YAR – Sayın Başkan, bu geçici madde, geçiş düzenlemesi için getirildi. Ortada herhangi bir dosya kalmasin, daha önce aldığımız kamu yararları kararlarına ilişkin kamulaştırma işlemlerini zaten TEDAŞ takip ediyordu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla ilgili olanı da kamulaştırma kararı almamışsa dosyaların ortada kalmaması için biz yürüteceğiz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, gerekçede açıkça yazıyor.

EPDK KAMULAŞTIRMA DAİRE BAŞKANI FEYZİ YAR – 37’nci maddenin geçici maddesi.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Gerekçesini dinlediğimiz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

43’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 44- 6446 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Lisans ve önlisanslara ilişkin sonlandırma ve tadil hakkı

GEÇİCİ MADDE 29- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında mevcut olan üretim veya otoprodüktör lisanslarını, önlisanslarını ya da lisans başvurularını sonlandırmak ya da kurulu güç düşümü suretiyle tadil etmek isteyen tüzel kişilerin bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi takip eden iki ay içerisinde EPDK’ya başvurmaları hâlinde lisansları, önlisansları veya lisans başvuruları sonlandırılarak ya da tadil edilerek teminatları ilgisine göre kısmen veya tamamen iade edilir.”

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 44’üncü madde üzerinde söz talebi var, buyurun Sayın Tarhan.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 44’üncü maddenin geçici maddesine baktığımız zaman, böyle bir ek madde yazılması çok ilginç. Biz, acaba yanlışlık mı var diye düşünüyoruz. Lisans almak için teminat veriyor şirketler, “EPDK’ye başvurmaları hâlinde lisansları, ön lisansları ve lisans başvuruları sonlandırılarak ya da tadil edilerek teminatları ilgisine göre kısmen veya tamamen iade edilir.” Yani, neden lisansı aldı, neden başvursun, neden teminatı geri iade ediyor? Bir açıklama yapılırsa memnun olurum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, değerli arkadaşlar, Yasin Bey’in de bir sorusu olduktan sonra EPDK’ye... Bunu alt komisyonda epey tartıştık, konuştuk lisans nedir, ön lisans nedir diye ama değerli milletvekillerimizden istirhamımız bundan sonra alt komisyon kuracaksa alt komisyon raporlarını 200-300 sayfa diye değil, komisyon üyesi arkadaşlarımız okusunlar, özetlesinler, versinler veya her partinin kendine göre uzmanı var arkadaşlar. O uzman arkadaşlarımız otursunlar, incelesinler. Yoksa, alt komisyon kurmayalım. Alt komisyonu tekrar burada tartışıyorsa.

Buyurun Yasin Bey.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Şimdi, bu düzenleme kamu vicdanını yaralayıcı sonuçlar doğurabilir çünkü biraz önce Tahsin Bey’in de bahsettiği üzere bir kere “ilgisine göre” kısmen veya “tamamen iade edilir” cümlesi devlet ciddiyetiyle de çok örtüşen bir madde değil.

Sayın Başkanım dinliyor musunuz?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Dinliyorum.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Çok önemli bir şey söyledim ama kaçırdınız. “İlgilisine göre” demek, canı isterse bana kısmen, Mustafa Ağabey isterse tamamen iade edeceğim demek. İlgilisine göre... İlgili kişi kime yakınsa belki ona göre. Böyle bir muğlak kelime devlet ciddiyetine yakışıyor mu Allah aşkına?

İkincisi: Burada, müracaat eden arkadaşlar, bu konuyla ilgili neden ruhsatlarını iptal etsinler? Ola ki -sebebini düşünerek bakıyorum- maliyetleri yükselmiş olabilir, döviz yükseldi, şu yükseldi, bu yükseldi. Bu şirketlerin teminat mektupları devlete irat kaydedilmeli, iade edilmemeli çünkü gerekirse iktidara yakın iş adamlarının zamanında aldığı kömür lisansları kapsamında projelerini hayata geçirememesinin bedelini niye vatandaş ödesin, niye halk ödesin? Bu şirketlerin vermiş olduğu teminat mektupları devlete irat kaydedilmeli.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yasin, teminat buradaki.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tamam teminat mektubu sonuçta.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama o bedel, teminat bir taahhüde karşılık verilmiş bir şey.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Tamam bu taahhüt, projeyi yapamadığından dolayı lisansını iptal etmek istiyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, EPDK’de karar verici kim? Alt komisyonda o kadar çok konuştuk ki bunu.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkanım, alt komisyonda ben de vardım yani komisyon dışında olmayan birisi olsam tamam ama 44’üncü madde, son madde olduğu için orada hızlı geçirildi yani onu da söyleyeyim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Evet, Hacı Ali Bey siz mi cevap veriyorsunuz?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim, öncelikle “İlgilisine göre” ifadesi “İlgisine göre” olacaktı, bunda kısmen bir hata var. Şimdi, buradaki amaç şu: Kapasite artışı için yapıyoruz, bunun bir kısmını yapıp geri kalan kısmını yapmayabiliyor adam. Biz, o kısmını iade edelim diye dedik.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – İlgisine dediğinde anlarım.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Kesinlikle ama biz bunu kaç kere okuduk, her seferinde “İlgisine göre” okuduk.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ama “İlgilisine göre” diye yazıyor burada açıkça.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim, orada bir redaksiyon olabilir “İlgisine göre” olacaktı o ifade.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Biz bunu diyoruz.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim, normal şartlarda teminat, bir izin verdiğiniz, bir lisans verdiğiniz, bir hak verdiğiniz kişinin bu hakkı kötü kullanımını engellemek için. Şimdi, düşünün, YEKDEM Sistemi var, HES’siniz, RES’siniz, jeotermalsiniz, biyokütlesiniz ve 13,3 ve 10,5 cent gibi güzel rakamlar olduğunda yatırımı kişinin yapmaması için hakikaten biraz kötü durumda olması lazım. Ya finans yönünden kötü durumda olması lazım ya da fiilen uygulamaya geçemiyordur.

Bizim, bu kapsamda özellikle Tarım ve Orman Bakanlığından izin alamadıkları, imar yapamadıkları, ÇED belgesi alamayan ve bunlar için başvurularını üst üste yapan ve bunu devam ettirmek isteyen şirketler var. Şirketler, belirli bazı aşamalardan geçtikleri için lisanslarını bırakıp gidemiyorlar işin aslı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bunu kanuna koymaya gerek yok ki.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerek var.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Niye gerek var? Gereğini yerine getiremediği için iade ediyor.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Şimdi, gereğini, vatandaş başvuruyor ÇED belgesi için. ÇED belgesi diyor ki: “Bu yanlış.” “Yanlış” dediği zaman tekrar bir rapor oluşturarak bir daha ÇED belgesi almak için gidiyor. Şimdi, burada hep mücbir sebeple vatandaş ÇED belgesi üzerine uğraşıyor, imar yaptırmaya çalışıyor, gerekli izinleri toplamaya başlıyor, orman için rapor almaya çalışıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Hacı Ali Bey, bir soru da ben sorayım: Bu şeylerle ilgili kısım otoprodüktör lisansları güneş ve rüzgârın teşvikleriyle ilgili kısmı ilgilendirmiyor değil mi?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Hepsini, bütün lisansları ilgilendiriyor efendim. Adam eğer kendisi uğraştı uğraştı yapamadı ve...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – O zaman Haziran 2021’e yetiştiremeyecekler biz önemli bir fırsat vermiş oluyoruz.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ - Aslında evet efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Öbürlerine ya, yapamıyoruz, hiç değilse kapasiteyi boşalt diyoruz.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Kapasiteyi boşalt, teminatını da ben yakmayayım çünkü sen zaten uğraşıyordun, devam ediyordun. Bir şeyler de harcadı ama ilerleyemiyor. Vazgeçmesi için de bir gerekçesinin olması gerekiyor ki bunlar da bir mücbir sebeptir ama bu kadar uğraştıktan sonra mesela üç yıl, dört yıl...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, teminat mektubu ne oranda alıyorsunuz?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Şimdi, yenilenebilirlerde yüzde 10 civarında alıyoruz ki bunlar 49-50 bin lira civarında bir şeyler, küçük şeyler ama termik santrallerde; doğal gaz santrallerinde ve kömür santrallerinde biraz daha yüksek.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şimdi, yenilenebilir enerji 30 Haziran 2021 tarihinden itibaren yeni sisteme tabi olacağından dolayı o firmalar yetiştiremezlerse teminat mektuplarını veya teminatlarını... Nakdi mi, mektup mu?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Mektup da var, nakdi de var efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Onları geri alma imkânı veriyoruz bunlarla ilgili kısımda. Onlar için bir önemli kazanım hâline gelmiş olacak. Diğerleri, teminatlarını almadık, getirmediler, yapmazlarsa süresi var mı bu işin? Niye alıyoruz bu teminatı biz?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim, şimdi, süresi var. Normal şartlarda 50 megavata kadar –yanlış hatırlamıyorsam- 24 ay süre içerisinde inşaatı bitirmesi lazım, tabii gerekli izinleri sağladıktan sonra. Bu izinler için de süre veriyoruz; ÇED için, kamulaştırma için, imar için, bütün diğer izinler için –ki zaten ÇED’i almak için...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sağlayamadı...

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Sağlayamadığı zaman...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bunu yani ne zamana kadar sağlaması lazım.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Sağlayamadı ve sağlamak için müracaatlarını yaptı, bunlarla ilgili çalışma yapıyor ve diğer kurumlardan da bize bunu belgelendirebiliyorsa biz süre veriyoruz. “Ben Ormana başvurdum. Orman için devam ediyor işlemlerim. Ormanlardaki izinlerimi alabilmem için buradaki işlemlerim hâlâ bu kamu kurumunda devam ediyor.” diye başvurduğu zaman altı ay, dokuz ay, on iki ay, ne kadar süre devam ediyorsa...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Kaç yılından bekleyen ruhsat veya lisans var?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim, en eski –yanlış hatırlamıyorsa- 2012 olabilir.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Peki, sekiz yıldır bu adamlar bu işi halledemiyorlar mı?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim şöyle: Halletmeye çalışıyorlar ama halledemiyorlar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bunun süresi ne kadar? Yani yirmi sekiz yıl daha bekleyebilir mi bu?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Son bir süre yok efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte yanlış burada.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Ruhsat tarihi kadar değil mi?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Burada ruhsat...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – İşte asıl mesele bizim bunları düzeltmemiz lazım arkadaşlar, onu söylüyorum. Hani, madende yaptığımız var ya, şu tarihten başlayıp şu tarihe kadar izin verilmezse veya izinlerini alamazsa, kardeşim demek ki verdiğimiz lisans, ÇED raporları veya başka bir şeylerden dolayı yapılabilir bir alanda değil. O zaman biz bunu adama hadi, hadi zorla diye yapmayız. Yapmamız da doğru değil. Bununla ilgili bence Bakanlık ile kurum bir şey düşünmesi lazım. Yani yirmi yıl sonra olursa bile gene bu şey dolu.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Efendim çalışalım ama genelde şöyle oluyor: Mesela bir yerden izin alamıyor, o yerden yandaki parselde taşınmaya çalışıyor mesela imardan olmadı veya ormandan olmadı, yan tarafa taşınıyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama Hacı Ali Bey, bu adam bize “Hakkım.” diye geliyor on beş sene sonra.

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Hakkınız efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Adam hâlbuki alamamış bir şey, elinde bir kâğıt var. Şu kâğıdı getiriyor “Bu benim hakkım.” diyor. Yani biz bunu zaman içerisinde unutuyoruz. Hak devamlı kalıyor. Biz bununla ilgili bir tedbir yapmamız lazım, alt komisyonda da söylemiştik.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Aslında orada başka spekülasyonlar da olabilir, bir. İki, yatırım yapacak olan iletişim hattı da o adama tahsis ediliyor.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Miras yoluyla geçiyor mu bu iş?

EPDK BAŞKAN YARDIMCISI HACI ALİ ULUTAŞ – Yok efendim.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Şirketse geçer.

44’üncü madde üzerinde 2 adet önerge var, okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji

Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3116) esas numaralı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 44'üncü maddesiyle 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na eklenen geçici madde 29'un son cümlesinden "veya tamamen" ifadesinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan (Kocaeli) ve arkadaşları

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Önerge üzerinde söz isteyen Deniz Yavuzyılmaz.

Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; artık bu kanun teklifi görüşmesinin neredeyse sonuna geldik. Ben, Komisyonun bir üyesi olmadığım için, KİT Komisyonunun üyesi olduğum için eş zamanlı olarak yasama faaliyetine devam etmek için görüşmelerden ayrıldığım zamanlar oldu.

2 tane konu... Bir oldubittiye gelmemesi açısından bir konuyu da şimdi burada yanıtını almak üzere tekrar kısa açacağım ama bir konu şu: Özellikle Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun yaptığı termik santral şartlı redevans sahası tahsisi boyutunda aslında ÇED raporlarının bazı zamanlarda termik santral şartıyla redevans sahası alıp bu redevans sahasından çıkardığı kömürü kendisine ait bir başka termik santralde kullanıp zaten termik santral yapma niyeti olmadığı için bu ÇED raporlarını da birer bahaneye dönüştüren firmalar da Sayıştay raporlarında var. Aynı zamanda da yine genel müdür yetkisi dâhilinde de ÜFE'yle redevans sahalarındaki yıllık fiyat artışı yapılacağı yerde kendi başına karar alarak piyasa takas fiyatına dönmüş, devleti de bu anlamda 79 milyon TL zarara uğratmışlardır. İlerleyen zamanlarda bunun üzerine konuşacağız.

Benim sorum Sayın Bakan Yardımcıma. Ben, burada olmadığım için dolayısıyla siz nispi olarak belki önceki maddelerde yanıt vermişsinizdir. Ben, dün itibarıyla, çok iddialı bir şekilde, burada EÜAŞ'ı, BOTAŞ'ı, Eti Madeni, yurt dışı şirketlerini ilgilendiren bazı iddialarda bulundum. Bu iddialardan bir tanesi de Eti Madenin yurt dışı şirketlerindeki genel müdürlerine 13.500 avro tutarında ortalama aylık maaş verildiğini söyledim. Bunu neye dayanarak söyledim? Bu çok önemli bir konu yani Cumhurbaşkanından yüksek maaş alıyorlar.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Özel sektörde 15 bin dolar alıyorlar...

İFFET POLAT (İstanbul) – Yurt dışında yaşıyorlar ya.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Jersey Adası'nda mı yaşıyor? Jersey Adası'nda mı yaşıyor? Kaç kişi Jersey Adası'nda yaşıyor? EUAS International'ın merkezi olan Jersey Adası'nda 66 kişi mi, personel mi yaşıyor, BOTAŞ International'daki 520 personel mi, Eti Maden İşletmelerindeki 84 personel mi?

Bakın, ben, laf yetiştirmeye çalışmıyorum, belgeyle konuşuyorum. Belgeniz varsa söyleyin.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Belgeler doğrudur da rakamlar normal değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Belge, Sayıştay raporu. (Gürültüler)

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, bir dakika... Arkadaşlar, lütfen müdahale etmeyin.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Nereye varacaksın?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Müsaade edin bari de anlatsın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, istediğiniz kadar konuşabilirsiniz, belge göstereceksiniz, belgeniz yoksa belgeye karşı benim konuşmamın insicamını bozmayın. (Gürültüler)

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın milletvekilim...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benden kaynaklanmıyor, konuşmamı bölüyorlar.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın milletvekilim, bakın, siz, bunu daha önce sordunuz, getirdiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, yanıtını alacağım.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ama bir usul var, esas var. KİT Komisyonuna gidiyorsunuz, KİT Komisyonunda konuşmanız var, vesaireniz var.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Biz, kanun yapan bir Komisyon değiliz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Mesela dün milletvekillerimizin Genel Kurula gidişini “Bu saygısızlık.” diye ifade ettiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tabii. Hep birlikte gittiler çünkü

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Ben de nedir diye sordum biliyor musunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Konuya dönmek üzere sizinle konuşuyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Aşağıda –ben sizin tabirinizi kullanmayacağım ama– yoklama istemişler. Yoklama isteğinden dolayı bizim milletvekillerimiz Parlamentonun çalışmasını, Parlamentonun saygınlığına verdikleri önemden dolayı aşağıya gitmiştir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir saat gelmediniz. Tutanaklara bakın, yoklama bir saat sürmüyor.

Bakın, ben, belirli bir...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Siz Sayın Grup Başkan Vekillerinize söyleyeceksiniz, diyeceksiniz ki: “Kardeşim, Komisyon çalışırken...”

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Çoğunluk vardır, çalıştırır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İtiraf geldi. İtiraz etti milletvekiliniz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “...muhalafet olarak çok konuşuyoruz, iktidar da bunu dinlemek istiyor ama Komisyon çalışırken siz yoklama yaptığınızdan dolayı...”

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir saat.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “...bizim çok değerli katkılarımızı bu arada iktidar partisinin milletvekilleri dinleyemiyor. Onun için kardeşim, siz yoklama falan istemeyin.” ya da gelin –Sayın Kaboğlu da bunu istemişti, bunu söylemişti- bir Anayasa değişikliği yapalım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi, ben, kardeşiniz değilim öncelikle.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Anayasa değişikliğinde “Komisyonda bulunan milletvekilleri aşağıdaki yoklamada toplantı yeter sayısında var sayılır.” diyelim, o zaman biz de sizi can kulağıyla dinleyelim.

Evet, değerli arkadaşlar bakın siz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, yanıt hakkımı kullanmak istiyorum, lütfen.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bakın, siz...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, ben size “ağabey” diye hitap etmiyorum, siz de lütfen “kardeşim” diye hitap etmeyin. Bakın, amaç benim insicamımı bozmaksa...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Bu Komisyonunda kardeşlik hukuku var, bu Komisyonunda üyelere “ağabey” “kardeş” diye hitap edilir, biz bunu kullanırız.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Nasıl hitap etmemi istersiniz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Vekilim diyebilirsiniz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – “Sayın Vekilim” diye başlıyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zaten hepimiz eş bir vekillikle burada görevliyiz, iktidar veya muhalefet.

Ben sadece sorunun yanıtını istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Vekilim, teşekkür ediyorum.

Siz bana “ağabey” diye hitap etmiyorsunuz, ben de size “kardeşim” diye hitap etmiyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Teşekkür ediyorum.

Ben sorunun yanıtını istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Milletvekilim, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkanım, sorunun yanıtını istiyorum.

İFFET POLAT (İstanbul) - Komisyonun insicamını bozuyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sorun insicam değil, sorunun yanıtını...

Böyle nereye kadar kaçacaksınız?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Nereye kadar? Söyleyin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Hepsine yazılı cevap vereceğiz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Niye yazılı? Sözlü cevap verin. Bakan Yardımcısı değil misiniz? Bakanlığa bağlı bir personelin maaşını...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 44’üncü madde üzerindeki diğer önergeyi okutuyorum:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin, 44’üncü maddesiyle getirilmek istenen değişikliğin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

İstanbul

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Buyurun, burada Sayıştay raporu yazıyor, yalan mı? Yalan mı? Cevap vermiyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Verdik.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın Bakan Yardımcım...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Vermiyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Verdik.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – “Özel hayatın gizliğine aykırı.” diyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Senin istediğin gibi cevap verilmez.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne demek canım, olur mu öyle şey?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Yaz Meclis Başkanlığına.

Sayın Kenanoğlu, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben denetlemekle yükümlüyüm. Ben halk adına denetim yapmakla görevliyim, buradaki vazifem bu.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

İFFET POLAT (İstanbul) – Burada milletin hakkına giriyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne hakkına girmesi ya!

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Sayın Vekil, sizin denetleyeceğiniz bir komisyon değil ki bu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne demek benim denetleyeceğim bir komisyon değil.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Burayı KİT Komisyonu zannediyorsunuz.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Sizin denetim yapacağınız bir komisyon değil. Sadece fikrinizi beyan edebilirsiniz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Millet niye gönderdi bizi o zaman!

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar lütfen, sayın milletvekilim konuşuyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Saklıyorsunuz.

BURAK ERBAY (Muğla) – Bizim işimiz bu, vatandaş haber bekliyor bizden.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Arkadaşlar, siz buraya provokasyon yapmaya mı geldiniz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Maaşı söylesinler ya, bu kadar basit, 10 tane rakam var. Nereye kadar kaçacaksınız?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 44’üncü madde son dönemde yatırıma ilişkin imalat giderlerinde ve yatırım finansman maliyetlerinde ortaya çıkan beklenmeyen artışlarla dünya genelinde ve ülkemizde görülen Covid-19 salgını nedeniyle özellikle ithal kaynaklı yatırımlarda sıkıntı yaşandığı, düzenlemeyle gelişen enerji piyasası içerisinde EPDK’ye enerji üretim tesisi yapmak için başvuran fakat değişen enerji koşulları ve ekonomik koşullar neticesinde tesisi yapabilme imkânları ortadan kalkan yatırımcıların daha hızlı bir şekilde ekonomiye kazandırılmasına imkân sağlaması amaçlanmaktadır. Covid-19 pandemisi gerekçesiyle bile olsa kamusal kaynakları uzun yıllara yayılan sürelerde kullanan ve yükümlülüklerini yerine getirmeyen şirketlerin oluşturduğu kamu zararlarını göz önüne almadan şirket teminatlarının olduğu gibi iade edilmesi kamu zararına yol açmaktadır. Bu madde COVID-19 sürecinde olumsuz etkilenen şirketlere yönelik yapılan bir maddedir. Lakin teminatları verilecek olan şirketlere doğrudan teminatlarının verilmesi doğru bir şey değildir çünkü bu süreci fırsata çeviren birçok şirket var. Bu şirketlerin bilançolarına bakılarak süreçler ciddi bir şekilde incelendikten sonra teminatlarının verilmesi uygun olacaktır. Bu gerekçelerden dolayı maddenin metinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Gerekçesini dinlediğiniz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

44’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Redakte şartıyla...

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Genel redakte alacağız, oradaki, sehven 44’üncü maddenin son cümlesindeki “ilgisine” ifadesinin “ilgisine” olarak değiştirilmesine redaksiyon yetkisini vermesini Değerli Komisyonumuzdan talep ediyoruz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 45- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 45’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 46- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – 46’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeler tamamlanmıştır.

Kanun teklifinin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, İç Tüzük’ün 45’inci maddesi hükmü uyarınca bu konuyla ilgili olarak Sayın Milletvekilimiz Semra Kaplan Kıvrıcık ve Mehmet Erdoğan’ın sözcü seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, az önceki gördüğümüz, son anda birkaç kere okumamıza rağmen farkına varmadığımız -göz yanılması diyebileceğimiz- Sayın Yasin Öztürk’ün uyardığı “ilgisine” olması gereken “ilgisine” gibi durumlar varsa kanunun bütünü üzerinde redaksiyon yetkisi talep ediyoruz. Redaksiyon yetkisiyle birlikte kanunun tümünü oya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük’ün 86’sı aşağıda uygulanıyor... Burada uygulayalım mı?

“Son söz milletvekilinin” hükmü gereğince, Mersin Milletvekilimiz Sayın Hacı Özkan, buyurun.

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Evet, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım; teşekkür ediyoruz. Hakikaten yorucu ve güzel bir çalışma oldu.

Sayın Başkanım, sizin de az önce ifade ettiğiniz gibi, bir Genel Kurula gidiyoruz, bir buraya geliyoruz. Şimdi, biliyorsunuz, orada sürekli de karar yeter sayısı... Ben, dünden beri dinliyorum ancak çok tekrar var Başkanım, tekrar çok. Yani tutanaklara baktığınızda konuşmaların yüzde 50’si tekrardır. Şimdi, konuşmacı arkadaşlarımıza eğer ki tabii, oylamayla belli bir süre verildiği takdirde bu tekrarların olmayacağını düşünüyorum. Diğer taraftan, biz bir çalışma yaptığımız zaman o çalışmayla ilgili değil farklı konulularla ilgili konuşmaların yapıldığını görüyorum ki ben, bu Komisyonun yaklaşık beş senelik üyesiyim. Dolayısıyla burada özellikle tekrar tekrar ediyoruz. Yani kalkıp da süre verildiği takdirde...

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Hacı abi, dinliyoruz biz seni.

HACI ÖZKAN (Mersin) – Başkanın dinlemesi lazım ki şimdi uygulama... Yani birçok...

Şimdi, şöyle Başkanım: Şimdi, tekrar ediyorum: Yani burada, özellikle aynı konuşmaların süresi ayarlandığında, oylamaya sunulduğunda daha verimli olacağını ve tekrarların olmayacağını...

Evet, şimdi, en uzun Komisyon toplantımız oldu. Beş senelik Komisyon üyesiyim, hakikaten, arkadaşlarımız, hepsi birbirinden değerli, evet, konuşmalarıyla birlikte büyük katma değer sağladı. Hakikaten, bütün konuşmalarda bir çok katma değer sağlandı yani; katkılarından dolayı da bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum. Ancak şu var: Bir de komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımızı da ben takip ettim, otuz iki dakika konuşan arkadaşlarımız var. Yani bu, hakikaten, diğer arkadaşlarımız...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Otuz iki dakika konuşup bir maaş bilgisini alamadık.

HACI ÖZKAN (Mersin) – Şimdi, o farklı bir şey. Şimdi, şöyle bir durum var: Yani, hani ondan dolayı... Şimdi, tekrar teşekkür ediyorum Başkanım. Başarılarınızın devamını diliyorum. İnşallah, bundan sonraki toplantılarımız daha da verimli olur diyorum.

Teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, hiç sıkılmıyorsunuz değil mi? Devletin personelinin aldığı maaşı söyleyememekten dolayı hiç yüzünüz kızarmıyor!

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Lütfen, biraz dikkat edin konuşmalarınıza!

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Her kural, her türlü kuralsızlıktan iyidir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hiç kızarmıyor!

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Niye yüzüm kızaracak ya?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, öğrenin, söyleyin!

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Bundan sonraki süreçte, geneli üzerindeki konuşmaları zaten yapıyoruz, ondan sonraki süreci biraz daha sınırlamaya tabi tutarsak daha iyi olur diye düşünüyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben halk adına konuşuyorum, halk adına soruyorum! Aydınlatın kamuoyunu, neyi gizliyorsunuz?

BAŞKAN MUSTAFA ELİTAŞ – Sayın milletvekilleri, 27’nci Dönem 11’inci Birleşimi kapatıyorum.

Hepinize hayırlı akşamlar diliyorum, teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati:19.48

